

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

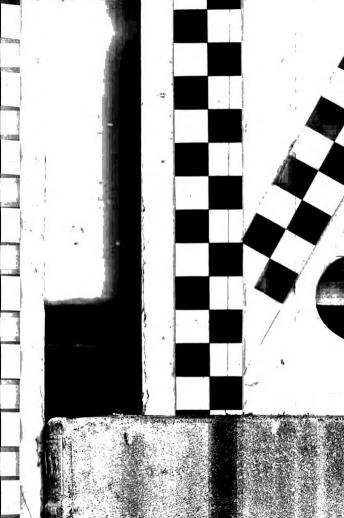
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

à la Bibliothèque de la Ville de Lyon

PAR LE COMTE

SÉBASTIEN-GAETAN-SALVADOR-MAXIME DES GUIDI

né à Caserte (Italie), le 5 Août 1769 mort à Lvon, le 27 Mai 1863

ROTTERODAMI, apud J. HOFHOUT. 1722.

380400

MARCELLI PALINGENII

STELLATI POETAE

ZODIACUS VITAE,

ID EST

DE HOMINIS VITA, STUDIO, AC MORIBUS
OPTIME INSTITUENDIS

LIBRI XII.

Nunc demum ad exemplaria primaria sedulò castigati, centenis aliquot mendis expurgati, aliisque accessionibus austi.

-ROTTERODAMI,

Apud JOANNEM HOFHOUT,
ANNO 1722.
GVIDI

AD

ILLUSTRISSIMUM

omnique laude dignissimum Ferrariae Ducem

HERCULEM SECUNDUM,

MARC. PALINGENII STELLATI

PRAEFATIO.

Onsueverunt scriptores, tum antiqui tum recentiores, illustrissime atque invictissime Dux Hercules, Estensis familiae summum decus, splendor, & gloria, postquam libros suos, imo liberos,

quos ingenio suo veluti pepererunt, ad calcem perduxere, illisque ultimam manum imposuere, virum quempiam amplissima dignitate ac

potestate conspicuum quaerere, cui suos labores, * libros, opera & monumenta dedicent, nuncupent, atque commendent, ut ejus savore ac patrocinio muniti, pestilentissima invidorum spicula, criticorumque temeritatem non reformident. Quandoquidem in hac vitae tragico-comoedia contingere plerumque solet, ut ignavi homines voluptatibus addicti eos contemnant quos virtute praestare vident. Divina tamen providentia fieri semper solet, ut, in tanto humanae vitae errore, aliquis Princeps reperiatur qui virtutem diligat, suoque patrocinio tueatur: ne studiosis viris praesidium desit, & locus ad quem consugere valeant.

Caeterum, ut antiquos Reges atque Imperatores silentio praeteream, qui viros ingenio praecellentes amplexi sunt, tu unus es tempestate nostra, Dux Excellentissime, cui Deus talem tribuit mentem, ut nil pulcrius, nil honestius, nil divinius virtute ipsa existimes: ideoque virtutem habentibus praesto esse consuevisti. Minime mirum igitur videri debet, si ad Celsitudinem tuam confugi, librosque meos tibi dedicare constitui. Nam quem alium patronum in tota Italia invenire possum, cui Musae cordi sint? qui carmen sibi oblatum aut intelligat, aut examine recto expendere sciat?

^{*} Haec desum in edit. primaria & Tornaes.

O corruptissima tempora! Quid mihi cum Principe, qui alienis oculis videt; ore loquitur alieno? illum volo qui per se possit curvum discernere recto; cui non ausint maligni homines dicere candida de nigris, & de candentibus atra. Talem igitur cum te esse omnes pracdicent, Dux Illustrissime, audacter ad te profectus sum: eo maxime, quod Antonius Musa Brasavolus, vir fingulari doctrina integritateque conspicuus, qui Excellentiam tuam fidelissime colit, mihi de te speni optimam attulit: quippe qui doctrinam, prudentiam, humani-tatem, liberalitatemque tuam mirifice apud me commendavit. Cujus verbis tantum habeo fidei, quantum dici possit. Eo igitur suadente, opus nostrum, cui titulus est Zodiacus Vinae, in diodecim libros digestum, multosque per arinos elaboratum, Celsitudini tuae donamus, dicamus, nuncupamus: ut apud posteros nomen tuum clarum ac memorabile fiata Sed quanquam longè preciosiori munere dignus es, tamen hoc exiguum nostrum accipere tua Celsitudo ne dedignetur: magisque donantis animum, quam donum ipsum aspicere velit; Spera tamen fora, si opus hoe tuis auspiciis femel in lucem eruperit, ut apud viros bonos ac verè doctos laudem haud spernendam sit habiturum, praesertim apud posteros. Quando-* 4 quidem

quidem posteritas ipsa solet absque invidia judicare, juxta illud, pascitur in vivis livor, post sata quiescit. Nonne sua etiam secula Misconidom rifere? Accipe igitur, Dux Illu-Arillime, exiguum pauperis clientis munus: tuoque favore, quasi Palladis aegide, ab invi-dorum maledictis defende. Si tamen in canto opere aliquid fortè reperitur quod à nostra religione aliquantum diffentire videatur, mihi minime imputandum censeo. Nam dum aliquando de rebus Philosophicis loquor, diverforum Philosophorum opiniones refero, praefertim Platonicorum. Quae si falsae sunt * & erroribus nec paucis, nec levibus involutae, equidem non ego, sed ipsi reprehendi debent: cùm mea lit intentio, à Catholica fide nunquam declinare: * Nequaquam igitur existimandum est me barum opinionum defensioni aut seriae affertioni mordicus velle inhaerere: nam clare profiteor & omnibus baec lecturis testatum esse volo, me in omnibus quae hoc in opere scripsi, Orthodoxae & Catholicae Ecclesiae judicio submittere, ejusque censuram, ut virum Christianum decet, libenter accipere.

Vale Princeps optime. Dii te nobis diu-

tissimè servent.

^{*} Haec desunt in edit, primaria & Tornaesiana.

THOMAS SCAURANUS

LECTOREM.

PRaelia granditoquo scribunt Mavortia versu,
Pugnacesque solent tollere ad astra viros,
Aut maestos reserunt alterno carmine casus,
Aut lyricis celebrant te, Cytherea, modis
Multi atque egregii vates, Oenotria tellus
Quos tulit, aut Graji quaelibet ora soli.
Haec via jam cunctis nota est, baec trita poesis
Materia, banc omnis tractat ubique liber.
Sed pauci, beu nimium pauci, tentare severas
Conantur docto carmine Pieridas.
Pauci audent veri caecas aperire latebras.
Quisque jocos sequitur, seria quisque sugit.
* 5

Quàm facile est chartas nugis implere canoris?

Quàm facile in calamum fabula blanda venit?

Ausonios inter vates Lucretius unus

Scrutator veri sedulus ipse fuit,

Abdita naturae cupiens irrumpere claustra,

Et superos acie mentis adire Deos.

Saepe tamen recto deflectit tramite, & errat, Deceptus dictis, ô Epicure, tuis.

At nunc Marcellus, meliori numine ductus, Vera magis, nec non utiliora capit.

De Diis, deque anima oftendit quid credere fit fas, Dum sequitur nostrae relligionis iter,

Carmine complexus, Phoebo Musisque secundis, Quae intra se, & quae extra maximus orbis habet.

Vive igitur felix, Vates dignissime, donec Suspendet mundi pondera uterque polus.

Tu Marcellus eris: nunquam tua fama peribit, Et tua laus nullo est interitura die.

Candide Lector, habes divinum carmen: in illo Invenies animi grata alimenta tui.

Quae

Quae sint summa bona, & quo patto ducere vitame
Conveniat, praesens hoc tibi pandit opus.
Hoc tibi dut sophiae coelestia munera, per quae i
Te poteris summo conciliare fovi:
Hoc tibi naturae mysteria multa recludit:
Denique te doctum, te facit esse bonum.
Zodiacus vitae sertur: quia vita per ipsum
Ducta nitet, ceu sol per sua signa means.
Majoremque ut sol mundum, sic iste minorem
Illustrat, vegetat, ornat, alitque liber:
Quem quicunque Deo charus cupit esse, tenebit
Saepe manu, & magna sedulitate leget.

HEINRICUS PANTALEON BASILIENSIS

AD CHRISTIANAE JUVENTUTIS MODERATORES.

HActenus inflatas nugas, falfosque postas, Graecia quos mendax, Ethnica turba, dedit, Legimus, beu, omnes pueri, juvenesque senesque In celebri coetu, Christiadumque scholts. Ergo Marcellus virtutis culmina scandens Vera modò nobis & meliora tulit. Non bic Harpyas, Circes, vastosque Cyclopas, Non vanos superos, nomina fieta, docet: Sed quae prudentum collegit turba Sophorum,

Sublimes animos quae super astra levant.

Quae fint summa bona, & venturae gaudia vitae, Quae nos sollicitos nocte dieque tenent,

Expo-

Exposuit santtè: credo illi adsistere Musas,
Ordine sic pulchro verba diserta canit.

Hunc igitur placuit nostro renovare labore,
Omnibus ut pateat gloria lausque Dei.

Ut pueri imberbes diseant pia dogmata primum,
Coetera post Vatum dulcia scripta legant.

Vos ergo, patres divinam quaeso poesm
Tradite discipulis: proemia magna refert.

Alta sub incluso retinet mysteria sensu,
Omnibus Attalicas undique pandit opes.

Praefixum hoc carmen est editioni Bafil. 1574.

NICOLAUS BORBONIUS

NUGARUM

Lib. VIII. Carm. CXXXI.

glamba — w 🛦 (Dorolli, o o printoni)

PALINGENIUM POETAM.

Pus taum, vates Palingeni optime, Opus tuum editum recens,

Zodiacus cui titulum indidisti, avidissime

Percurri: & ut paucis tibi

Quid sentiam, dicam: ingenium admiror tuum,

Et lando diligentiam.

Sed est, quod scire aveam aliquid ex te, & quod tibi Dixisse in aurem pervelim:

Amice, quid hoc monstri est?

SCALIGER

Poëtic. Libr. VI.

PALINGENII poëma totum Satyra est:

fed sobria, non insata, non foeda ejus
dictio pura, versus ac stilus in imo genere dicendi quare si noluit melius: ne à nobis quidem id tentandum est. &c.

MISSINGER WIFE WIFE WISE WAS ENDED AND ENDINESS WIFE WIFE

LIL. GREGOR. GYRALD.

De Poetis suorum temporum Dialog. 11.

Legitur quoque Marc. Palingenii Zodiacus vitae: opus variami, multisque rebus ad constituendam vitam minime idoneum; quod nisi principi nostro Herc. Estensi (seminus vobis placet Atestio) nuncupatum foret; ejus minime meminissem nam 8c post ejus mortem in ejus cineres saevitam est, ob impietatis crimen.

13 3 M

BORRICH.

Dissertat. de Poët. pag. 102.

Palingenius, stellatus Poeta, reliquit posteritati Zodiacum vitae, hoc est, de hominis vita, studio & moribus optime instituendis libros x 11 epico carmine, nec eo poenitendae industriae: humiliori tamen plerumque stylo, & dictione, quam ut nostri seculi aures impleat. In cujus rei sidem ista ex lib. v. 466 - 4740 adduguntur.

Astum poëtam, mirâ facundiâ nil nisi rofast & lilia laquenteta vocat Georgius Richterms Oratu x x x 11. pag. 72. 74.84. vid. Valoftona pag. 132. Latiching P. 2. Bibl. poet. pag. 89) Baillet Jugent Tom. v11. pag. 147.
Ante minia Bayle Dichionaire, in vone Palin--genius, & Broutbufit not ad Propert. pag. 36. 171. 231 & ad Tibelle pag. 164.

MAR-

MARCELLI

PALINGENII

ZODIACUS VITAE.

SYNOPSIS LIBRI I.

Hoc libro, qui (ut ipfe versu ultimo innuit) praeludii loco praemittiur, post breviem apostrophen ad Apollinem, Musa, Ferrariaeque ducem, propositum suum exponit autor; scribendi nempe multa diversa, tam quae ad scientias & artes, quam ad mores pertinent; adeo ut quidquam inde boni valeant haurire legentes; vanitatem aliacum scriptorum explodens. Propositaque quaestione, utrum doctum an benum esse praeset, probitatem doctrinae praesert.

ARIES.

Ens mea nescio quo jamdudum impulsa surore Ardet lauriseros Parnassi invisere colles, Ruraque Castaliae Musis celebrata canoris:

Cirrha placet, semperque virens nemus. ô ego, quantas

- 5 Effugiam tenebras! video furgentis Eoo.
  Luciferi radios paulatim albefcere coelo. A
  Livorabi, & flygio procul hinc te absconde profundo.
  Vincit amor Musae, vincit Deus: ardua quamuis
  Sit via, non metuit virtus invista laborem.
- 10 Phoebe pater, vatumque decus, da noscere calles

S-RIA"

Ambiguos, avidumque reple ambrofia Aganippe: Lux tua monstret iter, per quod penetralia templi Ingrediar veneranda tui. & me fubtrahe vulgo. Non ego, quòd veniam novus ignotusque facerdos. 15. Gratus ero fortasse minus: si numine dextro Excipies, blandoque finu. tu tollis ab imo, Nobilitasque viros: fine te mortale peribit Ingenium, vox raucescet, nil dulce sonabit Vana chelys: quòd fi fueris mihi dexter, adibo 30 Sidera, spectabitque altos mens enthea divos. Sis igitur mihi, quaeso, favens, Latoë, tuumque Tollere humo (nifi fata vetent) dignare clientem. Et vos., Castalides Nymphae, si pectore puro Limina vestra adii, si non contagia caecae 25 Luxuriae juvenem potuere avertere vestro 210 A cultu, nec me vicit vefana libido. . Tradite me famae, ne prorsus inutilis olim Wixisfe hic videar, pereamque in funere totus. Spes famae folet ad virtutem impellere multos. 30 Tu verò, Dux, Herculeo qui nomine gaudes, Aufonios inter proceses celeberrime nostro Cha Tempore , & Estensis certissima gloria gentis, Quem Parnassacis Pallas nutrivit in antris, Et sacro à teneris aluerunt lacte Cambenae, 35 Unde fibi sperant decus immortale suturum,

Cirrhaeas-

		-
	Circhaeasque itemm per te revitescere lauros;	
	Quanquam obstat Mayors, atque invidus in sua quae	rit
	Promiss, alisque modis, te duscre castra,	
	Caltra ubi perpetuos mercaris victor, honores	
40	Et tua lauriferia decorentur figna triumphis	
	Adlis, & placido vultu dignare poetam	7 *
	Aspicere, insolitas intentatasque volentem	
	tre vias vatum quas non all	
	He vias, vatum quas non ulla orbita fignat	
4:	Hactenus, & timido optatum largire favorem	
4)	Sic ma te incolumem videat Ferraria femper	7
	Donce, wort longae telicia tempora vitae	•
	Decedens textis, ad cæli fidera migres	
	illa eles oum veniet (modò flamina nobie	
	1307 (1303) Lachelis) quum te & tua facta canem	ius
5 9	Sangerica tellus	•
11.	The state of the s	١.
	IDIL Flyperboreas paffim tua fama per urbes	
	The sur extremis Libyae nofceris in oris	
	THE SEC MAJORI MUSARUM DESCRIPTION CONTROL	
55	Omnibus oftendam, quanto senegris amore	
	Juliuiae, fit quanta tibi pietasque fidesque	,
	Quantum confilio valeas, & fortibus armis	
	Quam sis muniscus, anam sieuses denique per i	
	Ingenium moresque tuce minding oppique per i	ne
60	Ingenium moresque tuos mirabitus orbis.	
j,	At punc iffa atibi quae tradimus, assipe lagto	
•	A 2 Inter	CA

Interea vultu, & praesentibus annue coeptis.

Scribere sert animus multa & diversa, nec uno
Gurgite versari semper: quò stamina ducent
Ibinius, & nunc has, nunc illas nabimus undas,

65 Ardua nunc ponti, nunc littora tuta petemus.

Et quanquam interdum, fretus ratione, latentes
Naturae tentabo vias, atque abdita pandam,
Praccipuè tamen illa sequar quaecunque videntur
Prodesse, ac sanctos mortalibus addere mores,

70 Heu penitus (liceat verum mihi dicere) nostro
Extinctos aevo, quò non obscoenius ullum
Aut fuit, aut possibac erit: & quaecunque nocentes
Languenti valeant animo detrudere morbos.
Non melior, non virginibus magis apta Camoenis

75 Materies, qu'am quae tractat de moribus, ulla est.

Haec hominem reddit sanum, ingenioque valentem,
Sir qu'amvis hebes, & stolidi cognatus aselli,
Impius, & recti contemptor, turpiter & qui

Luxuriam fequitur, vel quem scelerata cupide So Sollicitat, cujusve premit praecordia dirum Invidiae virus, mendax, vaser, atque bibendi Consultus, demum vitio quocunque laborans.

Hac potent fola perversae crimina mentis

Exuere, atque viam vitae reperire salubrem.

85 Efficit haec claros homines, & konoribus aptos,

Qui

Qui fibimet, domuique suae, patriaeque decenter Consulere, ac dubiis rebus succurrere norint. Non tantum facies roseo niveoque colore Mista placet, pulchrique oculi, pulchrique capilli,

Quantum compositi mores, & splendor honestae
Mentis, quam vitio virtus seclusit ab omni:
Quid quòd justitiae cultor, morumque bonorum
Laetus agit, speratque Deos sibi prosore semper?

95 Nec curat, fiquis secreta in aure loquatur:
Nec trepidat Regis, vel Iudicis ora vocatus.

Contra, qui malus est, formidat semper apertum.
Ne siat facinus, quòd clàm commist: & ictus
Fulmineos, tonitru audito, sibi conscius horret.

De me, nunc recitant nostrae praeconia culpae.

Quid faciam? Iudex, vel Rex me accersit. adibon?

An potius sugiam miserae discrimina vitae?

Lege deûm stabili semper metus angit iniquos.

Aestuat ipse tamen mediis ut strongylos undis.

Aestuat ipse tamen mediis ut strongylos undis.

Aethnaye, quum fabricat slagrantia tela Pyraxmon.

Num magis ergo canam mille oppugnata carinis

Pergama, perjurum stulte miserata Sinonem?

110 Ogygiasve domos infausto Marte petitas? 1128

An

M. PALINGENII

K

An laudabo aliquem diotis mendacibus, ut pars
Magna folet vatum, & corvum phoenica vocabo?
Num melius plumis Junonia regna fecantom
Dacdalon, Icanosque aufus & fata gementom,
115 Mutatasque deum etque hominum memorare figuras?
Et vacuas aures nugis mulcere canoris?
Num melius juvenum lascivos dicere amores,
Quodque nests majus, dictis teinerare profants
Coelicolas? quid enim dementia nostra veretur?

In coelo est merettix, in coelo est turpis adulter.

Prò pudor t haco pletas? hoo fas? hace debita divis
Gratia, thura; fooi, pecudes, altaria, laudes?

Quid non mentiri, vel quid non protinus audet

In praeceps pateat via, liberiorque potestas

Peccandi detus, minus & peccata pudors

In se consinuant? O stulta, 6 putida ceste:

Seriptotum turba Anticyris purganda duabus,

Nec parcit cuiquam vestrat petulantia linguae.

Quid mirum, si vos cadem quoque sulmina tangunt?

Dicite, quid tantum noctesque diesque laborem

Fertis? duntaxat pro vobis? at nisil inde

235 Laudis habere lieet: nam qui fin commoda soluit.

Quaerit,

Quaest, net prodesse aliis curat, postus sed
Danna aliena malus ridot, dum quod sibi crédit
Unie persiciat, sevissima juve meretur
Bestus, non homo dici. Ergo su scribere oportet,

140 Ut quicquam inde boni valeant hautire legentes, :

No frustra tempus sele trivisse querantur,

Fallaces nugasi 80 inania montha legendo.

Atqui selre opus est, triplex genus esse bonorum,

Utile, delectans, majusque ambobus honestum.

145 Horum aliqued, vel plura ferat quodeunque poema, Sie tamen, ut metae nunquam frangantur honesti. Sed quibus est dignus títulis, qualive corona, Qui non vana modò, ac nullam praebentia stugem, Verum quae porius vitam corrumpere, necnon

150 Infanis possini majorem adhibere sururem,
Affigie chartis, dirac monumenta relinquens
Luxuriac, & populis doliramenta suturis?
Heu quantos urget stimulos, & qualia nequam
Sermo animis aconita propinat! ab auribus audet

155 Improba vox imas coidis penetrare latebras:

Ad fecius inde foles porpentia mombra movele.

Dicet forte aliquis, delectant talia magnum
Saepe vitum, cusus ficiente fatelles in aula
Plurimus est, & quem rerum jubat esse verendum
160 Copia- cui ridet modici fortuna cesebri.

A 4 Quid

M. PALINGENII

Quid tum? proinde licent, & funt laudanda, quòd ipfis Divitibus placeant? Non fic. nam quilibet haud fcit, Quot bipedes aurum, quot purpura vestit asellos. Sunt ô funt multi, Sidonia concha superbos.

- Obducunt, quorum digitis nitet aureus ingens
  Annulus, & rubro collecta in littore gemma:
  Hos tu jurares magnum superare Platona
  Ingenio, & sanctis non cedere moribus illi,
- 170 Quem folum cecinit Phoebi cortina beatum.

  Nil tamen intus habet species haec tanta: sed ipsos,

  Nomine non vano, ventosos dixeris utres.

  Magna voluptatem generat fortuna, voluptas

  Stultitiam, & prorsus lumen rationis obumbrat.
- Propter virtutem quis vult, si praemia desint?
  Praemia quis quaerit, nisi quem dura urget egestas?
  Gaudia sectatur dives, dulcemque quietem:
  Dumosos odit'calles, clivosque viarum
- Non possum tota non excandescere bile,
  Quin ego devoveo versus pariterque poetas,
  Cum video pueros, obscoena docente Magistro
  Carmina, pejores sieri, primumque pudorem
  185 Linquere paulatim, & sceleratos discere mores,

Unde

ARIES.

Unde magis possit nativa augerier illis Nequitia, & citius sub tartara delabantur. Sed mihi non defunt solatia debita: nam cum Scribant, ut magnam possint acquirere laudem,

190 Magnam ignominiam pro laude, & dedecus ingens Accipiunt. meritò quis enim non judicet illos Flagitio imbutos omni, talesque fuisse, Qualia funt chartis quae mandavere nefandis? Index est animi sermo, morumque sidelis

195 Haud dubie testis: quoniam quisque illa libenter : Et crebro loquitur, quibus oblectatur, arator De bobus, rastris, de vomere: navita narrat De velis, remis, de restibus, atque carinis: Miles equos memorat, gladios, hastilia, pugnas:

200 Sic obscoeni homines plerunque obscoena loquimtur. Vos moneo, quorum est sidei commissa juventus, Et quorum est teneras puerorum singere mentes, Ceu molles digito ceras: haec scripta perosi Deteriora, aliis incumbite: & illa docete,

205 Arida quae non fint, & non indigna referri. . . . . Historiae placeant nostrates, ac peregrinae: His fe cirrati oblectent, has mente reponanta Nectareos manant fuccos, (mihi credite,) vitam Instituunt, quae sint sugienda sequendaque monstrant.

210 Fabula non omnis spernenda est. saepe legatur-Unde

Utile quid moneat puris Compedia verbis.

Sunt etiam (fateor) complura poëmata, pravis
Haud temerata jocis, sed quae gravitate virili
Procedunt, placidoque tegunt sub cortice mella.

- Ista juvant, cadem pariter fine crimine prosunt: Istis discipulos epulis educite vestros.

  Firmior ac postquam vivendo accesserit actas,

  Liberius poterunt lato discurrere campo,

  Et quascunque volent decerpere tutius herbas.
- 220 Est operae pretium post hace perpendere, majus s
  Utrum opus, atque utrum potiori in sede locandum,
  Quo probitas, an quo tantum ipsa scientia crescit?
  Praestet utrum esse bonum, an doctum? divina quidem res
  Doctrina est, decorat mites, oditque superbes:
- Nec nisi per longuin tempus, multoque labore Percipitur: regit hacc urbes: hacc arma ciere, Hacc auferre potest: turras, & sidera monstrat, Morborum expultria: varias formare siguras,
  - 230 Et numerare docet, fidibusque apponere vocemes.
    Tecta Dei scandit, naturae arcana recludit:
    Qua fine nemo potest persecus dicier: haec nos
    Distimiles pecudum reddit, similesque deorum:
    Pit tamen exigui pretii, perditque nitorem
  - 235 Ipla fuum, quoties vitiorum faecibus oblita 🗀 😂

Induit

Induit informes vultus: ceu fondet Isspis:
In putri demersa luto: ceu Phoebus: ab atra:
Obdustus nebula, vel cum premit ora fororis.

Nec modo vileseit, sed sit quoque nozia: quippes

240 Si malus hanc habeat, poteris concessa furenti
Dicere tela, quibus valeat transfigere plures,
Baccharique magis. Quisquis fine crimine vitam
Ducere conatur, divina humanaque servans
Jura scelusque cavens, tanquam praevila draconis-

245 Gultura, quem simulat pastus insana eupido, sit licet upilio, vel agaso, aut mulio, sibros Qui mulios penitus norit, preciosus haberi, Laudibus ac debet magnis commier: illum Spernere non homines, noncegesi numina possums.

2.50 Quis; nifi mentis inops; virtutumque improbus hostis, Non amet, atque illum laudet, qui sacra veretur, Justitiamque colit, caeco non vincitur auso; Non aliena rapit, miseris succurrit, & arcet Insames à se; ast humiles sovet, impla linguae

Non gaudet, potius cunchis prodoffe laborat?

Quodque decus mirum est, in re quacunque modestum
Oftendit fese? fehx hic nemper sed illum
Felicem magis effe reor, qui pollet usroque,

260 Qui probus atque idem ductus r diademate talem Quis dignum neges? hic adiis praecellit, ut aurum

Digitized by Google

E£

Est orichalco nobilius, vitroque pyropus.

Tu tamen invenies raro peccare peritum,

Vel cautè, aut levius: rudibus vix ulla pudoris

265 Est ratio, atque palam vetitos labuntur in actus:

Irridetque sacras petulans inscitia leges.

Ut caecus nescit scrobibus divertere ab imis, Impinguntque pedem tenebrosa nocte vagantes, Quum silet inferno recubans Proserpina lecto;

A70 Sic mens quae caeca est, sine lumine doctrinarum, In quodcumque nesas facili descendere lapsu :

Non dubitat, nisi sit poenae compressa timore:

Nec quicquam quod non placeat sibi, judicat aequum.

Saepè vicem tamen ipsa gerit natura magistri,

275 Inque utero ingenium multis largitur, ut illi,
Quod schola non docuit, coelesti munere discant,
Quid prohibet tales insontem ducere vitam?

Maxima ergo illi debetur gratia, cujus
Praestat utrumque liber. Bisidi vos numina montis,

280 Quae colui, quibus & reliquos devovimus annos,
Munera si fas est parvos tam magna rogare,
Tale mihi carmen quaeso concedite: vel me
A pipere & scombris saltem desendite, nostros
Tardipedis nec Vulcani voret ira labores.

285 Hactenus haec Aries, qui nostri limina servati Zodiaci, jam vult properanti cedere Tauro, Meque novi sinire jubet praeludia cantus.

SYNOPSIS LIBRI II.

De summo bono acturus autor, id in divitiis perperam quaero ostendit, multisque rationibus evincit. doctrinam er virtutem commendat pariter. O quamvis pauperi disficilis admodum ad scientias sit aditus, obstetque mens obsita curis, es semper de pane sollicita, adeoque miser videatur; concludit tamen, melius esse mendicum vivere dum te coelicolis similem divina scientia reddat, quam immensas divitias sine virtues es scientia possiblere; cum disersus nunquam fame pereat, er sua gaudia pauper habeat; omnium rerum abundantia vero haud raro possessoribus nauscam moveat.

TAURUS.

TRaxisti longam portu mea cymba quietem:

Jam tempus dare vela notis, & solvere sumem;

Cessit hyems, canaeque nives de montibus altis

Distillant, viret omne solum, lapsasque reponit

- 5 Sylva comas, renovat dulces Philomela querelas:
  Floribus ornatae crines per prata Napaeae
  Deducunt choreas, Dryades, Satyrique petulci
  Carmina mulcofis iterant lasciva sub antris:
  Aurea nunc volucer jaculatur tela Cupido,
- Jam tutum vastos pelagi proscindere campos:
  Unda filet, Zephyrus redit expectatus ab orbe
  Occiduo: quid stulta times? est lucidus aer,
  Atque suo cursum suadent Alantides ortu.
- 15 Quid tibi continget tranquilla per otia laudis.

Lauron

Laurea defidiae praebetur nulla: potenti

Esto animo, atque ande: audenti fortuna savorem

Saepè tulit, pavidosque vetat gaudere triumpho.

Ut video, terrent rictu te monstra canino:

- Perge igitur, jam rumpe moras, altumque petamus.

  Rex ille omnipotens, vasto qui praesidet orbi,

  Aurea qui solo moderatur sidera nutu,

  Tot voluit latas habitare animalia terras,
- 25 Tot pontum, & liquidis vitam servare sub undis, Orba suis ne tanta sorent elementa colonis.
  - Quidve decene; & posse loqui, concessi: at ore Casters sum muto, & tellurem cernua lambunt.
- 30: His rations potens validifima quaeque subegit,
  Alipedes tigres, iracundosque leones.

  Et quamvis diro fint enrora plena veneno
  Serpentum, tamen hunc memunt: buic maxima cedit
  Oceani moles, oris Balaena supini.
  - 35 Hoc fine quid tellus effet à densissima certè
    Sentibus, & nullas segeres inculta crearet:
    His loges, & quae servantur legibus urbes,
    Condidit, ornavit coelessia numina templis,
    Repperit innumeras artes, imitantia fulmen
  - 40 Tormenta: emissium quibus, ignis turbine clausi;

Per spatia essertur longà distantia plumbura:

Quo pulsae turres, & moenia celsa trahuntur
In praeceps; vastosquo procul quicunque boatus

Accepit, dubius se audisse tonitrua credit.

45 Vae vobis superi, si talia sorte Gigantes
Olim Phlegraeis habuissent sulmina campis.
Repperit & puppes, vetitum quibus ire per aequos
Posset, & extremum ventis samulantibus orbem.
Quaerere, qua Titan populos despectat Eoos,

50 Et Tartessaca pronus quà mergitur unda,
Qua Cynosura nitet, & qua contrarius axis
Aspicit Antipodas pendentes vertico, qui jama
Casuri opponunt pedibus vestigia nostris.
Cum tamen ingenio excellat, mentisque vigore,

75 Ut credi possit divino ex semine natus,
Neseit adhuc, noc scire studet (res mira, nesasque
Et centum tauris, & larga caede piandum)
Vivere quo pacto, vel quid vitare, sequive
Debeat. ô caecis mortalia plena tenebris

Stultitiae! incedunt deserta per avia: vix heu.

Vix paucis novisse datum, quo tendere tutum,

Qua sit iter, per quod vera & bona summa petantut.

Non docet hoc gemini nodosa scientia suitisse.

65 Non-quae Paconio fanat medicamine morbos,

Non

.. **16**

- 70 Ipse, bonum summum quod sit, qui possit haberi,
  Ut spero, expediam, quamquam haec provincia magna est.
  Principio summum esse bonum pars maxima censet,
  Numorum plenam bene semper habere crumenam,
  Atque auri tantum, quantum vel Lydius amnis,
- 75 Vel Tagus aequoreas splendens eructat in undas:
  Jugera tot campi, quot crines vertice: longum
  Possedisse agmen servorum, armenta, gregesque,
  Quot non Trinacriis pavit Polyphemus in arvis,
  Quot nec Aristaeo suerant, Tirynthius & quot
- So Non Erythaeeis tulit à praesepibus Heros:

  Pulchraque ut Alcinoi pomaria, & Hesperethusae:
  - Nec non marmoreis miranda palatia crustis,

    Haec sunt quae cupiunt omnes, quae quisque requirit:

    Quae superos genitrix tenero petit anxia nato
- 85 Supplicibus votis, his qui affluit, esse beatum, Felicemque putat crassi dementia vulgi. Sed nescit quanti lateant sub floribus hydri,
- Quotque rosas inter spinae nascantur acutae.

  Illum etenim quisquis fieri vult dives, oportet
- 90 Nocte dieque animo diversas volvere curas,

Fortuna

Digitized by Google

Fortuna variante vices: nunc cogitat unum, Nunc aliud; fi fortè epulis accumbit, iniquae Morsus avaritiae stimulat, vix ulla palato Esca placet, properatque ingratas linquere mensas: 95 Abstrahit inde illum exigui spes dira lucelli: Vix fomnum capiunt nocturno tempore ocelli: In latus, in faciem jacet, & quandoque supinus, Versaturque thoro, haud aliter quam saxea moles Sifyphia revoluta manu: quid luce peracta 100 Gesserit, & quid sit redituro sole gerendum, Pensitat. en pereunt pecudes, cras pabula quaeram. O brumae devota dies, quam frigora bobus Haec nocuere meis! sed dispensator iniquus Pastoresque mali, rapiunt hi, decipit ille: 105 Invasere lupi caulas, praedatus & ipsum Est pecus infanus miles, magalia fregit, Incendit segetes, desecta est vinea ferro: Debitor aufugiens portat cum foenore fortem. Nulla fides, nulla est homini reverentia divum; rro Omnia plena dolis. pro Jupiter! ille bonus vir Prorfus habebatur; fed fallax gratia linguae. Atque oris, non est semper vera essigiei Regula. quid doleam? remeat mea navis, & affert Lucrosas, ohe, merces: grave pondus amomi,

115 Thura, electra, piper, Serum velamina, vestes

an ()

M PALINGENII

Quid tum? proinde licent, & sunt laudanda, quòd ipsis Divitibus placeant? Non sic. nam quilibet haud scit, Quot bipedes aurum, quot purpura vestit asellos. Sunt ô sunt multi, Sidonia concha superbos

- Obducunt, quorum digitis nitet aureus ingens
  Annulus, & rubro collecta in littore gemma:
  Hos tu jurares magnum superare Platona
  Ingenio, & sanctis non cedere moribus illi,
- 170 Quem folum cecinit Phoebi cortina beatum.

  Nil tamen intus habet species haec tanta: sed ipsos,
  Nomine non vano, ventosos dixeris utres.

  Magna voluptatem generat fortuna, voluptas

  Stultitiam, & prorsus lumen rationis obumbrat.
- Propter virtutem quis vult, si praemia desint?
  Praemia quis quaerit, nisi quem dura urget egestas?
  Gaudia sectatur dives, dulcemque quietem:
  Dumosos odit calles, clivosque viarum
- 180 Difficiles, per quas doctrinae scandimus arcem.

  Non possum tota non excandescere bile,
  Quin ego devoveo versus pariterque poëtas,
  Cum video pueros, obscoena docente Magistro
  Carmina, pejores sieri, primumque pudorem
  285 Linquere paulatim, & sceleratos discere mores,

Unde

ARIES.

Unde magis possit nativa augerier illis Nequitia, & citius sub tartara delabantur. Sed mihi non desunt solatia debita: nam cum' Scribant, ut magnam possint acquirere laudem,

190 Magnam ignominiam pro laude, & dedecus ingens Accipiunt. meritò quis enim non judicet illos Flagitio imbutos omni, talesque fuisse, Qualia sunt chartis quae mandavere nesandis? Index est animi sermo, morumque sidelis

195 Haud dubiè testis: quoniam quisque illa libenter Et crebro loquitur, quibus oblectatur. arator De bobus, rastris, de vomere: navita narrat De velis, remis, de restibus, atque carinis:

Miles equos memorat, gladios, hastilia, pugnas:

200 Sic obscoeni homines plerunque obscoena loquuntur. Vos moneo, quorum est sidei commissa juventus, Et quorum est teneras puerorum singere mentes, Ceu molles digito ceras: haec scripta perosi Deteriora, aliis incumbite: & illa docete,

Arida quae non fint, & non indigna referri.

Historiae placeant nostrates, ac peregrinae:

His se cirrati oblectent, has mente reponanta

Nectareos manant succos, (mihi credite,) vitam

Instituunt, quae sint sugienda sequendaque monstrant.

210 Fabula non omnis spernenda est. saepe legatur-

Unde

119

M. PALINGENII

Utile quid moneat puris Comoedia verbis.

Sunt etiam (fateor) complura poemata, pravis

Haud temerata jocis, sed quae gravitate virili

Procedunt, placidoque tegunt sub cortice mella.

- Ista juvant, eadem pariter fine crimine prosunt: Istis discipulos epulis educite vestros.

  Firmior ac postquam vivendo accesserit aetas,

  Liberius poterunt lato discurrere campo,

  Et quascunque volent decerpere tutius herbas.
- 220 Est operae pretium post haec perpendere, majus 1
  Utrum opus, atque utrum potiori in sede locandum,
  Quo probitas, an quo tantum ipsa scientia erescit?
  Praestet utrum esse bonum, an dostum? divina quidem res
  Doctrina est, decorat mites, oditque superbés:
- Nec nisi per longum tempus, multoque labore
  Percipitur: regit hacc urbes: hacc arma ciere,
  Hacc auferre potest: terras, & sidera monstrat,
  Morborum expultris: varias formare siguras,
  - 230 Et numerare docet, fidibusque apponere vocette.

    Tecta Dei scandit, naturae arcana recludit:

    Qua sine nemo potest persecus dicier: haec nos

    Distimiles pecudum reddit, similesque deorum:

    Fit tamen exigui pretii, perditque nitorem
  - 235 Ipla fuum, quoties vitiorum suecibus oblita

Induit

Induit informes vultus: ceu fordet Isspis:
In putri demersa luto: ceu Phoebus: ab atra:
Obductus nebula, vel cum premit ora fororis.

Nec modo vileseit, sed sit quoque nozia: quippes

240 Si malus hanc habeat, poteris condessa forenti
Dicere tela, quibus valeat transsigere plures,
Baccharique magis. Quisquis fine crimine vitam
Ducere conatur, divina humanaque servans
Jura scelusque cavens, tanquam praevisa draconis-

245 Guitura, quem flimulat paftus infana eupido, sit licet upilio, vel agafo, aut mulio, libros Qui nullos penitus norit, preciofus haberi, Laudibus ac debet magnis commier: illum Spernere non homines, noncegen numina poffuns.

250 Quis; nifi mentis inops; virtutumque improbus hostis, Non amet, atque illum laudet, qui facra veretur, Justitiamque colit, caeco non vincitur ause, Non aliena rapit, miseris succurrit, & arcet Insames à se; ast humiles sovet, impla linguae

255 Mordacis vitat contagia, laedere quenquam
Non gaudet, potius cunciis prodoffe laborat?
Quodque decus mirum eft, in re quacunque modestum
Oftendit fese? fehx hic nemper sed illum
Felicem magis effe reor, qui pollet usroque,

260 Qui probus atque idem doctus r diademate talem Quis dignum neges? hic aliis praceellit, ur aurum

 $\mathbf{E}^{q}$

Est orichalco nobilius, vitroque pyropus. Tu tamen invenies raro peccare peritum. Vel caute, aut levius: rudibus vix ulla pudoris 265 Est ratio, atque palam vetitos labuntur in actus: Irridetque facras petulans infcitia leges. Ut caecus nescit scrobibus divertere ab imis. Impinguntque pedem tenebrosa nocte vagantes, Quum filet inferno recubans Proserpina lecto: 270 Sic mens quae caeca est, fine lumine doctrinarum. In quodcumque nefas facili descendere lapsu 🗀 🗸 🕏 Non dubitat, nifi fit poenae compressa timore: Nec quicquam quod non placeat fibi, judicat aequum. Saepè vicem tamen ipsa gerit natura magistri, 275 Inque utero ingenium multis largitur, ut illi, Quod schola non docuit, coelesti munere discant Quid prohibet tales insontem ducere vitam? Maxima ergo illi debetur gratia, cujus Praestat utrumque liber. Bisidi vos numina montis, 280 Quae colui, quibus & reliquos devovimus annos, Munera si fas est parvos tam magna rogare, 116

280 Quae colui, quibus & reliquos devovimus annos
Munera si fas est parvos tam magna rogate,
Tale mihi carmen quaeso concedite: vel me
A pipere & scombris saltem defendite, nostros
Tardipedis nec Vulcani voret ira labores.

285 Hactenus haec Aries, qui nostri limina servat

Zodiaci, jam vult properanti cedere Tauro,

Meque novi sinire jubet praeludia cantus.

TAURUS.

SYNOPSIS LIBRUIT.

De summo bono acturus autor, id in divitiis perperam quaere ostendit, multisque rationibus evincit. doctrinam er virtutem commendat pariter. O quamvis pauperi dissicilis admodum ad scientias sit aditus, obstetque mens obsita curis, er semper de pane sollicita, adeoque miser videatur; conclude tamen, melius esse mendicum vivere dum te coelicolis similem divina scientia reddat, quam immensas divitias sine virtuta es scientia possidere; cum disertus nunquam fame pereat, er sua gaudia pauper habeat; omnium rerum abundantia vero haud raro possessoribus nauscam moveat.

TAURUS.

Raxifti longam portu mea cymba quietem:

Jam tempus dare vela notis, & folvere funem;

Cessit hyems, canaeque nives de montibus altis.

Distillant, viret omne solum, lapsasque reponit.

- 5 Sylva comas, renovat dulces Philomela querelas:
  Floribus ornatae crines per prata Napaeae
  Deducunt choreas, Dryades, Satyrique petulci
  Carmina mulcofis iterant lasciva sub antris:
  Aurea nunc volucer jaculatur tela Cupido,
- Jam tutum vastos pelagi proscindere campos:
  Unda filet, Zephyrus redit expectatus ab orbe
  Occiduo: quid stulta times? est lucidus aër,
  Atque suo cursum suadent Alantides ortu.
- 15 Quid tibi continget tranquilla per otia laudis 2 2 cx

Laurca

14""" C.J

Laurea defidiae praebetur nulla: potenti

Esto animo, atque aude: audenti fortuna favorem

Saepè tulit, pavidosque vetat gaudere triumpho.

Ut video, terrent rictu te monstra canino:

- Perge igitur, jam rumpe moras, altumque petamus.

  Rex ille omnipotens, vasto qui praesidet orbi,

  Aurea qui solo moderatur sidera nutu,

  Tot voluit latas habitare animalia terras,
- 25 Tot pontum, & liquidis vitam servare sub undis, Orba suis ne tanta sorent elementa colonis.
  - Quidve desens; & posse loqui, concessi: at ore Casters sunt muto, & tellurem cernua lambunt.
- 30: His rations potens validifima quaeque subegit,
  Alipedes tigres, iracundosque leones.

  Et quamvis diro fint corpora plena veneno
  Serpentum, tamen hunc metuunt: huic maxima cedit
  Oceani moles, oris Balaena supini.
- 35 Hoc fine quid tellus effet à denfulima certè
  Sentibus, & pullas fegetes inculta crearet:
  His loges, & quae fervantur legibus urbes,
  Condidit, ornavit coelestia numina templis,
  Repperit innumeras artes, imitantia fulmen
- 40 Tormenta : emilium quibus, ignis turbine claufi ;

Digitized by Google

Per spatia essertur longà distantia plumbura:

Quo pulsae turres, & moenia celsa trahuntur

In praeceps; vastosquo procul quicunque boatus

Accepit, dubius se audisse tonitrua credit.

45 Vae vobis superi, si talia sorte Gigantes
Olim Phlegraeis habuissent sulmina campis.
Repperit & puppes, vetitum quibus ire per acquor
Posset, & extremum ventis samulantibus orbem.
Quaerere, qua Titan populos despectat Eoos,

50 Bt Tartessaca pronus quà mergitur unda,
Qua Cynosura nitet, & qua contrarius axis
Aspicit Antipodas pendentes vertico, qui jama
Casuri opponunt pedibus vestigia nostris.
Cum tamen ingenio excellat, mentisque vigore,

75 Ut credi possit divino ex semine natus,
Neseit adhuc, noc scire studet (res mira, nosasque
Et centum tauris, & larga caede piandum)

Vivere quo pacto, vel quid vitare, sequive
Debeat. ô caecis mortalia plena tenebris

Stultitiae! incedunt deferta per avia: vix heu;
Vix paucis novisse datum, quo tendere tutum,
Qua sir iter, per quod vera & bona summa petantut;
Non docet hoc gemini nodosa scientia suiriss.

65 Non quae Paconio fanat medicamine morbos,

Non

Non Rhetor, non Grammaticus. Sapientia folaHoc aperit: fida haec hominum dux atque magistra est:
Hanc mihi si dederit Deus, &, subtemina si non
Ante diem triplices truncabunt nostra sorores,

- 70 Ipse, bonum summum quod sit, qui possit haberi,
  Ut spero, expediam, quamquam haec provincia magna est.
  Principio summum esse bonum pars maxima censet,
  Numorum plenam bene semper habere crumenam,
  Atque auri tantum, quantum vel Lydius amnis,
- 75 Vel Tagus aequoreas splendens eructat in undas:
  Jugera tot campi, quot crines vertice: longum
  Possedisse agmen servorum, armenta, gregesque,
  Quot non Trinacriis pavit Polyphemus in arvis,
  Quot nec Aristaeo suerant, Tirynthius & quot
  - So Non Erythaeeis tulit à praesepibus Heros:

    Pulchraque ut Alcinoi pomaria, & Hesperethusae:

    Nec non marmoreis miranda palatia crustis,

    Haee sunt quae cupiunt omnes, quae quisque requirit:

    Quae superos genitrix tenero petit anxia nato
  - 85 Supplicibus votis, his qui affluit, esse beatum, Felicemque putat crassi dementia vulgi. Sed nescit quanti lateant sub floribus hydri, Quotque rosas inter spinae nascantur acutae.
  - Illum etenim quisquis fieri vult dives, oportet
  - 90 Nocte dieque animo diversas volvere curas,

Fortuna .

Fortuna variante vices: nunc cogitat unum, Nunc aliud; fi forte epulis accumbit, iniquae Morsus avaritiae stimulat, vix ulla palato Esca placet, properatque ingratas linquere mensas: 95 Abstrahit inde illum exigui spes dira lucelli: Vix fomnum capiunt nocturno tempore ocelli: In latus, in faciem jacet, & quandoque supinus, Versaturque thoro, haud aliter quam saxea moles Sifyphia revoluta manu: quid luce peracta too Gesserit, & quid sit redituro sole gerendum, Pensitat. en pereunt pecudes, cras pabula quaeram. O brumae devota dies, quam frigora bobus Haec nocuere meis! sed dispensator iniquus Pastoresque mali, rapiunt hi, decipit ille: 105 Invasere lupi caulas, praedatus & ipsum Est pecus insanus miles, magalia fregit, Incendit segetes, desecta est vinea ferro:

Debitor aufugiens portat cum foenore fortem, Nulla fides, nulla est homini reverentia divum; rio Omnia plena dolis, pro Jupiter! ille bonus vir Prorfus habebatur; fed fallax gratia linguae. Atque oris, non est semper vera essigiei Regula. quid doleam? remeat mea navis, & affert Lucrosas, ohe, merces: grave pondus amomi,

115 Thura, electra, piper, Serum velamina, vestes

Sidonias, mercesque alias, quas vexit ab Indis: Quam si concursu Symplegades infregissent. Si vel Scylla vorax, dubii vel faxa Capharei Solvissent tabulas, muliebri more querelis

- 120 Implessem totas aedes, lacrymisque maderent Pectora. non deerunt hummi, nifi vivere delit. - Nil Rumenta valent: quid tum? mercabor olivim: Est fodiendus ager, faciendaque semina, messes Occandide, fabricanda domus, vitesque putandae:
- 125 Illud emam, hoc vendam: accipiam, & quod debeo reddam. Non fecus huc illuc impellitur, ac pila magno Lusorum coetu folet, aspiciente theatro, Tactari: hinc atque hinc ingenti missa tumultu Pellitur, ille ferit pugnis, hic calce retundit:
- 130 Lactitia, macrore, metu, spe, fluctuat aestu Continuo, veluti ventorum flatibus aequor, Ixion verus, qui captus imagine nubis, Concubitu'foedo prolem genuille biformem Dicitur: unde eius voluit sine sine rotari
- 135 Membra colubriferis radils affixa Deum rex. Divitiae quid sunt? res nempe simillima nubi, Quam fi Riphaeo Boreas demissus ab axe Incutiat, videas unde est concreta, resolvi In tenues fumos: monstra hinc gignuntur habentia

140 Humanam faciem, quid enim speciosius ipso

Divitis

Divitis aspectu primo? sed, noscere postquam Ipsius vitam licuit, diversa videntur Partibus à tergo non respondentia primis. Assiduo motu rotat hunc fortuna, colubri

- 145 Agmina curarum sunt, quae praecordia rodunt.

  Vel scit vel nescit dives, quae possideat. si

  Nescit, quid prosunt? quoniam nil inde boni, vel

  Accipit adversi, velut is qui non habet. at si

  Quae sua sunt novit, vel amat, vel non amat illa.
- 150 Si non, cur tenet haec? ex his quae gaudia sumit?

  Qualia, quum potat succos abstemius uvae,

  Si quidem amat, pariter curat, studet illa tucri,

  Proque his servandis est anxius, atque laborat:

  Sollicitatque illum quicquid contingere rehus
- Posse mali credit quas possidet: excruciatur
  Si perit inde aliquid: sieri quod saepe necesse est,
  Cum nil state diu videas, incommoda cum sint
  la promptu semper. demum quo plura tenebit,
  Hoe plus curatum aesedet, saevique laboris.
- 160 Quid memorem, lubest quam crebra pericula pouto.
  Ac terris centum cupiens augere patermunt?
  Sylvicolas larrones, ponticolas pirasas.
  Sacpà fugit: capitar tandem; lamandaque phocis.
  Vilcena, five lupis prachet, captivus berili
- 165 Collum faepè jugo summittere cogitur, is, qui

Digitized by Google

20

Ut dominus fieret, se objecit casibus audax, Vix mensa tutus propria, propriove cubili.

Exitiale datur sitienti saepè venenum:
Stertentemve necat cupidi manus impia servi.

170 Pinguior in caedem ut petitur magis hostia, nec non:
Nobilior potius spoliatur fructibus arbos,
Utque apibus muscisque perit quae dulcior uva est,
Sic, cui piura dedit sors & meliora tenenda,
Insidias patitur plures, propiorque periclo est.

175 Nota Syracusii solertia mira tyranni:

Euge bone, es selix? quid ni? non pocula desunt,

Non epulae, pueri, sceptrum, diadema, cupitae

Deliciae: gemmis, auro (quid cernis?) abundas.

Heu mihi! namque tholo seta suspensus equina

180 Ensis adest, jamjam miseri caput infodietur.
Invidia verantur opes: namque optima livor
Quaeque malus laedens odit felicia semper.
Hoc pretio, miseri, damnosum quaeritis aurum,
Vestra Palaestinae stimulent ut corda sorores

Nonne Midae, fulvo quem Bacchi dona metallo
Ditarunt, cunctis ridenda infania? jure
Huic afini auriculas iratus, Phoebe, dedifti.
Aurum cuncta precor fiant quae corpore tangam:
190 Mox petiri stolidus primis contraria votis,

Quum

Quum cibus in vacuam nullus descenderet alvum.
Talis, avare, tibi fortuna est, pessime, qui cum
Plus habeas, plus semper eges: ut Tantalon undis
In mediis cruciat sitis arida. si tibi pleno

195 Effundit cornu quicquid vis Copia, numquid Quod fatis, an nimium, fumes? hoc officit, illud Quisquis habere volet facili mercede parabit. Nostra etenim minimis rebus contenta quiescit Natura, in vitium si non delapsa repugnet.

Divitis in mensam sylvae pelagique feruntur
Optima: non desunt lepores, non caprea, cervus,
Hoedus, aper, volucrumque genus, non turdus obesus,
Perdix, sicedulae, nec non quas Colchica tellus
Mittit aves, grandes capi, grandesque columbi:

205 Portanțur rhombi, squillae, muraena, locustae, Mugilis, & piscis nomen qui traxit ab auro, Ostrea, caeruleo quae Cyzicus aequore gignit.: Multa alia, est versu quae claudere difficilis res. Vina dehinc, nigro nunquam cessura faterno,

Sed quaero, nunquid cuncta haec lupus iste vorabit?

Non credo: vel si cupiat, non posse putandum est.

Quod si posse volet, rumpetur venter, & ibit.

Turgidus ad tumulum, turba comitante rudentum.

215. Nam qui plus aequo stomachi penetralia replet.

Laeditur, & clamat, Medici succurrite: demum Evomit, & totas putor capit improbus aedes. Hine variae infurgunt febres, hine scrupeus humor Infidias manibus pedibusque affigit inertes.

- 220 Cui non compertum est, multos inducere morbos Ingluviem? vexare animos & corpora Bacchi Humorem immodicum stibunda in viscera mersum? Ergo parcus erit, de multis pauca capefcens, Qui non ante diem vult dulcem abrumpere vitam:
- 225 Nec plus, quam pauper, faccum stipabit opimum. Murice distinctos locuples vestitur amictus, Auratamque togam, tenuique subucula bysso Enitet: & Scythicae redimitus vellere frondis, Gestat foemineo pretiosa monilia collo.
- 230 Num magis ista fugant mordentia frigora, quam fi Muniat incultae vilis te penula lanae? Num, quae vulgari lino contexitur, aestum
  - Arcet tela minus, tunc quum per torva leonis Signa Molorchaei gradiens calidistimus est sol,
  - 235 Flavaque vaesanus discindit Sirius arva,
  - sideQuam fi lena tunin velet bombycina corpus?
  - . 12 At dices: ille in pretio est quem pulchra decorant Vestimenta: caput venienti inclinat, & omnis
    - . 4 Affirgit populus, folusque Mic nobilis, atque
  - 240 Creditur effe bonus, prudens, ac dignus honore, Dignus

Dignus amicitia; pannoso prorsus habetur.
Nulla fides, tritamque irridet turba lacernam:
Sis licet Arginas, cujus facundia toti
Praesettur Latio: vel fabri filius ille.

245 Attica quem tellus mirata est saepe loquentem: Carminibus quamvis possis aequare Maronem. Maeoniique senis divinos reddere cantus: Non tamen ideireo speres tibi praemia laudis: Sperneris, mihi crede, locum projectus ad imum.

250 Tu Ganymedaeos frustra sectabere vultus.

Optabis frustra teneram tractare puellam.

Si tectus vili pauper gradieris amictu.

Non equidem inficior: magna est nam gratia pulchri

Vestitus. verum suerit virturibus ipsa

255 Si mens nuda, malis imbutaque moribus, omnis Ecce perit cultus, fies inglorius, ac te Despiciet quisquis norit, tua tenga cachinni Mordaces serient, vel caecae jurgia sannae. Nec servus, propria quem tu nutrire sarina

260 Consuesti à puero, si te cognovit avarum,
Crudelem, tumidum, vinosum, mentis egentem,
Aestimat: idcirco secum clam murmurat in ta.
Hunecine herum sortuna mihi non aegua dedisti?
Hunecine herum tolerare diu me sata jubebunt

265 Laudabunt alii, quem turba domestica tompit?

Àt

At fortis, prudens, justus, pastiterque modestus
Si fueris, si te non parva scientia clarum
Reddiderit, quaevis tribuet tibi vestis honorem,
Nec (modo sit sanus) poterit te spernere quisquam.

270 In primis, quicumque cupis venerabilis esse,
Laudari multum, nec non vehementer amari,
Virtutem sequere, ac vitii contagia vita:
Et cave committas quod possit jure putari
Censura dignum, atque auctori inferre pudorem,

Virtutem, minima si insectam labe notavit.

Sed quisnam prorsus vivit sine crimine? nemo est

Qui non legitimo quandoque à calle recedat,

Qui non à recta interdum declinet amussi.

Atque bonus dici debet: sed gratia linguae

Maxima, quae docte ac prudenter singula prosert.

Cultus habet sermo, & sapiens, mirabile robur:

Imperat affectus varios, animumque gubernat:

Nec tu formosi specie capitaris ephebi.

Talis amor scellis eff., quem qui sapit effugiet. nam
Est pueris nec mens, nec amor, ratiove, sidesve.

Ah pereat quisquis puerorum slagrat amore!

290 Si te delectant formosae membra puellae;

Ι,

I, pete conjugium: vel non meretricula deerit. Quid mavis demens cupere & sperare negata, Pellere cum possis facili medicamine morbum? Sunt tamen hoc propter cupiendae forfitan ipfae

- 295 Divitiae, ut melius virtutem acquirere detur; Quandoquidem argento loculi si fortè vacabunt, Nullus erit qui te doceat; nam folvere oportet Mercedem haud parvam doctoribus; est quoque habenda Sumptibus haud parvis librorum copia, tempus,
- 300 Quo valeas studiis incumbere plura legendo, Ne mala pauperies alias te volvere curas Cogat, & impediant ingrata negotia mentem. Heu quam difficile est, quam paucis numina praestant, Ex humili volitare gradu virtutis in arcem!
- 305 Quam raro egregios pauper fortitur honores! Praeterea qualis vita est, quam proxima letho, Quam merito spernenda, animum si nulla voluptas Mulceat, atque levent folatia nulla laborem. Cum nunquam defint curae, cum plena dolorum
- 310 Omnia sint, praestat stygiam tranare paludem, Cerbeream saturare samem, miscerier umbris: Si nunquam fas est rebus gaudere secundis, Gaudia si miserum pectus non ulla serenent. Ast inopi quidnam dulcedinis, aut solati
- 315 Esse potest? cui deest pariis vinumque frequenter: Nunc

M. PALINGENII

16

Nunc lecto, nunc veste caret: nunc calceus ipses Ostendit digitos, veteri dissutus aluta. Vivere vix potis est, nedum sectarier illa, Jucundum quibus esse solet mortalibus aevum.

- 320 Talibus at certè quicunque est dives abundat.

  Illud enim assequitur quicquid desiderat, & vult.

  Tantum habet imperii, tantasque pecunia vires,

  Ut sibi nil obstare diu patiatur: ab alto.

  Deducit montes, & valles tollit in altum.
- 325 Si vult ergo canum pernici prendere cursu
  Cervos, aut capreas, vulpes, leporesve sugaces;
  Si volucres captare libet, vel sallere pisces
  Retibus aut hamis; Veneris si grata voluptas,
  Si cibus & potus delectant, otia, ludus,
- 330 Si choreae, citharaeve placent, si plaudere cantu; Omnia dives habet: nam praestant omnia nummi. Accipe quid contra referam, si discere quisquam Gestiet, id certè dabitur, modo sirma voluntas Nunquam desiciat; nec terreat aspera clivis,
- 335 Angusta, & primo ingressu satis horrida dumis
  Semita, virtutis qua culmina celsa petuntur.
  Si non sunt nummi tibi, vaeneat ipsa supellex,
  Vel domus, aut sundus. quid ni? quo vivere pacto
  Tunc potero? cogar mendicus quaerere panem.
- Tunc potero? cogar mendicus quaerere panem.

  340 Ah miser! est melius mendicum vivere, dum te

Caelicolis fimilem divina scientia reddat,
Quam si possideas Persarum bellua gazas.
Noli judicio tenebrosi accedere vulgi,
Haud magis atque pecus verum agnoscentis: at ipse
345 Si sapis, haec memori quae dicam mente teneto.
Praeter virtutem non est durabile quicquam.
Divitiae pereunt, species quoque, robur, honores,
Cuncta cadunt: virtus aeterna in tempora durat,
Quam fortuna nequit, nec tollere longa vetustas.

Joo Ipse tamen vidi nunquam, & vix credere possum
Vel periisse same, vel mendicasse disertum:
Quem si fortuna interdum conatur iniqua
Obruere, auxilium virtus sestinat. alumnos
Protegit alma suos semper doctrina, diuque

355 Non patitur miseris urgeri casibus: affert
Naufragio tabulam, qua tuti littora possunt
Spumosos inter sluctus attingere nando.
Qui pollet virtute, Arabum deserta, nigrosque
Aethiopas, rigidosque Getas lustrabit, & Indos,

360 Tutus & incolumis. fortunae fola refistit
Virtus, atque illi dubio certamine pugnat.
Nullis est igitur parcendum sumptibus; omnem
Ne dubita, ut virtusem habeas, impendere censum.
At si fortè tibi, valeas quod vendere, nil est.

365 Esto bonus faltem, fi non potes este peritus,

Cum

Cum doctis versare libens; (nam discere multa 'Sic poteris) nec non avidè quaecunque loquuntur Ausculta, atque roga interdum: tum caetera divis Committe, & patiare animo tua fata sereno.

- 370 Gaudia fi sequeris, si te insidiosa voluptas
  Implicat, & dulces transmittere lusibus annos
  Te juvat, atque ideo dives cupis esse, voluta
  Sedulus haec tecum, ratio quae provida dictat.
  Nulla voluptate est res pernicissosor: ausert
- 375 Confilium, mentemque premit, virtutibus obstat,
  Corrumpit mores, vitiorum maxima nutrix,
  Debilitat corpus, sensus obtundit: amaro
  Fine nocens, homini multorum causa malorum est.
  Clarius ista sequens sermo meliusque docebit.
- 380 Si tamen advertas, habet & sua gaudia pauper, Nec forsan leviora. magis nam dulcia sunt quae Rarius eveniunt solatia. credite, longè Gratior ac longè est jucundior illa voluptas Quae dilata diu suit, ardenterque cupita.
- 385 Sic cibus esurie suavis, requicsque labore, Sic potus vexante siti, sic frigore slamma, Frigora sic aestu, sic intermissa diuque Sustentata Venus grata est magis: omnia demum Rebus ab oppositis vires contraria sumunt.
- 390 At locuples tolerare nihil vult, semper abundat Beliçüs,

Deliciis, adeo ut moveant fastidia saepe, . Et cupiat bulbos, filiquas, olus, allia, fardas, Solennes epulas & prandia lauta perosus. Nil adeo dulce est quod non videatur amarum. 395 Et non displiceat, si plus duraverit aequo. · Delectant alterna magis, vetitisque potiri Dulcius est: fordent quae possunt semper haberi. Praeterea non res hominem, sed sola voluntas, Judiciumque animi contentum reddit: amari 400 Est dignum quodcunque placet. quid proderit aegro Concinnas offerre dapes, cui febris ademit Gustum? quid vini suavem praebere saporem · Illi qui gaudet puris abstemius undis? Hic hoedum, aft alius carnes coenare suillas 405 Mavult: hunc cantus juvat, illum ludus: amorque Omnibus haud idem: hic puerum cupit, ille puellam: Huic scortum placet, ast illi matrona, beatum Efficit ergo animus, non res, rationibus ifiis, Non minus ac dives, laetatur pauper: ab illo 🗆 410 Grandia poscuntur, parvo hic contentus abibit. Impensa dives majore, ac saepe minore Laetitia vivit quam pauper gratius ovo Et cicere est vesci, atque famem compescere porro Nautae aut fossori, quam regibus & reginis 1.16

415 Quiequid terra ferat lauti : prandere vel undaimit opp-

 P_{n+1}

·Dignior

Dignior illa autem jure est dicenda voluptas, Quae nec sumpta nocet, nec contradicit honesto. Nil tamen est melius quam pauca optare, animumque Vincere consilio: ne spes te assigat inanis.

- 420 Qui quod habere nequit desiderat, excruciatur
  Sperando frustra, & nequicquam tempora perdit.
  Id cupias igitur quod certè possit haberi,
  Aut nihil: atque animo fraenos impone tenaces:
  Ast opibus quisquis pollet, vult plura petitque
- August licet, & parvo contentus vivere nescit:
  Indiget ideirco multis. felicior ille est,
  Sufficient cui pauca satis. res ampla superbum,
  Risoremque hominum, contemptoremque deorum,
  Insamm, mollemque facit, virtutis & hossem.
- 430 Nam quis virtutem curat, si census abundat?

  O bona paupertas, ô nondum cognita divum

  Munera, virtutum custos, & amica pudori,

  Luxuriae fraenum, vitae tutela! procacem

  Fortunam tu sola potes, ventique surorem
- 435 Ac pelagi rabiem contemnere: dum vada lintre
  Tuta tenes parvo, scicinaque littora fervas.
  Saepius aetheroos feriunt vaga fulmina montes,
  Est quatit excelías Boreas rapidifismus ornos:
  Ima datent ignota malis, humilesque procella
  440 Juniperos rarò infestat: lentaque myricae

Stant

Stant inter fylvas immotae, ac pace fruenter.

Sprevit Anaxagoras, sprevit Democritus, atque
Complures alii (quotum fapientia toti est
Nota orbi) argentum atque aurum, causasque mastorum

445 Divitias. quare? nifi quòd non vera putatunt

Esse bona haec, animum quae curis impediunt, &

In mala praecipitant quamplurima. Fabricius quod,

Quod Cato, quod Curius, sanctissima pectora, quondam

Senserunt, non quid vulgus, plebsque inscia dicat,

Aso Mente agita, atque tibi propone exempla bonorum.

Nonne olim victor felicia figna Quirinus
Saepe tulit, posito quum sumere consul aratro
Arma jubebatur requiem factura ligoni?

Tum casa parva viros & frugi mensa serebat.

At nunc deliciae, & laqueata palatia molles
Imbeliesque edunt foetus, ac lufibus apros.
Discite mortales tandem, longisque tenobris
Exuite obsessamment, surfumque levate
Jam caligantes oculos, quò caeca voluntas

A60 Vos ducit, ne ferte gradum. ratione deorma
Naturae fimiles effis, ratione tenetis
Imperium mundi: ratio vos dirigat ergo,
Non error: finemque animo perpendite rerum.
Sufficiat cibus ille, famem qui fedat: & villa

465 Vestis, quæ corpus velet, frigusque repellar.

د : ب

Sit fopor ille satis, reficit qui sessa labore Membra, etenim tribus his opus est, cum corpora nostra Sint fragili contexta luto, sed talibus uti

Sic licet, ut tanquam medicinæ munere cures
470 Quos tribuit morbos homini natura noverca.

Aft hie haveriem dapibus complectitur, ille

Vestibus panc alius vitam vix sentit, ab arte

Dum fugit, assiduoque premit sua lumina somno. Felix qui didicit contentus vivere parvo;

Parca ferox, tanquam nostri non juris; & aevi
Quam breve sit spatium reputat; quam frivola demum
Omnia quae in terris longè latèque creantur;
Qui minor adversis non sit, majorve secundis,

All Minoisque urnam spernit, Stygiosque surores, Securus quodcunque serat sortuna tenere.

Inselix, sensu qui ducitur, atque suturi
Caecus, ceu pecudes, tantum praesentia cernit;
Qui nescit, quod, quanto animus praestantior ipso est

Ad corpore, tanto animi pluris sunt munera, quam quae Ad corpus spectant. Igitur non divitiae sunt Prima bona. Hae quoniam pro corpore conquiruntur, Quae possessiorem non efficiunt meliorem.

Quis bona summa vocet? multos at saepe videmus

490 Quadrupedum timiles, istis qui rebus abundant.

Ouantum

TYALUR W. S. V Quantum ergo fatis est vitae, nihil amplius opta. Namque supervacuo stulti laetantur: acervos Ingentes frustra, frustra horrea plena requiris, Cum modio cumerave famem propellere possis 495 Cum tibi sufficiant cyathi, cur dolia quaeris? Si te Plutus amat tamen, & tibi Copia ridet, Divitiasque dedit fatorum ignota voluntas, Quid facias, operae pretium est didicisse: tenendo Ne pejor fias, ne possis stultus haberi. 500. Dic age nunc quaeso, quaenam prodentia, quodnam Confilium est illi, cui funt bona multa, sed ipsis Insipiens nescitaquo pacto debeat uti ? 11 11 11 11 11

Hine vires perfacpe nocent; damnofaque forma eft, Hac ratione fium auctorem facundia perdit,

505 Hac ratione artes aliae compluribus obfunt. Nodus avaritiae non te constringat: ab ipsa Heu fuge: nam certè nulla est hac major Erinnys. Hanc memorant Acheronte fatam, per triftia Difis Regna truces agitare faces, centumque colubris A

510 Colla veneniferis gestare minacia: sauces comic 202 Humano expleri núnquam potuere cruore: Semper hiant; aliosque tenent, aliosque requirunt Ora cibos: nulli parcit, nec templa deorum a 196 Dedecorare timet, malum & infatiabile monstrum.

515 Nascuntur variae hinc pestes, discordia, caedes, in die

Proditio, rixae, fraudes, jactura pudoris, Contemptus divûm, perjuria, jurgia, bellum, Atque aliae plures, quam dici carmine poffint. Hanc igitur vita: nil quippe nocentius, & nil

Hanc igitur vita: nil quippe nocentius, & nil
520 Quod magis oftendat vile atque ignobile pectus.

Sic mulier, senior, pueri inveniuntur avari:

Sunt etenim imbelles, fragiles, animique pusilli.

Huic alia est vitio labes contraria, sed non

Tam gravis: hanc etiam studeas depellere: nam si
525 Prodigus es, mensam alterius pinguemque culinam

Jejunus frustra aspicies, patrimonia postquam
Absumpta, & nimio fuerint deperdita luxu.

Inter utrumque manet virtus: extrema relinque,
Et cui fas, quantùmque licet, largire: nec ultra

530 Impensam facias quam sit permissa facultas.

Divitias hic sinis habet: prodesse tenemur

Omnibus, at nostris potius. natura creavit

Nos, non ut solum nobis, nostrisque propinquis,

Ast aliis etiam, quum possumus, emolumento

535 Simus. quid quaeso praeclarius, atque deorum Dignius est solio, auxilium quam serre ruenti, Tradere pauperibus victum, miserisque mederi? Sic nos turba colit, sic samam acquirimus: atque Ad superos multi per talia sacta volarunt.

540 Naturae humanae nil aptius, & nihil ipso

Dignius

Dignius est homine, ut perhibet schola docta sophorum, Quam prodesse homini, & socio succurrere lapso. At nunc, 6 mores! 6 tristia tempora! prorsus! Extincta est pietas: nulli largitur avarus

Nulliusque ipsum miseret: sunt ferrea cunctis
Corda: quis exigua mendici nunc stipe casum
Solatur? lacrymas rident, miserosque precantes.
Si qua tamen donant, dant scurris, dantque cynaedis,

550 Dant lenis potius, dant scortis callipareis.

Nemo dabit vati : Musae spermentur ubique.

Calculus huic loculos, vel tessera reddit inanes:
Ille autem pictis ludit patrimonia chartis.

Nonne hoc turpe magis nummos absumere pacto;

Mens oblita Dei, vitiorumque oblita coeno,
Sicne licet fieri? nonne olim nudus ab alvo
Existi, & nudus terrae es rediturus in alvum?
O demens, non haec tua sunt: sed Juppiter harum

Non res, sed nobis rerum conceditur usus.

At postquam vetus ille Charon te vexerit ultra

Quam trepidant superi falso jurare paludem,

Hic miser, hic aliis haeredibus ista relinques.

565 Ergo his utendum est rectè, dum stamina Parcae

C 2 Nostra

Noftra trahunt, nobis sumendo, aliosque juvando.

Jam patet ex dictis, an fint bona summa putandae
Divitiae. mea cymba redi, satis ardua ponti
Navimus: ecce auster pluvias jam cogere nubes
570 Incipit: ecce undas Typhones in aera portant
Absorptas pelago: unde ingens promititur imber.
Amplius hie tutum non est (mihi crede) morari.
Heu metuo sidum malè puppibus Oriona:
Dum licet, in portum tendamus: nubila clarum.
575 Reddiderint ubi pussa diem, revocabit ab alto
Nos Triton scopulo, atque iterum tentabimus aequor.

ida malmus

SYNOPSIS LIBRI III.

Quemadmodum libro secundo non in divitiis, sic in hoc tertio, nec in voluptate summum bonum posse inveniri docet. Nam sub persona Epicuri dogma ejus de voluptate & summa bono proponitur; objectionesque de virtutis & vitierum post martem praemio ac poena, secundum Epicureorum sententiam, negando animae immortalitatem, removentur verius quam solvuntur. ab Episuro deinde per viam latam autor in conspectum palatii Pluti, & inde in silvam amoenissimam inducitur: ubi Voluptatem cum Venere & Cupidine ad dextram, Gulâ verò ad sinistram, omnique luxuriantium Choro offendit. Sed quum non longe à turba illa abesset, occurrit illi Virtus, quae, quam Deceptoria sit Voluptatis facies, omnesque ejus fallacias & artes exponit, monetque ut animae adfectibus inmoderatis frenum rationis imponat. ad voluptatis partes interim transfugerat Epicurus, & Arete ab Iride monita de hominum criminibus ad auras avolat.

GEMINI.

L'Utea quadrijugo curru surrexerat Eos,
Astraque cedebant evanescentia coelo:
Jam divisus erat Titan, mediumque videbant
Antipodes, medium noster monstrabat horizon:
5 Mirabar quisnam mediis de sluctibus ignis
Exit inextinctus? certè haec contraria sese
Mutuò corrumpunt: quin sol extinguitur undis?
Igneus aut igitur non est, aut tingier ipsum
Oceano vulgus mentitur. talia mecum
10 Volvebam, gradior dum propter littora solus:

Obvius

Obvius ecce senex quidam mihi venit, acerno, Innixus baculo, nitidoque indutus amictu, Cana tenus medio pendebat pectore barba, Pulchra cutis, laeta & facies, varioque colore

To Florea candentes decorabant ferta capillos.

Comminus ut dedimus citroque ultroque falutem:

Quò pergam, qui fim, quo dicar nomine, quaerit.

Respondi, atque eadem pudibunda voce rogavi.

At nothing proprium nomen mini reddidit (infe

At postquam proprium nomen mihi reddidit (ipse 20 Namque Epicurus erat) stupui: ceu rusticus, agrum

Qui fodiens reperit latitantem obscurius arcam.
Atque ego tunc: Venerande senex, sic numina semper
Cuncta tuis faveant votis, sapientia quando
Mira tuis habitat sibris, nisi salsa loquuntur

25 (Ut plerumque folent) homines, praecepta falutis
Da precor, & juvenem prudentibus instrue dictis,
Dummodo non te aliò graviora negotia ducant.
Ille autem contra: Me nulla negotia ducunt:
Sed quoniam vito curas, sugioque laborem,

Per prata haec varios capiti gestamina slores.
Unde libens & promptus agam quodcunque petisti.
Quippe loqui senibus res est gratissima cunctis.
At ne nostra aliquis disturbet verba viator,

35 Hinc divertamus, densaque sub ilicis umbra,

Juxta

Juxta illas quas cernis aquas, refidebimus ambo.

Ivimus, & placida fic tandem voce profatur:

Nimirum huc aliquod, juvenis, te numen adegit,

Ut discas hodie quae sit Sapientia. namque,

- 40 O superi, quanta rerum caligine totum
  Immersum est mortale genus? simulacra videre
  Mille ac mille hominum facile est: sed rarus ubique
  Verus homo: ut possit non falso nomine dici
  Mundus stultorum cavea, errorumque taberna.
- 45 Quare adhibe puram nostris sermonibus aurem,
  Pellere si quaeris miseras à mente tenebras.
  Principio, verum atque bonum cognoscere oportet
  Perspicua ratione quidem, atque examine recto:
  Hinc scatet, hinc magnos ducit sapientia rivos.
- 50 At paucis hoc scire datum est. nam maxima turba
  Divitias summum esse bonum, pars altera honores,
  Diversi diversa putant: mihi sola Voluptas
  Optima cunctarum rerum censetur: & istud
  (Ni sallor) vera poterit ratione probari.
- 55 Omnium enim est sinis rerum, arque novissima meta, Ad quam sic hominum facta omnia disponuntur, Spicula ut in certum signum mittuntur ab arcu. Nam quis tellurem rastris, quis Nerea tonsis, Aut quis Gradivum validis tentaverit armis,

C-4

60 Denique virtutem quisnam quaesiverit ullam.

Digitized by Google

M. PALINGENII

Si non hunc praesens movet, aut sperata voluptas?
Nempe hacc principium, medium, finisque laborum est.
Quod magis ut pateat, quae dicam attentius audi.
Omne opus ob finem, ratio nisi desit agenti,

- 65 Sumitur: hic specie prior est in mente, movetque Artisicem, sed re post facta novissimus exit.

  Finis item bonus est, igitur placet: atque voluntas

  Hunc sibi ut acquirat, primis mediisque libenter

  Partibus incumbit: sic delectatur, amoenus
- 70 Sic labor efficitur: causa est ergo ipsa voluptas.
  Quippe aliud non est quam delectatio quaedam.
  Sed quia non facile est rudibus, ratione doceri,
  Tentabo exemplis melius recludere verum.
  Cur fodit, atque gravi sulcum deducit aratro
- 75 Agricolae callosa manus? non Sirius aestu
  Terrificat, non bruma gelu. cur navita ponti
  Insanam rabiem, syrtes, scopulosque minaces
  Non timet, admoti spernens confinia leti,
  Velivola fretus pinu? cur praelia miles
- 80 Infequitur, gaudetque ferox, ubi classica Martem Saeva canunt, acuitque animos hinnitus equorum? Cur juvat assiduis alium pallescere chartis, Et varios versare libros noctesque diesque? Nempe ut post longos lucrum vel fama labores

85 Jucundum efficiat, nam si non ipsa placeret

Utilitas

Utilitas & honos, virtus artesque perirent. Est finis per se dulcis: primordia verò Cum mediis propter sinem. nil denique resert, Turpia, vel potius cuneta hace videantur honesta.

- 90 Nam veluti exultat lascivus turpibus, ipsa Sic virtute bonus placidissima gaudia sentit. Ergo voluptatem propter tandem omnia siunt, Vel mala declinent homines, vel commoda quaerant, Vel laudanda gerant, vel non laudanda sequantur.
- 95 Hac etiam sola superi mercede fruuntur:

  Utile namque illis non convenit, indigeant cùm
  Nullarum rerum. sed dices forsan; honestis
  Numina plena bonis, quid tum? si talia laetos
  Non faciunt divos? tanquam si lignea gemmis
- 100 Nobilibus, fulvoque ornes simulacra metallo.

  Adde aliud: quoties perfecta est causa, necesse est
  Inde parem effectum procedere, vis igitur quum
  Quacque animae benè disposita est, atque optima servat
  Objecta, esse bonum summum nemo hercle negabit
- Cogitur effluere, auditus uc laetificaturismi.

  Harmonia numeris contexta dulcirer aptis:

  Sic forma egregia vifus: sic nasus odores.

  Mirifico: hoc ipsum reliquis de partibus ajo.
- 110 Quid, quod cuncta Venus terris animalia gignit, ...
  C 5 Atque

Atque eadem (nisi vera neges) est summa voluptas? Praeterea, labor atque dolor mala maxima cum sint, Atque voluptati contraria, jure voluptas Esse bonum summum censebitur. oppositorum

- 115 Opposita est etenim ratio proinde omnia quaerunt Naturae instinctu quae sunt jucunda, caventque Tristia quis verò naturam sallere credat? Est summum ergo bonum, quod amant animalia quaeque. Sed quid amant, vel quid nisi dulcia gaudia quaerunt?
- Sudando, algendo, dum vivimus: atque voluptas
  Est fugienda: srui tamen hac post fata licebit:
  Gaudia quippe Deus justis aeterna paravit.
  Nil rationis habet vox haec, prorsusque videtur
- Tartareos volitare lacus, & pendere dignas

  Pro meritis poenas, vel sumere praemia facti,

  Credere quis debet, nisi cui mens integra non est?

  Haec sunt, ô miseri, vatum commenta furentum,
- 130 Mos quibus est semper varias effingere nugas,
  Ut stolidas dictis delectent talibus aures.
  Finxerunt Stygii pallentia regna tyranni,
  In quibus est Phlegethon, slammis crepitantibus ardens,
  Tergeminus canis, & pictis armata colubris
- 135. Tifiphone, extensi per jugera longa Gigantes,

Et

Et fine luce umbrae, & vasti non ulla cremantes Ligna soci: riget hic hiemis sine tempore frigus, Roboreque ex nullo gemit hic compacta phaselus, Dum senior nimias transvectat portitor umbras:

- 140 Aeolides faxo cruciantur, Tantalus unda:

   Vafa maritinecae gestant rimosa sorores,
   E quibus unda fluit vano repetenda labore.

   Plura etiam, quae nec pueris credenda videntur,
   Talibus in regnis cecinerunt esse poetae.
- 145 O dii, quam magna est penuria mentis ubique!

  In nugas quam prona via est! quid creditis ista,

  Infani, quae nec possunt ratione probari

  Ulla, nec sensu agnosci? quid vana timetis?

  Qui facilis credit, facilis quoque fallitur idem.
- 150 Lucra facerdotum sunt haec, artesque dolosae.

  Ast ubi vita semel tenues desecit in auras,

  Nil sumus, ut nondum geniti nil prorsus eramus.

  O nimium infirma & fragilis, nimiumque superba

  Atque audax natura hominum, quo freta perennem
- 155 Stulta tibi vitam promittis? define velle,
  Cum fis vile lutum, aetatem sperare deorum.
  Quaelibet orta cadunt, & finem coepta videbunt.
  Ingentes urbes populosque, ingentia regna,
  Supremos montes, & maxima slumina tandem
  160 Ausert longa dies: at tu, vilissime pulvis,

á

E

Semper

Digitized by Google

Semper eris? tanta est modicae fiducia mentis?
Nempe laboramus frustra, virtutis amore,
Somnia sperando, & vanas singendo Chimaeras.
Stulti sunt qui pro certis incerta sequuntur,

Pos Et qui pro dubiis quae funt manifesta relinquunt.

Dulcia sed remanent longaevae praemia samae.

Hoc certè nil est, cum tu post sunera nil sis.

Fama quid est, si nil delectat sama sepultos?

Quid lapis, aut stipes, laudum praeconia curant?

170 Si non lactaris vivens, lactabere nunquam.

Proinde actas donec brevis hace incertaque durat,
Gaudebit quicunque fapit pro viribus: & non
Frangetur quoties fortunae urgebitur ira:
Dulce autem quaeret, fi quid continget amari.

175 Ergo ne longis teneam te ambagibus ultra,
O juvenis, dum fata finunt, te vivere laetum
Hortamur, quantumque potes lugubria pelle.
Talia barbati postquam mihi verba magistri
Haud parvam secere sidem: Pater optime, dixi,

180 Pro tantis nequeo dignas tibi reddere grates
Officiis: verum donec spirare licebit,
Debebo, ac memori servabo haec pectore dicta.
Scrupulus ast unus restat. nam discere oportet
Non solum quid agas, sed quae via detur agendi.

185 Ergo voluptatem doccas quo acquirere pacto

Poffin,

Possim , quà sit iter, per quod tendatur ad illam. : Tum fenior: brevis, & lata, & declivis eunti Est via: non procul hinc, habitat regina Voluptas. Quae si forte tibi cordi est, vestigia nostra 190 Jam sequère, hac penime poteris gaudere reperta! :: £ Portio siderei nondum transmiserat orbis De tribus una diem, nisu quum surgit anhelo Grandaevus sapiens: quo praecedente sequebar Ponè fimul, gradiens per devia comminus ibam. 195 Progressisque parum moles oblata palati Eximia est, scitorque ducem: sublimis, & auro Tam preciosa domus quo possessore tenetur? Plutus, ait, tenet hanc, indutusque arma satelles . Servat iter; prohibetque ultra transire volentes, > 200 Ni prius hunc adeant & blando munere placent. 725 Ipse autem celsa residet, quam cernis, in arce. Tres tantum natae thalamo versantur eodem, Quarum si quaeris cognoscere nomina, dicam: Sordida Luxuries, tumidisque Superbia buccis, 205 Nec non audaci ftolida Ignorantia vultu. Tunc ego, Quis, dixi, dominum nos ducet ad istum? Pres, illi ancillae funt, per quas ire licebit, Respondit senior, Sors, Fraus, Usura: patebit Cuilibet ingressus facilis, ducentibus istls at the contract 210 Dona mihi non sunt, inquam, quae tradere possimate Nec

46 ×

Nec tutum ancillis confidere talibus: ergo Monstra aliam mihi quaeso viam, tunc reddidir ille: Est alia, est, per quam, si vis, transibimus. Eja Duc, inquam, & pariter digressi, tendimus imam

Scrupea, secincultis hominivix pervia dumis. Scrupea, secincultis hominivix pervia dumis. Scrupea pervia dumis seciencial seciencial

Anboribûs, Alylva, est (inquit dux) inclyta sedes.
Reginael, per quam nobis licet esse beatis; sedes Sed facter & manibus lotis accedere oportet militario quaque potes, totum te orna, vultumque serena.

Parvus enat siemens per levía fixa deorfument.

Rivulus : Be blando fuadebat murmure fomnos:

Hic faciem lavi, atque manus, rigidosque capillos

Pecane composu, toroque in corpore véstes

230 Aptavi, anque leves pepulerunt feria ludi ::::

Verbetelseite potest, jam quantum funda retorto
Verbetelseite potest, jactu non amplius uno,
Emissuar lapidem, distabat sylva: canentum
Suave melos volucrum, suaves sentimus odores,

235 Quorum illie magna apparebat copia florum en de co

Tale

Tale nemus non mollis Arabs., Panchaia quamvis.
Thura ferat passim, vidite non Indus Eous,
Non Scytha laurifero spectabilis undique ramo,
Non demum coeli qui pondera sustinet Atlas:

- 240 Illa licet Satyri teneant loca, quos Nympharum
  Utit amor Dryadum, & choreas per gramina ducant.
  Dulcibus & nitidis undis, curfuque filenti
  Ibat circum amnis, quantum transcendere faltu
  Posset venantum fugiens: xonvicia cervus,
- 245 Tantum distabant ripae: sed plurima claro
  Squammigeri pecoris ludebant agmina sundo.
  Ultima cingebant sylvæe quasi moenia pulchro
  Ordine dispositae, se superantes nubila pinus:
  Pinus quae duro clauserunt cortice quondam
- 250 Dilectum Cybelae juwenem. Phoebea cuprefius
  Juxta aderat, paribusque comis surgebat in altum:
  Non illic deerat quercus, non esculus, ilex,
  Robur, acer, platanus, suber, nux, arbutus, alnus,
  Orni, castaneae, coryli, piceae, tiliaeque,
- 260 Non pirus, atque falix, prunusque & pallida buxus; ...
  Mespilus,

11 1

Mespilus, atque olea, & cerasus, non sorbus & ulmus, Et siliqua, & primos quae monstrat amygdala stores. Quid memorem cedrum, atque ebenum, mensisque petitam Materiam citrum, cui cedere creditur aurum?

265 Quidre dijas plures ? quarum si nomina tentes

Ingredimar, qua pons ripam jungebat utramque:
Intus erant spatiis amplis, wifuque decoris,
Huc illuc longo tendentia compita tractu,

270 Purpureae niveaeque rosae; pictique hyacinthi,
Narcissi; & violae, & vaocinia mista ligustris,
Liliaque, & longum vivens amaranthus in aevum,
Puniceis soliis, nec nonocaryophilus albis,
Balsamaque, & casiae, & costi, inyrrhaeque, crocique,

275 Meniha; thymum, thymbra, & bene olentis amaracus horti Deliciae, Idaliis oritur quae plurima sylviss a Hincatque hinc suaves spirabant undique odores:

Mille avium species implebant murmure sylvam,
Et liquidum vario feriebant aethera cantu.

280. Conjugis infandum Progue, deflebat amorem,
Fortunamque fuam atome Ithyli Philomela gemebat,
Pfittaeus humanas operofo gutture voçes de Reddebat, tenuesque fonos variabat Acanthis.
Jugis aquae rivi nitidis de fontibus inter

285 Manabant flores, & gramina laeta rigabant

Non

Non Massyla illic degebat bellua, nec von Sacrilegi est illic audita Lycaonis unquam, Non aper, aut unsus, non velocissima tigris Prorsus erant, trifidis nec tristia sibila linguis

- 290 Talia spargebant tumidi per rura cerastae.

  Denique non illic nisi blanda & amantia pacis,
  Auriti lepores, cervi, damae, capreaeque.

  Et quanquam ver semper erat, dulcissima ibidem
  Poma tamen deerant (dictu mirabile) nunquam.
- 295 Pene polum medium lampas Phoebea tenebat,
  Quum locus est visus nobis, ubi Diva manebat.
  Campus erat nemore in medio spatiosus, & herbis
  Plenus odoriferis: nulla illic creverat arbos.
  Circum aderant mensae egregiae, dapibusque resertae,
- 300 Qualibus accubuit Capuae Dux lufcus, & ipfi,
  Accubuere olim qui Ancilia facra gerebant.
  Tunc Senior: jam tempus adeft, potemus, & esca
  Instauremus (ait) vires. nam sobrius ire
  Ad Divam, vel jejunus prohibetur: & omnes,
- Gratisque has epulas. Dea fic vult. cumque comesae Deficiunt, famulae reparant, renovantque sapores. Vescimur, atque mero madidi vix surgimus, & pes Figebat dubios titubanti poplite gressus.
- 310 Tum magis optamus reginam accedere ad ipiam:

10	MI, 't IN DIT IA O DITTE
315	Quam medio in campo spatiantem maxima turba
	Ponè sequebatur, juvenes, pueri, atque puellae,
	Maturique senes, at non matura gerentes:
	Thing ad deverage mulier pulcherrima fectament
	That habens puerum, cujus pendebat ab armo
	Feralis pharetra, & diris metuenda lagitus.
	Caecus erat - mudusque, & verficoloribus alis:
	Archin gestabat manibus, nervumque trahebat:
	Quamquam odulis captus, certis tamen iclibus omnes
320	o Figebat puer ille ferox, praecordia pulsan,
	Arque iterum facto remeabat vulnere telum
	Jamque illum penitus populum missifet ad umbras,
	Foemina ni quaedam tales miserata ruinas
	Auxilium miseris mira pietate tulisset.
• ~	Namque ubi cujusquam per faucia pectora ferrum
32	Viderat intraffe, & tepidum emanare cruorem,
	Accurrens, pariterque falubria pocula praebens,
	Servabat vitam: fed vulnera dira manebant:
	Servabat Vitam: Jen: Vuillen auta mandati
	Reginae ad lacram mulier stans altera habebat
3	30:Semper in ore cibos: manibusque & vestibus uncits
	Sordida curabat folius gaudia ventris,
	Grandiaque inverso, ficcabat pobula fundo.
	Haerebat puer huic alter, qui vertice nutans,
	Connivensque poulis, vigilare nec ipfe valebat,

335: Nec vigilare ipiam dapibus vinoque gravatam. Nefcio

Digitized by Google

Nescio quo saepe aspergens humore sinebat.
Rauca Cyteriaco resonabat tibia buxo
Illic: ast alii citharas & plectra movebant.
Orpheus Eurydicen serpentis dente peremptam
340 Immitesque Erebi leges, cassumque laborem
Deflebat, secumque feras & saxa trahebat
Carmina delphinis miranda canebat Arion,
Navigium infelia referens, nautasque dolofos] ci
Oedipodionias iterum confurgere Thebas
345 Nobilis Amphion cantu fidibusque jubebat.
Turba sequebatur saltando caetera, cujus
Lamina caligo quaedam fatis atra premehat
Et cujusque capité nebulae circumvolitabant:
Inter quos unum vidì, novique: tabellam
350 Quippe manu scriptam per talia verba tenebat;
Sardanapalus ego, Affyrio diademate quondam
Inclytus; haec:habeo quaecunque famelicus edi.
Et quaecunque haufi suadente libidine: donec-
Vivitis, ô miferi, quid gaudia postergatis?
355 Heumihit poft mortem nulla est speranda voluptas
Difeite ab exemplo, mortales discite nostre
Rost omnes , extrema acie duo montra subibant:
Quorum unum variis linguis foedabat equates;
Aft aliud femper frimulis wexabat: acutis.
Las semirimo a comme dente constituir i

360 Quapropter dulies infus turbabat amagor.

Wique

Usque adeo nobis aeterni regia coeli
Invidet, atque malis hominum gaudere videtur:
Usque adeo votis contraria numina nostris.
Camque tot adversis aevo sugiente premamur,

265 Lactitiae vix hora datur, vix hora quietis.

Et, si qua est, brevis est, & non sincera volupras.

O vita, exilium merito dicenda, quid ipsos

Danna juvant adeo superos mortalia? quare

Malunt nos tristes potius, quam vivere lactos?

Vince Deos, animo patienti adversa ferendo.

Haud multo spatio jam turba aberamus ab illa,

Quum subito, à dextra nemoris, matrona venusto

Corpore, virgineo vultu, incessuque severo,

Qualis in aetherea Jovis uxor creditur aula,
Quum medios inter graditur pulcherrima Divos)
Occurrit nobis, crines lacerata finusque,
Et moesta, & vili quamvis circumdata panno,
Non spernenda tamen; roseoque haec edidit ore:

380 Quo ruitis, miseri? quo vos insania ducit?
Sistite, neu faciles in damnum currite vestrum:
Et quaecunque loquar vobis, audite parumper.
Sistimus, atque ejus dictis intendimus aures.
Principio, non est, ut forsan creditis (inquit)
385 Haec Dea, nec prorsus Divum de sanguine creta,

Ad

Ad quam nunc itis, cujus vos jungere castris,
O caeci, cupitis, sed dira & pessima Erinnys,
Incautos blanda semper sub imagine ludens,
Promittensque savos, aloen insida ministrat.

- 390: Neu vos decipiat, facies quod pulchra, quod extra Tota nitet gemmis atque auro: namque sub ipsa Nescitis, quam sit turpis, quam sordida, veste. Intus mille latent mendae, perditque clientes Ipsa suos, fassa captos dulcedine: sicut
- 395 Perduntur pifces, quos fallit arundine longa.
  Pifcator, dum littoreas demittit in undas
  Fila fedens scopulo, atque hamos tenet esca latentes:
  Illi concurrunt avidi, rapiuntque tenaces
- Ore cibos, sed mox haerent, ac fila sequentur.

  400 Non tantum Libycae Syrtes, vel tecta nesandi
  Antiphatae, vel Scylla vorax, vel saeva Charybdis,
  Vel quodcunque aliud, quantum est sugienda Voluptas.

Eheu, quas infert mortalibus ista ruinas! Quot claros alioqui homines, quot regna, quot urbes

405 Perdidit hace? sed ne multis vos ipsa fatigem
Exemplis, unum sat erit notumque referte.

Quis suit Alcida major? quis tanta peregit?

Nam geminos infans suffocavisse chelydros
Dicitur exiguis elidens guttura palmis:

410 Ipse Molorchaeum fertur superasse leonem:

Digitized by Google

Ex-

Extinxisse caput semper crescentis echidnae: A
Hic domuit cervam aeripedem, taurumque serocem
Expulit, & valido volucres Symphalidas arcu:
Fregit Threicii praesepia dira tyranni:

Hesperidas pomis, bobus spoliavit Iberum:
Infernas adiit sedes, triplicemque retraxit
Inde canem, spumis insana aconita serentem.

Herculeas, raptorque boum Vulcania proles. Hic demum fesso potuit succurrere Atlanti, Grandibus astra tenens humeris; axemque labantem.

Attamen (ô fallax, ô perniciosa Voluptas!)

Et qui non timuit torvam cum Dite Megaerant,
Tartareumque gelu, & flammas Phlegethontis, & ipsum
Porthinea, terrifico aspectu, hirsutisque capillis,
Saepe minas tenerae demens expavit amicae,

430 Pro clypeoque colum gessit, pro casside mitrari.

Quaeque prius clavam ingentem vibrare solebat,

Foemineo ritu torquebat dextera susum,

Et calathis dominae referebat pensa peracta,

Dum metuit scuticam, muliebri indutus amicsu.

435 Amphitryoniade, quis te furor obcaecavit à

Utque

Higgie dibaci focios inutaffe venichea Cince In poncos fertura rexisfeque corpora settis, e a l' Non fecus ifta faos mutat regina clientes, (Si, debet regina magio quam ferva vocarie) 410 Namque manu paterque, quae dulai plena veneno est, Porsigit his, de qua fr quis bibit!, illico fiet ... I Velleo, vel foumofus aper, vel tardigradus bos, Aut canis, aut pavide pestis lupus improba ovih: Aft alias alii coguntur inire figuras : 445. Pauci ex hoc populo Jetalia pocula vitant: Vos eadem quoque fata manent , fi fortè velitis Istius vexilla sequi meretricis iniquae. Quarendos moneo, crudelia retia cauti, Dum licet, aufugite, atque animum fraenate lapatis 450: Braecipitem. occultos laqueos advertite, ne vos Hand aliter fallat , quam fallit aranea muscam , : Demotenuem texit telam, latitatque deorsum Angustonin thalamo; sed:si cognoverit hostem: Delaphim/in caffes quamprimum accurrit, & arctis 455 Stridentem involvit laqueis, & stamina circum Cruribus assiduis glomerat, rostroque peremptum Perforat & & fugit fulum per membra æmorem . Demens, beu nimium demens! qui pram fimilis Diis Est quest ratione urens, vestigiz mavalt. 460 Sectari pecudum ; Veneri , Venerisque fodali

D 4

راءا

Digitized by Google

Ventri

Ventri indulgendo, & turpissima quaeque sequendo.

Talia non potuit patienter serre meus Dux:

Namque pudore gemens, stomachoque iratus amaro,

Nescio quid secum secreto murmure rodens.

Tunc Arete: (hoc etenim nomen fibi dixerat effe)
Ne cures, inquit, fugiat fine. noctua Phoebi
Non patitur radios, gelidis affueta tenebris.
Utque aeger longa vexatus febre recusat

A70 Optima, quae amissam valeant sibi ferre salutem,
Deteriora petens propriae contraria vitae;
Sic stulti verum sugiunt, & salsa sequuntur.
At tu, si qua tui cura est tibi, ne retrahas te
A nostris monitis, quae ut promptius accipias, hinc

475 Mecum digredere. haec etenim spectacula mentem Perturbant, strepitusque attentas impedit aures.

Tunc me dextrorsum ducit, pariterque subsumbra Semotae lauri concedimus, atque ita fatur:

Ille opisex coeli & terrae, pelagique tumentis,

480 Ut reliquos primo adversos ire impulit orbes,
Sic adversari affectus voluit rationi
Complures, ne sola sua torpesceret aula
Mens; namque, ut sonipes calcaribus, & stimulo bos
Urgentur, sumuntque magis per vulnera vires,

485 Sic mentem affectus acuunt, crescitque premendo.

Qui-

Qui si non essent, prorsus tabesceret, & nil Egregium saceret: ceu navis in aequore torpet, Ni remi impellant, vel habentes carbasa venti. Proinde errant quidam, dicentes, quod sapienti

- Proinde errant quidam, dicentes, quod fapienti
  490 Haud unquam licet hos animi sentire tumultus.

  Hi differre hominem signato à marmore nolunt,
  Et delirantes profius verba irrita fundunt.

  Nam tales homini motus natura dedisset
  Frustra: quod dictu absurdum est, uti ergo licébit
- 495 Ipsis legitime, norma rationis & arte.
  - Hos, inquam, motus validis moderatur habenis,
    Et regit, ut praeclarus eques, nec vincitur illis
    Is, cuitunque dedit verum fapientia nomen solutione sed pauci norunt medium repetire, modumujue
- Prorfus amant: unde hos orrest conturbate & callie in O 722

  Prorfus amant: unde hos orrest conturbate & callie in O 722

  Nam Divi fola vivunt ratione : fed ipfae pall

  Duntaxat fenfu pecudes ornantur: utroque in 743

  Mortales: utroque igitus gaudere jubentur: 2000
- 505 At ratione magis: namque thace praestantion test page,
  Et summi cognata poli, quae ducit in altumo?
  Semper: at in praeceps sensus trahit, & deliros
  Efficit; ideiros minus huio servire licebit;
  Quamvis hunc (ô caeca hominum natura!) sequantur

510 Pene omnes, paucique adéo ratione regantur.

D 5 Propterea

'n

Propterea innumeros media medocludere sylva; Vidimus: atque illuc stulto ductore meabas. Nostra retraxiste misi te vox, nonne timebas. Illa duo, a tergo quae surtim monstra subibant?

- Nostin quae sent hace? Dolor atque Infamia quase
  Non interdico prorsus, nec talia prorsus
  Gaudia concedo à solo manantia sensu:
  Sed sint rara, ulli non adversantia recto:
  Propter quae nunquam sas est dimittere honestum.
- 520 Atqui opus oft fraenis: & clam sumenda, nocebunt, Susapra palam, quoniam livor non deerit iniquus, Dulcibus & laetis qui fel confundat amarum. Quoque minus sese quisquam his involvit, ecosit Dignior, ac propiùs superos accedit ad ipsos.
- 225 Qui magis haec sequitur, minus est laudabilis, & se Dieprimit, & mutis animalibus inserits cobsunt Haec cadem, si sant usu repetita sequesti, Et mentem impediant, & dira pericula gignunt. Non sempen tamen esse potest insenta severis
- Seria post aliquametandem captate quietem, & Montibus à summis valles descandare ad imas:?

  Haud aliter quam, quum dimittere sulmina terris

  Vult pater omnipotens, exolus crimina mundi)

535 Fest aquila exactum Sicula formace trifulcum 1 012

Aut roftro aut pedibus telum, postquem alta polorum Culmina conscendit, miratur clara pyropis Moenia coelicolum, atque aliis splendentia gommis, Et stupet auratas aedes, stellisque micantes,

- 540 Aspicit & solido sactas adamante columnas.

  Et constructa videt laquearia dentibus Indis;

  Miratur latos campos, lucemque perannem.

  Deliciasque Deum, quales nec lingua referre, I

  Ulla nec humanum pectus comprendera posset.
- Aethera per liquidum, & blandis sesseobjicit auris,
  Et jam dediscit terras, nidosque relictos,
  Usque adeo jucunda illi sunt regna Tonantis.

Conath repetit terras e escamque requirit.

Tunc ego qui pressa jamdudum noce tacebana

555 Rumpere fessions: them longs dilentia, tandem A 685

Histere non timula atque interpellare loquentem, Et dixi: Quoniam sol jam declinat ad axem. Hesperium, properatque diem demergere ponto. Ante precor quam lux penitus decedat, & umbrae

560 Adveniant, mihi ne paucis aperire recuses,

Quam medio in campo spatiantem maxima turba Ponè sequebatur, juvenes, pueri, atque puellae, Maturique senes, at non matura gerentes.

Illius ad dextram mulier pulcherrima secum

115 Ibat, habens puerum, cujus pendebat ab armo

Feralis pharetra, & diris metuenda sagittis

Feralis pharetra, & diris metuenda fagittis Pharetra, & diris metuenda fagittis Pharetra, & diris metuenda fagittis Pharetra, & versicoloribus alis Arctin gestabat manibus, nervumque trahebat; Quamquam odulis captus, centis tamen ictibus omnes

Atque iterum facto remeabat vulnere telum.

Jamque illum penitus populum missifet ad umbras,
Foemina ni quaedam tales miserata ruinas

Auxilium miseris mira pietate tulisset.

325 Namque ubi cujusquam per saucia pectora ferrum
Viderat intrasse, se tepidum emanare cruorem,
Accurrens, pariterque salubria pocula praebens,

Accurrent, panterque intutta pocula praetons,
Servabat vitam: fed vulnera dira manebant.
Reginae ad lacuam mulier frans altera habebat

330 Semper in ore cibos: manibusque & vestibus unclis

Sordida curabat folius gaudia ventris,
Grandiaque inverso, ficcabat: potula fundo.

Haerebat puen huio alter, qui vestico matans,

Connivensque oculis, vigitare nec ipie valchet,

335: Nec vigilare aptara dapibus vinoque gravatam

Nescio

Nescio quo faepe aspergens humore sinebat. Rauca Cyteriaco resonabat tibia buxo Illic: ast alii cicharas & plectra movebant. Orpheus Eurydicen serpentis dente peremptam. 340 Immitesque Erebi leges, cassumque laborem Deflebat, secumque feras & saxa trahebat. Carmina delphinis miranda canebat Arion, Navigium infelin referens, nautasque dolosol et Oedipodionias iterum confurgere Thebas 345 Nobilis Amphion cantu fidibusque jubebat. Turba sequebatur saltando caetera, cujus Lamina caligo quaedam fatis atra premebat Et cujusque caput nebulae circumvolitabanta ::: Inter quos unum vidi, novique: tabellam 350 Quippe manu soriptam per talia verba tenebat; Sardanapalus ego, Astyrio diademate quondam Inclytus; haec habeo quaecunque famelicus edi, Et quaecunque haufi suadente libidine: donec-: Vivitis, ô miferi, quid gaudia postergatis? 355 Heu mihi! post mortem nulla est speranda voluptat. Discite ab exemplo, mortales vidiscite nostres Roft omnes sextrema acie duo montha fubibant: Quorum unum variis linguis foedabat euntes; Aft alied femperoftimulis wexahat: agutis. 360 Quapropter duloes lufus turbabat amaçor. 1 34...

Usque adeo nobis acterni regia coeli
Invidet, atque malis hominum gaudere videtur:
Usque adeo votis contraria numina nostris.
Camque tot adversis aevo sugiente premamur,

265 Laetitiae vix hora datur, vix hora quietis.

Et, si qua est, brevis est, & non sincera voluptas.

O vita, exilium merito dicenda, quid ipsos

Damna juvant adeo superos mortalia? quare

Malunt nos tristes potius, quam vivere laetos?

Yince Deos, animo patienti adversa ferendo.

Haud multo spatio jam turba aberamus ab illa,

Quum subito, à dextra nemoris, matrona venusto

Corpore, virgineo vultu, incessuque severo,

Occurrit nobis; crines lacerata finusque,
Et moesta, & vili quamvis circumdata panno,
Non spernenda tamen; roseoque hace edidit ore:

380 Quo ruitis, miseri? quo vos insania ducit?

Sistite, neu faciles in damnum currite vestrum:

Et quaecunque loquar vobis, audite parumper.

Sistimus, atque ejus dictis intendimus aures.

Principio, non est, ut forsan creditis (inquit)

385 Haec Dea, nec prorius Divum de fanguine creta;

Digitized by Google

Ad quam nunc itis, cujus vos jungere caffris, O caeci, cupitis, sed dira & pessima Erinnys, Incautos blanda femper fub imágine ludens, Promittensque favos, aloen infida ministrat.

390: Neu vos decipiat, facies quod pulchra, quod extra Tota nitet gemmis atque auro: namque sub ipsa Nescitis, quam sit turpis, quam sordida, veste. Intus mille latent mendae, perditque clientes Ipfa suos, falsa captos dulcedine: sicut

395 Perduntur pifces, quos fallit arundine longa. Piscator, dum littoreas demittit in undas Fila sedens scopulo, atque hamos tenet esca latentes: .... Illi concurrunt avidi, rapiuntque tenaces

Ore cibos, sed mox haerent, ac fila sequentur.

400 Non tantum Libycae Syrtes, vel tecta nefandi Antiphatae, vel Scylla vorax, vel saeva Charybdis, Vel quodcunque aliud, quantum est fugienda Voluptas. Eheu, quas infert mortalibus ista ruinas! Quot claros alioqui homines, quot regna, quot urbes

405. Perdidit haec? sed ne multis vos ipsa fatigem Exemplis, unum sat erit notumque referre. Quis fuit Alcida major? quis tanta peregit? Nam geminos infans suffocavisse chelydros Dicitur exiguis elidens guttura palmis: 410 Ipfe Molorchaeum fertur superasse leonem:

D 3

Extinxisse caput semper crescentis echidnae: A
Hic domuit cervam aeripedem, taurumque serocem
Expulit, & valido volucres Symphalidas arcu:
Fregit Threicii praesepia dira tyranni:

Hesperidas pomis, bobus spoliavit Iberum:
Infernas adiit sedes, triplicemque netraxit
Inde canem, spumis insana aconita serentem:
Ejusdemque manu Erymanthius occubuit sustat

Herculeas, raptorque boum Vulcania proles. Hic demum fesso potuit succurrere Atlanti, Grandibus astra tenens humeris; axemque labaritem.

Attamen (ô fallax, ô perniciosa Voluptas!)

425 Imperiosa tulit Gygeae jussa puellae.

Et qui non timuit torvam cum Dite Megaerant,

Tartareumque gelu, & slammas Phlegethontis; & ipsum
Porthinea, terrisico aspectu; hirsutisque capillis,

Saepe minas tenerae demens expavit amicae,

430 Pro clypeoque colum gessit, pro casside mitrant.

Quaeque prius clavam ingentem vibrare solebat,

Foemineo ritu torquebat dextura susum,

Et calathis dominae referebat pensa peracta,

Dum metuit scuticam, muliebri indutus amictu.

435 Amphitryoniade, quis te furor obcaecavità

Digitized by Google

. House Anhaci focios inputaffe venichea Cince In poncos fertur, nexificque corpora fetis, 1 11 Non fecus ista fuos mutat regina clientes (Si, debet regina magio quam ferva vocario) 440 Namque manu paterque, quae dulai plena veneno est, Portigit his, de que frequis bibit, illico fiet ... I Veldees vel formofies aper , vel tardigradus bos, Aut canis, aut pavido pestis lupus improba ovili: Aft alias alii coguntur inire figuras ... 445. Pauci ex hoc populo Ietalia pocula vitant: Vos eadem quoque fata manent ; fi fortè velitis Istius vexilla sequi meretricis iniquae.

Quareavos moneo, criidelia retia cauti, Dum licet, aufugite, atque animum fraenate lapatis 450: Brascipitem. occultos laqueos advertite, ne vos Hand ahter fallat, qu'am fallit aranea muscam, : Dumétènuem texit telam, latitatque deorsum Angusta in thalamo : sed fi cognoverif hostem

Delapinm in caffes quamprimum accurrit, & arctis 455 Stridentem involvit laqueis, & stamina circum Cruribus assiduis glomerat, rostroque peremptum Perforat L. & fugit fulum per membra æmorem . Demens, heu minimum demens! qui mour fimilis Diis Esteriqueat ratione arens, vestigia mavait.

460 Sectari pecudum ; Veneri ; Venerisque fodali

Ventri

Ventri indulgendo, & turpissima quaeque sequendo.

Talia non potuit patienter serre meus Dux;

Namque pudore gemens, stomachoque iratus amaro,

Nescio quid secum secreto murmure rodens.

- 465 Terga dedit, notumque tripes properavit in agmen.
  Tunc Arete: (hoc etenim nomen fibi dixerat effe)
  Ne cures, inquit, fugiat fine. noctua Phoebi
  Non patitur radios, gelidis affueta tenebris.
  Utque aeger longa vexatus febre recusat
  - 470 Optima, quae amissam valeant sibi ferre salutem,
    Deteriora petens propriae contraria vitae;
    Sic stulti verum sugiunt, & salsa sequuntur.
    At tu, si qua tui cura est tibi, ne retrahas te
    A nostris monitis, quae ut promptius accipias, hinc
  - 475 Mecum digredere. haec etenim spectacula mentem Perturbant, strepitusque attentas impedit aures. Tunc me dextrorsum ducit, pariterque sub umbra Semotae lauri concedimus, atque ita fatur: Ille opisex coeli & terrae, pelagique tumentis,
  - 480 Ut reliquos primo adversos ire impulit orbes,
    Sic adversari affectus voluit rationi
    Complures, ne sola sua torpesceret aula
    Mens; namque, ut sonipes calcaribus, & stimulo bos
    Urgentur, sumuntque magis per vulnera vires,
  - 485 Sic mentem affectus acuunt, crescitque premendo.

Qui-

Qui si non essent, prorsus sabesceret, & nil Egregium saceret: ceu navis in aequore torpet, Ni remi impellant, vel habentes carbasa venti. Proinde errant quidam, dicentes, quod sapienti

- Proinde errant quidam, dicentes, quod fapienti
  490 Haud unquam licet hos animi fentire tumultus.

  Hi differre hominem fignato à marmore nolunt,
  Et delirantes profius verba irrita fundunt.

  Nam tales homini motus natura dediffet
  Frustra: quod dictu absurdam est, uti ergo licebit
  - 495 Ipsis legitime, norma rationis & arte.

    Hos, inquam motus validis moderatur habenis.
    - Hos, inquam, motus validis moderatur habenis,
      Et regit, at praeclarus eques, nec vincitur illis
      Is, cuicunque dedit verum fapientia nomenus.
      Sed pauci norum medium repentre, modumuide
- Prorius amant: unde hos errors contuitate stellies:

  Nam Divi fola vivunt ratione: fed ipfac self

  Duntaxat fenfu pecudes ornantur: utroque at Mortales: utroque igitur gaudere jubentur: 2001
- Son At ratione magis: namque hace praestantion est pars,
  Et summi cognata poli, quae ducit in altume?
  Semper: at in praeceps sensus trahit, & deliros
  Efficit; ideiros minus huio servire licebit;
  Quamvis hunc (ô caeca hominum natura!) sequantur
  sto Pene omnes, paucique adeo ratione regantur.

115

D 5 Propterea

Propterea innumeros media modolludere fylva; Vidimus: atque illuc stulto ductore meabas. Nostra retraxisses pissite you, nonne timebas Illa duo, à tergo quae furtim monstra subibant? 515 Nostin quae sint hace? Dolor atque Infamia quare Non interdico prorfus, nec talia prorfus Gaudia concedo à folo manantia sensu: Sed fint rara, ulli non adverfantia rector much Propter quae nunquam fas est dimittere honestum. 520 Atqui opus est fraenis: & clam sumenda, nocebunt Suednia palam. quoniam livor non decrit iniquis, Dulcibus & lactis qui fel confundat amarum Quoque minus sese quisquam his involvit, eo sit Dignior, ac propius superos accedit ad ipsos, 325 Qui magis hace fequitur, minus est laudabilis . & fe Deprimit, & mutis animalibus inferit, obfunt Haec eadem, fi sint usu repetita frequenti, Et mentem impediunt, & dira pericula gignunt. · Non semper tamen esse potest intenta severis 530 Mens: quippe et homini fragilis natura: necesse est Seria post aliquam tandem captare quietem, &

Montibus à summis valles descondere ad imas;?

Haud aliter quam, quum dimittene sulmina regris

Vult pater omnipotens, exosus crimina mundio

535 Fent aquila exactum Sicula formace trisulcum. Lorg

Aut roftro aut pedibus telum ; postquam alta polorum Culmina conseendit, miratur clara pyropis Moenia coelicolum, atque aliis splendentia gemmis, Et stupet auratas aedes, stellisque micantes.

- 540 Aspicit & solido factas adamante columnas. Et constructa videt laquearia dentibus Indis; Miratur latos campos, lucemque perennemania Deliciasque Deum, quales nec lingua referre ol I Ulla nec humanum pectus comprendere posset :
- 545 Illa volans nunc huc, nunc illuc, ludere gellit; Aethera per liquidum, & blandis fese objicit auris, Et jam dediscir terras, nidosque relictos, Usque adeo jucunda illi sunt regna Tonantis. ... Sed postquam, stimulante same, jejunia vires :-
- 550 Hauserunt, & nulla insunt alimenta calori, Quae modo laudabat, contemnit fidera, ab alto Devenitur, & quas nuper contempserat omni Conatu repetit terras e escamque requirit. Tunc ego qui pressa jamdudum noce tacebam .
- 555 Rumpere festimans tum longa silentia, tandem 🛆 🔕 Hiscere non timui atque interpellare loquentem, Et dixi: Quoniam sol jam declinat ad axem. Hesperium, properatque diem demergere ponto, Ante precor quam lux penitus decedat, & umbrae

560 Adveniant, mihi ne paucis aperire recuses,

O Dea (nam certè Dea, non matrona videfis)

Nomine quo mulier, quam dextra, quamque finifira

Reginae stantem vidi, puerique vocentur

Ipfarum. dictis respondit talibus: Eja,

565 Ne dubita, per me (brevitas nisi temporis obstet)
Quae cupis agnosces: nam non indigna petisti:
Incipiamque ab ea', lateri quae proxima laevo est.
Hanc igitur scito esse Gulam, cui semper edendi
Est animus, nocte, atque die, studiumque bibendi,

570 Quam plerique Deam credunt, & prorsus adorant,
Libantes laeti pateris ardentia vina,
Lautaque vescentes plenis obsonia mensis,
Et summum esse bonum servire huic rentur, at errant
Haud dubiè: namque hac nil est obsocenius, & nil

Ground naturae hominis magis adverfetur, & oblit.

Caetera enim tantum ut vivant animalia, fedit

Jupiter: aft hominem, ut vivendo intelligat, & fe,

Cognitione ahis praestando, coelicolarum

Efficiat similem, & vasto dominetur in orbe.

580 At quicunque Gulae indulgent, & gaudia ventris
Sectantur, fiunt hebetes, fumoque ciborum
(Haud fecus ac nebula fol) offuscatur eorum
Ingenium, & nequeunt veri spectare nitorem.
Praecipuè quoties stomacho ferventia vina

585 Obtundunt, caecaque premunt caligine mentem:

Digitized by Google

Nec

Nec studies saturo possunt incumbere ventre. 1/2 Unde fit ut minimum sapiant, finemque relinquant, Propter quem terris illos natura locavit: Nec plus cognoscant, quam grex oviumve, boumve: 590 Immo etiam quandoque minus, cum vina cerebrum Confundunt, geminasque putant ardere lucernas, Et mensa & paries sese motare videntur. O foeda ebrietas, animi letum! ô vitiorum Nutrix ac scelerum! quid non mortalia cogis 595 Pectora? quid per te non audent? jurgia, lites, Proelia dira moves, & gaudes sanguine suso: Per te occulta patent: animum linguamque resolvis: Te fugiunt metus atque pudor. Vitate pudendam Hanc pestem, ô miseri, quae vos facit esse furentes, 600 Nec minus insanos reddit, quam mater Orestem. Sordidior quae res, quae bellua vilior est quam: Ebrius? hic epulas, quas non multo ante voravit, Evomit, atque mero putet: tremit ille, caditque Saepè caput frangens, oculosve, aut crura: loquende 605 Balbutit, nec habent ullum verba edita sensum. Multa facit, multa & dicit, quae mox, ubi nubes

Discussa est, reditque jubar, damnantur ab ipsoc Auctore: unde rubet sactis, insectaque weller. Rex Macedum quondam proles generosa Philippi, Sto Ebrius in mensa (ut. sama est) perdebat amicos: 783

Sed

لأبرت

Sed postquam suror ille animo decesserat, & jam
Sanus erat, tune se arguebat, tantumque dolebat,
Ut sleret, cuperetque mori: quid vana, Citheron,
Orgia, quid thyrsos, deliraque tympana jactas?

615 Non Deus est Bacchus vester, Cadmaea propago,
Nec Jove plena utero Semele concepit: at ingens
Tartarus hunc genuit puerum de matre Megaera.
Non Deus est, sed nempe Deum contemptor & osor.
Nam divina parum curant qui vina sequuntur.

One bene tractabit vinosus sacra sacerdos.

Quid memorare opus est, quot morbos, quotque dolores

Dispergat nimius potus per membra, cibusque

Immodicus? scatet hinc, tanquam de sonte perenni,

Febris, & ulcus atrox, scabies, porrigo, podagra,

Hinc lippi stillant oculi, resolutaque Baccho
Membra tremunt, dentesque cadunt: olet halitus oris:
Hinc stomachus languens, atque intestata venit mors.
Saeva quidem plures leto gula tradit acerbo,

630 Quam gladius. quid, quod census cito deperit? & mox. Mergitur in ventrem fundus, domus, atque supellex? Et modo qui sucrat dives sit pauper, egensque? Ut vivas, comede: at non vivas propter edendum. Jam dixi, quae sit mulier: nunc accipe, quis sit 635 Ille puer qui stat juxta hanc, & vertice nutat,

Nec

IGHE MINI.

640 Hic hominum pellit curas, & fessa diurno
Membra labore levat, revocatque in corpora vires;

Quo fine non potis est quisquaia producere viram;

Infert multa tamen damna, & caligine quadam;

Obducit mentem, morbosque inducit, & ipsam;

Sumitur, & nimium torpentes occupat artus.

Parcus erit, fi parca gula est: nam venter inanis.

Excubat, aut minima contentus nocte quiescit.

Et levius dormit, melioraque fomnia gignit.

Optandum voto interdum, praecordia quando.

Angir amor, vel morbus atrox, vel casus acerbus,

Tuno melior gemmis, tunc sulvo est gratior auro.

Ut mors, sic somnus miseros selicibus aequat.

655 At, dextra cui Parca colo net candida fila,
Qui facere & qui nosse cupit quam plurima, & altuma.
In terris virtute aliqua sibi quaerere nomen,
Hunc vigilare opus est: nam non praeclara geruntur
Stertendo: & molles detrectat gloria plumas.

660 Tu vero hune vita, quantum potes, & vigilato.

Ehea

M. PALINGENTI

64

Eheu quam longam tribuent tibi sata quietem, Quum semel advenier nox illa novissima, post quam Non redit ulla dies, gelidosque reliquerit artus Spiritus iste levis, volucrique simillimus aurae!

- 665 Tunc tibi perpetuo claudentur lumina fomno.
  - Hace nobis dum Diva refert, Thaumantias alto
  - Ecce venit demissa polo, cui mille colores
     Hinc atque ninc sole adverso rorantia praebent
     Nubila, purpureis quae sic est sata labellis:
- 670 Diva Panomphaeo salve carissima regi,
  Cunctarum ô Arete (me judice) prima Dearum:
  Huc venias, quoniam turba omnis coelicolum te
  Visere jam pridem gestit. jam desere terras
  Infames, & regna malis habitata colonis.
- 675 Non fedes hic tuta bonis: hic omnia regnant Crimina, religio nulla est pietasve fidesve.
  - . Hic contempta jacet virtus, inscitia sceptrum.
  - Obtinet, & fraudes cuncti exercentur in omnes.

    Quare agedum coeptos fermones rumpe, morasque
- Oso Tolle omnes, cursuque pari volitemus ad astra.

  Tunc me respiciens Arete, inquit: Non tibi possum,
  Ut vellem, dictis exponere singula: sed mox,
  Crastina cum roseo rediens Pallantias ore
  Expulerit tenebras jam lumine matutinas,
  - 685 Ad te aliquem mittam, gaude, quo caetera difces.

    Iamque

Jamque vale. his dictis, petierunt aethera faltu: Excepitque ambas Zephyrus, sursumque vehebat; Donec laeta utraque in liquidas evanuit auras. Ceu quum Scylla patrem sugiens scelerata sequentem.

- 690 Paulatim sese attollit: subit ille protervo
  Insistens animo, ducitque per aera gyros,
  Desecti cupiens facinus punire capilli:
  Haec vero densas inter se condere nubes
  Nititur, atque oculos frustratur caeca tuentum:
  - 695 Illuc & Nisus penetrat, neuterque videtur.

    Phoebus Atlantaeo jam merserat aequore currum at the Vesper, stabulis educens astra reclusis,

    Ambrosiae in campos ad pabula nota redibat.

    Digredior moerens, eadem qua duxerat olim

the term of plenting and a contemp and the con-

The Middle protocol and the second se

Wall to manage it is a section of the

: and A. Thomas de Territor

gradust and a second

SYNOPSIS LIBRITY

Postepreces ad Apollinem susas, ejusque responsionem, autor duos pastores ad sautus certamen sese accingantes essendit; inter quos judex eligitur. Sed cantibus eorum septem lupi supervenientes sinem imponunt. unde discedenti Poèta Aretes silius è coelo à matre missus supervenit: qui ut amorem legistmum laudat, ita vagas libidines execratus Monachorum luxuriam exagitat. uti amor omnibus execratus Monachorum luxuriam exagitat. uti amor omnibus cateris animi adsectibus longe praeserendus est, ita amore divino conservari omnia demonstrat. deinde, post Pacis laudes, de Amicitia longe lateque disenti, éjusque munia exponit. Quibus absolutis, post breve rerum sublunarium schema, huit libro sinem imponit.

CEAN CER.

- OL, qui perpetua mundum vertigine lustras, Alme parens rerum, coeli decus, & stellarum Princeps, aeterni fons luminis, undique cernens Omnia, puniceo dum Persida linquis ab ortu,
- Hesperiae studiu, Calpenque novissimus uris, Atque eadem rursus repetis vestigia semper;
  Per te cuncta patent, noctis quibus umbra colorem Abstulerat, tenebris tua non patientibus ora:
- Per duodena means animantum idola, quaternis
  Dispensas annum spatiis, & tempora mutas,
  Et cum temporibus quicquid generatur in orbe.
  O sanctum jubar, ô Divum pulcherrime, salve:
- 15 Te colimus, tibi fincero de pectore laudes

Fun-

Fundimus: ac tu hodia lacto nos respice vultu. Et lactum concede diem, redeasque benignus: Nubila diffugiant, aën st zubique serenus, Adventuque tuo ponti vada salsa quiescant,

- 20 Et sit iter tutum cupidis per caerula nautis: Non segeti, non arboribus, non vitibus imber; Infanusve obsit turbo, lapidosave grando: Sed blandas Pyrois afflet mortalibus auras: Accipiantque tuo reditu, Deus, omnia pacem
- 25 Salve praesidium, sacras tutela poëtis. Tu vatum mentes divino numine reples, Ipforumque moves ad dulcia carmina linguas: Tu dignos lauroque facis, famaque perenni. Salve igitur, dexterque mihi sis quaeso canenti,
- 30 Et faveas coeptis, & nostros dirige cursus, Donec ad optatum veniat mea cymbula portum Haec ego: Castalias slexo dum poplite ad undas Orarem supplex; nymphanum adstante corona Audiit excelsa Delphorum Phoebus ab arce;
- 35 Audit, & visum of templi nutare cacumen, 17 00 Eque adytis ingens effethit splendor, & ingens Vox.audita, meas quae fic pervenit ad auges; Infeliz juvenis, squem adeo fata impia verant. Qui tam crudeles vivendo transigis annos;
- 40 Fisto animo sonti. & dura: patientia vincit Gaille O

Omniai

Omnia: in adverfis rebus funt prospera semper mil Magnanimo spernenda viro tunc celsior exit, it Quum premitur virtus, viden' ut fortuna frequenter Quos pessum dederat mutata extollat eosdem

Alternetque vices? nihil est durabile semper in Sub coelo: redeunt post tristia nubila soles Jucundi: postquam ventis maria alta suerunt Exagitata diu; tandem pacata residunt:

Et remeat brumae post frigora storiserum ver;

Teque ipsum serva fatis messoribus: olim
Adveniet tempus, cursum variantibus astris,
(Si non antè diem Parcae tua fila secabunt)

Quando tuum, quod nunc mersum jacet atque sepultum,

Ipse adero; semperque novem, mea turba, sorores
Adstabunt comites quocunque accessers: & teast

De plebe eripient; clarumque in secula reddent.

Ista mihi responsa dedit cortina precanti.

On Aft ego vix possum Dies credere talia de mession/
Usque adeo sum perverso sub fidere natus, compaUsque adeo affiduis coelum me casibus urget.

Inde tamen decedo hilaris, perque avia solus in the
Errabam, & pariter volvebam talia mecum successor

65 O fi forte aliquis mihi nunchominumve, Deumve

Occurrat, quem diva Arete, ut promiserat, ad ine Doctorem mittat, quo discere caetera possim!

O si ipsa aethereo potius descendat ab axe,

Meque suis iterum doceat pulcherrima verbis!

- 70 Vallis erat montes inter porrecta propinquos,
  Atque iter angustus limes praebebat cunti:
  Progredior, videoque duos in gramine laeto
  Pastores, pariter quadam sub rupe sedentes:
  Qui positis peris juxta, & quos ferre solebant
- 75 Nodosa è corno baculis, certare canendo Inter se accensi laudis mercede volebant. Sed judex deerat, cujus sententia litem Solveret, & palmam victori serret honestam. Ut me viderunt, extemplo accersit uterque,
- So Et rogat, ut vellem fecum residere sub illis Cautibus, & tanti certaminis arbiter essem. Tunc unus postquam sumpta praedusit avena, Talia sublatis in coelum coepit ocellis: O slos Dardaniae, puer, ô dilecte Tonanti,
- 85 Pocula qui superis spumantia nectare misces,
  Cede polo, jam cede polo: formosior alter
  In terris nunc est qui pocula sacra ministret:
  Jupiter hunc rapiens, te spreto, ad sidera tollet:
  Invidia rumpere miser, moriere dolore.
- 90 Sed potius ne cede polo, tu vina propines

Cočli-

Coelicolis, maneat mecum mea cura Philetus, Quo fine nec mihi dulce aliquid, nec vivere gratum est. Hunc quoties pernicis equi per devia tergo Invectum, capreas arcu cervosve petentem

95 Najades afpiciunt, caeco stimulantur amore,
Multaque cum multis cupiunt dare basia donis,
Certatimque ferunt vario de slore corollas,
Et calathos pomis plenos, & dulcibus uvis.
O si non adeo puer implacabilis esset,

100 O si se facilem misero praeberet amanti, Me foret in toto nullus selicior orbe: Sed spernit nostrasque preces, nostrumque dolorem, Et sugit, ut nervo Assyrio transmissa sagitta. Ne suge me, neu sperne, precor, formose Philete.

Sed dignus fortasse tibi, si me bene noris.

Nam quamvis hirtae in nostro sint corpore setae,

Et barba à mento impexis cadat horrida villis,

Non sum desormis tamen, & sua gratia barbae est

Robustosque decent: fint levia membra cynaedis.

Quid? quod divitiis pastorum haud vincor ab ullo?

Quandoquidem milii non desunt armenta, gregesque.

Mille meae viridi pascuntur gramine vaccae,

115 Mille mei per denia fues querceta vagantur.

Enixas

Enixas habeo pegudes, foetasque capellas: Lactis acetoli nunquam mihi copia defit: Est vetus estque recens plena mihi caseus arca. Sume tibi quodcunque velis, namque omnia nostra 120 Sunt tua, sumque tuus: quamquam hoc, ingrate, recusas, Si me diligeres omecumque aliquando venires, Colligerem tibi poma, altis haerentia ramis, Quae referent cerasque novas, maturaque fraga, Impleremque tibi corylis nucibusque canistrum. 125 Ah quoties quoties mediis te amplecterer ulnis. Imprimerem roseis mille ac mille oscula labris! Ne dubita, mellite puer, mecumque venito: Stabimus ad nitidum fontem, gratumque foporem Amplexu juncti pariter capiemus in umbra. 130 Allecti strepitu ramorum & murmure rivi. Dum fervente die crepitant per rura cicadae. Heu mihi, me spernis, spernis quoque munera nostra, Nec moestis lacrymis, nec blanda voce moveris, Saevior Hyrcana sublato tigride foetu, 135 Surdior ex Pario quae fiunt marmore signis, Durior Alpina caute, Arabioque adamante. Quo tibi forma tua est, si sis crudelis, & omnes Despicis, atque mori miseros compellis amantes Sic pulchros inter flores latet horridus anguis: 1 140 Sic & in Hyblaeo miscetur melle venenum:

E 4

Pone

Pone tuos fastus: inimica superbia Divis.

Nec te decipiat sugitivae gratia formae:

Forma brevis slos est, primo spectabilis ortu,

Mox languens sugiente die, dum slorida durat

- Ne, puer, incassum felicia tempora perde:
  Utere concessis tibi, dum potes, utere donis:
  Omnis quippe suo res commendatur ab usu.
  Tempus erit, quum tetra genis horrescere barba
- r50 Incipiet, faciem crispantibus undique rugis,
  Caniciesque premet laudatos soeda capillos.
  Tunc frustra amissum lugebis, stulte, decorem
  Saepius, & tecum dices: quo pristina cessit
  Gratia? quo roseus niveaque albedine missus
  - Mutatosque gemes vultus, deformiaque ora,
    Ipsum te quoties speculo referente videbis.
    Sed quid ego in ventos vanas effundo querelas?
    Quid studeo sterili committere semen arenae?
- 160 Me miserum, frustra (sic vultis sata) laboro: Sic vultis sata ô nimium contraria nobis: Praecipuè quum dirus amor mea pectora vexat: Fatum in amore valet, plusquam gaza omnis, & omnis Nobilitas: etiam sato est obnoxia virtus.
- 165 Fato despicitur princeps, & servus amatur,

Sis

Sis tamen ipse licet presso truculentior hydro, Meque minus fronde aut ulva liceare palustri, Te semper, mea vita, sequar, te semper amabo: Corde Philetus erit nostro, nostro ore Philetus.

- 170 His tacuit dictis. mox talia subdidit alter:
  Polline candidior Mellina, & virgine calce,
  Et pelagi irati spumis, & lacte recocto;
  Maturis cerasis eadem rubicundior, atque
  Moris, quae nondum nigro sunt tincta colore;
- 175 Pulchrior arboribus, verno quum tempore florent;
  Dulcior arenti ficu mustoque recenti:
  Non habuit credo tales Cytherea papillas,
  Non tales oculos, nec tam speciosa labella.
  Quid laudem femur, aut femori confinia membra?
- 180 Has tractare juvat potius, quàm dicere partes.

  Non modo mortales inter laudata, fed ipfis
  Dis etiam Mellina placet. vidi ipfe fequentem
  Hanc Satyrum, & fandem captam sub subere pressit:
  Clamabat: volui demens accurrere, opemque
- 185 Ferre, fed hirfuti metuebam cornua Divi,
  Rivalemque aufus non fum tentare ferocem.
  Ah quoties nutu blandi me invitat ocelli,
  Accerfitque ultro, & niveis mea colla lacertis
  Haud aliter nectit, foleat quam nectere ramos
  190 Admotos hedera, aut vitis! lafcivaque mordet

Cer-

Digitized by Google

Cervicem, leviterque manu mea percutit ora Ludendo! juratque mihi, me praeter, amare Se nullum! fed non adeo fum stultus, ut ista Vera putem: quoniam nil est mendacius ipsa

- Blanditiis, hoc esse magis tibi scito cavendum.

  Dixerat ista canens, atque addere plura volebat:

  Ecce autem veniunt per saxa crepidinis, inter

  Pendentes frutices, angusto calle, latenter
- 200 Septem fortè lupi, ftimulante cupidine pastus,
  Invaduntque greges, nunc has, nunc morsibus illas
  Dilaniant pecudes, mersantque in sanguine nictus.
  Contra, conatur magnis latratibus hostes
  Pellere turba canum, ferro circumdata collum.
- 205 Ingens sit strepitus: valles resonare boatu:
  Consurgunt trepidi, posito certamine cantus,
  Pastores, baculis nodoso è robore sumptis,
  Et funda, accurruntque simul, solusque remansi.
  Tunc alia discedo via speransque, timensque,
- Progredior, quantum fpatii ter plumbea massa
  Impete tormenti exiliens metitur aheni:
  Illimem fontem, scatebris gliscentibus inter
  Frondosa platanos, reperi, quem mollia circum
  215 Gramina cingebant, sacroque sedilia topho:

Ut

Ut puto, nympharum sedes, quum torrida servet Aestas, & mundum rabiosus Sirius urit. Haud procul hinc aberant plenos onerantia ramos Sorba: ego consessim, quoniam matura videbam,

- Accessi, & nonnulla manu decerpta comedi.
   Inde sitim cupiens haustis extinguere lymphis,
   Ad sontem propero, & sonti prona ora reclino:
   Dumque bibo, in nitidis splendebat calculus undis.
   Interea juvenem quendam demittit Olympo
- 225 Diva Arete, nostri non immemor. Ille volatu
  Praecipiti secat aethereas velociter auras.

  Dum volat, accipitres cursu praevertisur ipsos,
  Prendere quum praedam pennis stridentibus ardent:
  Actutumque ad me venit, qui fortè jacebam
- 230 Graminea in ripa fessus, dicitque salutem.

  Ilicet assurgo, & juvenem reverenter adoro.

  Ille autem superans humanam corpore formam,

  Divae Aretes, inquit, sum filius: ipse Timalphes

  Nominor: huc genitrix mist me, ut singula demum
- 235 Quae restant dicenda, suo nunc ordine pandam.
  Sedimus ergo ambo. dehine fari talia coepit:
  Audisti quae sit mulier de parte sinistra,
  Quis puer ipsius: namque hoc tibi mater aperte
  Ostendit: quare nunc restat dicere quae sit

240 Altera, quae dextram puero comitata tenebat.

Hanc

Hanc Venerem appellant homines, dicuntque créatam De pelagi spumis, tunc quum Saturnus in aequor Creditur ingratus testes jecisse paternos. Sic perhibent Graeci, gens multum accommoda nugis,

- 245 Garrulitate potens, fingendique apta magistra.
  Uranius tamen hanc genuit de Lopade nympha,
  Uranius rerum genitor, quo vastior Atlas
  Non fuit, Enceladusve ferox, tumidusve Typhoeus,
  Nec quotquot tellus produxit foeta Gigantes.
- 250 Huic natura novem capita addidit, inde supremum Absque oculis versum est Tartessi ad littora semper: Caetera ad auroram spectant: plus mille secundo Lumina sunt, reliquis unum: jactatur ad arces Dextera Riphaeas, Boreaeque cubilia tractat.
- 255 Sed qua parte Notus mittit sua slabra, finistram Extendit, mundumque manu metitur utraque, Contingens pedibus manes, & vertice coelum, Omnigeni pecoris pastor ditissimus idem, Quod late in terras omnes dissundit alendum.
- 260 Non effet pecori numerus, nisi filius ejus
  Panphagus, horrificum rabie atque trigutture monstrum
  Assiduè cum uxore sua (quae nomine fertur
  Atropos) armenta atque greges sine sine vorarent
  Hanc Venerem idcirco Uranius tulit, atque Deorum

265 Cuidam Paedogeni aeterno fociavit amore,

Con-

Instaurare aliam prolem, & supplere creando.

Haec est illa Venus, sine qua cultore careret

Maximus, & densis horreret sentibus orbis.

Quod vero Deus instituit, naturae ut damna rependat.

Quod vero Deus instituit, damnabile non est.

Quid de illis igitur dicam, qui coelibe vita

Sed steriles obeunt radicitus, & moriendo

275 Post cineres non ulla fui monumenta relinquunt?

Nascitur indigne per quem non nascitur alter:
Indigne vivit, per quem non vivit & alter.
Qui tamen aut morbo, aut alia ratione tenentur;

280 Quo minus hoc possint uti, pressive maligna Paupertate, timent mendicam educere prolem;

Aut qui caelestem sapienter ducere vitam
In terris malunt, quorum rarissima turba est,
Abstincant: nam tunc sas est, veniamque merentur]

285 Sed multi nolunt uxorem ducere, multas

"Ut passim incessent, diversaque pabula carpanta

Quoque magis fallant vulgus, se addicere facris

Haud dubitanta Seitempla colunt, Divumque ministri

Censentur, varias leges, habitusque capessunto I

290 Influetos, rafo sperantes vertice coelum : 1 10 710

Infani fugiunt mundum, immundumque fequuntur
Et cum se ventri dedant, mollique quieti,
(Quae duo nequitiae funt nutrimenta) pudici ut
Credantur, caecis condunt sua surta latebris,
Fi satagunt nigram vitiis obtendere noctemanti on
Nemo guidem cáfte confrevit vivere falvis

Nemo quidem rigram vitiis obtendere noctem and the second series of the Nemo quidem rafte consuevit vivere, falvis of Inguinibus, niss quem jam debilitata senectus, Aut languor gravis, aut animi dolor impedit ingens, Aut regit aetherei sapientia plena pudoris to series actives of the series and series are series of the ser

300 Omne supervacuum natura è corpore pellit.

Hine est quod Venerem nocturna insomnia solvunt,
Gaudiaque insormant veros imitantia lusus.

Multi autem, quia sunt cauti, casti esse putantur.

Esto tamen, quod Vestales, ipsasque Sibyllas

Yirginitate sua vinçant; cedò, dignior utra, Utra est nobilior, sterilisne, an fertilis arbos?

An quae est terra serax, an quae nil gignit arena?

Quanas hominum curas, ô suite votum!

Discite naturae sanctas non temnere leges, 210 Quae wilt, ut genitus generet; quae gaudia secit Tam bona concubitus, non ut te absterreat; into Utomagis allicias: naturae obsistere cur vis?

Mempe Venus milli culpae efficiencia, fi sit H Legitima, atque modum servet, si debita siat?

315 Ast nimia enervat vices, efforminat artus, and

Digitized by Google

In-

Ingenium obtundit, breviat quoque tempora vitae.

Jam nunc de Veneris puero nos dicere oportet.

Hic est ille hominum domitor, domitorque Deorum,

Qui face, qui pharetra totum perterritat orbem;

- 320 Cui quamvis puero & caeco tamen omnia parent,
  Quae terras pelagusque colunt, quaeque aethera fummum.
  Heu quantos ignes, & quanta incendia passim
  Excitat iste puer! quantum, ô pharetrate Cupido,
  Arbitrii tibi concessum est? tibi nulla resistunt
- Saepe tuis fixum telis gemuisse Tonantem

  Novimus, & varias compulsum assumere formas,
  Fulmine deposito, & coeli regione relicta,
  Non dedignatum miseras insistere terras;
- 330 Nunc aquilam fieri, nunc torva fronte juvencum;
  Nunc se pastorem, nunc se simulare colubrum,
  Interdumque ignis speciem, Satyrique siguram
  Aut auri induere, aut candentis corpus oloris.
  Ennosigaeus item liquido mutatus Enipeo,
- 335 Dum tua tela mifer sentit, Salmonida pressit.
  Saepè etiam voluit delphin, ariesque videri,
  Aut equus: & toto slammas extinguere ponto
  Quas tu condideras in pectora caeca nequivit.
  Fabula longa nimis, cunctos ex ordine Divos,
- 340 Et factum accipitrem Phoebum, factumque leonem?
  Diceres

. Dicere: vel flygii furias memorare tyranni .
Talia non opus est referendo absumere tempus.
Quippe ego fi cunctos heroas & heroïnas,
Quotquot dirus amor letali vulnere fixit,
345 Enumerare velim, crescet mihi longior ordo
Historiae, atque prius condens sua lumina Titan
Abluet Hesperio sumantes gurgite currus.
Ergo operae pretium puto omittere talia, cum fint
A multis jam dicta aliis. nunc vera sequamur.
350 Non puero huic Bacchus pater est, ut Graecia fingit,
(Non etenim, fi fic, absternius ullus amaret)
Sed fatum: quoniam fato junguntur amores.
Nimirum fatis, mortalia cuncta reguntur:
Fatum dat mores, fortunam, & terminat annos:
355 Plus fatum quam forma valet: sit maxima slammae
Causa cupidineae licet haec, & corda tenaci
Praecipue juvenum soleat vincire catena,
Plus quoque quam nummi; quamvis corruperit auro
Inclusam Danaen turri Saturnius alta.
360 Confuetudo etiam & facilis concessa manendi
Saepe fimul pulloque fimul spectante loquendi
Libertas, quae prona via est & Jubrica, per quam
Ipse amor ingreditur, per quam Venus ipsa paratur
Hand multum certé fato rennente invahunt.

365 Fato junguntur, fato folvuntur amores.

Hinc

Hinc vilis, deformis, inops quandoque fruetur, Quod neque formosus poterit, nec dives habere. Hinc pulchra & generosa viro contemnitur uxor; Interdum & pluris pellex trivialis habetur:

370 Hinc uxor pulchrum & generosum saepe maritum Odit, & immundi penem calonis adorat; Aut aliquem externum, quem vix bene noverit, ardet.

Denique, ni tribuatur amor pro lege Deorum Cuique suus, nisi sit divisus limite certo,

Non dubium est quin possit ab omnibus unus amari;
Non dubium est, possit quin omnes unus amare,
Et passim quamcunque velit sibi quisque potiri.
Sed. veluti pisces piscator non capit omnes,
Non omnes volucres auceps, non omnia lustra

380 Venator spoliat; sed quod sua cuique dedit sors
Hoc habet, hoc patitur; sic dispensantur amores
Arbitrio superum. dominae sic saepè placebit
Ipse suae servus: sic pulchram saepè puellam
Euclio zelosus*, grandaevus, lippus habebit. *

385 Ac veluti infausto qui sidere mercibus implet Mercator navim, nocituraque caerula tentat

Mercator navim, nocituraque caerula tentat celosus.

Naustragio, aut diris praedonibus expoliatur;
Sic, quisquis coelo adverso, fatoque sinistro,
Uritur, incassum tempus terit, atque laborem;

390 Imo ignominiam & crudelia vulnera facpè

Accipit:

Accipit; interdum leto mercatur amorem.

At cui fața favent, & cui fortuna fecunda est, //
Pace frui poterit quod vult, & tutus amare.

Verum haec quam paucis concessa est gratia; pauci

- 395 Tam faciles habuere Deos, tantumque benignos;
  Excepto, si quis cautè sua gaudia celet,
  Usque adeo, ut nulli fidat, nullique recludat.
  Quippe homini nunc nulla fides, nunc omnia plena
  Insidiis: socio nunc quisque imponere tentat.
- 400 Quod si arcana suo quisquam commista amico,
  Hune metuat, ne quando sides frangatur, oportet:
  Ne quando infensus mutata mente revelet,
  Quod prius in cordis penetralibus occultabat.
  Ergo si liber vis esse, & vivere tutus,
- 405 Non ulli credas quod tu clam feceris: & fic
  Semper amicum habeas, dum durat foedus, ut ipfum
  Posse putes hostem fieri, quòd saepè videtur.
  Nam qui semper ament nostro sunt tempore rari.
  Invidia est & jam maltum metuenda, secundis
- Ato Quae semper rebus dirum miscere venenum
  Nititur: invidiam, moneo, timeatis, amantes.

  Propterea quid ames, nemo sciat: occule amorem;
  Qui sapis, atque tuus sac ne ignis luceat extra.

  Invidia horrendum monstrum, saevissima pestis,
- 415 Exitiale malum, quoi non violentint ullum, mi

Digitized by Google

Virtutem insequitur, lacerat benefacta, bonosque Odit, & alterius justo indignatur honore. Quamquam nemo satis proprium celabit amorem, Si sata impediant, inimicaque sidera nolint.

- 420 Quippe humana parum prodest prudentia, quando
  Decernunt aliter superi: frustraque laborat,
  Rem quicumque parat Diis adversantibus ullam.
  Non tamen ideireo non omni est arte cavendum;
  Non omni utendum studio pro viribus, atque
- 425 Confilio, nam qui fecit quod debuit, & spe Fraudatus tamen est, merito laudatur, & omnem Invidiam in superos transfert, quos saepe savere Stultitiae, atque bonos pessundars saepe videmus. Felix, cui savor à coelesti traditur arce;
- 430 Quem Deus ipse fovet, qui dextro est sidere natus!

  Huic etenim jucundus amor continget, & absque
  Felle frui longa poterit dulcedine lactus.

  Nempe amor est dulcis, nampe est res blanda, jocoque
  Plena & deliciis, ni saso siat amarus:
- 435 Cujus qui nunquam est expersus tela, vocari
  Jure potest sonsue expers, nam bellus quae non
  Igne cupidineo flagrat? certà omnia, quamvis
  Vilia & exigua, has norunt animalia curas,
  Sic flatuente Deo: quare qui quaerit amorem.
- 440 Rem quaerit divinam: etenim nisi cuncta perenni.

  F 2 Ipse

Apfe Deum atque hominum rex prosequeretur amore, Desiceret mundus, pariterque elementa perirent? Quilibet id servat quod amat, gaudetque tueri. At quod non amat, id nemo servare laborat.

445 Idcirco rerum series aeterna manebit:
Quippe Dei est aeternus amor, qui cuncta tuetur.
Et licet orta cadant, species nulla atterit aetas:
Diligit has etenim per se Deus optimus. at non
Sic ea quae rapidae debentur corpora morti.

450 Namque perire finit nemo quod diligit, illud

Si servare potest: sed quis neget omnipotentem

Esse Deum? servare potest, sed non amat ipse

Corpora: corrumpi idcirco finit, at species non.

Quid sigulus curat, si frangitur ista vel illa

Ipse novas iterum fingit, spernitque priores.

Praeterea coelum, tellus, aërque, fretumque

Atque ignis, demum totius machina mundi

Hoc stat & hoc durat tot jam per saecula nexus.

onnia, pugnarent vinclis elementa folutis:

Non coelum terris lucem, radiosque calentes;

Nec generandarum praeberet femina rerum:

Aëra finitimum confumeret imprébus ignis:

405 Nec tempestivas pluvias demitteret aër:

Nuda

Nuda foret tellus, aequorque extingueret ighem, Aut igni potius piscosum aresceret aequor: Ut quondam, quum siammivomos Clymeneia proles Non bene rexit equos, metuens coelestia monstra.

470 Infelixque sui renuens praecepta parentis,
Corruit in voto, sensitque incendia mundus,
Donec fulmineo praeceps dejectus ab ictu
Eridani mediis slammas extinxit in undis.
Gignit amor pacem: pax est dignissima rerum:

475 Omnia pace vigent, & pacis tempore florent:
Paci fummus honos, paci est quoque summa voluptas,
Tunc tuti vivunt homines, tutusque viator
Carpit iter, nec sit saevorum praeda latronum.
Tunc apium cura & pecoris, tunc arva coluntur

480 Assiduè, & largas pariunt pro tempore fruges.

Copia tunc Cereris, tunc lac, tunc Bacchus abundat,
Palladiusque liquor: tunc passim luditur, & tunc
Instata ad thyasos invitat tibia. soli
Oderunt pacem stulti, & certamina quaerunt.

485 Talia fluxerunt Saturno tempora rege.

O felix aetas ipío preciofior auro!

At nunc (proh dolor) iníano discordia motu

Omnia conturbat, terret, repletque tumultu.

Nunc juvat esso trucem, & leges discindere serro.

490 Justitia est potuisse magis. nunc mille colubros

· . . . ;

Mille

Mille faces quatiunt, toto & bacchantur in orbe Eumenides, populosque agitant, regesque superbos. Quid juvat, ô miseri, pugnando lacescere mortem? Nunquam sera venit. sed dira superbia tanti

495 Causa mali, & vesana sames, atque ardor habendi.

Hen cur usque adeo, vilissima terra, superbis,

Cujus soeda brevi corrodent viscera vermes?

Quid tantum quaeris? te semper forsitan esse

Victurum credis? miser, ah miser, aspice quàm sit

Sufficiet brevis urna tibi, parvumque sepulchrum.

Quod si amor humanos animos astringeret, ista

Non sierent: sed quisque suo inserviret amico;

Quisque sibi charum qua posset parte juvaret.

Sos Certe nec melius quicquam, nec dulcius est, quam Sincerè à multis, dum vita haec durat, amari. Rebus in adversis magnum munimen amici: Solantur, sirmant animum, prodesse laborant, Quaque valent, miseras curas & damna levare

Conantur, tecumque dolent, tecumque queruntur.

Haud facilè ille perit quicunque est dives amicis.

At quum te vultu spectat fortuna sereno,

Et versat meliore rota, tua commoda tecum

Percipiunt, gaudent tecum, convivia tecum

515 Plena jocis celebrant, augent tua sacta savendo.

Quare

Quare qui tutam & laetam vult ducere vitam, Quam multos fludeat semper fibi jungere amicos. Pluribus hoc autem siet rationibus: ipsas Qua potero expediam. sed primum scire necesse est,

- Appellat: nam velle bonum est, quem vulgus amorem Appellat: nam velle bonum est, quod sertur amare. Semper habere bonum desiderat ipsa voluntas, Et vitare malum, solisque movetur ab istis. Haec duo sunt igitur causa & fundamina amoris.
- 525 Omnia fed bona fant triplici discrimine secta.

  Quaedam jucunda, & quaedam dicuntur honesta:

  Utiliumque aliud genus & natura bonorum est.

  Sicque malum triplex: damnosum, turpe, molestum:

  Quisque amat, haec animo sugiens, aut illa requirens.
- 530 Est igitur diversus amor, diversus ut est sons Unde oritur, laude aut probro non dignus eodem. Haec tria non solum inter se differre putandum, Per genus: ast etiam species habet unumquodque Per se multiplices, delectans, utile, honestum.
- Utile enim est quicquid prodest, non est tamen unum:
  Sicut multa etiam bona corporis, atque animi sunt.
  Quatuor ad corpus spectant bona: robur, & ipsa
  Forma, valetudo, levitas: quodcunque dat ista,

540 Vel res fit, vel homo, prodeft, atque utile fertur.

Digitized by Google

Ast animi duo sunt bona, mos, doctrinaque: sieut

Sunt animi geminae virtutes: ipsa voluntas,

Cujus sunt mores: & mens, cui noscere verum

Est proprium. mentis bona sunt complura, novemque

545 Doctrinae hanc ornant, quas vatum carmina Musas Appellare solent, ter ternis orbibus aptae. Sicque voluntatis bona plura, & quatuor horuma Praecipua existunt: prudentia, justitia, atque Grandia quae aggreditur sortis discrimina virtus,

550 Nec non quae fraenis nos temperat, atque modestos Efficit. ex istis, tanquam de fontibus omnes Emanant aliae, quas quisquis discere quaerit, Volvat Aristotelis libros, vel scripta Platonis Inspiciat: duo sunt haec magni lumina mundi.

555 Ergo, quicquid erit tribuat quod talia nobis
Utile dicetur, veluti medicina medensque
Corporibus, velutique animis liber atque magister.
Utiliora tamen sunt & meliora putanda
Quae prosunt animo: quia corpore dignior ipse est,

560 Ut fervo dominus, rate nauta, aurigaque curru.

Sed mediatè aliquid prodest, aut immediatè:
Ut sator & nummi, cocus & cibus esurienti.
Idque ipsum dico de delectantibus: haec nam
Per multas species, per multaque membra secantur,
565 Quorum animos quaedam delectant, corpora quaedam:

Suntque

Suntque voluptates animi qu'am corporis omnes Sincerae magis, & stabiles, & nobiliores. Cum Diis communes nobis, ut caetera sensus Gaudia funt etiam brutis concessa: sequuntur

- 570 Haec pecudes propriè, namque his dulcedine mentis Posse frui vetitum est, neque cunctis sensibus ipsae Laetantur, solo gustu tactuque moventur: Quippe nec harmoniam, sed nec diapasmata curant. Nunquid Apellaeas tabulas, aut aera Corinthi
- 575 Mirantur, vel clamosi spectacula circi? Si quid odorantur tamen, aut si vocibus ullis, Vel si nonnunquam aspectu gaudere videntur, Id gustus sit vel tactus ratione: velut quum Massylus visa in campis leo fortè juvenca
- 580 Exultat, tollitque jubas, caudamque retorquet Praedae avidus: vel quum sonipes per prata vagantem Vidit equam, Veneris stimulante cupidine fertur, Et resupinato dumeta per avia collo, Subsultim graditur, coelumque hinnitibus implet.
- 585 Cumque cibi & Veneris pecudum sit sola voluptas, · Et propria idcirco est etiam vilissima, vixque Conveniens servis: hebetat nam mentis acumen Immoderata, solet multum quoque laedere corpus. Ergo quicunque est huic deditus, insipiens sit,

590 Et servire magis quam aliis dominarier aptus.

Non

Non est turpe tamen moderatè talibus uti. At, bona si quae sint cognoscere quaeris honesta, Quod nuper dixi reminiscere. namque animi sunt Doctrina & mores, veluti paulo antè relatum est.

595 Sed quod nunc dicam solerti mente notato.

Quae bona delectant, quàm longo tempore durant,
Tam longo existunt jucunda, & postea nil sunt.

Exemplo tibi sit, Veneris cantusque voluptas.

Ast quicquid praebet bona corporis, utile sertur.

Goo Ipfa autem bona sunt jucunda, velut valetudo
Jam data delectat, medicina sed utilis ipsa est.
Id quoque, quod consert animi bona, jure vocatur
Utile: verum animi bona postquam tradita jam sunt,
Fiunt jucunda, & simul efficiuntur honesta.

605 Quicquid enim virtutem affert, est utile: at ipsa Tradita jam virtus jucunda & honesta putanda. Quippe honor est soli virtuti debita merces. Quicunque ergo cupit multum dum vivit amari, Aut studeat delectare, aut prodesse, vel in se

610 Virtutes habeat: quas compelluntur & ipfi
Commendare mali, & quamvis odere, verentur.
Sed prius illorum debet perpendere mores,
Queis placuisse volet. namque est non una voluntas
Omnibus: hinc homines studia in diversa feruntur.

615 Usque adeo tribuit difformia semina nobis

Gignendo

Gignendo natura parens: quod displicet illi, Hic amat: hic laudat quicquid damnatur ab illo. Ergo non eadem sunt cunctis grata, nec omnes Utile idem cupiunt, eadem nec honesta requirunt.

- Ouare opus est novisse prius quid cuique magis sit
  Acceptum, placeatque magis: ne fiat inane
  Officium, cassusque labor, ne littus aretur,
  Si forte aut injucunda, aut odiosa, ferantur.
  Hoc autem non difficile est cognoscere: sermo
- 625 Haud dubiè oftendit mores animumque latentem.

  Id quod amat crebrò loquitur quisque, atque libenter
  Audit: multa domi poterunt quoque figna videri.

  Nam cum vomeribus, ftimulos, juga, raftra, ligones
  Agricolae fervare folent; arma horrida miles
- 630 Parietibus suspensa tenet: sed quisquis abundat
  Codicibus, poterit merito studiosus habeti.
  Sic de aliis dico: nimirum arcana resignat
  Lingua manusque animi. quare quaecunque placebunt
  Efficere haec studeat, quisquis sibi quaerit amicos.
- 635 Obsequio generatur amor: sed maxima lucrum
  Pars hominum sequitur, nummos & munera cuncti
  Affectant, donis multi acquiruntur amici.
  Verum talis amor non est durabilis, & quum
  Desicit utilitas, sugit illico (praecipuè si
  640 Ulterior non ulla manet spes utile habendi,)

Ser-

- 645 Qui rarus veluti phoenix reperitur in orbe, Multis prodesse ac pro viribus auxiliari Debet desinere: est etenim via sola merendo In coelum, perque hanc Alcides maximus olim Incessit, multique alii, quorum inclita fama
- 650 Durat adhuc, nullum posthac moritura per aevum. Nempe Deo est similis vir dapsilis atque benignus. Pars magna est etiam, quae delectabile quaerit. Hinc & amant, quicunque sibi jucunda ministrant: Praesertim pueri, juvenes, nec non locupletes,
- 655 Gaudia sectantur, sectantur ludicra semper.

  Sed nec talis amor verus, vel sirmus haberi

  Debet: namque sugit, quum desicit ipsa voluptas,

  Si modo non redeat, vel non reditura putetur.

  Est tamen interdum valde utilis, atque per ipsum
- 660 Divitias multi, multi accepere favorem.

  Delectare igitur studeat qui quaerit amari.

  Dum neque quod justum est, neque transgrediatur honestum.

  At prodesse modis & delectare duobus

  Quisque potest, verbis ac rebus: tutius autem
- 665 Et levius multo est, verbis quain rebus amorem Quaercre.

Quaerere, proinde opus est, quo id fiat noscere pacto. Utile si doceas quemquam, moneasve loquendo, Efficies, monstrando etiam quid prosit & obsit, Quo nocitura modo vitentur, & ipía parentur

- 670 Commoda, in adversis pro ipsorum orando salute: Vel commendando, vel pro ipsis grata petendo, · Quos in amore voles tibi jungere. fi cupis autem Delectare aliquem verbis, laudato decenter
  - · Ipsum resque suas: vel si quid gesserit unquam
  - 675 Egregiè, ne te pigeat laudando probare. Nam fapiens aequè ac stultus laudarier optat. Interdum lepidis risumque moventibus aures Mulceto dictis, referendo siqua jocosa est Fabula, vel si qua est vetus aut nova digna relatu
  - 680 Historia, & demum si quid scis posse placere: Non contradicas, imo affentire loquenti, Sint non vera licet: quod si pudet illa sateri, Tu saltem taceas: nam dissimulare tacendo Maxima plerumque est prudentia. vivere nescit;
  - 685 Ut bene vulgus ait, qui nescit dissimulare. Nonnunquam, mihi crede, nocet, defendere verum? Temporis atque loci proinde est servanda, hominumque Conditio semper, ne quid te laedere possit. Ast aliqui absentem malunt laudare, putantque
  - 600 Id melius. faciunt astutė: talis enim laus.

k

Gratior 1

Gratior, atque minus ficta & suspecta videtur.

Quippe solent multi praesentem extollere dictis,

Semper adulantes, ut veri habeantur amici:

Ast, ubi terga abjens vertit, mordaciter urgent

695 Absentem, & rident. non valde est sidere tutum
Laudanti coram: mos est hic mancipiorum.
Non deerunt autem, referant qui singula, plures,
Aut unus saltem, sueris quaecunque locutus,
Vel bona vel mala sint: multus delator ubique est.

700 Hic te laudavit, dicet, vel vituperavit.

Sed tamen, ut paucis liceat concludere verum,

Non magis est gratum cunctis, & amabile quicquam,

Moribus ingenuis, integroque ordine vitae.

Hoc plus divitiis, plus cognitione probatur.

705 Namque malus, quamquam doctrina & rebus abundet, Neutique diligitur. vitiis odiofius est nil. Si bonus atque probus sueris, vel amabere, vel te Non odio saltem (velut arbitror) ullus habebit. Est autem yesus auctorum sententia, mores

710 Quod similes, simile & studium, sunt somes amorum;
Sic vanus vanum, studiosus sic studiosum
Diligit, & socios adeunt animalia coetus.
Hoc non inficior: nam quo jungentur amore
Hi, quibus est mens diversa & diversa voluntas,

715 Cum sit amigorum cupere & contempere id ipsum?

Sed sceleratorum cito soedera dissolvuntur,
Stultorumque brevi commercia tempore durant:
Nam propria utilitas quam quisque requirit iniquus
Per sas atque nesas, & saeva cupido nocendi,

- 720 Quam malus omnis habet, pariterque superbia & ira;
  Stultorum sidae comites, accendere bilem,
  Bella movere solent. amor est durabilis ille
  Dumtaxat, cuicumque dedit sundamina virtus,
  Quem genuit probitas: amor hic pia pectora tantum;
- 725 Sincerosque animos aeterno glutine firmat,
  Et naturali pluris faciendus amore est,
  Quo genitum & generans, & ab uno sanguine cress
  Mutuo se observant & amant. nam saepè parentes
  Oderunt nati, oderunt sua pignora patres.
- 730 Germano infidias germanus faepe paravit:
  At nunquam verus Pyladae infidiatur Orestes,
  - Nec Pylades mortem curat, modo profit Oresti. Sed dubium est, sierine ullo conamine possit, Ut nos omnis amet populus, justique, malique,
- 735 Nempe amor in plures divisus debilior fit.

  Fortior in paucos unita potentior est vis
  - Quaelibet; at partes in plures secta peribit.

    Recte igitur dicunt, raros tibi quaere sodales.

    Difficile est etenim cum multis vivere posse.
- 740 Et conversari assidue, quae maxime amicos

Digitized by Google

Res decet: à multisque fides negat ipsa teneri, Cum paucis habitat potius. non ergo fideles Esse tibi multos credas: nec dilige vulgus, Nec te vulgus amet: comes est discordia vulgi.

- Namque à turbando nomen fibi turba recepit.

  Paucos atque bonos tibi delige, cum quibus aevum

  Ducere securus valeas, & lite remota.
- Ut non ergo potes multos vehementer amare,
- 750 Sic tu non potes à multis vehementer amari. Nam qui non amar, is nullo fit dignus amore. Est alius civilis amor, communis, & omni Praestandus populo, quo quisque bonusque malusque Diligier debet, quum nulla ex parte nocemus
- 755 Factis aut dictis cuiquam, quum taliter ipfi Vivimus, ut nemo merito nos carpere possit: Quum sumus erga omnes blandi, vultuque benigno Quemque salutamus, laudamus, honorisscamus. Sed tamen in primis est utile, conversari,
- 760 Raro vel nunquam, cum multis, si tibi cordi est Vitare infanas lites pacemque tueri. Praesertim quos esse malos nosti, ausuge: namque Haud facile est tribulos & spinas inter euntem Illaesos habuisse pedes, illaesaque crura.
- 765 Nec cures si te non diligit improbus; at si

Non

Non odit, satis esse puta, non oderit autem Si longè steteris; absenti non nocet anguis. Vel conversationibi si quandoque libebit Cum populo, sestolidae interdum te adjungere turbae,

- 770 In primis studene moderamina ponere linguae:
  Et cave quid dicas, semperque libentius audi.
  Raro autem loquere: est mentis gravitate carentis
  Indicium sermo nimius, peccasque frequenter
  Multiloquus: verum parcè, cautèque loquentes
- 775: Laudantur: decus est ingens prudentis in ore.

  Praesentem, absentemve aliquem ne laede loquendo:
  - Atque ea ne dicas quae nil referre videntur: //
    Nec verba incassum & nulla ratione profundas:
- 780 Nam te ridebunt homines, fatuumque vocabunt.

  Verum five meas aliquem, feu forte roganti

  Responsivus enis, prius ipsam consule mentem,

  Quam vox exiliat: quae postquam est edita, retro

  Haud remeare postest; verbum semel ore soluto
- 785 Emifium longe nequit ad fua clauftra reverti.

  Gratia magna etiam est, sapientum dicta referre,
  Atque loquendo aliquos vatum interponere versus,
  Interdum exempla historiis inventa probatis.

  Talia namque solent sermoni inserta decere
- 790 Apprime, modo fint non ab re. ideireo frequenter

  G Nune

Nume hos, nune illos opus eff evel/ere libros? Atque, ut apes, varios passim decembere stores. Iram pelle procul, tecumque superbla non sit: Nam tales homines non possunt procsus amari.

795 Verum te mitema blandumque oftende: placebis
Omnibus hoc pacto, at fi te quis labferit; ipfum
Ingenio fludeas mage quam superare surore and
Ingenio vires cedant: prudentia victrix modeladomat. mbidae tigres, tumidique seones

800 Manfuescunt arte, arte rates vasta aequora tranant,
Arte gerit turrim barrus, juga tautus, 82 arte
Asper equus tolerare equitem, fraenosque jubetur,
Viribus ingenium moderatur cumsta ministris.
Infirmi & timidi est nimirum, muka minati.

205 Verbaque foemineae vires funt, facta virorum.

Diffimulat prudens, fortis tacet; att, ubi venit

Opportuna dies pracienda viriliter audet.

Ergo prinsicaveas nie quis tibi jure molekus (1997) Esse queat: quod si injustè laedesis ab ullo jure (1997)

Sto Iplum quando potes tu contra nicificere juste.

Sin fibi non licet hoc, inclusum corde dolorem

Diffimula arque face; ne deteriora fubinde

Damna feras, fluitum est hostein divitare potentem;

Atque malum majus tumidis sibi quaerere verbis.

815 Expectat tempus fapiens, iranique coencet:

Saepe

Digitized by Google

Saepè etiam utiliter cedit, placidisque forenteme Demalcet dictis, & dulcibus allicit hoftem Blanditiis, donec deceptum in retia mittat.

Callidus indomitum pullum fic vincit equifo:

820 Sic insueta bovi sensim juga ponir arator:
Sic trahitis Cybeles torvi sarraca leones:
Sicque serae tigres Bacchi paretis habenis.
Nimirum magna est prudentia vincere blande.
Atque animi ad tempus pressum celare dolorem.

825 Hoc abiud quoque fervandum est: quocunque manebis In coetu, laxes ne turpiter ora cachinais: Sed, quum opus est, parco moderatoque utere visu. Nempe est invalidae mentis capitisque minuti Indicium ridere nimis: contrà esse severam

830 Semper inhumani est animi: fuge cautus utrumque;
Atque tene medium: medio fedet inclyta virtus.
Non voloite scurram: fed, si potes, esto facetus.
Jam videor dixiste satis, jam justa peregi,
Propter quae imperio matris descendimus ad te.

835 Nunc rempus remeare moner, locaque infana mundi
Deferere, 8t fuperas volitando revifere fedes,
Unde ego telhuem foleo fpechare frequenter.
Admirans adeo parvam minimamque videri,
Exiguidas infant pami pendere cotundam.

840 Aëvis in monto futero molimine nulla,

Atque

Digitized by Google

Arque suo rantum libratam pondere; cerno Inde etiam Oceanum totas circumdare terras: Perque ipsas slexo, velut anguis, serpere cursu Nerea coeruleum, modici sub imagine rivi

- S45 Inde Padus, Tanais, Ganges, Histerque videntur Agrorum fossae, quoties implentur ab imbre. Quumque tua aspicio, quamvis ingentia, Nile, Ostia tam longè, septem reor esse canales. Saepe etiam video telis pugnare coruscis
- 850 Agmina, purpureoque undantes sanguine campos:
  Et stolidos Reges, bona dum sugitiva sequuntur,
  Seque purant non posse mori, diversa movere
  Praelia, & insontes populos opponere morti,
  Tradereque invitis spectacula tristia Divis.
- 855 Inde etiam mutare locum freta, flumina, fontes,
  Aspicio: fieri valles ex montibus altis,
  Inque altos montes imas consurgere valles,
  Temporis anfractu longo, & nemora alta secari
  Vomeribus, cultisque prius succrescere silvas;
- Felix, cui talem speculam contingit habere,
  Unde Asiam mollem videat, Libyenque serocem,
  Europamque armis & fertilitate superbam:
  Inque ipsis varias gentes; quos Carcinus urit

  865 Æthiopas, primoque Indos sun sole jacentes,

Getulos;

Gètulos, Nomadasque agiles, Cilicasque rapaces,
Sauromatas, Parthosque arcu pugnare peritos,
Thuriferos Arabas, Thracas, validosque Arimaípas,
Hispanos, Italos, Gallos, rigidosque Britannos,
870 Totque alios populos, quos suprà, quum rediit sol,
Aut, quum decessit, radiis illuminat insta.
Nonne illuc velles conscendere posse, liceret
Hoc si mortali cuiquam, nisi membra gravarent
Te tua? sed nobis tantum conceditur istud
875 Coelicolis, quibus est concretum ex aethere puro,
Non elementorum primorum pondere corpus:
Unde feras, donec tandem sit morte solutus
Spiritus, interea valeas, jam separor abs te.
Protinus his dictis me respondere parantem

No. St.

880 Deseruit: nec non ventis velocior ipsis,
Digrediens iterum coelestia templa petivit,

Comment of the Minney Ave.

and the second of the second o

SYNOPSIS LIBRI V.

Divitias aliaque bona corporis aspernatus Poèta solam sapientiam exoptat, quum animi bona solummodo vera bona sint. Deus vero, omnium rerum principium, & unicus sinis, solus summum dici bonum meretur, qua occasione de miseria & selicitate humana obiter agit, deinde conjugalis vitae commoda e incommoda ejusque necessitatem exponit; praecepta connubialia, & de educatione liberorum amplissima tradit, interquae, ut sibi à monachis, quos atro carbone notat, conjuges caveant monet. Medici etiam haud superfunctorie bic vapulant. Tandem illum, qui sapientiam cum virtute conjunctam adquirere valet, come tulisse punctum adserit.

LEO.

On ego divitias Arabum, rubrive lapillos
Aequoris infignes cupio, nec quicquid Iberus
Amne Tagus rutilante vchit, populosve superbos
Sceptrigera domitare manu: non sata dedere

- 5 Talia, nec doleo nobis non fata dediffe.

  Nam bonus atque malus nullo diferimine dives

  Esse potest, auroque potens, plerumque videmus

  Expertes animi indignos diademate crines

  Cingere, Sarranoque amplè vestirier ostro.
- 10 Illa mihi vellem mundi concederet auctor
  Quae nec habere valent pravi, neque mentis egentes,
  Quae verum efficiunt hominem Divisque propinquum,
  Jupiter omnipotens, abs te sapientia quare
  Aut nulli, aut adeo paucis donatur? ubique
- 15 Formosos reperire licet: robustus ubique

Nascitur,

Nascitur, & dives: contrà razissima tellus Qui sapiat quenquam tam vasso gignit in orbe. Num melius sortasse putas & dignius, esse Stultorum regem ac dominum? nempe illa potestas

- 20 Nobilior, sub qua positi sunt nobiliores.

  Dignius est certè castris aut urbibus amplis,

  Quàm stabulis aut armentis, gregibusve, praeesse.

  Forsitan hoc facis, ut tibi sint mortalia ludo

  Facta, & habes hominem pro scurra, nempe videtur
  - 25 Vita hominum nihil esse aliud quam fabula quaedam.
    Utque movet nobis imitatrix simia risum,
    Sic nos coelicolis, quoties cervice superba
    Ventosi gradimur, quoties titubante cerebro
    Divitias nimium, nimium affectamus honores,
    30 Spiramusque acres piperosis naribus auras.
  - 30 Spiramusque acres piperofis naribus auras,
    Grandia jactantes, & grandia mudta minantes.

    Qui mimus, quae feena datur, quum feeptra tenentem
    Atque coronatum bubonem, afinumque verendum
    Afpiciunt alto in folio fullime fadentem,
  - 35 Spernentemque alios omnes (fit caetera tanquam Turba hominum fine mente pecus) Dominium que volentem Dici & adorari, & pedibus fibi basia sigi? Nec videt insanus quid sit, quam frivolus, & quam Turgenti bullae fimilis, pappoque volanti.
  - 40 Non ego fum talis, nec prorfus taba curo

ţ,

A

Digitized by Google

At vos, aetherei cives, quibus esse beatis Contingit solis, quibus est aeterna voluptas, Humanas si fortè preces attenditis, & si Non penitus miseros homines avertitis, oro

- 45 Egregiam puramque mihi concedite mentem,
  A falso verum discernere quae sciat aptè,
  Quae bona cognoscat vera & contraria veris:
  Ne stultus sugienda sequar, sugiamve sequenda.
  Nam si mortali cuiquam licet esse beato,
- 50 Arbitror hoc pacto fieri me posse beatum.

  Sed fallor, mecumque omnes qui talia credunt.

  Nemo etenim felix est, aut fuit, aut erit unquam,

  Non si possideat totum ditissimus orbem,

  Non si plus sapiat quam quivis natus in orbe.
- 55 Sed dubitat fortasse aliquis, nist pagina praesens
  Id firma ratione probet: quare aspice libri
  Hujus materiam, quicunque hoc discere quaeris,
  Qua melius poterunt te carmina nostra docebunt.
  Pandite, Pieridese vestro facra ostia vati,
- 60 Et fatiate avidum scatebris Parnassidos undae, Secretos reserate aditus, ostendite verum: Vos etenim nostis quicquid fuit, aut erit, aut est. Principio expediam, quis selix atque beatus Debeat à nobis haud salso nomine dici:

65 Post hoc progrediar, quo me deducet Apollo.

Dico

Dico igitur, folus felix est jure vocandus Is quicunque bonum summum jam possidet. at non Omnes hoc norunt vere, cum quilibet illud Quod sibi plus placeat melius putet. hordea mulus

- 70 Aut asinus pluris quam lauti obsonia rhombi, Quam leporis clunes, quam turdos aestimat assos. Sic & avarus opes, sic ambitiosus honores, Sic Venerem mollis super omnia laudat & optat. Heu mihi quam pauci possunt dignoscere verum!
- 75 Quam densa errorum caligine nostra premuntur
  Judicia! id propter, quod paucis integra mens est.
  Quisque, ut habet mores, ita judicat, atque ita fatur.
  Sed bona sunt quaedam per se, quae tempore nullo
- · Esse mala, & nullo quae tempore laedere possunt.
- 80 Sunt etiam quaedam non per se, quae modo prosunt,
  Nonnumquam officiunt: haec sunt bona corporis, atque
  Externa. usus enim causa est ut sint bona, vel non.
  Ut si quis patriam nativo robore servet,
  Esse bonum robur dicetur: sed noceat si
- Este bolium robur dicetur: sed noceat n

  Si Indigenis, civesque suos hoc robore perdat,
  Este malum russus robur censebitur ipsum.
  Sic de divitiis & honoribus, imperiisque
  Et cunctis aliis dico. quin talia propter
  Saepe perit, quamquam utatur possessor honestè.
- 90 Sic obsunt sua mella apibus, sic inguina sibro.

Haec

Digitized by Google

Haec eadem fugiunt rapidi ceu fluminis unda, Nec flant certa diu, dubioque errore vagantur, Summa bona idcirco non funt: nec quisquis abundat Talibus esse potest verè dicive beatus.

- 95 Imo etiam fi quis plenè vult vera fateri,
  Non bona sunt, quaecunque valent prodesse & obesse:
  Nam sic esse bonum poteris censere venenum,
  Cum saepe ex ipso siat medicina salubris:
  Et nil esse malum toto invenietur in orbe,
- Possit prodesse interdum, atque afferre salutem.

  Illa autem bona quae sunt per se & semper habentem
  Felicem efficiunt: sed quae sint talia, non est
  Omnibus explicitum: quare hic quaerenda sagaci
- 105 Sedulitate mihi funt, aspirante Minerva.

  Atqui aliquis dicet, non res haec ardua scitu est:

  Nam cum fortunae non sint & corporis, ergo

  Sunt animi bona, quae nos reddunt sola beatos.

  Dictum hoc estaliquid, sed nondum missa sagitta
- Tio Perfecte potuit fignum tetigisse petitum:

  Unde prius quaedam communia dicere oportet,

  Quae monstrent iter, obscura ut funalia nocte.

  Omne quod est, opus est, aut est operatio quaedam,

  Aut operats: sed opus quendam sinem esse fatemur.
- 215 Principium est operans, medium est operatio. quod st Horum

Horum nobilius, meliusve, requirere refert.

Omne movens moto, quantum funt talia, semper
Dignius est: patet hoc. movet autem finis agențem:
Nam quis agit, nisi sinem animo conceperit ante?

- Vilior, hac eadem poterit ratione probari:
  Proinde bonum summum finem quendam esse putandum est.
  Optimus est autem non omnis finis: at ille

  Quataxat, quisquis cunctorum est ultimus, ad quem
- 125 Omnes procedunt alii recto ordine fines,

  Omnia ceu currunt in vastum flumina pontum.

  Quippe ad perfectum imperfectum tendere par est,

  Et sieri propter melius quod deterius sit:

  Non aliter bonus ac rectus servabitur ordo.
- 130 Ergo id quod rerum cunctarum est ultima sinis; Eximium esse bonum, & summum, primumque necesse est.

  Praeterea rerum quas ingens continet orbis

  Absque anima quaedam sunt, & viventia quaedam.

  Ast ea quae vivunt, aliis sunt nobiliora.
- 135 Vivere proinde opus est, quicquid laus prima honorum est.

  Illorum quoque quae vivunt quaedam ratione
  Prorsus egent, iisdemque uti sermone negatum est.

  Ast aliis sermone uti ac ratione tributum est.

  Nobiliora ideo sunt haec, sunt & meliora.

  140 Ergo bonum summum persecto more loquetur.

Per-

Perfectae rationis erit. compluribus autem

Ex his, quae possunt uti ratione loquique,

Plena voluptatis vita est; sed plena laboris

Est aliis etiam compluribus, aut meliora

- 145 Sunt quaecunque hilari vita dulcique fruuntur.

  Ergo boni summi laetissima vita putanda est.

  Illorum verò quae vivunt dulciter annos

  Post paucos pereunt quaedam; sed longa quibusdam

  Fila trahunt Parcae: quibus est diuturnior aetas,
- 150 Pluris erunt: quare longissima saecula vivit
  Illud, quodcunque est cunctorum summa bonorum.
  Hoc autem vocitare Deum, vocitare Tonantem,
  Atque Jovem, mortale genus solet. ille tremendo
  Cum strepitu vibrat sractis de nubibus ignem:
- Flamina, quae vastis cum sluctibus Amphitriten
  Funditus eversam clamosa ad littora pellant,
  Ac terram quatiant imis inclusa cavernis,
  Unde arces quandoque ruunt, atque oppida tota.
- 160 Sed fortasse aliquis dubitat, si Jupiter iste

  (Quem summum esse bonum jam dixi) est sinis, eundem

  Quoddam opus esse patet, veluti divisimus ante:

  Nec non principium, mediumque habuisse satendum est.

  Id vero nemo sapiens existimat: imo
  - 165 Semper erit, semperque suit: nec terminus illi

Effe

L E O.A. Esse potest: hic cuneta facit, nec factus ab ullo est: Nil fuit ante ipfum, post ipsum prorsus crit nil. At nos huic dubio fic respondemus: agentem ...) Primum cunctatum rerum, totius & orbis, 170 Dicimus esse Deum; finemque putamus eundem Cunctarum pariter rerum, totius & orbis: Non tamen ideirco esse opus ipsum credere fas est. Quandoquidem non est opus omnis finis, agensque Non hoc praecipue quaerit: fed cogitat ultra 175 Quiddam aliud mellus, veluti qui fabricat arcam. Non hanc praecipue ut faciat fabricando laborat: Ast ut eam vendat, vel quicquam servet in ipsa ? Quanto est posterior, tanto est praestantior omnis . Finis, & ad methus quae funt pejora feruntur. 180 Sic Deus est sinis postremus & ultimus, in quem 205 Omnia contendunt, propter quem mundus, & omnis Res mundi est: siquidem propter se ipse omnia secit, · Non propter nos, an foliti funt dicere quidam O Clamando instemplis doctores stultitiarum, and 185 Et deceptores diligi , errorumque magistri, in the cia Infanos homines ex fluitis efficientes: Nam quae nobilitas, aut quae sapientia nostra est, Quae nostra est probitas, propter quam condere mundum Debuerit tantus Princeps à nostumique pleni ....

190 Criminibus, fluktique fumus: vikitiniis in orbersk, 7:5

ļ

ś

Digitized by Google

Quena

Puem vel avaritise pestis, vel foeda libido

Non premat, aut quem non ventosa superbia vezet,

Quem non praecipitem trahat ira saut caeca voluptas.

Ergo quibus menitis nostris motum esse putamus

Frugiferas terras, fluidum mare, flelliferumque

Aethera? fed forfan dices, nos ipfe benignus

Diligit immeritos: fluitum est hoc credere, nam quis
Diligit immeritos, nisi demens? praeterea, quae

200 Sunt tam dissimilis naturae quemodo possunt Sese diligere è est etenim Deus omnia vincens Saecula, cui nullus finis, nulla extat origo: Cunctarum tamen est rerum finisque & origo, Optimus, omnipotens, immensis, quo melius nil,

205 Et quo nil majus, nil excellentius usquam.

Omne bonum in sese retinens, expersque malorum.

Contrà nos miseri soedo de semine nati
210 Ad planetum & lacrymas, ad mille pericula, semper.

Aut his aut illis morbis affligimur, aevum

Degentes biene & incertum, plenumque laboris.

Hen quibus errorum tenebris verianur! & omnes Quam fumus exiguae mentis, quam faepe malighis

215. Cafibus impliciti i nunc hacconpuc illa dolemus,

In-

æ	Innumeris tantum vitiis & fraude potentes,
	Qui postquam passi fuimus mala plurima, tandem
	Angustam & miseram & sceleratam linquere vitam
	Cogimur, & putri deponere membra sepulchro
220	Mox carne abfumpta fieri fine nomine pulvis.
	Ergo inter nos atque: Deum distantia major,
	Quam fi collarus fuerit pulex elephanto.
•	Quis tam distantes nodus conjunget amoris?
	Nunquid amore potest elephas cum pulice jungi ?
225	Nempe inter similes amor & concordia, contra
	Inter dissimiles odium & discordia regnant,
c ·	Vel faltem nec magna fides, nec gratia magna est.
	Hinc aliqui, quos esse jubet lex nostra profanos.
	Haereticosque vocant collegia techa cucullis,
230	Nos effe infanos ajunt, craffique cerebri,
	Speramus quoniam coelum & confortia Divum
	Aeternumque aevum felici ducere cursu,
	Innumerasque alias ringas, quas stultus hebesque
	Promittit nobis animus, & garrula lingua:

235 Quae facit ut cedant animalia caetera nobis.

Nam: fi fermo homini non effet: munere. Divum

Conceffus, geminaeque manus, quibus omnia fiant,

Nullum animal foret in terris miferum magis, afque

Infelix homine. his noftra est natura duobus.

240. Nobilior, meliorque: hinc tota fuperbia matra effet: Hinc

Hinc artes veniunt: nam praesens voce monetur; Quid faciat caveatve: absenti scripta loquuntur; Pandere si possent animalia caetera sando; Ut nos, arcano clausos in pectore motus;

- Ac varios apris digitis conféribere libros, a la la Interdum nobis fapiention effet afellus, a la Plusque aliae interdum pecudes rationis haberent, Progeniemque fuam auderent praeponere cunctis:
- 250 Diceret & nobis afinus se nobiliorem.
   Lingua manusque igitur faciunt succumbere nobis
   Omnia, non ratio. haec ajunt illi. insuper addunt,
   Si truncis manibus, mutisque parentibus orti
   In silvis homines degant, agrisque remotis,
- 255 Sintque ipsi pariter manibus linguaque carentes,
  Ut pecudes aliae: humanum quid quaeso valebit
  Ingenium? quaenam ratio apparebit in illis?
  Nonne aliae ut!pecudes inculto corpore vivent?
  Quid sapient! melius quam caetera turba ferarum?
- 260 Spiritus in cunchis animalibus unus & idem est:

  Dissimilis tamen ac varius proinde esse videtur,

  ""Gorpora quod non sunt cunchis animalibus aequa;
  - Et variis membris varia est concessa facultas.
- Sic plures fabri licet inveniantur eadem 263 Prorius in arte pares, atque aequo examine docu,

Si ferramentis careat pars altera, multum Dissimiles, multum inter se disserre videntur. Nil etenim poterunt agere hi quibus omnia desunt Quae faciunt ad opus: nec secum saxa serasque

- 270 Qeagrius vates ducet, si barbitos absit:

  Nec Paris armatus Pelidae cedet inermi.

  Talibus ergo illi nos turpiter argumentis

  Sollicitant: verum haec alias fortasse requiram,

  Quum de anima humana fuerit quandoque loquendum.
  - 275 Quippe hanc divinam, immortalemque effe docebo, Quae duo de brutis non est concedere tutum. Nunc ad iter primum redeo. Deus ipse supremum est Eximiumque bonum propriè verèque vocandus. Quem qui habet, is debet felix dici atque beatus.
  - 280 Sed quis habere potest ipsum? nam quicquid habetur Vilius est illo quod habet, possessaque res est Possessague semper minor: ocius omnem Oceanum parva poteris concludere concha, (O mortale lutum, ventisque objecta lucerna!)
- 285 Quam tantum Dominum pacto complectier ullo.

  Omnia solus habet Deus ipse., & solus habet se:

  Ipse igitur solus felix, solusque beatus.

  Quoddam aliud tamen est summum bonum, & illind habere

  Omne potest animal: sed non est omnibus unum:
- 290 Nam diversa ipsis multum natura tributa est.

Con-

Convenit hoc illis, alis alind magis, ergo

Esse potest sellx genus unumquodque animantum,

Si non simpliciter persecteque, ut Deus ipse,

Ast aliquo saltem pacto, paucisque diebus,

- Dum possit quod conveniat sibi maxime habere Semper, & adversi nihil unquam perpetiatur. Sed missis aliis, de homine est nunc dicere tempus; Qui tunc est selix, quum possidet omnia quae sunt Naturae ipsius bona convenientia, quumque
- 300 Nil damni tota in vita, nil sentit acerbi.

  Hoc etenim esse bonum summum, concedere sa est,
  Quod bona cuncta in se complectitur, & mala pellit
  Omnia, cui nil triste datur, nil dulce negatur.

  Nam virtus sola, aut selicem sola voluptas
- 305 Non facit, ut quidam scribunt de gente Pelasga. Quandoquidem bona multa simul meliora putantur, Quam pauca, ut grano frumenti magnus acervas. Non unum, licet eximium primumque, beatos Reddit: at omne bonum simul omni ex parte rotundum.
- 310 Sic etiam folus princeps non efficit urbem.

  Sic etiam non est ex solo pollice dextra.

  Cum nobis igitur duo sint, corpusque animusque,

  Qui verè est selix, parte est persectus utraque,

  Est agilis, pulcer, robustus, fanus, & idem

  315 Est sanus, soute, mudent ideanture honusque

315 Est sapiens, fortis, prudens, docusque, bonusque,

Perfectesque tenet fenius, perfectaque mentis Munera, pameriem nescit, casusque malignos: Et si non imples longuewae rempora vitae,

and on est dicendus felix, licet omnia fint buic

320 Commoda namqueibonum, parvo quod tempore durat, Est prope nil, veluti quidam disere priores; Ver non una dies, non una reducir hirundo. At postquam vitae jam meta novistima venit, Mors huic contingit facilis, minimoque dolore

325 Solvitur, & stigias lactus descendit ad undas,
Nec vivendo illi ant moriendo gloria desit.
Sed numquid cunota hace habet ex mortalibus uflus?
Credo equidem nullum talem reperirier usquam;
Aut perquam rarum, cui nil eptabile desit,

330 Cui nil trifte unquam toto contingat in aevo,

Qui felix vivati, felici morte recedat:

Hic Phoenix ille est, quem singere Graeculus audet,

Graeculus infani capitis, qui posse putarit

Ex uno speciem sieri, putremque sa villam

335 Gignete avem., auiquam non pullo tempore vitam.

Gensaniec, scrota estamonstrip ac dedita migisa Qua duce nostri etiam deliraveres liatini. Est igitur felix, interphoenix, iravus: atronmes.

340 Hen! funus haud dubie miferi : tamen hic magis illo.

H 2 Quando

Quandoquidem non est cunctis status unus, &c 2équa Conditio. quicunque tenet bona plura, minusque Adversi patitur, felix censeturi at ille con il di Plurima quem versant incommoda, cui bona pauca

Quare cum nemo sit felix, dicere oportet;

Quomodo possimus saltem miseri minus esse
In terris, quae sit vivendi forma modusque
Nobilior meliorque, & vitae blandior usus;

Quo fieri pacto liceat nobis, igitur, quod
Fermè omnes credunt, verum non arbitror esse,
Pontifices summos, & mundi sceptra tenentes
Vivere quam reliqui mortales duscus aevum.

255 Namque in divitiis, veluti in cunctis quoque rebus,
Extremum quodeunque malum est, mediumque salubre.
Omne nocet nimium: propter quod quisquis habet plus
Quam satis est, non est melior quam quisquis eget plus
Quam satis est, paribusque malis vexatur atterque:

of Ur pinguis crassisque nimis, qui sesquipedali
Ventre tumet, non est levior, citiusve movetur,
Quam cui sicca cutis mises trantina offibus haeret,
Huic desunt macle atque exhausto corpore vires,
Ille autem nimios sit carais pondere trandus.

न्तर्वे Utque ingens pelagus furgit májoribus undis न्या द्वार

Digitized by Google

Excellosque acquatemontes, dum tartara Diris
Ima aperit fluctusionter, tamen atra filenti
Gurgite saevit hiems, tacitèque profundius aequor
Sed magis à dira ventorum peste movetur:

370 Contrà cum strepitu magno, multoque fragore
Patvus arenoso versatur littore Nereus;
Sic qui summa tement rerum fastigia Reges
Sollicitudinibus majoribus atque tumultu
Jactantur graviore quidem: sed vulnera vulgo

A

16 17

ş

375 Tanta latent, facitique gemunt, celantque dolorem.

Adde aliud quoque, quod cruciat comes improbus ipfos
Affidue metus atque timor: fuspectaque eisdem
Omnia sunt: hinc insidias, hinc dira venena
Concipiunt, son nec possunt ire, nec audent,

380 Nec fine fas illis praegustatore comesse.

O bona libertas, pretio pretiosior omni!

O summum primumque decus, qua prorsus adempta

Nil gratum, nil dulce viris, & vivere mors est!

Ast pauper nocte atque die securus ubique,

285 Et quo ffert animis, graditur: five ire per urbem,
Et varios lustrare locos, & cernere ludos,
Aut monumenta cupit: five extra moenia mavult
Per cultos hortos, per florida prata vagari,
Aut defiderio ruris torquetur amoeni,
390 Nil prohibet, solus radit, non indiget ullo

H 3

Set-

Servonum strepitu, & comitantum nube clientum; Et, quoties stimulis agitur famis & stitis, ore; Haud dubio tutusque dapes ac pocula sumit.

Vilibus exiguisque cibis vescuntur in altis

Quaestram in campis, multoque labore paratane
Accipiunt, quam si cavea teneantur eburnea,
Aut in gemmato atque auratoccarecre clausae
Pinguescant epulis regalibus, uberibusque.

Nec quenquam, mihi crede, facit diadema beatum.

Sed stulti exterius dulce admirantur: at illud.

Quod latet interius non contemplantur amari.

Illum autem vitam meliori ducere cursu

Arbitror, est cuicunque magis fortuna modesta.

Cui non est census nimius, nec fordidus, & cui

Non conducta domus, sed honesta habitature agerque est,

Quantus sufficiat domino, bene cultus abundo,

Qui det hero segetes, & vinum sufficienter, in a

Fornilis, atque alias fruges producat inemtas.

Foenerat ô quantum tellus bene culta! colorus

Sedulus ac prudens non multis robus egebit:

Plurima feu scrobibus longo ordine figitur arbos

Diversi generis, minimo quae maxima sumptu.

415 Emolumenta ferat: varium fea forte legumen

Man-

Mandatum fulcis cumulo majore refertur: Seu magis hortorum delectat cura laborque, Ex quorum reditu convivia lauta parantur, Nec Regum mensis cedentia luxuriosis:

- 429 Ni fervire gulae quis mavult quam rationi. Ergo est optandus potius census mediocris, Quem vel fors tribuat, vel testamenta, vel uxor, Aut artis labor assiduae, aut industria mentis Sollicitae, mercando aliquid quod tempore possiti
- 425 Vendi alio, aut alibi pluris, vel multiplicando Per sobolem pecus, & gregibus stabula atque armentis Implendo, aut Paphiis sublimia tecta columbis, Melliferisve apibus praesepia multa parando, Aut statuendo oleis nigris brumale trapetum,
- 430 Aut etiam Cereri saxa opportuna terendae. His aliisque modis multis solertia lucrum Illis ostendit, qui non torpere veterno Sunt foliti, quos dulce malum, blandumque venenum Desidia, atque animi languor non reddit inertes.
- 435 Praecipue tamen hoc fortunae munus opusque est. Hass etenim quos yult facile evehit, ac locupletat: Haee domina est rerum, & donatrix divitiarum. Insuper optandum, nulli servire, decet nil Libertate magis generosum pectus, at ille

440 Natura est servus a patura ignobilis, imò

Infelix

- 445 Plurima funt, non omne aurum, non quicquid arenis
  Indus Erythraeis cupidus legit, ut patienter
  Vel stomacho alterius comedas, capiasve quietem
  Ad somnum alterius, dominoque jubente feraris
  Nunc huc, nunc illuc, veluti pila missus ab illo;
- Interdumque hominis te longe deterioris,
  Indocti, insani, vinosi, luxuriosi
  Imperio parere velis. turpissima res est
  Nimirum, possis cum liber vivere parvo,
  Quaerere servitio majoris praemia census,
- 455 Ac libertatem, fine qua laudabile nil est,
  Vendere, & imperium domini tolerare superbi.
  Degeneres animi, procerum quid quaeritis aulas,
  Dedecus ut vobis, illis tribuatis honorem?
  Vae vobis, qui ceu pecudes pastoris egetis,
- 460 Tam viles, ut non valeatis vivere per vos.

  Qui servus quocunque modo est, nulla esse beatus
  Parte potest. asini est, clitellam ferre libenter.

  Ingenuis igitur quicunque parentibus ortus,

  Nobilibusve magis, quantum sibi sufficit aptè

  465 Possidet, injustè queritur de numine Divum.

Sed

	2 2 3.	
;	Sed forfan multi dubitent an coelibe vita 34	
	Conjugium melius: namque uxor faepe superba e	ſŧ,
	Litigiosa, ferox, demens, & adultera saepe:	
	Adde quod & gravis est natorum sollicitudo:	
70	Nunc morbo ancipiti languent, nunc lumina vitas	425
	Intempestivo sublati sunere linquunt:	
	Filia jam grandis poscit cum dote maritum,	
< 1	Vel moecha est, maculatque domum: vel filius est	fur.
	Scortator, vacui capitis, rixofus & effrons.	•
75	Ille etiam penitus liber non esse videlur	1.15
	Cuicunque est uxor: mores mutare necesse est,	
	Et juvenilem animum compescere, linquere lites	
	Stare domi, non ire procul, longinqua videre	-
	Oppida, nec tota per vicos nocte vagari,	
	Has illas pulsando fores, & scorta perendo.	<u>د</u> ع
	Ast opus est gravius tunc vivere, follicitèque	
	Rem curare, minor ne flat, sed mage crescat,	
	Ne premat extremam paupertas dura fenectam.	
	Haec quamvis ita fint, melius tamen arbitror est	e
85	Quaerere legitimas taedas, sanctosque hymenaeos	
•	Naturamque fequi, quae nobis provida monstrat	
۳.	Exemplo volucrum, pecudum, pariterque ferare	tm ,
	Quod mas ad prolem jungi cum femina habendar	n,
	Atque manere simul debet, sobolemque creatam	
96	Enutrire simul justo placidoque fabore,	
• :	Н	Ne

Ne genus intereat, sed cuncta in secula duret.

Quandoquidem ad Venerem compellimur exercendam

Non modo nos, verum omne animal terraeque marisque,

Naturae imperio, sacias pejora necesse est,

Praeterea tandem sterilis morieris, & heres
Parta labore tuo & sudore alienus habebit:
Cumque senex sueris, aut morbo oppressus iniquo,
Quis tibi succurret? vel quis tua damna levabit?

Joo Nunquid cognatus, vel frater? nunquid amicus?

Hi te sandapila mallent efferre repostum,

Resque tuas avidi expectant sibi morte referri:

Te captant vivum, ut possint spoliare sepultum:

Nummos quisque tuos, non te, reveretur, amatque.

O ficelus, ô rabies, & habendi infanda cupido!
O miseranda lues totum diffusa per orbem!
Utile nunc omnes spreta virtute sequuntur.
Quis justum curat? quis non contemnit honestum,
Sit modò spes lucri? dominatur legibus aurum;

Venalis pudor atque fides, cultusque Deorum est.

Ast uxor patrem, ac matrem, propriosque penates

Deserit, ut maneat tecum noctesque diesque,

Et pariat secunda tuo de semine prolem,

515 Constituatque novam tecum gentemque domumque.

Sitque tibi auxilio, & fimul oblequiola laboret:
Ambobus commune bonum est, commune perielum:
Alterutri quicquid damno est, utrique nocebit:,
Alterutri quicquid lucro est, utrique placebit.
520 Si te debilitat morbus, vel grandior aetas,
Fatur, & hortatur, solatur, & auxiliatur,
Subvenit, affistit, vigilat, vigilando ministrat:
Hoe etiam faciunt nati, charumque parentem
Qua possunt ratione fovent, communis enim sunt
525 Amborum commixta caro, communis imago.
Quumque dies venit, post quam tibi nulla dies est,
Non totus moreris, vivusque videris in illis.
Sed malunt quidam incertos de pellice natos
Sumere, proptereaque uxorem ducere nolunt:
530 Hos ego non laudo, nec fanae judico mentis
Namque uxor te dote juvat, nil dat tibi pellex:
Uxoris funt affines, funt pellicis hostes:
Illam tutus habes, & honeste, hanc turpiter atque
Sollicitè: fida est illa, haec insida, timensque
535 Dissidium, rapit occulte, sibi congregat, unde,
Si fuerit dimissa, queat post vivere. demum
Si tibi sit pellex, tibi erit non tuta supellex.
Quid quod legitimos certosque ex conjuge natos,
Infames dubiosque nothos de pellice gignis?
540 (Ergo uxor ducenda. prius tamen aspice quae sir
Prae-

Praecipue matris mores adverte, patrisque :

Nam fimiles fiunt nati plerunque parentum ?

Qualis quaeque arbos, tales folet edere fructus.

Confule vicinas clam, vel, tibi si qua sidelis

An fit formofa, an vitiato corpore & aegro;
An fit iners, nec nere sciat, nec texere telam,
Nec suere haec etenim mulier quaecunque pudica
Exercet, ne ignava dòmi, neu languida cesset

550 Otium enim fomes vitiorum eit; otia mentem Ad mala multa trahunt; otî comes ipia libido eft; Otia felices evertunt funditus urbes. Quod nifi lanarum studio Lucsetia quondam Dedita, si telae non Penelopea suisset,

Huic de mille procis placuisset forsitan unus,

Illi non tantum laudis mors casta dedisset.

At melius, su forte potes, tute ista videbis.

Namque aliis non certa sides: ferme omnibus est mos

Cuique placet: raros poteris reperire fideles.
Si non vis falli, si vis tibi crescere cuncta
In melius, studeas res ipse agnoscere praesens
Et curare tuas, tuaque impiger omnia cerneu.

565 Ergo iterum atque iterum videas (fi forte licebit)
Ouac

		e
	Quae sit quam tibi vis vinclo sociare jugali, 🔀	
	Ne frustra doleas, ne facti poeniteat te. 1	
	Si tamen (ut fieri contingit) conjuge prava	
	Moeres, deceptus fato, & Junone finistra;	
570	Hanc blandè prius admoneas, placidisque frequen	ter.
	Castiges verbis, interdum munere placa	• • •
	Iratam, illecebrisque doma: nunc brachia collo;	
	Injice: nunc etiam invitae blanda oscula fige: 1	
	Quoque potes conare modo fedare furorem	
575	Dulciter. hoc si non prodest, tunc utere amaro.	ε:`
	Succense, inclama, & vultu convicia torvo	
	Adde, minisque fimul terre: quod fi minus ista	
	Sufficient, nec verba timet, tu verbera misce, !	
•	Tergaque tunc duro resonent pulsata bacillo.	
-5 80	Si tibi suspecta est uxor, dubiique pudoris,	- 3
	Non habeas pulcros famulos, pulcrosve sodales,	
	Cum quibus illa domi versetur, deciperis nam, 4	
	Si quenquam fidum credes. est nemo fidelis	
	In Venere: illa dolis incautos fallere gaudet.	
5 85	Fraude paratur amor, Veneri gratissima fraus est.	in to
	Sed tua praecipuè non intret limina quisquam	
	Frater, vel monachus, vel quavis lege sacerdos:	
	Hos fuge: pestis enim nulla hac immanior: hi su	nt
	Fex hominum, fons stultitiae, sentina malorum	

590 Agnorum sub pelle lupi, mercede colentes all to

Non

Non pietate Deum, faifa sub imagine rection)
Decipium stolidos, ac relligionis in umbra

Mille actus vetitos, & mille piacula condunta
Raptores, moechi, puerorum corruptores,

Heu quas non nugas, quae non miracula fingunt, Ut vulgus fallant, optataque praemia carpant?
Inde fuperstitio, & ludibria plurima manant.
Quae Dif, fi fapiunt, rident, renuuntque videre.

Deme autem lucrum, superos & sacra negabunt.

Ergo sibi, non coelicolis, haec turba ministrat;

Unilitas sacit esse Deos; qua nempe remota,

Templa ruent, nec erunt arae, nec Juppiter ullus.

605 Hos impostores igitur, vulpesque dolosas

Pelle procul: quantumque licet tua janua vitet.

Pelle procul; ne te probitas simulata maritum

Captarum efficiat, nec si tibi compater ultus

Contingit, minium considas: namque sub isto

610-Momine peccandi proclivior oft via multis.

Hoc etiam serva, ne saepius egrediatur

Sola somum, neu testa adeat vieina: frequenter

2. Vidini satitare domo consuevit adulter.

. Im da comites castas, vitaeque probatae.

615 Infames vefulus, & lenas cautus avaras

Secum

	-
	Secum stare veta, longèque arcebis ab slla.
,	Nec'tu aliam Venerem arque aliena cubilia quaeras }
Ċ	Nec te concubitus delectet pellicis: est mil
	Quo doleat magis, ac vehementius excrucietur.
520	Quod magis ulcisci cupiat, quam soedera lecti ?
	Instabili temerata fide: runc ardet & odit.
	Fallere tunc vellet simili ratione maritum:
	Sique porest fallit: bilis tunc maxima fervet:
	Tunc furit, ut Thias nimio stimulata Lyaco.
625	Crede mihi, rara est quae non sit adultera, quando
~-,	L'egitimo Vegindette tone fine aculti anni l'
	Legitimo fraudata toro fua gaudia perdit:
	Saltem animo, si non concessium est corpore, peccat.
	Labitur in vitium vitio irritata voluntas.
<	Si deprenfa tamen fuerit, tunc legibus uti
330	Ne pudeat, legum tibi fit reverentia semper:
	Praecipua est etenim nostrae lex regula vitae;
	Ne temere iratus majorem crimine poenam
	Infligas, laedasque Deum, vulgique sequaris
	Ingenium & mores, quod non ratione movetur,
535	Sed veluti pecudes furiis arque impete fertur
•	Nec ducta uxore idenco non liber haberis,
	Quod tibi non licet effe malo, neque noche wagari
	Nec multis aliis rationibus infanire:
	Non haec libertas, sed prava licentia dici
40	Debet: qui sic est liber, servire videtur. I did 7 (3)
	Talis

Talis libertas non est cupienda, frequenter

- In mala praecipitem quam plurima mittit habentem, Est melius, non posse malum committere, quam si Undique peccandi pateat via, quot perierunt
- Incolumes, quoniam frenos habuere tenaces?
  Si vero nati morbo vexantur ab ullo,
  Quid facias? cur te crucies? fuccurre medelis.
  Quae fi nil profunt, & mors tibi furripit illos,
- 650 Aequo animo sufferre velis. non solus in isto Gurgite jactaris: comitum tibi maxima turba est.
- Quae mala cum multis patimur leviora videntur.
   Nascimur hac omnes lege ut moriamur: ab ortu
   Exitus ipse siuit; cunctis mensura dierum
- 655 Certa datur, stigias citius vel serius undas
  Quisque petet, quanquam mors ultima meta malorum est,
  Nec forti metuenda viro, quid munere vitae
  Desunctos tantis opus est desiere querelis?
  Est ne adeo miserum moriendo relinquere mundi
- 660 Stultitiam, & sesse innumeris auferre periclis,
  Proque tot aerumnis tranquillam acquirere pacem?

  Automors est aeterna quies, aut janua vitae.

  Esto etenim, doleas quantumvis: tempore tandem
  Cessabunt lacrimae & gemitus, quemcunque dolorem
- 665 Finit longa dies: dissolvunt tempora curas.

Si

Si tibi lascivi, aut alia ratione pudendi Contingunt nati, tu tu culpandus, & hujus Causa mali es, demens pater, & quatiende slagellis, Qui pueros neglexisti, nec moribus (aetas

- 670 Dum mollis poterat flecti, facilique labore Institui, nondum vitiorum adstricta catenis)
  Curasti imbuere, & virtutibus exornare.
  Neglectis animis, aluisti corpora tantum,
  Ut pecudes faciunt. hinc est urtica, filixque,
- 675 Et caprificus iners, quibus urbs nunc omnis abundat. Quisque illos mores, quos primis haufit ab annis, Cum fenuit retinere folet: peccabit adultus, Si puer hoc fecit: tenera est dum virga recensque, Flectitur huc illuc, ut vis: quae post ubi crevit
- 680 Jam robusta arbor slectenti cedere nescit,
  Et quem parva locum tenuit non deserit ultra.
  Sic puer ad vitae partem est quamcunque paratus
  Dum tener est animus, qui, postquam duruit aevo,
  Quam prius ire viam assuevit mutare recusat.
- 685 Nimirum quicquid primis inolevit ab annis,
  Non facile aufertur, naturam parturit usus,
  Ipsaque non multo est natura potentior usu,
  Optandum tamen ut tribuant bona semina Divi
  Inclusis utero: nam qualis quilibet illic
- 690 Concipitur, talis vivendo est: qui malus inde

Exierit,

Exierit, raro poterit justusque bonusque Esse, licet doceat sanctos Academia mores, Et licet hinc atque hinc habeantur mille magistri. Naturam frenare potes, sed vincere nunquam:

Nonnihil ipsa tamen longo mollitur ab usu.

Sic cultu assiduo steriles compescimus agros:
Sicque feri discunt homini parere leones.

Omnis ab assiduo nimirum ars nascitur usu.

700 Ergo dum mollis, dumque est tractabilis aetas;
Instrue filiolos virtutibus, & doce honestas
Maturare vias, nec eos permitte vagari
Huc illuc, quocunque volunt. res perniciosa est
Libertas pueris. tu si sapis, admove frenos

705 Et cohibe: namque in vitium mortalia quaeque
Naturae inftinctu, nisi sint adjuta labore,
Sponte ruunt. nil perfectum natura sine arte.
Ferre solet: quoniam non vult Deus ipse veterno
Nos torpere gravi, sed curis arque labore

710 Excitat, & segnes tanquam calcaribus urget.

Est locus aetherei praerupto in versice montis,

Deliciis plenus, quo non felicior alter

Creditur esse usquam, cui cedunt Thessala Tempe,

Elysiique lares, & fortunata vireta:

715 Hic habitat vicina polo, conterminaque astris,

Digitized by Google

ħ.

Innumerisque bonis fruitur sanctissima Virtus.

Sed salebrosa via est, angusta, atque ardua, densis
Sentibus hinc atque hinc horrens, quo tendere viles
Ignavique animi, & terrena sece gravati

- 720 Haud possunt: sursumque vehit mens ignea paucos, Quos Deus ad coeli sedes elegit habendas. Difficiles aditus virtus habet. at vitiorum Prona via est: illic ultro descendimus omnes. Quocirca, quicunque bonam nullaque pigendam
- 725 Parte cupit prolem, multum inflituendo laboret. Non etenim fieri egregium ac memorabile quicquam Absque labore poteft. vis est immensa laboris Assidui, longusque labor dura omnia vincit. Curandum in primis, vobis dico patribus, ne
- 730 Filioli vefiri cum pravis conversentur.
  Consuetudo potest quoscunque inducere mores;
  Corrumpunt etiam sanctos commercia prava;
  Vitent praecipue juvenes. nam prona juventus.
  In quodcunque malum est semperque obscoena loquuntur
- 735 Inter se juvenes, & semper turpia versant.

  Luxuriae tota est haec aetas dedita: quare,

  Ne juvenum celebrent coetus, omnino caveto

  Tu, cuicunque bonam mens est educere prolem:

  Corripe nunc verbis duris, nunc utere virga,
- 740 Si fit opus; monstraque viam, qua incedere oportet:

Nec faveas illis, patriumque iratus amorem Dissimula semper: nil perniciosius est quam Blandiri pueris: animos ad crimina sumunt: Tunc nil non audent quum tu quaecunque loquuntur

- 745 Vera putas, afinusque bipes oracula credis,
  Ac nimis indulges, vefano captus amore.

  Damnofus favor est pueris: foloque timore,
  Non ratione scelus fugiunt: peccantque libenter
  Ac prompte, si non duris cohibentur habenis.
- 750 Ut saepe in vitium nullo impellente labascunt, Sic raro à vitiis nullo revocante recedunt. Quales quisque sibi natos eduxit habebit. Ultra hacc nitendum, ut vivamus corpore sano: Quippe valetudo est censu praestantior omni.
- 755 Robustus fossor rege est felicior aegro.

  Scire igitur causas debes prius, unde fluant tot
  Agmina morborum, humanum vexantia corpus.

  Perceptis etenim causis, vitare malignos

  Effectus poteris melius: causisque remotis
- 760 Effectus pereunt, quicunque sequuntur ab illis.

  Ergo morborum quorundam causa & origo
  Natura est, quoties sub iniquo sidere quisquam
  Nascitur, atque in se coell tormenta recepit;
  Vel quum corrupto de semine gignitur. ipsi
  765 Sunt causa aegrorum natorum saepe parentes,

Quim

Ouum malè dispositi coëunt, nec sanguine puro. Sunt aliae plures causae, requiesque, laborque, Et calor, & frigus, somnus, cibus, ac Venus; horum Singula debilitant vires, atque artubus obfunt,

770 Utimur his quoties nimium, nimiumve caremus. Utrumque extremum damno est: usus mediocris Non nocet, imo etiam prodest, vitamque tuetur. Immodici affectus animi quoque gignere morbos Consuerunt, nimiusque timor, moerorque dolorque,

ť

- 775 Laetitia interdum nimia officit, interimitque, Si sit habenda sides scripturis historicorum. Noxius est aër: est noxius humor aquai Corporibus, quando vitium contraxit uterque. Hinc pestes subeunt, hinc viscera discruciantur,
- 780 Communisque lues dat plurima corpora morti. Affert nonnullos etiam contagio morbos, Et rixae, & casus, & mille pericula vitae. Hos igitur fontes, haec fundamenta malorum, Si fanus vis esse, omni ratione caveto.
- 785 Si tamen aegrotas, quoniam aegrotare necesse est Nonnunquam, quid ages? non tu medicamina differ, Sed cito curam adhibe, tenuis dum morbus adhuc non Assumptit vires, nec inest penetralibus hostis. Ignis ab exigua nascens extinguitur unda:
- 790 Sed postquath crevit, volitantque ad sidera stammas. Vix

Vix putei, fontes, fluvii succurrere possunt. Ergo festina morbi cognoscere causam; Utque illi facilè occurras, contraria sume.

Opposita oppositis curantur: frigora si te

795 Laeserunt, calida opponas: si cura, laborque,
Sive cibus nimius nocuit, contraria semper
Exerce, haec sese expellunt perimuntque vicissim.
Consule item, si opus est, medicum, vel clinicus ille,
Vel sit chirurgus: chirurgi certior est ars:

800 Nam quid agat certum est, & aperta luce videtur.
Clinicus ipse autem, qui nunc physicus quoque fertur,
Dum lotium infelix spectans, inde omnia captat,
Dum tentat pulsum venae, dum stercora versat,
Fallitur & fallit. sed non discriminis aequa

805 Conditio: ille miser moritur, causamque canendi Linigeris rasis praebet, calvisque cucullis: Hic alius contrà sceleris mercede recepta, Causatur superos, ac fatis imputat ipsis Si quis obit, lactusque implet multo aere crumenam.

Sto Heu mihi, penè omnes casu, non arte medentur:
Quippe aliquam quicunque artem benè novit, agendo
Aut nunquam, aut saltem raro peccabit: at isti,
De quibus est sermo, de centum vix erit unus
Quem sanare queant, quem non sortasse trucident.

Sto Unde istud? nisi quòd pars horum maxima nescit

Quid

Quid faciat, quid sit prorsus medicina: sed ipsi
Dum tantum incumbunt sophiae, & dialectica discunt
Vincla, quibus valeant indoctum nectere vulgus,
Vix elementa artis medicae & primordia libant.

- 820 Sic labyrintheis ambagibus ad sua tecta
  Instructi redeunt, atque enthymemata vibrant:
  Hinc tumidi incedunt, hinc publica praemia poscunt:
  Id satis esse putant (nec decipiuntur) ad hoc, ut
  Carnifices hominum sub honesto nomine siant.
- 825 O miserae leges, quae talia crimina fertis! O caeci reges, qui rem non cernitis istam! Vos, quibus imperium est, qui mundi frena tenetis, Ne tantum tolerate nesas; hanc tollite pestem; Consulte humano generi. quot nocte dieque

Į,

- 830 Horum carnificum culpa mittuntur ad orcum?

  Vel perfectè artem discant, vel non medeantur.

  Nam si aliae peccant artes, tolerabile certè est:

  Haec verò, nisi sit perfecta, est plena pericli,

  Et saevit, tanquam occulta atque domestica pestis.
- 835 Non multum est igitur tutum his committere sese Quorum doctrina est, pretiosa in veste videri, Gemmatoque auro digitos ornare cynaedos. Ast hoc quod dicam, ut valeas, servare memento: Sit victus tibi cura tui: ne noxia sumas,
- 840 Neve nimis comedas: folet hoc mentalibus effe

  Maxima

Maxima pernicies: hinc plurimus ingemit aeger. Praesertim hoc caveas, tanquam letale venenum, Ne novus in stomachum cibus intret, si bene nondum Consumptus fuerit prior, & digestus ad unguem.

- 84¢ Nec non quaque die justo exerceto labore Corpus, vel pedibus gradiendo, vel quid agendo, Quo moti caleant artus: nam causa caloris Est motus, stomachumque juvat, roburque reducit, Humoresque supervacuos, putresque resolvit.
- 850 Noli etiam justa vitam fraudare quiete: Corporis inflaurat fomnus vires animique. At vigilando nimis corpus corrumpitur & mens. Praeterea procul est maeror pellendus, & omnem Tristitiam de corde fuga: nam macerat artus,
- 855 Deformatque ipsum corpus, canosque capillos Ante diem reddit. contrà praecordia laeta Aetatem efficiunt viridem, robustaque membra. Caetera tu videas quae paulo diximus antè. Postremo est aliud quiddam pretiosius, atque
- 860 Nobilius, per quod felices efficientur Mortales, fimilesque Deûm, coeloque fruuntur In terris positi, quamvis ea gratia paucis Tradita fit, pauci tanto dignentur honore. Si quaeris quid sit, dicam. sapientia nempe est.

865 Nempe bonum quodeunque aliud sapientia vincit.

Hoc

Hoc homini nequeunt Divi dare munere majus. Huic cedit quicquid rubra reperitur arena: Huic cedit quicquid Tagus, & Pactolus, & Hermus Aurifero gignunt (fi verum dicitur) alveo.

- 870 Huic par esse potest nullius gloria regni.

  Haec est semideum genitrix, & maxima virtus.

  Felix, ô verè felix, verèque beatus,

  Humano quantum generi conceditur, is quem

  Maximus ille pater donavit munere tanto!
- 875 Sed fortasse aliquis quaerit, sapientia quid sit. Nil aliud certè est, nissi prima scientia, per quam Mens pura, & nullo mortali pondere pressa, Libera terrenis assectibus, atria coeli Scandit, & aetherea cum Diis versatur in aula,
- 880 Omnia despiciens prorsus mortalia, tanquam Frivola, & assidue tendens velut ignis in altum, Inferiora parum curans, sublimia semper Cogitat, & verè quae sint bona, quae mala novit, Ac verum à fasso recte distinguit, & illa
- 885 (Quae caeci & miseri mortales maxima rentur,
  Regna, voluptates, & opes, tumidosque triumphos,
  Pro quibus usque adeò noctesque diesque laborant)
  Pro nihilo pendens, curas miseratur inanes,
  Ostendens rectè vivendi iter ac moriendi.

890 Praefulget fapiens aliis, ceu fideribus fol,

Fortunae

Digitized by Google

Fortunae imperium tutus contemnit, & omnes Calcat sub pedibus constanti pectore casus. Quinetiam nullo mortis terrore movetur, Nec timet infernas poenas sibi conscius: imò

- Non dubitans miserum hoc plenumque laboribus aevum Linquere, & aeternam moriendo acquirere pacem.

  Demum uno minor est sapiens Jove. quattuor autem Ipsi conveniunt: quoniam benè consulit, atque
- 900 Judicat, errore amoto, rectèque gubernat, Et contemplari divina humanaque ad ipsum Pertinet. extremum hoc quod dixi maxima res est, Ultra quam nihil est melius quod possit haberi. Nemo tamen sapiens siet prius, expulerit quam
- Quippe habitare negat foedum sapientia pectus,
  Impurasque odit, cum sit purissima, mentes.
  Nemo etiam siet sapiens, nisi sit prius idem
  Prudens, multarumque peritus doctrinarum.
- De qua plura quidem loquerer: sed claudere aportet
  Jam librum sat cauda meo proliza Leoni est e
  Quapropter nunc Musa tace, & requiesce parumper.

SYNOPSIS LIBRI VI.

Ex consideratione vanitatum humanarum perterrito Poètae obviam sit Calliope, sub cuius persona ostenditur, quam impossible sit temere ingenio considenti vera bona dignoscere, inter quorum numerum nobilitas aequè minus ac divitiae en volupias referri potest. Quare in hoc libro de nobilitate jam sermonem instituit; quam maieriam suse ac peremptorie profequitur, ostendens non stemmaia en samam, neque ipsos adeo honores, sed virtutem en doctrinam homines nobilitare. Possemo perpensis vitae humanae insinitis miseriis, mortem non extimescendam, verùm enimvero ad cam, tanquam asylum, properandum esse potius concludit.

VIRGO.

Redo aliquos tetricae mentis, nafique severi,
(Qui solos se scire putent & noscere verum,
Atque sibi solis Divum bonitate tributum
Omnia judicio perplexa expendere recto)
Dicturos, nunquam me degustasse beatos
Aoniae sontes, & sacras Phocidos undas,
Nec prorsus lauro dignum titulove poëtae,
Quòd non inslatas nugas, mirandaque monstra

To Nam folas tribuunt fabellas vatibus; ac fi
Vera loqui foedumque foret, vetitumque poëtis.
Horum ego judicium falsum & damnabile duco:
Nilque mihi melius, nil dulcius esse videtur,
Quam verum amplecti: vetulis puerisque relinquo
15 Has nugas, alii eructent fera bella Gigantum,

Scribimus, ac nullas fingendo illudimus aures.

Har-

Harpyiasque truces; & Gorgonas, & Cyclopas, Et captos blando Sirenum carmine nautas: Adde his monstriferam Circen, triplicemque Chimaeram, Stelliferumque humero coelum qui fulcit Atlanta,

- 20 Mutatum faxo, & fulcantem Persea nubes,
  Tantalon & Tityon, miserique Promethea surti,
  Belidas, & quicquid delirans Graecia nostros
  Tempore jam longo docuit garrire Latinos.
  Non mihi sit tanti potasse Aganippidas undas,
- 25 Bellerophontaei quas protulit ungula monstri:
  Nec mihi sit tanti Phoebeae gloria lauri,
  Atque corymbiseris hederis ornare capillos,
  Ut sic delirem. pudet ah, pudet esse poetam,
  Si nugis opus est puerilibus inservire,
- Tradita (crede mihi) est multis facundia, paucis
  Confilium: multi sublimia carmina condunt,
  Sunt & Romano & Graeco sermone diserti,
  Et cum multa sciant, sapiunt tamen aut modice, autnil.
- 35 Verba nitent phaleris: at nullas verba medullas
  Intus habent: sola exterius spectatur imago,
  Et pictura levis. verum quis succus in illa est?
  Quam mens inde capit srugem? qui talia legit
  Quid didicit tandem? quid scit niss somnia, nugas,
- 40 Quae nihil ad vitam faciunt, nihil utile ponunt,

Quae

Quae scire & nescire, pari discrimine refert?

Ergo, seu vulgus me judicet esse poëtam,

Seu neget, haud ideo mendacia vana sequemur,

Sed verum: quoniam verum est persectio mentis.

- 45 Quod quicunque magis novit, magis est similis Diis, Atque magis felix: licet hunc inscitia vulgi Non merito extollat plausu, meritoque favore Excipiat, licet huic non grandia nomina donet. Quare jam Musae adsunto, Criticique valento.
  - 50 Ecce viam ingredior, qua plurima taxus utrinque,
    Atque cupressus iter funesta protegit umbra.

    Jam video tristes campos, pallentia regna
    Persephones, quos obscuris perlabitur undis
    Lethaeusque ambit torrens. latè arva papaver
  - Quò me Calliope ducis? quae monstra videre, Quas voces audire jubes? bubonibus omnis Circum silva tonat, moestos dat noctua cantus, Non desunt ululis miserae strigibusque querelae.
- 60 Quò me Musa rapis? lacrymoso en murmure colles
  Et valles resonant, réspondet planctibus Echo.

  Quis dolor hic tantus? quae tanti est causa doloris?

  Heu! quae gens illa est, ater quam vestit amictus,

  Syrmata pulla trahens? quae sic velamine nigro.

  65 Flens adoperta caput clamoribus aethera complet?

Heu

Heu mihi, quas caedes, quam multa cadavera cemo Passim strata solo? quis funera tanta peregit? Quis dedit hanc late stragem? quot corpora Regum, Pontificumque jacent? agnosco insignia. nunquid

- 70 Mors est illa procul, quae, visu & falce cruenta
  Horribilis, suribunda venit? praecedere mille
  Agmina morborum, pariterque pericula mille
  Aspicio. ô nimium saevis armata ministris!
  Nescio quid magno veniens clamore profatur.
- 75 Audio quid dicat, referamque audita libenter.

  Mors ego sum, quae foeni instar viventia quaeque
  In terris hac falce meto: mihi Juppiter orbis
  Jura dedit, justitque simul me parcere nulli,
  Sed magnos humilesque pari prosternere lege:
- 80 Unde manus viresque meas evadere nemo,
  Et nemo vitare potest, ego grandia Regum
  Colla premo, sternoque animos fastusque superbos
  Pomificum: nobis nulla est non debita cervix.
  Sive quis arctoas sugiens penetraverit oras,
- 85 Ripheasque ultra rupes concesserit, iram
  Sentiet hic nostram, nostros hic sentiet ictus;
  Sive quis ad manes imos descenderit, austri
  Qua plaga pressa jacet, qua sunt incognita nobis
  Sidera, me inveniet tamen, inventaque peribit.

90 Fals haec occasium, falx haec populatur & ortum.

Digitized by Google

ŝ

Non ego divitias vereor, nec stemmata priscis Credita imaginibus. solio detraxit ab alto Quot mea dextra viros, & nigra in tartara missic Praecipites? Priamum memini, quum caesus ad aras

Of Victima nostra suit. Macedum dux ille superbus,
Qui tot regna suis pugnando everterat armis,
Par animo cujus totus non extitit orbis,
In Babylone cadit telo confossus ab isto.
Quid memorem heroas Latios, Martisque nepotes;

Ioo Terrarum dominos, quorum clarifilma virtus
Imperium Oceano, famam conjunxerat aftris?
Nonne omnes potui caesos demittere ad orcum;
Privavique manus sceptris, diademate crines,
Os verbis, & luce oculos, membra omnia motu,

Tos Corporaque obscura clausi exanimata sepulchro. Me timet Indus, Arabs, Maurus, Scytha: denique quisquis Europamque, Asiamque colit, Libycosque calores. Nullum ego discrimen facio generisque locique, Tempora nec servo, nec mores curo, nec annos:

Ito Improbus, atque probus, fapiens, stultusque peribit!
Infantes, juvenes, longaque aetate gravatos,
Formosos, turpes aequa ratione trucido.
Hunc quoque quem video procul hinc mea regna petentem,
Quum sua sata finent, mittam pallentibus umbris.

115 Edidit haec Stygio Diva implacabilis ore.

Tunc

Tunc me concussit timor ingens, membraque sanguis Undique dilapsus venis extrema reliquit, Inque imum pectus coiit fuccurrere cordi.

Praecipuè, quum tartareos Dea saeva ministros

120 Praesentem in turbam, quae latos plurima circum Errabat campos tantae secura ruinae, Mitteret: irrumpunt illi, penduntque, tenentque, Quisque suum: sternuntur humi languentia passim Corpora, multiplicique gemunt vexata dolore.

125 Mox ipfa adveniens nonnullos falce necabat: Nonnullos etiam, quorum subtemina nondum Finierat Lachesis justo illis debita fato, Praeteriens caedi servabat Diva suturae.

· Tunc ego sic mecum, attonitus, totusque tremiscens:

130 O curas, ô vota hominum, vanosque labores!

O spem fallacem, ô caeçae solatia mentis!

. O fluxum decus humanum, o variabile tempus! ·Quam brevis, incerta, & multorum plena malorum, Et quantis nostra est obnoxia vita periclis!

• 135 Quae jucunda quidem facie, dulcisque videtur, Sed quantum intus habet fellis; quantumque veneni! Quid fumus ; ô miferi, nisi pulvis motus ab aura, Et fragili vitro similes, umbraeque sugaci; Atque ross, quae mane nitent, mox vespere languent?

140 Nunc vivi atque hilares, paulo post vermibus esca. Nunc ì

Nunc pulcri & validi, paulo post turpe cadaver, Heu mihi quid prodest congesta pecunia nobis Quid gemmae argentum, atque aurum, pretiofaque veftis? Quid populos magnasque urbes ditione tenere,

145 Marmoreosque habitare lares, vultuque superbo. Omnes despicere, atque parem se credere Divis; Si mors cuncta rapit, si tanquam pulvis & umbra Deficimus miseri, si tam cito fastus & omnis Gloria nostra perit, nullum reditura per acyum?

150: Haec ego cum loquerer summisso murmure mecum, Pallentem vultu aspiciens, gelidumque timore, Incertoque gradu titubantem Orpheia mater, Quid te (inquit) tanta obsession formidine cerno? Esto audan animi vilis timor argumentum est .

155 Nec decet ille viros: cedò, quae te causa timere Mortem adeo cogit? tunc sic ego: Diva, necesse est: Naturae impulsu quippe hanc animalia quae non Horrescunt, fugiunt? hace vitam tollit, & omnes Divitias ac delicias, corpusque resolvit

160 In mihilum, remanetque nibil nift pulvis & offa, Quae pariter pulvis longo post tempore fiunt, Denique cuncta bona haec adimit, summumque malorum est; Ergo tam dirum & tam fonntidabile monfirum Quem non terrebit, pisi spissit ferrea fibra?

165 Tune Joye pata, mihi subridens chie ait: Erras, •

Ni-

Nimitum veri specie deceptus & ambra: Non cuivis facile est ipsum cognoscere verum: Hic ille est ramus, medium quem maxima silva Arboribus densis cincum, atque erroribus atris

270 Obductum celat: nec multis aurea virga
Conspicitur, nisi cui purae ostendere columbae.
At mihi, quae sata sum selici semine cocli,
Verum nosse licet: verum tibi dicere possum,
Si me audire voles. ego tunc, Dea, nil magis opto,

Paulisper, sequere: & secum me duxit in altum
Non adeò procul inde locum, quo lumina solis
Cernere erat, radiis serientibus ardua montis:
Jucundumque jubar tenebras disjecerat atras.

180 Sedimus ad fontem quendam, laurique fub umbral
Tunc mea Dux tandem pulcro sie incipit ore:
Simia coelicolum, risusque jocusque Deorum est
Tunc homo, quum temere ingenio considit, & audet
Abdita naturae scrutari, arcanaque Divum,

Si posta ante pedes nescit, quo jure videbit
Quae Deus se natura sinu occuluere profundo?
Omnia se tamen arbitratur noscere ad unguem,
Garrulus, inselik, cascus, temerarius, amens,

Stul

Stultitise fons est & origo philautia vestrae,
Caligoque ingens, quae vos cognoscere verum
Posse vetat: tolle hanc, oculi meliora videbunt:
Et quae nunc bona prima putas, fortasse negabis

- Non mala sunt, dices, pulsis à corde tenebris.

  Ergo scias, mortale genus nibil esse, nisi utrem

  Aeollis plenum ventis, quem jugiter urget

  Huc illuc lapidi insistens Fortuna rotundo.
- 200 Cui, si quid saperet, vita mors gratior esset: Cùm vivendo malis homines sine sine premantur: Exiguisque bonis, sed nec sine selle, siruantur. Quod verum credes, puto, si bona, si mala vitae Mortalis referam, quanta brevitate licebit:
- 205 Collatisque ipsis, tunc vita humana patchit
  Quae sit, & an tantum mors debeat ipsa timeri.
  Principio de divitiis, quas omnis ubique
  Gens soquitur, laudat, quaerit, miratur, & optat;
  Dicere constitui, & quid sint ostendere nitar.
- 240 Tunc ego, Diva (inquam) fi vis, huic parce labori.

  Quandoquidem prius hoc olim referente Minerva

  Edidici, nunc perge aliò, nec nota recenfe.

  Deque voluptate ubertim quoque rettulit olim

  Nobis Diva Arete, missinque à matre Timalphes.
- 215 Quare id transi etiam quaeso, & quodeunque aliud vis K 2 Expe-

Expedias. tunc Diva inquit, de nobilitate Dicam igitur, quoniam bona prima haec interhabetur. Quilibet hanc hodie fibi vult, fibi dicit ineffe, Plus licet inde absit, quam distet Iberus ab Indo.

- 220 Sed quid nobilitas, aut quanti est? vera fateri Conabor: quanquam quid prodest vera fateri, Credere si renuunt? sugiunt animalia quaedam, Oderuntque diem, tenebris ac nocte vagantur: Sic homines multi lumen cognoscere veri
- Distinct mortale genus, recteque videnti
  Una hominum species animalia caetera monstrat:
  Usque adeò mores varii mortalibus, & mens
  Dissimilis: multi tenebras umbrasque sequuntur,
- 230 Nec verum spectare queunt, solemque nitentem, Insirmis oculis, quem sixo lumine pauci Aspiciunt, quibus est animus divinior. ergo Nobilitas, veluti vulgus putat inscius, aut est Copia nummorum, & collectio divitiarum:
- Natus avos, atavosque suos, gentiliaque arma Jactat, & eximios laudat virtute parentes.

  Judicium tamen hoc vulgi mendaciter errat,

  Ut plerumque solet: communis opinio mukis,

240 Paucorum ratio est. si nobilis ille putari

Debet

Debet quicunque est dives, sic nobilis esse Credo potest lanius, tonsor, piscator, equiso; Pastorque & pistor, coriarius, atque bubulcus; Et leno, & latro, & quivis de plebe lutosa.

- 245 Namque ex his multi rebus nummisque potentes Et sunt, & possunt fieri. fortuna frequenter Extollit miseros: eadem detrudit ad imum Saepe illos, quos antè rotae commiserat altae. Nobilis ergo suit tantum, quum moenia victor
- 250 Aeneadum intravit Marius, plaudente senatu Ac populo, insignis lauro niveisque quadrigis: Sed postquam ejectus Syllanis viribus exul Minturnis latuit, latuit quoque carcere soedo: Vel quum mendicus panem per Punica rura
- 255 (Pro superum leges, & non benè nota potestas!)
  Quaerebat, panem duris sossionibus aptum,
  Non erat inselix tunc nobilis: abstiterat tunc
  Nobilitas sugiens longè: mox ipsa revertit,
  Quum Marius rediit, mutato sidere, Roman.
- 260 Nimirum stulta haec sententia, si sit ab auro Nobilitas. certè de terra nascitur aurum, De fraude, & surto, de soenore: nascitur ergo De fraude, & surto, de soenore nobilitas. ô Judicium vulgi insanum! ô sine pestore turba!

265 Nobilitare hominem non ulla pecunia, nullae

Divitiae

Divitiae possum: pretio nam dignior omni est Nobilitas: haec non emitur, nec venditur auro. At genus ille suum jactat, laudesque suorum Inculcat, cum sit turpissimus: arque recenset

- 270 Gesta patris, monumenta atavi, patruique tropaea: Et quanquam innumeris demens, ignavus, abundet Criminibus, virtutis inops, tamen esse putatur Nobilis, est alto quoniam de sanguine natus. Cur aliena tibi tribuis? laudemque tuorum
- 275 Effe tuam censes, cùm tu sis dedecus illis,
  Degener, infamis? mentito nomine cycnum
  Graculus appellat sese: cornicula plumas
  Pavonis surata cupit pavo ipsa videri:
  Sed natura vetat, quae nobilitatis origo est.
- 280 Hinc animi viles, hinc & coelestia corda
  Proveniunt: haec largitur sua semina cunctis.
  Nempe animum propter, non propter corpus haberi
  Nobilis, & dici debes: nam corpora multa
  Servorum pulcra, & magna, & robusta videntur.
- 285 Nobilitas quidam est animi proprius decor, atque
  Vis quaedam nativa, cupit qua grandia semper,
  Vilia contemnit, qua sursum tendere ut ignis
  Nititur, & summas penetrat velut ardea nubes,
  Insima despiciens. hanc vim qui munere coeli
  290 Accipit, ille bonus siet, patiensque laborum;

Con-

Confilioque potens, curis vigilantibus, ut quid
Dignum laude gerat, ut fit laudabilis ipfe.
Sed tantum natura bonum non omnibus, imò
Perpaucis donat, quorum fama inclita longo

295 Tempore poll cineres populorum in pectore vivit.

Attamen (ô mores, ô mira infania!) quis non.

Vult dici & credi nunc nobilis è ô nebulonum

Turba audax!: ô vile pecus! te nomina clara
Delectant, tibi fama placet, tibi gloria: cur non

300 Et labor & virtus etjam placet, ut meritò fis Nobilis? an mavis fapiens justusque vocari Nomine mentito, quàm vero? cur tibi nummus Falsus, cur panis falsus, cur captera falsa Non sunt grata, velut mendax ac futile nomen

305 Nobilitatis amas? 6 larva, 6 fimia, disce,
Disce prius trenare animum, compescere caecos
Affectus, ratione uti, vitare nefanda,
Justa sequi: re mosce prius, durosque labores
Amplecti ne te pigeat, vilemque sugare

Tunc jure at inspire culmen virtutis adire.

Tunc jure at inspire diceris nobilis: hace est,

Hace est nobilitas vera: hace sunt illa Deprum

Munera, ab indostis non intellesta, per istam

Incesser viam Phrygia de gente Quirites.

315 Hac duce Romanum imperium se sustulit aftris.

Hac

Digitized by Google

Hac abeunte iterum in praeceps destendit ab assis.

Nam simul ac segnes consurrexere nepotes,

Jam parto imperio, jam prospenoribus annis,

Delicias ludosque leves suxumque secuti

- Nobilitas tales homines exosa recessit

  Protinus ad superos, donec, crescente nepotum/
  Luxuria & vitio, deleta superbia Romae est.

  Non igitur genus est, non sanguis, non satuarum
- Nobilitet: Virtus, virtus; hac nobilis Hector,
  Alcidesque fuit, fuit hac quoque nobilis ille,
  Ilias aeternum cui praebuit inclita nomen:
  Hac proceres alii, quorum tot fama per annos
- 330 Durat adhuc, quid re jactas natalibus ortum.

  Egregiis? te praecipul genuere pareates: 2000 Quid tum, fi nihil es? fi tarpis turpiter omnem Incestas maculasque domum? ribi dedecus est hoc, Non honor: ac, veluti stolldum si gignat asellum
- 335 Magnanimus fortisque leo, fi fiuna barro Nafcatur, monstrum es, claracque injuria genti. Non fic nobilitas per testamenta relinqui, Aut virtus posis est, velut acdes, rura, supellex. Hanc natura tuis tribuit magoribus, at non

340 Omnibus, antiqua repetas ab origine gentem, ...

Invenics

	Invenies fortaffe tuo de fanguine multos	
	Cerdones aut agricolas, unumque videbis	
	Ex humili natum fortuna nobilitatis	
	Principium fecisse aliis: quae tempore crevit	
	Paulatim, sed post quoque tempore victa senescet.	ξ.
	Omnia fert tempus, pariter rapit omnia tempus.	•
	Quis nunc Pompeji de stirpe, aut Calesaris esse /	
	Noscitur? aut ejus, domitis cognomen ab Afris	
	Cui virtus invicta dedit? quis gredere tantam (1	
350	Progeniem periisse potest? domus alta deorsum	2
	Saepe cadit, penitusque ruit: surfumque levatur	-
	Saepe humilis: nulla est hominum fortuna perennis	
	Sic coelum variare solet mortalia quaeque.	
	At dices, quale est semen, talis quoque fructus	
355	Inde venire solet; si sum de semine claro,	3
	Clarus ero. Non-fic proceri saepe parentes	
	Exiguum genuere hominem, turpemque decori,	
• • •	Robusti infirmum, sapientes insipientem:	
	Nec mens, ut corpus, patrio de semine manat!	
360	Non patris est animum pueris praebere, sed ipsum	33
	Largiri natura folet. Quid nobile semen	
	Egregiumque feret, faveat nisi debita coeli	
	Temperies? verum est, vulgo quod dicitur, annu	S
	Producit segetes, non cultus: semina quamvis	
365	Optima, si terrae suerint mandata sinistris	٦:
. :	K 5	Si-

Sideribus, parient lolium, vel jacta peribunt.

Ergo sufficiens non est pater ipse creandis

Nobilibus natis, adsit nisi gratia coeli.

Hinc est quòd multos humili de plebe videmus

- 370 Illustres nasci, qui magnum nomen adepti Virtute ac meritis se postmodo nobilitarunt. Quis suit ille Maro? quis Tuslius ille? quis ille Tam sapiens sanctusque Cato? quis Horatius? omnes De medio plebis geniti. quis doctus Homerus.
- 375 Cujus nec patriam certam, certosque parentes
  Scimus adhuc? dic quaeso patrem Demosthenis, atque
  Euripidis matrem: dic Socratis, illius inquam
  Socratis, in cujus gremio Plato maximus hausit
  Divinos latices, qui solus Apolline teste
- 880 Est visus sapere: hunc genuit qui marmora sodit.
  Nascentes pueros mater capiebat ab alvo.
  Nonnullos etiam Reges de plebe creatos
  Novimus. haud rarus quoque Consul & Induperator
  De populi saece ad summum pervenit honorem.
- 385 Quid quòd equi, pariterque canes, ac caetera bruta
  Degenerare suo persaepe videntur ab ortu?
  Nempe diu res nulla manet, nempe omnia semper
  Deteriora solent fieri, in pejusque referri,
  Naturae imperio, & fatorum lege perenni:
- 390 Deinde iterum ex alio foetu instaurata renasci,

Hoc

Hoc variare decus mundi est: haec gloria summi Artificis facere ex minimis ingentia, nec non Ex summis minima, & rerum mutare tenorem Jugiter ac faciem, sapienter cuncta novando.

!

1

205 Non tamen inficior, claros habuisse parentes

Esse bonum, & claro nasci de sanguine: namque

Hoc verè pulcrum atque bonum est, profuntque parentes

Auxilio, exemplis, horratibus, efficientque

Saepe sui similes natos, nisi sata repugnent,

Nititur, ille etiam congestis montibus altum

Aethera conscendet, pulso Joves qualiter olim

Fama, Gigantaeos quum sensit Phlaegra tumultus,

Enceladum memorat summi juga maxima Olympi

405 Imposuisse Ossae, premeret cum Pelion Ossae A Sed tamen hoc non esse satis concludimus. ergo Quamvis à populo dicaris nobilis omni, Sisque licet mollis, nitida cute, corpore lauto. Egregiis vescare cibis, ac veste saperbus

Aurato similis, similisque ex marmore signo.

Quis tamen hoc curat? satis est de nobilitate

Ac virtute ipsum nomen: maluntque videri,

415 Quam sic esse homines. pro Dii t nunc nomina tantum Magni-

Magnifica; & claros titulos sibi quiliber optat,; Arrogat, affectat, sequitur, rapits; ut merito jam Et se asinus pardum vocet, & sormica leonem. Quis non vult sapiens, generosus, justus haben,

- Atque umbris return, ut tali velamine motes

  Occulat infandos? lis est de nomine, non re.

  Hoc habeas igitur nomen, sic nobilis esto,

  Ut Romae Pasquillus homo est: ut saepe vocatur
  - 425 Nobilis aut latro;; aut meretrix, aut nobile marmor. Esto tamen quòd sis & nomine nobilis, & re: Quid tum allaudabor, dices, decorabor honore.
    - Nunquid parva tibi haec, & non cupienda videntur
      Praemia? quandoquidem virtus ex nobilitate
- Ago Nafeitur, ex virtute autem laus surgit honorque.

  Non volo, nec sa est virtutem carpere: sed si

  Interius videas meliori lumine verum,

  Cognosces quanto virtus tam digna labore

  Afficiat miseros homines; quam reddat amaram
- 435 (Stoicus id quamvis nolit concedere) vitam.

  Moralem primum videamus: difficilis pars
  Nimirum haec; quam fi quaerit quis ritè tenere,
  Heucquantos opus est subeat toleresque laborest)
  Naturae bellum indicat, confligat oportet;
- 440 Quandoquidem mortale genus natura creavit (11)

Ififirmum, pronumque malo, adversabile recto;
Pro superi! in vitium facili decurrere lapsu
Quisque solet, cur haec homini mala semina quondam
Indita sunt? nunquid suit haec tua culpa, Prometheu?

- 445 An malus hos daemon humana in pectora morbos
  Intulit (ut fama est,) scelerisque injecit amorem?

  Heu quam difficilis, salebrosa, & plena laboris
  Semita, quae ad mores ducit, vitamque Deorum!

  Quis bonus est? non sponte ullus. quis non malus? ille
- 450 Qui, legis regisve metu, peccare recusat;
  Vel qui fortè nequit, quod vult, committere crimen.
  Nimirum haud facile est naturae obsistere, seque
  Vincere, & insanos compescere pectoris aestus.
  Quapropter pugna assidua, jugique labore
- 455 Est opus à puero, ut vitiis ponantur habenae.
  Assuetudo etenim naturae frangere vires
  Saepe solet, si sit multos firmata per annos.
  Ergo militia est hominum vita. hossibus omnis Plenus ager, multi latitant ubicunque latrones.
- 260 Quis tot vitabit laqueos? tot retia cautus

  Effugiet? nam cum fortuna est prospera cuiquam,

  Actutum subit & stimulat vesana libido:

  Tum sua castra movet ventosa superbia, tunc &

  Desidia atque gula, & petulans audacia surgit.
- 465 Contrà illum dofor aique metus, dirumque venenum
  Occupat

Expedias. tunc Diva inquit, de nobilitate

Dicam igitur, quoniam bona prima haec inter habetur.

Quilibet hanc hodie fibi vult, fibi dicit ineffe,

Plus licet inde absit, quam distet Iberus ab Indo.

- 220 Sed quid nobilitas, aut quanti est? vera fateri
  Conabor: quanquam quid prodest vera fateri,
  Credere si renuunt? sugiunt animalia quaedam,
  Oderuntque diem, tenebris ac nocte vagantur:
  Sic homines multi lumen cognoscere veri
- Distinct mortale genus, recteque videnti
  Una hominum spécies animalia caetera monstrat:
  Usque adeò mores varii mortalibus, & mens
  Dissimilis: multi tenebras umbrasque sequuntur,
- 230 Nec verum spectare queunt, solemque nitentem, Insirmis oculis, quem sixo lumine pauci Aspiciunt, quibus est animus divinior. ergo Nobilitas, veluti vulgus putat inscius, aut est Copia nummorum, & collectio divitiarum:
- Natus avos, atavosque suos, gentiliaque arma Jactat, & eximios laudat vistute parentes.

  Judicium tamen hoc vulgi mendaciter errat,

  Ut plerumque solet: communis opinio mukis,

240 Paucorum ratio est. si nobilis ille putari

Debet

Debet quicunque est dives, sic nobilis esse Credo potest lanius, tonsor, piscator, equiso; Pastorque & pistor, coriarius, atque bubulcus; Et leno, & latro, & quivis de plebe lutosa.

- 245 Namque ex his multi rebus nummisque potentes
  Et sunt, & possunt fieri. fortuna frequenter
  Extollit miseros: eadem detrudit ad imum
  Saepe illos, quos antè rotae commiserat altae.
  Nobilis ergo suit tantum, quum moenia victor
- 250 Aeneadum intravit Marius, plaudente senatu Ac populo, insignis lauro niveisque quadrigis: Sed postquam ejectus Syllanis viribus exul Minturnis latuit, latuit quoque carcere soedo: Vel quum mendicus panem per Punica rura
- 255 (Pro superum leges, & non benè nota potestas!)
  Quaerebat, panem duris sossoribus aptum,
  Non erat infelix tunc nobilis: abstiterat tunc
  Nobilitas sugiens longè: mox ipsa revertit,
  Quum Marius rediit, mutato sidere, Roman.
- 260 Nimirum stulta haec sententia, si sit ab auro Nobilitas. certè de terra nascitur aurum, De fraude, & surto, de soenore: nascitur ergo De fraude, & surto, de soenore nobilitas. ô Judicium vulgi insanum! ô sine pectore turba!
- 265 Nobilitare hominem non ulla pecunia, nullae

Divitiae

Digitized by Google

Divitiae possunt: pretio nam dignior omni est Nobilitas: haec non emitur, nec venditur auro. At genus ille suum jactat, laudesque suorum Inculcat, cum sit turpissimus: arque recenset

- 270 Gesta patris, monumenta atavi, patruique tropaca: Et quanquam innumeris demens, ignavus, abundet Criminibus, virtutis inops, tamen esse putatur Nobilis, est alto quoniam de sanguine natus. Cur aliena tibi tribuis? laudemque tuorum
- 275 Esse tuam censes, cum tu sis dedecus illis,
  Degener, infamis? mentito nomine cycnum
  Graculus appellat sese: cornicula plumas
  Pavonis surata cupit pavo ipsa videri:
  Sed natura vetat, quae nobilitatis origo est.
- 280 Hinc animi viles, hinc & coelestia corda
  Proveniunt: haec largitur sua semina cunctis.
  Nempe animum propter, non propter corpus haberi
  Nobilis, & dici debes: nam corpora multa
  Servorum pulcra, & magna, & robusta videntur.
- 285 Nobilitas quidam est animi proprius decor, atque Vis quaedam nativa, cupit qua grandia semper, Vilia contemnit, qua sursum tendere ut ignis Nititur, & summas penetrat velut ardea nubes, Insima despiciens. hanc vim qui munere coeli 290 Accipit, ille bonus siet, patiensque laborum;

Con-

Confilioque potens, curis vigilantibus, ut quid
Dignum laude gerat, ut fit laudabilis ipfe.
Sed tantum natura bonum non omnibus, imò
Perpaucis donat, quorum fama inclita longo

295 Tempore poli cineres populorum in pectore vivit.

Attamen (ô mores, ô mira infania!) quis non.

Vult dici & credi nunc nobilis è ô nebulonum

Turba audax!: ô vile pecus! te nomina clara

Delectant, tibi fama placet, tibi gloria: cur non.

300 Et labor & virtus etjam placet, ut meritò fis Nobilis? an mavis fapiens justusque vocari Nomine mentito, quam vero? cur tibi nummus Falsus, cur panis falsus, cur caetera falsa Non sunt grata, velut mendax ac futile nomen

305 Nobilitatis amas? 6 larya, 6 fimia, disce,
Disce prius frenare animum, compescere caecos
Affectus, ratione uti, vitare nefanda,
Justa sequi: re mosce prius, durosque labores
Amplecti ne te pigoat, vilemque fugare

ť

Tunc jure ac mento dicêris nobilis: hace est,
Hace est nobilitas vera: hace sust illa Depruma
Munera, ab indostis non intellessa, per istam
Incesser viam Parygia de gente Quirites.

315 Hac duce Romanum imperium se sustalit aftris.

Hac

Digitized by Google

Hac abeunte iterum in praeceps destendit ab assis.

Nam simul ac segnes consurrexere nepotes,

Jam parto imperio, jam prospenoribus annis,

Delicias ludosque leves luxumque secuti

- Nobilitas tales homines exofa recessit

  Protinus ad superos, donec, crescente nepotum

  Luxuria & vitio, deleta superbia Romae est

  Non igitur genus est, non sanguis, non statuarum
- Nobilitet: Virtus, virtus; hac nobilis Hector,
  Alcidesque fuit, fuit hac quoque nobilis ille,
  Ilias acternum cui praébuit inclita nomen:
  Hac proceres alii, quorum tot fama per annos
- By Britan adhuc quid re jactas natalibus ortum

  Egregiis? te praecipul genuere parcates:

  Quid tum, fi nihil es? fi tarpis tuipiter omnem

  Incestas maculasque domum? Tibi dedecus est hoc,

  Non honor: ac, vetuti stolidum fi gignat afellum
- Nafratur, monstrum es, claracque injuria genti.
  Non fic nobilitas per testamenta relinqui,
  Aut virtus posis est, velut acdes, rura, supellex.
  Hanc natura quis tribuit masoribus; at non

340 Omnibus, antiqua repetas ab origine gentem, :

Invenics

	Invenies fortasse tuo de sanguine multos
	Cerdones aut agricolas, unumque videbis
	Ex humili natum fortuna nobilitatis
	Principium fecisse aliis: quae tempore crevit
345	Paulatim, sed post quoque tempore victa senescet.
	Omnia fert tempus, pariter rapit omnia tempus.
	Quis nunc Pompeji de stirpe, aut Caesaris esse
	Nokitur? aut ejus, domitis cognomen ab Afris
	Cui virtus invicta dedit? quis credere tantam
350	Progeniem periisse potest? domus alta deorsum
	Saepe cadit, penitusque ruit: surfumque levatur
	Saepe humilis: nulla est hominum fortuna perennis.
	Sic coelum variare solet mortalia quaeque.
	At dices, quale est semen, talis quoque fructus
355	Inde venire solet; si sum de semine claro,
	Clarus ero. Non fic : proceri saepe parentes
	Exiguum genuere hominem, turpemque decori,
	Robusti infirmum, sapientes insipientem:
	Nec mens, ut corpus, patrio de semine manat!
360	Non patris est animum pueris praebere, sed ipsum 🛬
	Largiri natura solet. Quid nobile semen
	Egregiumque feret, faveat nisi debita coeli
	Temperies? verum est, vulgo quod dicitur, annus
	Producit segetes, non cultus: semina quamvis
36 ₅	Optima, si terrae sucrint mandata sinistris
	K 5 Si-

Sideribus, parient lolium, vel jacta peribunt. Ergo sufficiens non est pater ipse creandis Nobilibus natis, adsit nisi gratia coeli. Hinc est quod multos humili de plebe videmus

- 370 Illustres nasci, qui magnum nomen adepti
  Virtute ac meritis se postmodo nobilitarunt.
  Quis suit ille Maro? quis Tullius ille? quis ille
  Tam sapiens sanctusque Cato? quis Horatius? omnes
  De medio plebis geniti. quis doctus Homerus,
- 375 Cajus nec patriam certam, certosque parentes
  Scimus adhuc? dic quaeso patrem Demosthenis, atque
  Euripidis matrem: dic Socratis, illius inquam
  Socratis, in cujus gremio Plato maximus hausit
  Divinos latices, qui solus Apolline teste
- Nascentes pueros mater capiebat ab alvo.

  Nonnullos etiam Reges de plebe creatos

  Novimus, haud rarus quoque Consul & Induperator

  De populi faece ad summum pervenit honorem.
- 385 Quid quod equi, pariterque canes, ac caetera bruta
  Degenerare suo persaepe videntur ab ortu?
  Nempe diu res nulla manet, nempe omnia semper
  Deteriora solent sieri, in pejusque referri,
  Naturae imperio, & fatorum lege perenni:
- 390 Deinde iterum ex alio foetu inflaurata renasci.

ndis i.

eribuut.

depti arunt. ' quis it ratius! I

inquen

ius binit e

vo. os

onores

ia icof i, i: alci. Hoc variare decus mundi est: hace gloria summi Artificis facere ex minimis ingentia, nec non Ex summis minima, & rerum mutare tenorem Jugiter ac saciem, sapienter cuncta novando.

395 Non tamen inficior, claros habuisse parentes

Esse bonum, & claro nasci de sanguine: namque

Hoc verè pulcrum atque bonum est, profuntque parentes

Auxilio, exemplis, hortatibus, efficientque

Saepe sui similes natos, nisi sata repugnent,

Nititur, ille etiam congestis montibus altum
Aethera conscendet, pulso Jove: qualiter olimo
Fama, Gigantaeos quum sensit Phlaegra tumultus,
Enceladum memorat summi juga maxima Olympi

Sed tamen hoc non effe fatis concludimus. ergo:

Quamvis à populo dicaris nobilis omni,

Sisque licet mollis, nitida cute, corpore lauto.

Egregiis vescare cibis, ac veste superbus

Nobilis haud ideo es, sed fortunatus, & utri Aurato similis, similisque ex marmore signo.

Quis tamen hoc curat? satis est de nobilitate

Ac virtute ipsum nomen: maluntque videri.

415 Quàm sic esse homines. pro Dii t nunc nomina tantum Magni-

Magnifica; & claros titulos fibi quiliber optat, : Arrogat, affectat : sequitur, rapit; ut merito jam Et se asinus pardum vocet, & formica leonem. Quis non vult sapiens, generosus, justus haberi,

- Atque umbris reium, ut tali velamine motes

  Occulat infandos? lis est de nomine, non re.

  Hoc habeas igitur nomen, sic nobilis esto;

  Ut Romae Pasquillus homo est; ut saepe vocatur
- 425 Nobilis aut latros, aut meretrix, aut nobile marmor. Esto tamen quòd sia & nomine nobilis, & re: Quid tum delaudabor, dices, decorabor honore.
  - Nunquid parva tibi hace; & non cupienda videntur Praemia? quandoquidem virtus ex nobilitate
- Name volo, neo fas est virtutem carpere: sed si Interius videas meliori lumine verum,

  Cognosces quanto virtus tam digna labore

  Afficiat miseros homines; quam reddat amaram
- 440' Quandoquidem mortale genus natura creavit/11)

Infirmum, pronumque malo, adversabile recto;
Pro superi! in vitium facili decurrere lapsu
Quisque solet. cur haec homini mala semina quondam
Indita sunt? nunquid suit haec tua culpa, Prometheu?

- 445 An malus hos daemon humana in pectora morbos
  Intulit (ut fama est,) scelerisque injecit amorem?

  Heu quam difficilis, salebrosa, & plena laboris
  Semita, quae ad mores ducit, vitamque Deorum!

  Quis bonus est? non sponte ullus. quis non malus? ille
- 450 Qui, legis regisve metu, peccare recusat;
  Vel qui fortè nequit, quod vult, committere crimen.
  Nimirum haud facile est naturae obsistere, seque
  Vincere, & insanos compescere pectoris aestus.
  Quapropter pugna assidua, jugique labore
- 455 Est opus à puero, ut vitis ponantur habenae.
  Assuetudo etenim naturae frangere vires
  Saepe solet, si sit multos firmata per annos.
  Ergo militia est hominum vita. hossibus omnis Plenus ager, multi latitant ubicunque latrones.
- 260 Quis tot vitabit laqueos? tot retia cautus

  Effugiet? nam cum fortuna est prospera cuiquam;

  Actutum subit & stimulat vesana libido:

  Tum sua castra movet ventosa superbia, tunc &

  Desidia atque gula, & petulans audacia surgit.
- 465 Contrà illum dofor atque metus, dirumque venenum

  Occupat

Occupat invidiae atque irae, quum sorte sinistra Vivit, & indignam quaerit propellere quovis Pauperiem pacto, tunc fraudibus atque rapinis Et surtis studet, ut sua damna rependere possit:

- 470 Eheu! mortales inter Scyllam atque Charybdim
  Jactantur miseri, & vitiis laeduntur utrinque;
  Dumque mala haec vitare volunt, labuntur in illa;
  Si cupiunt fortes fieri, discrimina oportet
  Multa pati, & multos coguntur ferre labores.
- 475 Si virtutem illam, quae humanos temperat actus, Affoctant, opus est expellere gaudia tristi Consilio, gratamque parum deducere vitam. Si justus vult esse aliquis, non utile quaerat. Justitia est multis laudata, domestica paucis.
- 480 Quòd si fortè placet cuiquam prudentia, semper Ut caveat, nulli credat, sidatque necesse est: Quandoquidem sunt cuncta dolis & plena periclis! Denique qui bonus est, & mitis, saepius ille Laeditur: ille minus tutus, plus insidiarum
- A85 Suffinet. hic fiquidem mundus domus ampla malorum, Ac scelerum patria est. probitas hic exulat. Unde Imbelles lepores, damae mites, capreaeque Isique genus sine selle animalia quaeque petuntus Saepius, & persunt: rarus venator ad ursos

490 Accedit, tutos confervat filva leones.

I nunc,

I nune, & mitis, fimplex, innoxius effo.

Ut citius fias avidorum praeda luporum.

Hen! mundus totus quaedam est nativa tyrannis.

Debilibus robusta nocent, & grandia parvis.

Aos Ales fulminiger timidos infestat olores,
Accipiter laniat turdos, mollesque columbas:
Versicolor coluber ranas miserasque lacertas
Devorat: in silvis fera fortior ore minorem
Dilacerat: tua monstra tenes quoque, maxime Mereu,

500 Quae rapido infirmos absumunt gutture pisces.

Non mare, non tellus, non aër tutus: ubique

Hostis adest, prodestque parum non esse nocentem:

Ergo vide, quam sit pars haec virtutis amanda,

Quae facit esse bonos: nam tanto parta labore

505 Hostibus in mediis tandem vos reddit inermes.

At dices, probitas defendi legibus, atque

Principibus solet: ô utinam sieret! sed ubique

Vincuntur nummis leges, magnoque savore:

Placantur donis Reges, & voce precantum:

510 Dannant jura illos quibus aut exhausta crumena, Aut nullus savor est: alii, quocunque premantur Judicio, infontes abeunt, ut parvula musca In tenui tela, quam pendens texit arachne, Volvitur ac remanet: si grandior horridiorque 515 Impulerit, frangit casses & tuta tecedit:

Digitized by Google

Sic leges (veluti Scythica de gente canebat Barbarus ille sophus) miseros nectuntque tenentque; Transmittunt laxis foribus renuuntque potentes. Altera virtutis pars, quae studiosa requirit

- 520 Naturae causas & vix penetrabile verum,
  Quam sit difficilis, quam magni plena laboris,
  Experti norunt. primo coguntur ab aevo
  Sub praeceptoris ferula, formidine multa,
  Verberibus caedi, & lacrimis dictata referre:
- 525 Inclusi tanquam in cavea cohibentur, ut ire
  Non liceat quoquam, nisi permittente tyranno,
  - • Quanquam ventris onus jubeat, vesicave turgens, Et pueris cognata sames, & ludere gratum. Tempora sed calidae postquam accessere juventae,
- 530 Majori studio est opus hic Antenoris urbem, Adriaci tentans rabiosam gurgitis iram, Parthenopemve petit, Tyrrhena per aequora currens: At Perusina alius, Romanave moenia quaerit, Ut procul à patria tellure incommoda multa,
- Parcus, & affiduus ftudio, librisque legendis.

  Haud aliter quisquam fiet, nifi nomine, doctus.

  Sunt etenim docti re pauci, nomine multi.

  Gaudia nempe nocent, nocet illecebrosa voluptas
- 540 Apprime his, cupiunt qui discere plurima, & altum Doctrinae

Doctrinae culmen conscendere. namque restectunt Ac removent animos à duro tramite, per quem Itur ad auricomae sacraria celsa Minervae. Nempe labore opus est longo assiduoque, volenti

- 545 Nobile per populos urbesque acquirere nomen.

  Hinc verò multos cruciat dyspepsia, multos,

  Dum nimium nimiumque legunt, ophthalmia vexat,

  Prae studio stomachus crudescit, visus hebescit, set pallor venit, & macies, & acerba senectus.
- 550 Nec mirum: quoniam feire & cognoscere verum
  Est praeter naturam hominis, propriumque Deorum.
  Ac veluti infirmo radiantem lumine solem
  Noctua ferre nequit; sic mens humana deorsum.
  Imbecilla ruit, quoties contendit in altum
- Quod proprium est superum, mortales turpiter audent:
  Desipiuntque magis; quanto magis illa requirunt,
  Quorum cognitio nil prorsus spectat ad ipsos,
  Ni fortè auxilium ac lumen descendit ab alto.
- 560 At Dii felices mundum, quis, quantus, & unde, Atque ipsum mundi dominum, speciesque animantum Et terum innumeras norunt, causasque latentes, Semina, & occultas vires, quibus omnia constant.

  Hacc vita est, hacc est ipsorum tota voluptas:
- 565 Non cibus, aut fomnus, non morbus, cura, laborve,

Non lucri spes, non damni metus impedit illos, Quin semper valeant optatum inquirere verum. Ergo coelicolum sapere est: prudentia tantum Convenit & consert mortalibus, ut sibi possint

- 570 Confulere, & vitare sciant incommoda, nec non ...
  Commoda congerere, & tranquillam ducere vitam.
  .....Quid statat, quid non, homini prudentia monstiat.
  - Huic student quicunque cupit bene vivere, & inter Tot spinas rerum gradiens non laedere plantas.
- 575 Quis non esse putet stultum, qui rebus omissis

  Utilibus propriisque, aliena & inania quaerit?

  Dumque suas nescit vires, majoraque tentat,

  Dum nimis alta petit, praeceps, velut Icarus, undis

  Mergitur aequoreis. cupiens aequare bibendo
- 580 Rana bovem, rupta nunquam bibit amplius alvo.
- Dum fiudet infanus Phaëton coeleftia frena Mortali tractare manu, nonne infima preffit Stagne Padi, currumque cadens vitamque reliquit? Sese metitur prudens & continet intra
- 585 Maturae fines, nec plus quam debeat audet,
  - Example of allum Deus impellitque juvatque.

    Curent mortales quae funt mortalia: mittant,
    - . Quae superum: ne si contendant altius aequo Scandere, praecipitent potius, moveantque cachinaum;

500 Ut si fortè velit summa de rupe volare

Bos

Bos gravis, aut afinus citharam pulfare canoram.

Esto autem quisquam doctrina praeditus omni,

Usque adeò ut multos norit componere libtos:

Quid quaeso inde boni accipiet? tantumque laborem

595. Praemia quanta manent? dices: laus, gloria, sama;

Inque animis hominum diuturna in secula vivet.

Atqui ego, quid sit honor, quid laus, quid sama, velim te

Clarius & melius perpendere: plurima namque

Apparent aliter quam sint, oculosque tuentum

600 Atque animos sallunt specie, velamine & umbra;

Hinc bona, quae mala sunt: & quae sunt turpia, pulcra

Censentur: scatet hinc sons omnis stuttitiai.

Saepe sub argento latet aes, ferrumque sub auro;

Et sub sincero clauduntur cortice putres

605 Castaneae, multosque lupos sub pelle videbis

Gos Casaneae, multosque lupos sub pelle videbis
Agnorum, nonne aulaeis cariosa teguntur
Ligna, vel antiquus paries, rimisque pudendus?
Est acies mentis potior, quae perspicit intus
Quicquid in abstruso est, quicunque hac utitur, ille

G10 Verus erit rerum judex, & mira videbit.

Quaero igitur, quid fama juvat? quid gloria? quid laus

Oppressos somno, aut vivendi munere cassos?

Nil plus quam sustdum citharae, aut spectacula caecum.

At respondebis: viventes & vigilantes

615 His gaudent, nec non pro talibus omne periclum
L 2 Ultro

Ultro adeunt, ultroque animas cum sanguine sundunt. Nimirum ambitio multos ad sortia, tanquam Calcar, agit, multosque trahit virtutis ad arcem, Torpentes urgens stimulis compellit, ut armis

- 620 Grande aliquid faciant: vel, si non viribus audent, Ingenio saltem exhibeant memorabile quicquam. Ipsa tamen vitium est: unde ambitiosus haberi Nemo velit: quicunque etenim ambitione tenetur, Creditur esse levis, ventosus, turpis: ut olim
- 625 Romulidae orabant, jacto post terga pudore,
  Plebejos, quoties suffragia venabantur,
  Cerdonumque animos precibus servilibus atque
  Turpibus obsequiis captabant, muneribusque,
  Ut propriis rebus curarent publica omiss,
- Inflati ut vento folles, ac fronte superba.

  Propter se virtus petitur, non propter honorem,

  Ipsa licet propriè ac verè mereatur honorem.

  Quid? quod vulgus iners nescit virtute moveri?
- Divitiaeque adfint: tunc laus, honor, & decus omne Adveniet. virtus fine censulanguet ubique:

  Quanquam nil refert, si gallo lordet iaspis,
  Nec minus ideireo est pretiosa & nobilis: unde
- 640 Vir bonus, & verae compos virturis, abunde

Con-

Contentus, vulgi laudes contemnit & odit:

Nec fumum quaerit, nec inani pascitur aura.

Insignis facies sucis non indiget, aurum

Quod per se pulcrum est nudum monstratur; at ille

- Oui non est, aliqua saltem cupit arte videri,
  Personamque sibi inducit vesut historio, quare
  Si rectè aspicias, vita haec est sabula quaedam:
  Scena autem mundus versatis: histrio & actor
  Quilibet est hominum. mortales nam propè cuncti
- Praestringunt oculos: ita Diis risumque jocumque
  Stultitiis nugisque suis per secula praebent
  Ergo honor & fama, & mortalis gloria, lausque
  Somnia sunt, prorsus nil conducentia: quando
- 655 Sorte magis quam virtute acquiruntur, at esto
  Quod tantum dignis tribuantur; dic milii nunquid
  Corporibus profunt? certe nil. dic, animisne?
  Tantundem: hos instant potius, tumidosque levesque,
  Nec non sollicitos reddunt. se subdere multiss.
- 660 Et fervire folet multis, ambire, precari,
  Munera largiri, quisquis fectatur honores,
  Vita igitur talis mifera eft, & plena tumultus,
  Subjacet invidiae, & magnis quandoque perielis.
  Virtutem veram qui possidet, ille quietus,
- 665 Ille satis felix: permittat caetera Divis....

Suffi-

Sufficiens honor est homini, quum dignus honore est: Qui datur indigno non est honor, est onus, imò Ludibrium, veluti in scena quum ludius est rex. Jam mala, quae humanum patitur genus, adnumerabo.

- 670 Principiò postquam è latebris malè olentibus alvi
  Eductus tandem est, materno sanguine foedus
  Vagit, & auspicio lacrimarum nascitur infans:
  Ut puto, quam mala sit vita haec, quam plena periclis,
  Natura monstrante videt. sic per mare longum
- 675 Mercator facturus iter, terretur, & alto
  Pectore dat gemitus, metuens scopulos, freta, ventos,
  Naufragium, occurfus piratarum, omnia demum
  Terribilis quaecunque tenet discrimina pontus.
  Vix natus jam vincla subit, tenerosque coercet
- 680 Fascia longa artus, praesagia dira suturi

  Servitii. quis enim liber? sunt legibus omnes
  Subjecti, nec non & regibus, & vitiis, &
  Judiciis hominum. servit quoque quilibet ultro
  Spe pretii saciendo aliquid, vel sorte coactus.
- 685 Omne animal postquam natum est, subitò ambulat, & quò-Cunque libet graditur: non sic homo, tempore longo Non pedibus, non ore valet, non mente, sed, instar Vocalis statuae, solis vagitibus omnem Nocte dieque domum vexat, turbatque quietem.
- 690 Post ubi jam valido se poplite sustinet, & jam

Ritè

Ritè loqui didicit, tunc servire incipit, atque Justa pati, sentitque minas ictusque magistri:
Saepe patris matrisque manu, fratrisque frequenter Pulsatur: facient quid vitricus atque noverca?

- 695 Fit juvenis, crescunt vires: jam spernit habenas,
  Occluditque aures monitis: furere incipit ardens
  Luxuria atque ira, & temerarius omnia nullo
  Consilio aggreditur, dictis melioribus obstat,
  Deteriora sovens, non ulla pericula curat,
- 700 Dummodo id efficiat fuadet quod caeca libido,
  Rixatur, nec jura timet, cerebrofus & exlex.

  Nempe agitur furiis juvenum pars maxima, pauci,
  Quos frenat metus, aut pudor, aut prudentia, recto
  Tramite finceram ducunt fine labe juventam.
- 705 Succedit gravior, melior, prudentior aetas, and en Cumque ipfa curae adveniunt, durique labores:
- Tunc homo mille modis, studioque enititur orani Rem facere, & nunquam sibi multa negotia desunt. Nunc peregre it, nunc ille domi, nunc rare laborat,
- 710 Ut sese, uxorem, patos, samulosque gubernet, e que Ac servet: solus pro cunctis sollicitus; nec. 27

  Jucundis fruitur dapibus, nec nocte quietavandi Ambitio hunc etiam impellens ad publica martis Munia: dumque inhiat vano male sanus honori,
  715 Invidiae atque odii patitur mala plurima i duinceps; 7

L 4 Obrepit

Obrepit canis rugosa senecta capillis,
Secum multa trahens incommoda corporis, atque
Mentis: nam vires abeunt, speciesque colorque:
Nec non desiciunt sensus: audire, videre

- 720 Languescunt, gustusque minor fit: denique semper Aut hoc, aut illo morbo vexantur, inermi Manduntur vix ore cibi, vix crura bacillo Sustentata meant: animus quoque vulnera sentit, Desipit, & longo torpet consectus ab aevo.
- 725 Ergo suis subjecta malis est quaelibet aetas.

  Plurima sunt etiam mala, quae communiter omnis

  Aetas ferre solet: nunc frigus laedit acutum,

  Hibernaeque nives, nec non suribundus ab arcto
  Riphaeisque jugis Boreas, quum stiria pendet
- 730 Horrida culminibus, glacie cum flumina torpent.

  Nunc aestas nimiis infana caloribus urit,

  Quum tenet ardentem Nemees Hyperiona monstrum,

  Arvaque slavescunt, & tellus arida aperto

  Ore vocat pluvias: nullus morientibus herbis
- 735 Humor adeft, lamae ficcae, ficcaeque paludes
  Torrentur, candet coeleftibus ignibus aër,
  Nunc fitis atque fames, nunc & penuria rerum
  Utilium cruciat, quis possit carmine morbos
  Innumeros, quibus est obnoxia vita, referre?

740 Quot febres, quot languores, quot ubique dolores

Digitized by Google

A capite ad plantas? humanum corpus ut extra, Sic intus patitur: per fingula membra venenum Infudit natura homini: caput, & manus, & pes, Et latus, & flomachus graviter torquentur, & aures

- 745 Atque oculi, & fauces, renes: quid caetera dicam?
  Quid cupio numerare grues quot Strymonis unda
  Excipiat? vel quot Phrygius Maeander olores?
  Mens etiam plerumque fua de fede recedit,
  Vel philtris, vel carminibus, vel turbine morbi,
- 750 Vel quum cerritus cacodaemona pectore quisquam
  Bajulat infano, vel quum furit improbus Evan:
  Quanquam & avaritia, ambitio, dolor, ira, voluptas,
  Non minus ac vinum humanos confundere fenfus,
  Atque animis tenebras soleant inducere: quare
- 755 (Dicere si verum volumus) pars maxima vivit
  Ebria vesanis affectibus. inveniuntur
  Heu pauci qui non titubent, qui lumine sano
  Aspiciant quid agant, ac se ratione gubernent.
  Hinc non inscite quidam numerum infinitum
- 760 Stultorum dixit. nam quis non indiget albo
  Helleboro, & tota Anticyra? vix Graecia septem
  Inter stultorum tot millia connumerat, qui
  Credantur vero sapientis nomine digni.
  Humani generis mater nutrixque prosecto
  765 Stultitia est, sine qua mortalia cuncta perirent,

Nilque

Nilque agerent homines in terris. hac duce fiunt Bella, & quae bellis funt opportuna tot arma; Tot clypei, tot figna fuis diffincta figuris. Hac rurfus monstrante, joci, thyasique, chorique

- Ornatus. nonne hinc etiam vis tanta librorum,
  Tantus nugarum torrens fluit? omnia, saltem
  Plurima sacta hominum, veniunt ab origine tali.
  Jam vero tristes casus, & tristia sata,
- 775 Sunt quibus oppositi mortales, dicere ad unguem Nemo quidem posset, quamvis facundus. in undis Mergitur hic, avidisque miser sit piscibus esca Ille cadit, praecepsque ruens perit, aut malè languet Persractis membris. alius nive, grandine, & imbri
- Nonne aliquos aut herba nocens, fungusve malignus
  Incautos perimunt? nonnullos gutture fixus
- 785 In medio cibus elisit. quot bellua morsu
  Exanimat, mulusve malus, vel non equus aequus,
  Dum furit atque ferit ferratis calcibus? aut bos
  Indomitus, quoties cornu bacchatur acuto?
  Quid referam, quot damna homini persaepe venire

790 Culpa hominum foleant? adeo ut fera nulla magis fit

Formidanda illi, quam semine natus codem. Hinc tot praedones, tot sures, sacrilegi tot, Tot delatores, tot salso in crimine tesses, Tot moechi, tot carnifices mortalia turbant

795 Otia; ceu laetos turbat lea viía juvencos.

Ille nocet lingua, hic ferro, pars maxima fraude:
Ille palam rapit, hic clam: funt & qui fimulato
Nomine amicitiae, vel nomine relligionis
Imponant multis, quos credulitate fideque

Soo Infulfa faciles falli novere. ferè omnes
(Pro genus infandum) damnis gaudent alienis.
Non frater fratri, nec amicus fidus amico,
Nec patri natus. verè hic funt tartara, funt hic
Cerberus, & furiae, & chaos, & flyx: denique quicquid

Sos Horribile, & foedum nigri tenet aula tyranni.

Sola quies somni pacem mortalibus affert:

Dum vivunt, nihil hac (nisi tetra insomnia turbent)

Dulcius esse potest: nam curas atque labores

Eximit, & blandis miseros amplectitur alis.

810 Hanc homini tamen invidit natura quietem.

Justit enim ut dirus pulex, cimexque, culexque

Morsibus inficerent hujus tam dulcia pacis

Gaudia, nec defint unquam mala nocte dieque.

Longè igitur melior mors est quam mortis imago.

815 Nam quicunque fretum vitae gaudente carina : Tranavit Tranavit semel, & tutum tenet anchora portum, Ille hilaris ventos ridet tumidasque procellas, Leucotheamque, caput sertis redimitus, adorat, Atque Athamanteum donis onerat Melicertam,

- 820 Securus celebrans varios in littore ludos.

  Mors omnes finit poenas. mors omnia folvit

  Vincula. morte fugit metus omnis & omne peridum.

  Utque dolor nullus, te nulla urgebat egeftas,

  Quum patrios nondum lumbos ingressus eras nil;
- 825 Sic postquam extrema sueris jam morte solutus,
  Te nullus dolor, & te nulla urgebit egestas.
  Quis damnosa sibi, quis perniciosa susse
  Tempora crediderit, quae tunc sluxere, suit quum
  Ipse nihil, nondum materna conditus alvo?
- 830 Quis queritur nocuisse sibi mensesve diesve, Quos nunquam vidit, vel quos nunquam ipse videbit? Vel qui noctem illam ut parvam, miseramque, gravemque Vituperet, qua nil sensit, somnoque profundo Obrutus, ut lignum jacuit, gelidumque cadaver?
- 835 Quid mors? aeternus somnus: somnus? brevis est mors
  Sed multis placet immortales esse animas, &
  Vivere defunctos perhibent, membrisque relictis,
  Nudatos, veluti proprio de cortice tracta
  Cochlea nudari solet, ad Plutonia regna
- 840 Tendere praecipites, ac tartara nigra subire:

Myrti-

Myrtiferumque nemus fingunt, ubi vulgus amantum Ingemit: atque addunt ferventes ignibus amnes, Monstraque vipereum manantia gutture virus, Distinctasque locis sedes, ubi vagiat infans,

- 845 Atque ubi verberibus faevis facibusque cruentis
  Eumenides agitent fontes: ubi rura beatis
  Debita perpetuis vireant pulcerrima ramis.
  Aft aliter dicunt alii, & post funera credunt
  Esse quidem manes, sed qui vixere decenter
- 850 Ac rectè in coelum sublatos jungier astris:

  Contrà qui pecudum ritu terrena secuti

  Neglexere Deos, pecudum quoque corpora justo

  Judicio induere, & mutato carcere poenas

  Solvere tantisper scelerum, dum prorsus ab omni
- 855 Crimine purgati aethereas referantur ad oras. Quae fi vera forent, etiam metuenda foret mora: Aut faltem bene vivendum, vitiisque carendum. Namque piis justisque dari bona praemia, contră Injustis meritas poenas meritumque dolorem.
- 860 Atqui morte obita superentne, an sint potius nil, 2 Et cum corporibus pereant animae quoque (tanquam Sole nives verno, aut nubes Aquilone solutae).

  Dicere non nostrum est. videor satis esse loquutae Germanam scitare meam, quam nomine Graji.
- 865 Appellant Sophiam: (namque hace doctiffima tales of Affidue)

Affidud versat curas, semperque requirit

Occultas rerum causas, & amabile verum)

Haç igitur monstrante potes naturam animarum

Noscere, ni fallor, si te tenet ista cupido.

- 870 Mi fatis id fuerit tibi dicere, quod metuenda Mors non est, sakem justis qui pectore puro Vixerunt: quoniam vel dulci pace fruentur Aeterno addicti somno, vel praemia habebunt Debita virtuti, & selices efficientur.
- Pelle animo noxam pro viribus, hoc tibi pacto

  Mors levis ac facilis fiet: nulloque timore

  Depositum reddes naturae, & laetus obibis.

  Quin haec tecum animo versa, fic cogita, & inque:
- 280 Quid mihi mors oberit? quo me lux ultima damno

  :Afficiet? nullo nimirum. quid mihi demet?

  Divitias: fed divitiis tunc neutiquam egebo,

  Mec re ulla prorfus: cur non ditiffimus ergo

  Cenferi potero: nempe est locupletior ille,

885 Mon qui plura tenet, fed qui minus indiget. aurum, Argentum, gemmas, palatia, praedia, vestes, Atque alia id genus, omnino aspernabor, uti nil Apta mihi: nec me torquebit ademta voluptas, Ut neque torquentur pecudes; quod mollia vina

890 Mon habeant, vel mellitas croceasque placentas.

Ouae

.

Quae non optantur, quid tum si non habeantur?

Sed dulces natos, & dulces linquere amicos

Cur adeò miserum est? nonne esset deterius si

Me superante illi morerentur, perpetuoque

895 In moerore manerem? ut scribunt, Nestora acerbo
Antilochi fato, aut Euandrum funere nati,
Quem Rutulus ferro stravit Phrygia arma juvantem,
Acterno in luctu vitam duxisse molestam.
Praecedam? at parvo post tempore nostra sequentur,
900 Ouum volet inse Dens, vestigia, meque revisent

- 900 Quum volet ipse Deus, vestigia, meque revisent,
  Si modò sunt aliquid manes, ut credere par est,
  Ut Christi praecepta docent, multique sophorum,
  Quicquid erit, non propterea mihi dura videri
  - Mors debet, quòd divitias & dulcia vitae
- 905 Gaudia surripiat: namque haec sunt tradita nobis Mutuò, & usuram rerum natura benigna,
- Non res, concessit miseris mortalibus, ergo

  Quum nis sit nostrum, moriendo aliena relinquam,

  Nilque meum amistam, quid tum si aliena relinquo?
- 910 Quid doleam, si quae sua funt natura reposcit.

  Nudus ego buc veni, simul hinc ego nudus abibo.

  Mundus enim quoddam hospitium est, ubi turba animantum

  Diversorum ingens habitat, quae tempore cesto.

  His fruitur dapibus, quas convivator habendas.

915 Ubentim & gratis permittit, sumite, dicens, 59 000

Sumite, non meritis vestris, sed munere nostrot Haec bona tradidimus vobis obsonia, donec Mi suerit visum vos hinc dimittere, donec Eja agedum, dicam, nostris decedite mensis,

- 920 Vescimini, & genio laeti indulgete; sed hora
  Ultima quum veniet qua vos hinc ire jubebo,
  Parete aequo animo, & venturae cedite turbae,
  Convivasque alios issem gaudere sinatis.
  Ergo quis, nisi sit demens, ingratus, iniquus,
- 925 Talibus auditis alieno excedere tecto
  Nolit, & invito domino refidebit? at ille,
  Peffime, vade foras, clamabit, & ejiciet vi.
  Tunc malè confusus, lacrimans, querulusque recedet.
  Cur ego, sortiferae si me vocet arbiter urnae,
- 930 Mordicus invitam vitam retinebo? vel aegrè
  Migrabo, ut multi? neque enim fas: imò libenter
  Destituam mundum hunc foedum innumerisque resettum
  Prandibus atque dolis, incestibus atque rapinis,
  Est: ubi nulla sides, pietas ubi nulla, nec ulla
- 935 Justitia & pax & requies, ubi crimina regnant
  Omnia, ubi frater fratri infidiatur, ubi optat
  Interitum patris natus, mulierque mariti,
  Atque vir uxoris: nemo est, vel satus ubique
  Qui non furetur (modò possit) non rapiatque,
- 940 Qui non fit fallax, qui non ficto ore loquatur:

Ut

Ut meritò possit mundus spelunca latronum
Dicier. en Reges sub honesto nomine, nec nom
Pontisices, spoliant populos; en depeculantur
Certatim cives, laniantes viscera matrum.

945 Quid tot stupra loquar? sunt cuncta libidine plena, Et passim prostant, & clam sodiuntur ephebi. Quis non moechatur? mystae, vastrique cuculli, Quos castos decet esse, palam cum pellicibus, vel Furtim cum pueris, matronis virginibusque

950 Nocte dieque subant. sunt qui consanguinearum
Inguinibus gaudent. ineunt pecudes quoque multi.
Et rura, & silvae infames: urbs quaeque lupanat.
Adde tot instantes casus, tam multa pericla
Quae impendent semper mortalibus: adde labores
955 Assiduos, & tot ridenda superstitionum
Agmina quei en al

Agmina, queis opus est cervicem subdere: quando (Proh pudor!) ignari sophiae, crassique cerebri, Doctrinae osores (quibus est sola alea curae, Aut nutrire canes & equos, volucresque rapaces,

of Continuisque jocis puerilem ducere vitam)

Sceptra tenent, praesunt populis, urbesque gubernant.

Hinc tanta errorum scabies, tot stultitiarum

Colluvies, hinc & tot millia slagitiorum.

Talia si tecum reputas, animoque revolvis,

965 Non metues mundum hunc tam stultum, tamque malignum
M Linquere

Linquere sed potius rectè secisse Calanum, Atque alios dices, qui sese sponte necarunt, Et sponte hanc scelerum caveam, stabulumque serarum Deservere, manu cessantia sata vocantes,

- 970 Nec voluere ultra moribundum pascere corpus,
  Et miserae carni tanto servire labore.
  Quod nisi relligio obstaret, legesque Platonis,
  Et Deus, hortarer te ultro dimittere vitam,
  Et sortem insanam & sceleratas linquere terras.
- 975 Non vinum ut vinum appetitur, sed tale, bonumque:
  Sic & vita ut vita est nil, nisi sit bona: quod si
  Est misera, ut vinum corruptum despiciatur.
  Esse quidem per se nec amandum, nec sugiendum est:
  Quippe habet hoc quamvis vilissima recula, vermis,
- 980 Musca, lapis, correx: nihil est optabile, demta Conditione boni: nisi sit tale, esse, bonumque, Non video cur optari, cur possit amari. Quare qui mortem metuit valde insipiens est, Quum mala tot tantosque pati sine sine labores
- 985 Corporis atque animi malit, quam vel cruciatum

  Omnem cum carne exuere, & requiescere semper,
  Aeternaque frui ac tranquilla pace, vel, ipsis
  Depositis membris, nulla re prorsus egentem
  Vivere, nec sentire aliquem jam posse dolorem,
  990 Atque una cum Diis totum percurrere mundum,

Singula

Singula spectando, & ventos superare volando, Ni fuerit pingui vitiorum faece gravatus, Cogaturque imas terrarum habitare latebras. Postquam sic fata est Musarum maxima, surgit, 995 Et me Phoebea renuentem fronde coronat: Deinde abiens per inane amplum sese abdidit astris.

SYNOPSIS LIBRI VII.

Unitatem Dei , primi omnium rerum principii , demonstrat; quem summe perfactum, simplicam, existentem, sapienissimum, summe bonum, sempiternum, insinitum, & incorporeum esse apodictice oftendit. De levitate er gravitate pauca. Cum sensus fallaces fint, rectam rationem veritatis normam infallibilem esse adserit. Aetheri suos colonos rationales, hominibusque nobiliores, adfignat. An plures orbes dentur disquirit. Naturam animas cognoscere dissicile est. Causam mosas in corpore humano voluntati & calori adtribuit. Deinde sententiam suam de dolore, lassisudine, passionibus animae e sensibus exponit: ubi animam folam, non verò ocutos videre, auresve audire ec. solidissimis 👽 ex intimis Philosophiae purioris penetralibus depromtis argumentis manifestissime evincit. Tandem animae immortalitatem, hujusque dogmatis netessitatem & utilitatem evidenter fatis demonstrat, &, objectionibus respondens, inculcat.

I B R. A.

/ USA, agedum, furge, & melioribus utere pennis: Alta pete, asque humiles jamdudum despice curas: Rebus in excelsis decus est & gloria major. Contemplare Deos, totumque per aethera curre, 5 Est ubi ver aeternum, ubi pax aeterna, ubi semper M 2 Lucidus

Lucidus apparet Titan, nullisque tenebris Laeditur alma dies. non illic nubifer Auster, Vesanusve Aquilo, Zephyri sed blandior aura Spirat, & ambrosiae laetissima gramina mulcet.

10 Hac spatiare igitur: tamen inde relapsa vicissim A centro ad centrum vario discurre volatu.

Ac, veluti speculam quaerit quicunque videre

Optat multa procul, sic te super astra necesse est

Scandere, ad usque Jovis solium. hac sublimis ab arce;

15 Subjectum claro spectabis lumine mundum.

Principium primum, immensum, admirabile, summum,

Ex quo cuncta sluunt, tanquam de sonte perenni,

Unum est duntaxat: nec rectè plura putantur:

Nam si plura forent rerum primordia, vel nil

20 Inter se prorsus differrent, sic erit unum:

Vel mage differrent: & sic fateamur oportet
Esse aliquod majus, melius, praestantius, inter
Caetera principia, unde aliis tribuatur origo,
Arbitrio cujus moveantur caetera, nam si

25 Plura movent pariter, si vires omnibus aequae,

: Si par imperium est, non est tamen aequa voluntas,

Parque illis animus, crudelia praelia fient
Jugiter, atque omnem impediet discordia motum.

Ut si fortè ratem parisi conamine plures

30 Impellant venti, nunc huc, nunc flatibus illuc.

Am-

Ambiguis agitata haeret, cui pareat, aut quem Audiat: unde loco semper versatur eodem. At si animus cunctis idem est eademque voluntas Principiis, frustra ponentur plura, sed unum

35 Sufficiet: nam: fi: non: fufficit: atque aliorum Indiget auxilio, si non nisi juncta movere Pollunt, haud dubie impersectum erit unumquodque, Nec poterunt verè primordia prima vocari.

Nam perfectum imperfecto prius este necesse est,

- 40 Nec non composito simplex, & pluribus unum, Et mixto purum: quod prudens nemo negabit. Est operae pretium tamen hoc ratione probare. Causa suo essectu prior est, autorque opere ipso . . . Perfectum verò, quia partes continet omnes,
- 45 Nilque illi defit, longè est robustius, atque Fortius, ergo facit, movet, imperat, unde putatur Jure quidem causa atque autor: sed debile contrà Est impersectum, quia partes non habet omnes, Huicque aliquid defit: proin vincitur, atque movetur
- 50 Perfecti justu: paret, non imperat: ergo Jure quidem effectus dici, atque opus effe meretur, Posteriusque ipso persecto debet haberi. Quòd si principium primum, quo cuncta creantur, Impersectum esset, miserum foret usque, & ab illo

55 Nil posset sieri persectum: sicut ab arte

Digitized by Google

Quae non persecta est persectum non opus exit.

Quare non possunt plura esse exordia resum.

Ast unum: quia persectum non amplius uno est.

A quo sic resum aeternus deducitum ordo.

- Out monade à prima innumeri numeri generantur.

  Est etiam purum ac simplex: nam posteriora

  His sunt compositu & mixta, an componere quisquam

  Aut miscere potest, si non prius inveniantur

  Ex quibus id siat? prius hace extare necesse essential.
- 65 Singula per se, deinde simul conjuncta manere Ergo principium primum (ceu diximus) unum est, Ac simplex, nec non purum quod vivere si non Credimus, erramus: quoniam nisi viveret, unde Estet vita aliis, quum vivant cuncta per ipsum?
- 70 Vivit nimirum, atque fapit: quia condere nunquam Tot bona, tam varia & pulcra, & tanto ordine posset, Ni sapiens foret, & cognosceret omnia ad unguem. Nec dubitandum etiam, sed corde atque ore satendum, Hoc ipsum esse bonum. nunquid bonitate carebit
- 75 Illud cunctorum quod origo & causa bonorum est?

  Num fonte ex dulci rivi effunduntur amari?

  Num dulces rivi ex fonte effunduntur amaro?

  Aut opus est nihil esse bonum, aut bonus ille putandus

  Qui rerum fons est, & mundi maximus autor.
- 80 Hunc homines varie appellant: nos ore Lating

Qui

Qui loquimur plerumque Deumque, Jovemque vocamus,
Qui quum sit primum ens, & ab ipso caetera siant,
Ideiro est per se vivens, sapiensque, bonusque,
A nullo accipiens quod habet: verum omnia ab illo
85 Accipiunt. igitur quod habent amittere possunt,
Si modò nil conferre velit dator ille supremus.
Ut rivi possunt anescere, si neget undas
Fons solitas, tamen haud ideo sons desicit ipse,
Nam per se producit aquas, neque pendet ab ullo:
90 Sic Deus est per se, ideirco non desicit unquam:
Nec, si cuncta simul percant, ideo ipse peribit.
Quicquid enim per se est semper durare necesse est,
Quum nullo indigeat, quum solo pendeat à se,
Quum vi non possat, quum nolit sponte perire.
95 Demum ipse est totum: sunt autem caetera partes.

95 Demum ipse est totum: sunt autem caetera partes.
Tale tamen totum non est quod constituatur
Partibus ex ipsis, quum sit super omnia simplex.
Sed virtute (inquam) totum est, quia condidit orbem
Tam vastum, & quicquid tam vastus continet orbis.

Omnia quae vivunt, & quae viventia non sunt,
Omnia quae apparent, & quae apparentia non sunt
lpse facit solus a folus quoque sacta tuetur.
Hac ratione igitur totum est, totumque vocatur;
Ut semen tota est arbos: quia, viribus ejus

105 Quanquam sit minimum, tamen ingens nascitur arbos,
M 4 Quae

Quae validis ramis spatiosas explicat umbras.

Multi autem dubitant an corpus corporeusve

Sit Deus. esse etenim nil praeter corpora credunt,

Atque ea corporeo quae sensu perespiuntur.

- Omne quod est corpus, quantum & quale este neceste est,
  Atque duo haec propter nimitum sensile corpus
  Redditur: his demtis, quid sensu percipietur?
  Quod verò quantum & quale est, componitur: atqui
- Neutique corpus habet, praedictis adde, quod omne Corpus materia saltem formaque coactum est.

  Praeterea non finitae virtutis oportet

  Esse Deum, aeternus quum sit, ne desinat orbis.
- 220 Nullum infinitam virtutem corpus habebit:
  Quodlibet est etenim finitum, nempe rotundum,
  Corporibus cunctis majus, meliusque suis est
  Limitibus cinctum: sic quod quater angulus, aut ter
  Format, sic alias quod habet quascunque figuras.
- Monstro sic: partes hoc divide corpus in aequas;
  Sitque A dimidium, sit B pars altera; quaero
  An possit tantum A, quantum B, & utrique potestas
  Infinita sit? hoc pacto pars altera stuffra est,
- 130 Altera sufficiet. quòd si pars utraque vires

Finitas

Finitas habet, & totum tale esse necesse est:
Finitis etenim constare ex partibus insum
Infinitum audet qui dicere, desipit. ergo
Corporis est expers, qui corpora cuncta creavit.

- 135 Fortè aliquis respondebit: Deus infinitum

  Est corpus. nos verò istud posse esse negamus.

  Omne etenim spatium compleret: nec locus ullus

  Restaret vacuus qui claudere caetera posset:

  Sic nec mundus erit, nec nos, nec denique quicquam.
- 140 Praeterea, corpus vivens quum nobilius fit
  Ac melius quam quod vita caret, haud dubitandum
  Nobiliorem esse ac meliorem corpore vitam,
  Propter quam corpus melius sit nobiliusque.
  Quaero igitur, nunquid vita est substantia? vel quid
- 145 Accidit? hoc fi fit, substantia vilior esset,

  Nec non deterior, quam quod substantia non est:

  Quod certè absurdum clamabit turba sophorum.

  At si vita ipst est substantia, corpore nullo

  Indiget adjuncto sibi: solaque purius atque
- Nam quare adfeiscat corpus sibi, vivere liber
  Quum valeat mundi sator, & sine corporis usu?
  Nampe supervacua est moles, & carceris instar
  Continet inclusas vires, animamque coercet,
- 155 Impediens, ne quò vult pergere libera possit.

盐

Ш

Tile

Ille igitur fummus princeps, bonus, omnipotensque, Aeternus, fapiens, prorsus sine corpore vivit.

Sed quare hoc multi nolunt concedere? dicam.

Nempe quia in crasso demersi corpore, crasso

- 160 Obducti sensu, nil praeter corpora norunt.

  Ut si fortè oculis vitrum quocunque colore
  Insectum objicias, quicquid spectabis eundem
  Qui vitro credas deceptus habere colorem.

  Scire tamen debemus, & omni errore sugato
- 165 Credere, nec dubie, esse alia & quamplurima verè :
  Entia, vel nullo viventia corpore, vel quae
  Corpus habent tenue inprimis, ut cernere nostri
  Haud possint oculi, nec noster tangere sensus,
  Arque ideo nobis meliora & nobiliora.
- 170 Quod forsan tali poterit ratione patere.

  Omne grave & crassum quanto plus continet in se
  Terrenae saecis, tanto sit vilius illo
  Quod tenue atque leve & subtilis materiai
  Massa est compositum docet hoc quodcunque metallum:
- 175 Nam, fimul ac validis Vulcani viribus arfit,
  Liquitur, & partes illius deteriores,
  In quibus est terrae plus & gravitatis, habentur,
  Pro nihilo, in scoriamque abeunt: leviora, magisque
  Pura nitent meliore sono, meliore sigura.
- 180 Sic panis melior, qui purior & levior fit

Digitized by Google

7

Ex simila: hunc domini comedunt: sed crassior escam Dat famulis: rurfus graviori & deteriori Custodes pecoris pascuntur rure molossi. Sic aqua, fic vinum, atque oleum, & liquor omnis habetur 185 Nobilior tanto, quanto est subtilior atque · Lucidior, leviorque cibus quoque: crassior, & cui Plus gravitatis inest, in fordes versus ab alvo Pellitur: ast alius terreni ponderis expers Fit caro, fit sanguis, fitque utile nutrimentum, 190 Cur lapides viles, crassoque gravique & opaco Corpore funt, gemmae pretiofaque marmora lucent? Nempe quia his minus est terrenae faecis: at illis Materies concreta magis, densataque tellus Dat pondus, lucemque adimit, pretiumque decoris. 195 Sunt speciosa igitur minus, & pretiosa, tenent quae-Plus terrae: unde etiam possunt minus entia dici: Ut minus est aurum scoria, & quod vilius auro est. Namque elementorum certè est vilissima tellus, ? Et quafi faex quaedam: idcirco faber optimus illam 200 Inferiore loco fixit, multumque remoto, Ut, quantum posset, distaret ab aethere puro: Denfavitque globum , ut minor & contractior effet, Coelicolumque minus turbaret lumina, quando,

Immensi spectare: velint penetralia ::mundi .

ľ

205 Ergo ubi tam pulcrum absolvit Deus amphitheatrum:
Orna-

Ornavitque ipsum stellantibus undique gemmis,!

Quicquid ubique suit scobis immundaeque relictum

Passim materiae, ventos abstergere justit.

Illi confessim domini mandata sacossunt.

210 Hinc Aquilo, inde Notus, Zephyrusque, Eurusque patentes
Certatim verrunt campos, glomerantque redactas
In medium fordes, variisque afflatibus urgentai
Sic facta est tellus, quae prorsus ab aethere toto
Expussa ad centrum sese miseranda recepita.

Ad quem confugiens tandem requiescere posset.

Nonne etiam reliquis infirmior est elementis;

Debiliorque? etenim si discindatur ab aestu.

Aut ferro, aut alia quavis ratione, redire

220 In sese nequit, ac diductas jungere partes.

Ast aqua si suerit divisa recurret in unum

Extemplò, & rursus, veluti prius, integra siet:

Sic aër, sic ipse ignis, quum dilaniantur,

Quamprimum coëunt, dissectaque membra reducunt,

225 Et remanet facto de vulnere nulla cicatrix.

Unde hoc? nimirum quia funt meliora, magisque
Perfecta, & propria possunt virtute moveri:

Terra autem per se stabili gravitate quiescit,
Immo aliis causa est ut sint immota, locumque
230 Ne mutare queant: siquidem plus est ubi terrae,

Plus

Plus gravitatis inest, minus illic mobilitatis.

At quae sunt seviora, eadem sunt mobiliora,

Et vitae propiora quidem: nam causa movends.

Corporibus vita est: patet hinc, quòd mortua motu

- 235 Cuncta carent: fed quum viventia fint meliora
  (Quandoquidem nihil est vita pretiosius ipsa)
  Haud dubie, levius quodcunque est mobiliusque
  Illud idem melius dicendum nobiliusque.
  Ergo errant prorsus qui credunt entia tantum,
- 240 Quae apparent oculis, vel tactu percipiuntur, Et quae crassa magis. quid enim subtilius ipso Aere, quidve potest tangi minus arque videri? Unde ipsum multi vacuum, & nihil esse putarunt. Apprime est tenuis: quid ni? veruntamen est ens.
- 245 Et verum corpus, primis de quatuor unum,
  Nobilius terra, & terram humectantibus undis.
  Tradita proinde fuit fedes fublimior illi.
  Nam quae funt coelo & stellis propiora beatis
  Debent nobiliora etiam & meliora putari.
- 250 Nonne omnes venti tenues, ut lumina fallant?

  Quis tamen esse neget ventos? qui serrea postquam

  Carceris Aeolii fregere repagula montes

  Ingentes quatiunt, validaque à stirpe revulsas

  Dejiciunt ornos, pontumque à sedibus imis

255 Evertunt, cogunt nubes, solvuntque coactas,

Territ

Terribilesque cient tonitrus, & fulmina truduat; Quum tantas habeant vires, non entia dices, Cernere quod nequeas, vel prensos stringere palmis?

- Nimirum stultum est committere sensibus omne 260 Judicium: fallunt oculi persaepe videntem, Proque alio monstrant aliud. demergite in undas Perspicuas baculum rectum, apparebit in illis Incurvus: currat propè littus adacta phaselus, Currere tunc littus credas, cessare phaselum.
- 265 Fallaces igitur fensus aetate frequenter,
  Aut morbo, aut aliis causis mutantur & errant,
  Nec sunt cuique pares. quod pulcrum judicat ille,
  Contrà hic turpe putat, dulce ille, hic ducit * amarum:
  Ille alget, calet hic. variantur corpore sensus,
- 270 Inque alia funt carne alii, partesque sequuntur
  Interdum per quas operantur: ut ebrius unam
  Esse duas credit slammas, & sixa moveri:
  Quippè mero turbati oculi, turbant quoque visum.
  Aër praeterea solet ipsos vertere sensus:
- 275 Namque modò est clarus, modò turbidus, humidus est nunc.
  Nunc ficcus, nunc est denfus, nunc rarus: ita ipsos
  Illudit variè sensus: hinc sangineus sol
  Apparet, minor hinc vel major luna videtur:
  Hinc clamante aliquo sinuosa resultat imago,
- 280 Decipiens stolidas iteratis vocibus aures.

His

Digitized by Google

His aliisque modis possunt errare: sed ipsa Certior est ratio, duce qua mens invenit inter Mille latens nugas & inania somnia verum. Hanc amat, hanc sequitur, totis huic viribus haeret

- 285 Qui sapit, ingenioque valet, cui vivida mens est,
  Aethereusque animus: sed crassa obtusaque turba
  Non videt hanc lippis oculis. hinc plurimus error,
  Vanaque credulitas, & opinio caeca tenaxque.
  Prudentum rectrix ratio est, at opinio vulgi.
- 290 Nos igitur rationis iter, quà possumus, omni Conatu ac studio quaeramus & ingrediamur. Ipsa etenim ratio fol est, qui tramite certo It semper, per quam à brutis distare putamur. Obscuram incertamque imitatur opinio lunam.
- 295 Quid demum ratio dictat? viventia multa Esse quidem, nostros sugiant quae tenuia sensus. Nam nisi secisset meliora & nobiliora, Quam mortale genus, sabricator maximus ille, Nempe videretur non magno dignus honore,
- 300 Nempe imperfectum imperium atque ignobile haberes. Infra etenim naturam hominis pecudesque feraeque Existunt, viles omnes ac mente carentes, Et miserae, & ventri tantum somnoque vacantes. Quod si nullum animal melius natura creasset,

305 Quidnam aliud foret hic mundus quam turpe ferarum

ß

Ac pecudum stabulum, spinisque simoque resertum? Quidnam aliud foret ipse Deus, quam pastor herusque Multorumque gregum, multorumque armentorum? Atqui hominem secit. nimirum maxima laus haec,

310. Nimirum satis hoc: ohe, fieri melius nil Debuit aut potuit? jamjam persectior orbis

Effe nequit? fuit haec Jovis infinita potestas? Sed videamus utrum sit fas hoc credere: non est, Non est hoc (inquam) fas credere, nec ratio vult.

Praeque aliis miserum, si se cognoscat ad unguem.

Quis non sponte malus? vitiorum lubrica & ampla
Est via, qua properant omnes, ultroque feruntur,
Nec prohibere valent monitor, lex, paena, metusve.

320 Contrà virtutis salebrosa, angusta, nimisque Ardua, quà pauci tendunt, iidemque coacti.

Quis sapit? an mulier? nunquid puer? aut cerdonum Tora cohors? eheu! stultorum maxima turba est.

Caecis versamur tenebris, & ducimur omnes

\$25 Affectu. aut nulli, aut pauci, quos rector Olympi Praecipuè fibi delegit, ratione reguntur.

Quis contemplari valet? aut unde otia nobis. Sunt, ut possimus latitans inquirere verum? Distrahimur variis curis: pars plurima vitae

330 Conteritur fomno: reliquum morbi atque labores

Affidui

Assidui impediunt, pauperrasve improba turbat, Defidia interdum interdum furiosa voluptas. Hinc fulti sumus, hinc nobis sapientia desit. Namque ea continuo studio longoque paratur, 335 Pacatumque animum poscit, mentemque quietam. (Quàm verò genus humanum miserum sit, abundè (Ni fallor) fexto libro monstravimus ante. Eheu poenarum scelerumque & stultitiarum Hic locus effe haec est tenebrosi regia Ditis, 340 In qua nemo quidem non multa incommoda suffert. Turba tamen flupida & crassa hoc non cogitat, immo, Inter continuos detestandosque labores, Saepe canit demens, & ridet, nec miseram se Agnoscit, patitur poenas, obiterque jocatur, 349-Et fubito obliviscitur omnia, dummodo parva Dulcedo subeat: lethen hace mentibus infert. Provida sed tales voluit nos esse sagaxque Natura: utiliter certe nam si saperemus, Quis ferret milerae tot tantaque taedia vitae? 350 Tisstiam, enfasque graves sapientia gignit. In Ipfa: etiam nuttura hominem fpe lactat inani, Quà fine quisque fibi mortem conscisceret ultro. Ergo stuhitla & spes sunt duo pharmaca nobis Tradita prudentis naturae confilio, ne

357 Tot tantisque malis affecti deficiamus.

Ouòd

Quòd si hodie haud ullum est animal praestantius ipso, Mundi auctor quid erit? stultorumque & mistorum Et sceleratorum dominus, princeps, pater, & tex. O bellum imperium, ô summum ac mirabile negnum!

Jam non es folus. tam pulcrum condere mundum
Scilicet hos propter decuit te. serviat istis
Coelum, sol, luna, astra, aer, tellus, mare. quid ni?
Sed mox in nihilum redeant, percantque, velue nix

365 Adveniente aestu, aut hiberno tempore frondes.

Quanti sunt quae tam imbecillo corpore constant?

Quanti sunt quae tam impersecto tempore durant?

Nunquid credibile est terram pontumque habitati

Duntaxat, quae sunt coelo collata sere nil?

370 Quid tellus pontusque simul? punctum prope dicas.
Si mundi spatium immensum ac mirabile acuto.
Perpendas animo: quin ipsis quodlibet astrum.
Est majus, veluti perhibent qui talia norunt.
Ergo tam exiguus locus, & tam vilis habebit.

375 Tot pisces, homines, pecudes, volucresque ferasque:
Caetera erunt vacua, & proprio cultore carebunt?
Atque aër desertus erit, desertus olympus?
Delirat quisquis putat hoc, hebetisque cerebri est:
Immo illic longè plura & longè meliora

380 Vivere credendum est, longèque beatius atque hie.

Denique si vondminochumus sine staude sateri, Est hominum sedes prutorumque insima tellus: Ast aër ultra nubes coelumque beatum, Pax ulti perpetus sk. nitidi lux clara dici

- 38, Assidue regnant, domus est & regia Divum,
  Quos licet haud possit mortalis cernere visus
  (Est etenim tennis nimium natura Deorum)
  Sunt tamen innumeri, bibulae quot corpora arenae
  Littoribus cunctis, cunctis quot gramina campis.
- 390 Qui credit coelum tam immensum, tamque decorum, Desertum omnino ac solum, vacuumque colonis, Quum teneat vilis tam multa animalia tellus, Delirat, crassa mentis caligine pressus.

  Nac minus ac pecudes terrena in sacce sepultus.
- 395 Nec mirum puto si fortunatae inveniuntur Insulae in Oceano, loca cunctis plena bonis & Deliciis, veluti quidam scripsere, ubi vitam Nunquam ullus dolor ant casus contaminat ullus. Sed coelum Oceani nomen, quia concolor illi est
- 400 Et velox apprime, ideo fortalle recepit:

  Omnis stella autem censebitur insula... quid ni?

  Nonne domos etiam multas ita saepe vocamus.

  Quod solae à reliquis sint omni ex parte remotae?

  At si aliter dicunt quam nos exponimus, errant:
- 405 Non etenim in nostro Oceano sunt talia: Reges

Haec

Hace loca non finerent armis intacta, inoque of Imperio vellent adjungere in a quis ad illatod is faccessus foret, & cuperent consistere in illis.

- Indigenasque tenent: quod qui neget, ille Beath Invidet, atque Dei majestatem inspientero (1881)

  Blasphemat: nunquid non est blasphemia (coelusa Dicere desertum), & nullis gaudere colonis; oull
- 420 Majus & imperium foret, & perfectior orbis.

  Nam quo plura facit, quo nobifiora, relucet

  Hoc magis & mundi decus; & divina potestas.

  Sed dubium est, an fint pitrae & sine corpore somae,

  An varia, ut nos, membrosum compagine constent.
- 425 Nimirum dictat ratio, quod in acre & igil All Corpus habent quaecunque in attentable stiam fi Non funt colpored, ergo act defertus & ignis All Prorfus enti, vacuusque locus dicetur uterque. Quippe locum praeter corpus nitil occupat illi-

430 Cui non oft sorpus from eft 98645, sidque loco nil

Digitized by Google

Ī'n.

. Indiget: ut fatis oftendunt prassages forhorum; Sed aunquid morti debentur desiglers par est;; Vivere longa quidem & selicias sequias parademo Definere, atque mors: nam si corrumpius aeri

Ass Atque ignis, cut non percent viventia in illish in Nempe loci naturam haurit fequity que locatum.

Fortà aliquis a quali specie qualita figura con Sint hace, scire velit s par est quoque credere talem.

Est illis saciem, qualem nec nerva nec unda

440 Ferre folet, nostra meliorem acamobiliorem (2) 204.

Qualem nec fas est, nec cernere possumus ipsi a

At, quibus in stellis vita est, & in aethere pure;

Cochrolae, nunquam percunt: quia nulla senestus

Astra terit, nulla unquam actas sabesactat olympum.

445 Credendumque, ipfia majora & lucidiora, A CTA

Er formosa magis, magis & valida & levia; esser

Corpora, quam reliquis quaecunque sub aethere sivunt,

Atque elementa colunt, & tempore mansurantur.

Sed quid agunt? gaudent sensu ac ratione vicissm,

Aso Nune hoe, nune illa attentes : mirisque frauntus 27:
Deliciis, quas humanum nec fingere poffeto al Ingenium, nec mortalis percurrore lingua acest Illic est verus mundus, verà entia acesta della Divittae a veri mores, se gaudia vera carroque?

ıί

455 Alt hic funt umbrae tantum a fimulactaque reromos.

N 3 Frivola,

Frivola, quae parvo momento ut cera liquelcuat.

Illius mundi quaedam est bid noster imago to de la composita de la composita

460 Esse alium mundum meliorem incorporeumque,
Qui non percepitur sensu, sed mente videtur,
Nonnulli eredunte nec res est dissona vero.
Nam, si nobipor sensu, se praestantior est ment,
Cur habeat proprium mundum, propria entia sehsus,

At mens sola manens proprio non gaudeat orbe?

Nilque habeat per se existens? sed somnia tantum

Apprendat, tenuesque umbras, & inania spectra?

Quae non existent per se vera entra non sunt.

Aut igitur mens est nihil, aut natura creavit
Menti consimilem mundum; qui continet in se
Res veras, stabiles, puras, immateriales,
Quae per se existant melius quam sensibiles res.
Hic ille archetypus mundus persectior isto

475 Sensibili, quanto sensu persection est mens:

In quo sol Deus est semmus, diique aftra minores.

Ergo plura etiam, quum sit persectior, in se

Continet, ac diversa magis quam materialis

Corporeusque orbis: sed nil contumpitur illic,

480 Nil motum, nil tempus habet : funt omnia fixa,

Aeterna, absque loco, & nullis obnoxia damnis. . Illic funt causae, & cunctarum semina rerum. . Sensibilis mundus mundo defluxit ab illo Mentali archetypo., & quaedam eft illius imago. 485 Omnia sed perfecta illic, atque undique tota: Hic sunt particulae rerum, quae multiplicantur Materiae victo a fic plures efficientur . Cervi: namque illic virtus est ma creatrix Cervorum: vulpes facit hace, facit illa leones. 490 Sic de aliis dico, quae noster continet orbis: Quae numero plura, at specie clauduntur in una, Omnia proveniunt, suntque à virtutibus illis. Haud aliter fabri magna exercentur in urbe. Quisque suo incumbens operi diversa laborat. 495 Quare ex particulis hic mundus conftat, at ille Ex totis, vivis per se, distantibus à se. Singula nonnulli credunt quoque fidera posse Dici orbes, terramque appellant sidus opacum, Cui minimus divum praesit: quia nubibus infrà 500 Imperium teneat, producatque omnia solus Corpora quae aequor habet, tellusque atque infimus aer . Umbrarum dominus, fimulacraque viva gubernans, Cui data fit rerum cura & moderamen earum: Quae quia non durant, fed tempore corrumpuntur 505 Exiguo, propè nil possunt umbraeque vocari. 📈 😋 miled. N 4 Hic

- 310 Rex genitorque dedit viliffima regna, aliosque Ut quisque est melior, melioribus addidit astris. Imperiumque fuum matis divisit habendum . 4 14 Sed tamen haec hominum nulli certa esse putamus. Nam secreta Dei quis novit? quis fuit unquam
- 515 In coelo, rediitque iterum, potuitque referre? Non tanti est mortale genus, mens nostra labascit In rebus summis, nec spectat noctua solem. Quisque suo ingenio fretus nova fingere gaudet: Praesertim vates, quibus est fiducia major.
- 520 Traditur his, quacunque velint, impunè vagarit Nam furiis agitantur Jacchi & Apollinis oestro: Quanquam nil prohibet furiofos dicere verum: Et verum dixit quondam furiosa Sibylla. Sit fatis hoc (veluti promisimus) ostendisse
- 525 Multa esse, & nobis longè meliora, videri Quae nequeunt, viyunt tamen, & ratione fruuntur. . Immo aliqui, in primis docti a fempfere fophorum, Tales esse animas quoque nostras a corporibusque Exutas non posse mori, aeternasque fatentur.

330 Sic Plato, sie Samius voluit, sic sensit & ille . 1 /

Divinus

Digitized by Google

Divinus vere Plotinus, sicque poetae Non pauci cecinere, igitur par esse videtur, Arque operae pretium (quoniam dignissima scitú Res est) hanc etiam meditando evolvere partem

- 535 Quid melius quam se cognoscere? corpora quid sint? Norunt vel pueri : pulvis de pulvere : verum Difficile est naturam animi cognosere ad unguem. Quare hanc, Pierio confifus numine, totis Viribus ingenii & solerti indagine, posthac
- 540 Quaerere conabor, facilique oftendere versu. 11 200 Quo facto, Libram egressus, tua, Scorpio, adibo Signa, ubi fatorum vires ac jura requiram. Si modò non obitant scribenti sata poetae. Sed quia in ambiguis rebus bene percipiendis
- 545 Progressus bonus est ac debitus ordo, ut ab illis, Quae manifesta magis sunt & certa, incipiamus; Hoe nos facturi fumus hac in parte, etenim fi Principia obscuris fuerint abstrusa-tenebris; Quaecunque ex illis veniunt incerta sequentur.
- 550 Frivola fi fuerint fundamina, tempore parvo Deficiet quicquid super his fabricare volemus. Effectus vero certi magis ac manifesti Sunt nobis, quam causae: igitur sumamus ab illis Principium, & foribus rem perspiciamus apertis.

555 Jamque ideo a motu (quia per se sponte moveri Ns

Poffunt

Possunt quae vitam retinent, quis denique motus Praecipuum vitae indicium est) prius incipiemus. Nempe ipsum corpus, nec non membra ipsa quiescunt Per so, & putrescunt: calor est fortasse movendi

- 560 Causa, aut calfactus sanguis, sed viva frequenter
  Stant immota, insit licet his sanguisque calorque,
  Quandocunque volunt requiescere, proinde voluntas
  Ipsius motus sons & causa esse videtur.
  Saepe volunt tamen, & nequeunt animata moveri:
- 565 Ergo utrumque final motum creat: imperat unum,
  Exequitur reliquum: jubet hoc, justa efficit illud.
  Velle quidem nihil est, si desit posse. sed unde
  Vult animal mutare locum? quia nempe voluntas
  Mente bonum monstrante videt, deinde ipsa movetur
- 570 Virtute objecti, & trahitur, velut ignis ab esca,
  Ut lapide Idaeo ferrum, paleaeque minutae
  Heliadum lacrimis. miro sic ordine mundum
  Instituit pater omnipotens, ut plurima nexu
  Jungantur facili, & coëant, sed plurima contra
- 575 Discordent inter sese, pugnentque vicissim.

  Unde aliqui meritò esse ajunt primordia rerum,

  Litem & amicitiam, perque haec fieri omnia credunt.

  Ergo bonum movet, à quo deinceps mota voluntas

  Membra agitat, corpusque urgens huc mittit & illuc.

580 Non tamen esse bonum cunchis animantibus unum
Cre-

Credamus: neque enim tunctis est una cupido;
Diversis diversa placent: sua gaudia cuique
Distribuit natura: aliud puer optat amatque
Quam matura aetas. nam qualia corpora, tales

- Propterea nunc hoc volumus, nunc illud amamus:
  Et quae grata prius fuerant, mox despiciuntur:
  Nimirum, quoniam corpus mutabile nunc hos
  Nunc illos habitus diverso tempore sumit,
- 590 Naturamque animi fecum trahit, hinc sitis, hinc & Macra fames, Venerisque oritur genitiva cupido. Atqui ipsum corpus mutant complura, vel aetas, Vel tempus, vel casus, item potus, cibus, aër, Sideraque interdum, ut quidam scripsere periti.
- 595 Non igitur folum objectum, fed corporis ipfa Conditio, nos velle facit diverfa, movetque. Sed ratione aliqui potius ducuntur, & illa Procedunt monstrante viam, & virtute trahuntur: Qui perquam rari existunt: nam lumina mentis
- 600 Haud secus obducunt affectus corporei, quam
  Phoebaeum jubar inspissantes aera fumi.
  His demum causis corpus mortale movetur.
  Vis autem motiva animae, cui mota voluntas
  Imperat, imperium exequitur, membrisque quietis
  605 (Imdupedita modò haec non sint) infunditur, horsum
  Illorsum

Morfum impéliens: fed cur laffata labore de Languescunt de la fic crura dolent, sic brachia torpent. Hinc credo, ququiam sanguis servore solutus (Fervet enimemotu nimio) subducitur, atque

- Aegrorum extenuant quum pallida corpora febres.

  Sanguis enim, aut alius vice fanguinis humor in ipsis
  Diffus membris animam vehit, atque alit ipsim
  Corpus: quo vegetante, movens vis concitat artus.
- Ouem generat calor, ac sanguis resolutus ab ipso,

  Quem generat calor, ac sanguis resolutus ab ipso,

  Ceu solet à radiis solis resoluta creare

  Unda leves agilesque auras: hic spiritus, intra

  Viscera conclusus passim sluitansque cavernis
- 620 Corporeis, animae praesto est animaeque ministrat, Quum vult ipsa aliquid sieri, corpusque moveri. Verum hi qui somno oppressi sunt, quomodo motum Exercent? nam saepe aliquis per somnia surgensi Arma capit, vel sternit equum, vel scribit, ut ajunt,
- 625 Vel citharam digitis pulsat sopitus inertem.

  Scire opus est, rerum in nobis simulacra manere,
  Quas visu aut allo sensu percepimus: hinc est,
  Quòd quasi praesentem absentem spectare videmur,
  Quòd jam praeteritas voces audire putamus.
- 630 Has igitur species, cerebri penetralibus altis

In-

Inclusas, turbat stomacho qui surgit ab smo

Evolitatque vapor: tunc mens delusa movetur

Atque movet corpus, sucrit si fortis imago.

Sed caudami colubri abscissam, caudamque lacertae

639 Motantem sese, nunquid movet ipsa voluntas?

An potius vis illa animae, quam nomine Grait

Phantasiam dicunt? ceu quos ves dira phrenitis,

Vel Bacchi liquor immodicus, vel somnia vexant?

An ratione alia id contingit? sortitan intra

640 Nodosas caudae partes vegetabilis ille A Spiritus inclusis toto conamine quaerit Qua data porta sugam, & sinuosa volumina torquet, Perque vias tenues sensim eluctatur in auras reverse Vel pars illa animae, qua corpus sensit, in 1860

645 Best divisa 1600; & motum Lieu. arbitror autem.

Judicio quaecunque carent non posse dolorem.

Ant alliquid sentite: etenim vis maxima sensus: I

Cognitione shift: qui plus cognoscit, habetque.

""Judicium majus, patitur magis se magis ident!

650 Gaudet, sed Attpiet atque bebeies minus omnia adrait; Lacduntur minus; & metuant minus, & minus algent Atque calent, wix dignostruit adversa secundis; Non igitur quoniam doleat eauda illa movetur? A Nil etenim sentit, quia vis quae judicat illori illori 1865. Non est, sed capitis parto in meliore remansio

Unde

Unde prior mihi causa magis vera esse videtur:
Sic igitur motus sit, quo viventia sese
Proripiunt, tamen hoc praedictis addimus unum,
Quod quandoque bonum praesens, quum possithaberi.

660 Non movet aut petitur, quia non cognoscitur, ergo Cognitio motus etiam causa esse videtur, Immo praecipua est. quis enim cupit illa petitve Quae provius nessit è caeca est per se ipsa voluntas, Nec quicquam sibi velle potest sine lumine mentis:

665 A quo si suerit minus illustrata, sinistrum
Carpit iter, specieque boni decepta labascit.

Verum haec de moto satis. hinc videamus, ut ipsum
Viventis corpus grandescit, quomodo siat
Crementum, & certo cur tandem limite sistat.

670 Aethereus quidam est ignis, qui animantia quaeque Vivisicat clausus membris ac pectore caeco: Hunc humor genitivus alit, ceu slamma lucernae, Occaso jam sole, levi nutritur olivo, Hig stomacho immissa epulas coquit, inde per artus

675 Sparguntur partes subtiles, unde medullae,
Ossantia augescit corpus: velut imbribus herbae
Ac plantae crescunt, solis virtuta juvante.
Si multus suezit validusque hic ignis, & humor
680 Conveniens adst. quantum calor ipse requirit,

Fit

Uni's

Pit magnum augmentum : tandem finitur, & ulm'a . Nom rendit, quum fit virtus finita caloris: · Quordemum languente, solet decresoere corpusi Hoc patet in fenibuse funt hi namque minores 683 Incurvique, cavo spectantes lumine matrem. Descri Deficit ignis enim, & languet calor ille animalis: Deficit humor item nativus, quo fine vita Stare nequit : veluti non lucet flamma lucernae Si defint alimenta illi , redeuntque tenebrae. 690 Jam: wero motus, animi dicamus; & unde . 114 227 Proveniant. res abstrusa est, tamen excutiemus Qua mens nostra tenus poterit pertingere verum. Acide ira primum. Audaces facit ira pericli Contemptrix, auget robur, viresque ministrat; 695 Qua fuadente, hostem impavidi, Mattemque cruentum Aggredimur, raptisque in praelia currimus armis. , Caula est nimirum languis qui accenditur, & cor Flammivomum fellisque liquor diffusus amari. Irae etenim sedes fel creditur, ipsique bilis 700 Materiam praebet stimulis, caecoque furori. 327 Hine, quae felle carent animalia neutique possunt Irasci, pacemque colunt, ac bellactecusant, any Hinc, quibus est fanguis fervention, atque caloris Vis major, tumidam cirius labuntur in iram. 705. Sic juvenes, fic & quorum mera vina replegant; oct

Plus

:19

» Plus acquoifibras; facile excandefeere notum eff. Ergo anima indighans bilem cum fanguine misset, Deinde manus ad bella armat; mox vulneta finnt. Nam prius infam canimam laedens injuria turbabi

710 Quae turbata; dehine corpus movet: unde videntur Erfare hi; quicunque animam non posse moven Contendunt: nam; si nunquam moveatur; opostet Stare loco atque gradu corpus quoque semper eddem. Motus enimovasius varium, simul indicat esse

715 Motoreme fol urutaturi, imutanturi & umbraccal Car nunc hastroddunt, munc fillas organa voces? Nempe quignime filluc volitat manus, & vidisetfos Dum tactus agitat, varium dat fillula cantum M Sic animas affectus prius accipit ipla latenter.

Aut hujus membri officios, impertitur kujus de Aut hujus membri officios, impertitur & illicated quod habet latitans in fest ut videatur & extet,

Haud aliter quam quum fido rex dicit amico, ill

Atque aperiti secreta animo, quae postmodo cursis

725 Divulget populis, & divulgata patefeant.

1. Sie etiamifte amor: nami quum mens dulce quid optat

Usa ministerioscordis, tunc pandit amoremical

Corde amor, ira, timor, votum, spes, cura voluptas, Tanquam arce in quadam, cum anima versamur, & inde 730 Membrorum officio excurrent per corporisui bem

Digitized by Google

At

At de istis alias forsan dicemus abunde, Si Deus annuerit nobis facilesque Camoenae. Sufficiat nunc, affectus fieri prius omnes In natura animi, causis venientibus extrà:

735 Deinde hos vel membri vel fanguinis aut humoris Cujuscunque opera effundi, in lucemque propelli. Juncta etenim cum fint corpusque animusque, necesse est Communes motus, communia vulnera utrisque Accidere, inque vicem sese mutare, quod uni

740 Infertur quamprimum aliud quoque sentit, habentque Sympathiam, tanto se foedere complectuntur.

Post haec de sensu, quoniam properamus ad ipsum Chelarum sinem, breviter, mea Musa, loquamur.

Quinque dedit sensus natura animantibus illis
745 Quae sunt persecta: ast aliis non tradidit omnes,

Atque ideo possunt meritò impersecta vocari, Quales lumbrici, & talpae, conchaeque marinae, Cochleaque & spinis circumvallatus echinus.

Hos inter sensus praestantior esse putatur

750 Visus: quandoquidem menti certissimus hic est Nuntius, ostendens illi quae plurima terris, Naturae ingenio ac mira virtute, creamur, Tot slores, herbas, fructus, animalia, plantas, Tam multas lapidum species, tam multa metalla:

755 Oftendens etiam quos pascit in aequore Proteus
O Squammi

Squammiseros populos, & monstra natantia ponto: Quodque his est majus, coelestia templa Deorum, Stellarumque globos, & sancti lumina solis: Mitto ea quae sacium homines, quae lingua reserre

- 760 Nulla potest. ergo hic sensus pulcerrimus atque
  Optimus est, in quo sedes bene creditur esse,
  Praecipuumque animi hospitium: quotiesque videre
  Aut affari aliquem volumus, tune lumina nostra
  Ejus in adversos oculos intendimus, ac si
- 765 Totus homo atque animus totus consisteret illic.
  Nempe oculos animi speculum quicunque vocarit
  Verus erit: nam blandus amor lucescit in illis,
  Apparentque odium, feritas, chementia, maeror,
  Laetitia, improbitas, pietas, prudentia, nec non
  - 770 Stultitia, ambitio, timor, ira, audacia, culpa.

    Sed vifus quo fie pacto? diversa sophorum

    Judicia exquirant alii, nos prodere paucis

    Conemur quicquid vero quadrare putamus.

    Scire opus est unam esse animam, minimamque, videri
  - 775 Ut nequeat: tamen innumeris prope viribus aptam,
    Quas illi natura dedit, fammusque creator.

    Haec auget, nutrit, generat, mover, afficit, audit,
    Gustat, odoratur, tangit, videt, & cognoscir:
    - Quae vis praecipua est & maxima, coelisibusque
  - 780 Cognata ac propria has igitur per corporis artus Diffur-

Diffundit wires, quae certis partibus haerent, Perque oculos lucem admittit, variosque colores Percipit, atque omnes dijudiçat ipfa figuras Pupillae officio, & totum confiderat orbem.

785 Sic quoque per nares diversos prendit odores,
Perque aures haurit voces, strepitusque, sonosque:
Per gustum haec eadem sentit genus omne saporis:
Per tactum à calidis discernit frigida, duraque
A minime duris, à laevibus aspera, demum

790 Sunt quinque ipfius comites, fidique ministri, Per quos cognoscit res omnes: queis sine prorsus Inscia lethaco torpebit pressa sopore. Ergo oculi quum sint vitrei, densoque nitoro Perspicui, apprehendunt rerum simulacra, tenentque,

795 Non secus ac speculum soleat, praesentia quando Luminis intersit: cujus virtute creantur Senssicae species, sucrit nisi pupula lacsa. Has species menti (capitis namque arce suprema Mens habitat, solioque sedet regaliter alto)

800 Ostendunt oculi: tune prudens illa sagaxque
Cognoscit rem, cujus adest formalis imago.
Haec eadem vocum discrimina mille, sonosque
Innumeros mira vi percipit, ingreditur quum
Incolumes aures aer elisus ab ipsis

805 Corporibus: namque est aër tenuissimus, atque

Mobilis

Mobilis in primis: qui quum se corpora pulsant Deprensus medio actutum dissultat ab ictu, Irrumpitque cavas penetrans violenter in aures, Janua clausa licet suerit, clausaeque senestrae:

- 810 Usque adeò est tenuis nec non penetrabilis aer.

  Quinetiam pisces piscantum gurgite ab alto

  Horrescunt strepitus, pavidique in retia currunt:

  Quippe aër penetrare potest in viscera Nerei.

  Inde tument sluctus, inde importuna minaxque.
- 815 Saevit hiems, qua urgente vovent pia munera nautae.

  Dura igitur quoties collidunt corpora sese,

  Aut quoties aer pulsus vehementer in illa

  Concava praesertim per stricta foramina transit,

  Diversae ac variae siunt vocesque sonique,
- 820 Ut varia est rerum natura, & forma locorum,
  In quibus ipse aer gignit vocesque sonosque.
  Sic tuba longè alium reddit quàm tibia cantum.
  Sic Pelusiacis discordant nablia sistris.
  Ac veluti jactu lapidis perculsa movetur
- 825 Unda in multiplices orbes, fic percitus aër
  Diffundit spiras longe lateque rotantes:
  Atque ideo multis vox insonat auribus tsta
  Ut multis etiam speculis una maeret imago.
  Ast odor ut nares intret dicamus, ab ipsis
  830 Rebus pertenues sumi egrediuntur, & auras

In-

Inficiunt late: veluti quum tura videmus
Panchaea aut prunis cinyreia dona cremari.

Fit gustus linguae officio, curvique palati.

Namque his percipitur rerum gustabilis humor,

835 Qui penetrans tangit sensum, ingeneratque sapores.

Tactum autem sanguisque & spiritus efficiunt, qui

Passim per corpus ssuitant: animantibus iste

Sensus inest cunctis, cunctis quoque gustus inesse

Creditur: ast homini meliorque & major uterque est:

840 Hine etiam est homini quam aliis prudentia major.

8unt qui aliter credant sieri praedicta, negantquo

Acceptas oculis species causam esse videndi:

Aëre nec medio esse opus ajunt, ut videantur

Res, aut audiri possint: namque omnipotens rex
845 Tot vires animae concessit, quot genera ipse

Effinit rerum, ut posset comprendere cuncta.

Quaeque suum agnoscit genus apte, ac percipit últro.

At contemplatur mens omnia, & omnia cauto

Judicio expendit quaecunque à sensibus hausit,

850 Et verum atque bonum divino examine librat and and Mens igitur sol est animae, sunt sidera sensus. Sic perhibent quidam: sed nos properamus, se sita Linquimus excutienda aliis, sinemque propinquim Appetimus: quia jam chelarum extrema tenemis.

855 Colligitur tamen ex dichis, ac perspicitur, quodo one

: **4**

Est anima aethereum quiddam, sine corpore vivens, Omnia vivisicans, cognoscens omnia, Divium Quatenus ille hominumque pater permisti: ab illo Tradita cuique rei est certa & finita potestas.

- 860 Illi autem soli vis est sine sine, potessque
  Omnia quae sieri possumt, à lege solutus.

  Nam si anima & sentit, & duncta intelligit, esso
  Non est corporea, aut corpus: quia corpora nulla,
  Non terra, unda, aer, ignis, neque condita ab issis
- 865 Has per se vires retinent: non est dubitandum

  Esse animam semen quoddam coeleste, Jovisque

  Progeniem aeteinam, cui tantum cognitionis

  Cessit, ut immensum valeat comprendere mundam.

  Quid si atomi, quas nonnulsi sinxere sophorum;
- 870 Sunt animae potius, quam coppora? corpora mainque Omnia sunt quanta, & possque intraterialis.

  Nempe anima est individua, atque iminaterialis.

  Et veluti centrum quoddam, ad quod plurima tendit
  Linea, per sensus quia contra seruntur ad illam
- 875 Undique, ceu fluvii concurrent undique in requor.

  Quare illos minor qui dicunt tempore eodem

  Apfam animam extingui & corpus, pariterque perire.

  Nam licet hoc effet, debet ramen ufque taceri:

  Non funt hace dicenda palam, prodendaque vulgo:

  880 Quippe hominim plerique mali, plerique (celeffi:

7. ()

Qui

Digitized by Google

Qui si animam credant nihil esse à sunere, nilque Posse pati postquam semel est egressa, nec ullam Desunctis poenam insligi, sormidine adempta In scelus omne ruent, consundent sasque nesasque.

885 Praeterea multi, qui sperant posse beati
Post mortem sieri, & versari cum Jove semper,
Atque ideo sese dedunt virtutibus ultrò,
Ac bene de multis qua possunt parte merentur,
Si post sata dati sibi praemia nulla purarint,

890 Illico torpebunt, & tot benefacta peribunt:
Tot spatiosa etiam templa & speciosa, tot arae
Insignes auro & peregrino marmore, demum
Relligio, & pietas, & honor, cultusque Deorum
Ad nihilum venient, si homines nil morte relinqui

895 Crediderint, animasque in ventos prorfus abire.
Semiferum vulgus frenandum est relligione,
Poenarumque metu: nam fallax atque malignum
Illius ingenium est semper, nec sponte movetur
Ad rectum: virtus invisa molestaque vulgo est.

Quae nos conciliat superis, & jungit olympo.

Nemo igitur bonus & prudens audebit apertè
Dicere, mortalem esse animam, & corrumpere vulgus.

Nunc tamen ess multa nobis satione probandum.

905 Hanc esse immunem leti, geternamque manage i

Ut Christi cultor testatur, bruhciphagusque Judacus credit, praeputia nostra perosus: Quae Deus haud faceret, si non facienda putaret: Ac gens ferme omnis concordi praedicat ore.

- Oto Principio, quicquid simile est magis omnipotenti Cunctorum domino diuturnius esse fatendum est, Persectumque magis: nam quod durabile non est, Sed citò dilapsum perit, impersectius esse Quis neget? atque ideo durant coelessia semper,
- 915 Quod divina magis sunt & persecta: sed isla
  Proxima quae terris, quae coclo amota videntur,
  Quum sint impersecta, brevi sugiuntque caduntque.
  Ergo animus noster, quum vita & cognitione
  Divinae similis naturae appareat, intra
- 920 Corporeos fines claudetur? nec magis ipfe Quàm caro durabit, neque vivet longius aevum? Praeterea corrumpi animus nequit; hac ratione, Quòd fimplex, & materia seclusus ab omni est. Huc accedit item, quod corpore debilitato
- Confilio superat juvenes, mentisque vigore.

  Ingénio plerumque caret qui robore praestat.

  Raro utrumque Deus cuiquam largitur, ut idem
  Sit sapiens, & sit robusto corpore pollens.
- 930 Quare, si longo fráctis jam viribus aevo

Fortior

Fortior est animus, non ipse à corpore pendet, Sed per se est aliud quiddam, & post sunera vivit. Nonne etiam quum pes doler, hunc mens ipsa dolorem Indicat? haud dubium est. sed quomodo mentis ad arcem

- 935 Pervenit iste dolor? num sursum tendit ab imo,
  Paulatim ascendens ut sumus? non: quia multae
  Partes, non solum (si sic) pes ipse doleret,
  Nec pedis, at potius partis quae proxima menti,
  Tunc sentiretur dolor, unde probatur apertè,
- 940 Corpoream non esse animam, & sic morte carere, Quum medii nullius egens distantia tangat. Adde his quod, quoties reminisci aut singere quicquam Egregiè volumus, vel quicquam intelligere aptè, Tunc animum revocare opus est à sensibus, unde
- 945 Nonnulli ut melius meditentur lumina claudunt,
  Aut fese à turba abducunt, loca sola petentes:

  Vel quum nox pieco terras velamine texit,
  Et jam lethaeo torpent animalia somno,
  Pervigilant, tacitique toro, extinctaque lucerna,
- 950 In tenebris acuunt contractam à corpore mentem.

  Nempe animum turbant sensus: populantur eundem
  Affectus, redduntque hebetem, involvantque tenebris:
  Non secus ac nitidum praetexunt nubila solem.

  Ergo, si propriis residens penetralibus, intra
- 955 Ipse suas latebras, fugiens à sensibus, atque.

Cor-

- 960 Corpore, & aeternum vivens durabit in aevum.

  Denique quum fit homo medius bruta inter & infos
  Coelicolas, commune aliquid refinebit utrisque.

  Corpus brutorum est, animi natura Deorum.

  Altera pars moritur, nescit pars altera letum.
- 965 Non igitur prorsus delet mors omnia: namque Letiferis animus laedi nequit ipse sagittis: Praedictis etiam possum connectere, quod si Nil superat nostri post sata, videbitur esse Injustus Deus, atque malis praebere savorem.
- 970 Quippe hi dum vivunt laetis plerumque fruuntur:
  His neque divitiae defunt, neque grata voluptas:
  Hos decorat praeclarus honos, & gratia vulgi.
  Contrà faepe bonos vexat fortuna malignis
  Cafibus involvens: nunc paupertate premuntur,
- 975 Nunc morbis, aliquo femper tristantur amaro:
  Quare animus busto superest, scelerumque suorum
  Dat poenas: vel, si bonus est, bona praemia sumit.
  His aliisque modis multis ostendere possem
  Immortalem animi naturam, incorporeamque.
- 980 Sed satis est: jam me finis vocat. haud equidem sum.

Nescius, harmoniam dici quoque, non tamen aptè, Ipsam animam: ac veluti missis ex vocibus exit Harmonia, & variis siunt bona pharmaca rebus Compositis simul, unde oritur vis ipsa medendi:

- 985 Sic elementorum certa ratione modoque
  Junctorum, & coeli pariter virtute creari
  Quidam animam rentur: quae paraim corporis intra
  Septa manet, partim causas sortium ab extra.
  Ut visus virtute oculi, externoque-creatur
- Quo fine nec tellus quicquam, nec gigneret aequor.

  Nimirum haec falsa est, & peccat opinio: namque
  Si sic, non posset corpus consurgere contra,
  Et carni unde oritur capitale indicere bellum
- 995 Ipfa anima, & vario motu in contraria ferri:
  Sed semper foret una eademque, ut quaclibet ust vis,
  Quae solet ex missis divino numine nasci:
  Ut patet in genere herbarum, gemmisque beatis.
  Quidam etiam censent, animam nihil esse soluto
- Corpore, quòd fomnus, qui mortis fertur dirago.

  Et fenfum & mentem nobis auferre videture.

  Vel quia diversis causis aegresore cernunt.

  Ac multis variisque modis, ne munere possit

  Ipsa suo singi, mentem laedique premique

  2005 Aspiciunt, nec non cum corpore crescere, &/unà

  De-

Deficere: ut patet in pueris, senibusque, virisque. Ignarus puer est, prudens vir, desipit aetas Ultima, corrumpit corpusque animumque senectus. Quinetiam dicunt: Si anima est divina, potessque

- So Vivere sejuncta à membris mortalibus, ut quid Se miserae carni insinuat? cujus vitio tot Perpetitur mala, & admittit tot slagitia? ergo Stulta est, si sponte hoc facit: at si invita nesandas Corporis ingreditur latebras, quis cogit? an ipse
- Tots Juppiter? ergo Deus nequaquam hanc diligit: immò Carcere quam clausit tam turpi odisse videtur. Et quum nec corpus, nec quanta existat, ab ipso Corpore non credunt ulla vi posse teneri. Praeterea per se (nisi discat sollicitè) quum
- Per se animum nihil esse putant post corporis usum.

  Discere tunc etenim poterit nil, sensibus ipsis

  Corruptis morte, unde omnis doctrina paratur.

  Quidam ajunt unam esse animam duntaxat in orbe,
- 1025 Quae vitam tribuat cunctis viventibus: ut fol Unicus est oculis animantum causa videndi.

  Aeternamque putant illam, licet extinguantur Corpora: ut extinctis oculis aeternus adest sol. Has non difficile est nugas ratione potenti
  1030 Vincere: sed vereor ne sim prolixior acquo.

Non

Non deerit qui rectè istis respondeat olim Quaesitis, nodosque omnes dissolvat ad unguem. Vir macte ingenio, vivet tua gloria mecum, Nostraque (quid dubitas) laudabunt scripta minores:

To35 Aude opus egregium, & coelestia dissere terris.

Unum hoc adjiciam, quod quivis nosse valebit:
Acternam esse animam, & divino semine natam,
Si sensus atque affectus compresserit omnes:
Si spernens prorsus mortalia gaudia sese

To40 Abdicet à curis terrenis, assiduoque

Conetur studio ad superos extollere mentem.

Tunc etenim sapiens siet, poteritque sutura

Cernere, vel vigilans, vel somno oppressus inerti.

Hoc pacto cecinere olim ventura Prophetae.

A terris magis atque à carnis amore recedit.

At pecudum ritu fequitur pars maxima fensum,

Nec bona cognoscit nisi quae sunt corporis: hinc est

Quòd plerique putant animam succumbere morti,

Divinum spectare, atra caligine pressi.

Sed de anima sint ista satis. redeamus ad ipsum
Autorem mundi, quem concludamus ab omni
Corpore sejunctum: & sine corpore millia multa

1055 Esse, quot in silvis frondes gignuntur opacis:

Vel

Vel si corpus habent, tenue est, nec prorsus ab ullo Percipitur sensu, sed sola mente videtur. Atque haec in primis sunt entia vera, suique Juris: nulla etenim carnis contage laborant.

1060. Tu verò hic jam Musa tace: mox, quum volet ille Qui mea labra movet, mecum scrutabere causas Rerum quas sieri sub lunari orbe videmus, Contingant sato, an nulla ratione serantur. Interea dum sol Nemeaei terga leonis

Ingeminant raucos strepitus, quaeramus, in umbra
Aut lauri aut myrti suavem spirantis odorem,
Propter aquae crepitantis iter, Pimplaea, quietem.
Ipsa quies animum reficit, revocatque vigorem.

Nox ubi regressae fuerint post otia vires,
Rursus ad altisonos (adsis modò, Diva, tuoque
Numine me foveas) tentabo accedere cantus:
Et si fortè mihi vultu fortuna benigno
Auxilium tulerit longos miserata labores,
ro75 Pauperiemque procul curasque sugarit amaras,

Totus ero tecum, tuaque intra limina semper Versabor, sola haec suerint solatia nobis:

Tunc Aganippaeis ubertim explebimur undis,
Insuesumque melos Cirrhaea in rupe canemus.

SYNOPSIS LIBRI VIII.

De fato bic agit autor, quod definit id quod Deus semel satus est, à quo omnium cansanum secundarum series dependet: unde casum of fortunam nihil nisi nomina inania sine sensu esse recte concludit. Providentiam Dei cum libero arbitrio conciliare admititur, explicando, quid sit liberum arbitrium, nempe rectae rationi obediens: quod Providentiae divinae non adversari, sed cum ea semper concurrere, probat. Cumque animi adsectus rectae rationi bellum continuo moveant, his demum debellatis mens bumana libera disi meretur: quae si contrà libidinibus indulgens, ab illis quocunque rapitur, minimè libera disi posest, quam sententiam sus tractat er adstruit. Duas tresve alias objectiones proponit, in quarum ultima resolvenda nimium Epicureis savere. Deumque humana non curare, contra superius allata, statuere videtur. Postremò objectionem, quare boni saepe miseri, mali autem haud rarò fortunati evadant, dissinguendo inter animi er corporis, sive vulgi er sapientum bona, seliciter satis resolvit; er per totum porro librum Dei Providentiam à pravis consequentiis pro virili vindicat.

S C O R P I U S.

UR tam diverso mortalia tramite pergant,
Haec in honore aevum ducant feliciter, illa
In tenebris jaceant multo vexata labore,
Pieri pulcra, doce: tibi enim fas nosse Deorum
5 Consilia, & rerum causas aperire latentes.
Sunt qui cuncta putent caeco contingere casu,
Nec mundum ratione regi, quòd plurima cernunt
Indignis decorata bonis, & plurima contrà
Indignis agitata malis, discrimine nullo
10 Prudentes justosque premi, regnare scelestos,

Virte

Virtuti vitium praeserri, & templa cremari Fulminibus, prodesse etiam sua crimina multis. Talia quum sieri videant, pars maxima credunt Aut non esse Deos, aut illos spernere quicquid

- 15 In terris fiat, solique incumbere coelo.

  Hinc temerè incertoque ajunt ferri omnia casu.'

  Ast aliqui tibi dant regimen, Fortuna, vocantque

  Te dominam rerum mortalia sceptra tenentem,

  Instabilique rota versantem cuncta protervè:
- 20 Erexitque aras tibi quondam ignara vetustas, Et cecidit votiva tuis saepe hostia sacris. Non desunt quoque qui committant omnia satis, Et credant certis satorum legibus orbem Disponi atque regi, aeterno stabilique putantes
- 25 Ordine, ceu choreas & pompas, cuncta moveri, Cuique fuas partes tribui, ac si fabula agatur, Quas implere opus est, dum totum transigat aevum. Utilis est certe, & pulcerrima, difficilisque Quaestio, nec nostris praetermittenda Camoenis.
- 30 Nanc igitur primum dicamus, quòd fine causa Esse potest nihil, aut fieri, sed causa necesse est Ut suo ab essectu distet, diversaque res sit: Quandoquidem nil se gignit, nil provenit à se, Nilque sui causa esse potest, ergo infinitus

35 In causis processus erit? minime: sed oportet
Nimirum

Nimirum esse aliquid primum, à quo maximus ordo Causarum incipiat, qui à summo tendit ad imum. Hanc igitur seriem causarum diximus esse Fatum: quod Deus ipse semel quasi fatus, ut ista

40 Omnia fic fierent, decrevit lege perenni.

Sed quo quaeque magis causa est contermina primae,
Et vicina, hoc est aliis mage digna, potensque,
Subjectasque sibi movet, ae dominatur essem.

. Ens primum causa est, & non effectus: at imum

45 Effectus tantum debet, non causa vocari.

Quae media existunt, his nomen adhaeret utrumque.

Quòd si causarum non esset nexus & ordo

Perpetuus, si alia ex alia non pendeat, ac si

A summo junctis nodis ducatur Olympo

50 Louga catena, usque ad nigri regna insima Ditis,

- Quod dictu abfurdum est, plura uno prima Ditis,
  Principia, & causae primae multae invenientur.
  Tunc discordabunt inter se, ac magna cicbunt
  Praelia tot reges, quia regni summa potestas
- Non patitur plures: fic mundus non erit unus,
  Nec pulcer: namque est ordo pulcerrima rerum.
  Sed dicet fortasse aliquis, descendere ab uno
  Principio rerum summo plures simul inter
  Sese distinctas causas, ut solis ab orbe
- 60 Plures emanant radii discrimine quodam

Dis-

Digitized by Google

Disjuncti, quorum non hic dependet ab illo, see Sed pariter cuncti à fonte egrediuntur codem: Sic non esse opus ut pugnent, seseque vicissim supportant: fiquidem via non est omnibus una

- 65 Non modus hic malus est, non haec sententia multum Displicet, at sorsan vera est: tamen aspiciamus Interius, procul excussis à mente tenebris.

  Quippe humana nequit mens lucein attingere veri Tam citò, tam facilè, & falli solet ipsa frequenter.
- 70 Hinc tam diversae sectae, & contraria dicta.

  Hic ait, ille negat: propria est ita opinio nobis,

  Ut Divis ratio: certi mortalibus est nil.

  Ergo si plures causae sunt immediate

  A prima (ut dictum est) quaero, an sit quaelibet aequè
- 75 Perfecta: haud ullus tunc ordo patebit in illis.
  Namque ubi nil primum, & nullus gradus, aut discrimen
  Cernitur, ordo illic poterit quoque nullus haberi.
  In quovis genere invenies primum, mediumque,
  Nec non postremum: genus est absque ordine nullum.
- 80 At si non aequè persecta est quaelibet, ergo Impersectum aliquid Deus essicit ? hoc mihi dictu Dissicile est: aliis possum concedere causis.

  Quare unus primae causae tribuatur, & idem 1
- 85 Effectus: reliquas autem, quo quaeque recedit

A prima magis, hoc plures, minus at perfectos Crediderim facere: ut plures quoque gignere fructus Arbor non bona consuevit, sed deteriores. Semper plura bonis mala sunt, & tristia laetis.

- Nerum inter causas quo quaeque potentior, atque Altior est, hoc & vitae & rationis habet plus, Simpliciorque eadem, magis & substantia pura est. Inferior contrà quaecunque est, debiliorque, Possidet illa minus vitae, minus & rationis,
- 95 Sed concreta magis, magis à substantia abhorrens.

  Quod patet in terris: ubi parvo tempore durant

  Omnia, ubi ratio apparet vix ulla, ubi purum

  Nil est, sed multis ex rebus omnia constant.

  Mista & composita in terris sunt cuncta, videri
- Penditur hic, folis honor obtingentibus illi est:
  Conditur illa intus caesis abstrusa latebris.
  Hinc est quod pluris bona corporis ac fortunae
  Fiunt, quam virtus animi: substantia namque est
- 105 Fermè hominis virtus: at in hoc substantia mundo
  Exulat: illi etenim patria & domus, & sua sedes
  Coelum: ubi habet sidos comites, verumque bonumque:
  Hoc igitur pacto ex causis contexitur orbis,
  (Ut dictum est) servans aeterno soedere cuncta:

110 Nec talem, nisi fortè Deus, solvisse catenam

Ulla

八种 香門 中人人名英英古斯

Ulla potest vis, aut series immensa dierum; Ex his quicquid erit, vel nunc est, vel suit olim; Exoritur causis, vires quibus omnibus ipse Rex superum, certis metis, & tempore certo

- 115 Constituit, certisque modis procedere justit.
  Atqui non nescire opus est, concurrere plures
  Interdum causas, ut quicquam siat ab illis.
  Contingit tamen haud temere hic concursus, & ista
  Missio causarum: sed fatorum ordine certo
- Ouncta meant: certis subject legibus omnia
  Omnipotens ille astriferi saber amphitheatri,
  Mensuramque dedit rebus, quascunque creavit.
  Quare non verum est quod nonnulli asseruere,
  Esse nihil certi in rebus, contingere casu
- 125 Omnia, nec curare Deum mortalia quenquam: Errant nimirum quibus haec sententia adhaesit, Quandoquidem casus nihil est, nisi opinio quaedam Futilis, haud multum distans ab imagine somni: Quicquid Aristoteles, vel quivis dicat, eorum
- 130 Dicta nihil moror, à vero quum forte recedunt.

  Saepe graves, magnosque viros, famaque verendos

  Errare & labi contingit, plurima fecum

  Ingenia in tenebras consuerunt nominis alti

  Autores, ubi connivent, deducere easdem:
- 135 Tantum exempla valent, adeo est imitabilis error.

Nemo putet fibi me addictum. mihi flectere mentem Sola solet ratio, ratio dux fida sophorum est: Hanc scrutator amet veri, inprimisque sequatur. Quod vero casu nil sit, me credere cogit

- 140 Ipía rata atque potens ratio. nam si omnia certis (Ut dictum est) causis, certo ordine, tempore certo Supremi jussu rectoris progrediuntur, Quo sit persectus mundus, ne noxius error Tantum solvat opus, quam sedem casus habebit
- 145 Ambiguus, varius, Vertumnum & Protea vincens? Ut vacuum, fic & casum natura recusat. Incertum in mundo nihil est, sunt omnia certa, Ipse Deus, natura, aether, elementa, & ab illis Quicquid vel factum est, vel fit, vel fiet in aevum.
- 150 At si quid foret incertum, non omnia certè Mens sciret divina, aliquis cadet error in illam: Quod dictu absurdum est. nam qui facit omnia novit Omnia, nilque potest ipsum ulla ex parte latere. Quanquam aliqui dicunt, quod fi mortalia nosset
- 155 Aetherei mens illa patris, vilesceret. atqui Errant: namque malus nemo est, quia non bona novit, Nec vilis, quia non pretiofa intelligit: albus Non fit proinde aliquis, quod rem bene percipit albam: Nec fol deterior, quoties illustrat iniquos:
- 160 Nec quia fortè lutum radiis ferit, est ideo ipse Foedus:

Digitized by Google

Foedus: non fordet lumen, quum fordida tangit. Sic non vilescit quum vilia fortè capit mens: Imo decet novisse malum, at secisse nesandum est. Ergo Deus nil ignorat, scitque omnia quae sunt,

- 165 Quaeque fuere olim, & quae mox ventura supersunt:
  Quae nisi certa forent, sciri non posse fatendum est,
  De certis etenim tantum ipsa scientia habetur.
  Quinetiam vates, referunt si quando sutura,
  Praedicunt certosque dies, & nomina rerum
- To Certa canunt: quod non fieret, nisi quaeque sutura
  Certa sorent, veluti quae sunt, quae & praeterierunt.
  Attamen hic sieri casu nonnulla videntur:
  Ut si imbrex dejecta alto de culmine tecti
  Vi boreae quenquam seriat, vel siquis opertos
- Thefauros reperit, puteum dum defodit altè:
  Talia nimirum casu contingere vulgus
  Autumat. ast eadem non est sententia nobis.
  Nam, licet eveniant praeter spem talia multa
  Incertis nobis atque imprudentibus, ergo
- 180 Propterea in rebus debemus ponere casum?

  Nostrum scire quidem, aut nescire nihil variat res.

  Non est proinde ignis calidus, nix alba, nitens sol,

  Quod scimus sic esse: immo magis ordine verso,

  Nascitur ex ipsis humana scientia rebus:
- 185 Atque ideo scimus sic esse, quod ipsa ita res est:

Et

Et mens nostra potest falli, non res: ego de re Nunc loquor, & quaero an casus dominetur in illam. Nec mihi nunc cura est fieri rem necne sciamus. In nobis igitur tantum, non rebus in ipsis

Omnia certa igitur: nam motu semper eodem
Versatur coelum, atque eadem nascuntur eissem
Seminibus semper, semperque elementa tenorem:

195 Ipfa fuum fervant: & partes annus eastem
Semper habet: siquidem post ver ferventior aestas
Extemplo subit, hanc pomis comitatus & uvis
Autumnus sequitur, post quem sua frigora secum
Ducit hiems, gelidisque Aquilonibus omnia torpent.

Non herbae mutant vires: animalia femper
Ex issum constant membris, & moribus issum.
Nec sieri aut errore, aut casu monstra putandum,
Quum certas habeant causas, ut trissia monstrent:
Unde illis nomen, quare & portenta vocantur.

205 Sponte sua haec natura facit, quae saepe jocatur Informes edens partus, ludicra creando: Ut pictor, qui causa animi quandoque siguras (Sit licet ipse opisex bonus, egregiusque magister) Gibbosas, naso ingenti, labroque tumenti,

210 Pingit, digna satis vano spectacula vulgo.

Ergo

Ergo cuncta modo quum fiant semper eodem, Rarus & instabilis casus nil juris in orbe Prorsus habet, quem summa Dei sapientia torquet: Ut sacile agnoscet qui, quam miro ordine, quamque

- 215 Perpetuò, quàm concinnè & bene machina mundi Condita fit, secum reputet, quàm membra animantum Sint propriss aptisque locis disposta, suisque Utilia officiis & convenientia pulcrè, Quàm nihil incassum faciat natura, Deusque.
- 220 Qui secum haec reputat, non casu, sed ratione,
  Consilio, jussuque Dei sieri omnia dicet.
  Sed nunquid fortuna regit mortalia, sicut
  Non pauci credunt? pulcrum & laudabile scitu est
  Hoc quoque: quare animi vires huc slectere oportes.
- 225 Ipsa tamen fortuna prius cognoscere quid sit,
  Est operae pretium. hanc prisci coluere, putantes
  Esse Deam quandam terris, coeloque potentem:
  Atque illi struxere aras & vota tulere.
  Asse go non reor esse Deam, nec coelicolarum

230 Foemina vel mas est quisquam. nam sexus ab illis
Prorsus abest: nec gignuntur, nec morte teruntur,
Ut quidam cecinere olim, sortasse putantes
Esse Deos nostri similes. ô pectora caeca!
O capita Anticyrae succis curanda meracis!
235 Creditis esse Deos, ut nos? thalamosque Dearum

Digitized by Google

In-

Ingressos blando compressu gignere prolem? Ergo Deum quendam potius dicamus, & imum Degeneremque ideo terrae pelagisque tenentem Vilia regna, ubi tot funt crimina, totque dolores,

240 Tot pestes, ubi nil tutum: namque insidiarum Omnia sunt plena & fraudum: Deus iste vocatur A Christo & Paulo princeps mundi hujus: eundem Laurigeri appellant Ditem ac Plutona poëtae, Qui stultis favet atque malis, insontibus asper.

245 Haec domus, haec fedes, haec tali digna tyranno Regia, quem vulgò Fortunam dicimus. atqui Omne malum est infra lunam: nox atra, procellae Terribiles, frigus, calor, importuna senectus, Pauperies malefuada, labor, dolor, improbitas, mors.

250 Supra autem lunam lucis funt omnia plena, Nec non laetitiae, & pacis: non tempus, & error, Et mors, & senium est illic, & inutile quicquam. Felix, ô nimium felix, cui fedibus illis Tam pulcris, & tam jucundis, tamque beatis

255 Vivere concessium est supremi munere Regis! Caeterùm opinantur quidam, plenum esse Deorum Mundum hunc, & multos ipforum degere vitam Aëris in campis latis, quos daemonas Argi Indigitant, curamque hominum gerere atque animantum

260 Quotquot alit tellus, & naufraga Amphitrite,

Arbitrio-

Arbitrioque suo bona vel mala tradere, honores, Gaudia, divitias, atque his contraria, quare Grande operae pretium est, illis utcunque placere, Quod sieri & sacris & carmine & arte magorum

- 265 Censent nonnulli, ac nobis (modo rite vocentur)
  Apparere ajunt, nostrisque adsistere votis,
  Nilque homini melius contingere posse, nihilque
  Dulcius in vita qu'am conversarier issis
  Cum Diis, praesentes affari, audire loquentes:
- 270 Quod certè paucis mortalibus arbitror esse Concessum: justis tamen, & qui desidiosae Illecebras carnis, lascivaque gaudia temnunt, Terrenasque abigunt curas, coelessia tantum Mirantes, tantumque pium recumque colentes.
- 275 Quanquam etiam sunt qui credant, hos daemonas inter Esse malos quosdam, atque malis parere, coactos Carminibus magicis, fierique hoc plurima pacto Turpia. nil moror hoc, nec nunc locus: ultima solis Sidera, squammosis radiantia fratribus, istud
- 280 Forsitan expedient, ubi de Diis plurima dicam, Si Deus ipse volet, qui nune mihi carmina dictat. Missa ergo haec saciamus. ego vix credere possum, Esse Deum quenquam pravum. sapientia nunquam Peccatum parit: at contrà est inscitia mater
- 285 Erroris, culpae, & sceleris. mihi nemo videtur

Sponte malus: vult namque bonum fibi quaeque voluntas Semper, judicio nifi falfo decipiatur.

At daemon fapit, id nomen si convenit illi.

Verùm utcunque sit, aut terras fortuna gubernet,

290 Daemones aut ipsi humanas moderentur habenas,
Nil extra fatum est, metiturque omnia summi
Mens Regis, cujus sine numine sit nihil usquam.
Sed dubium ex dictis oritur, nodusque prosesto
Difficilis, qualem Alcides vix, aut Macetum rex

295 Solveret: hoc multorum animi turbantur & haerent.
Nam si cuncta jubet satum, & sieri illa necesse est,
Libera non nobis, non Diis est ipsa voluntas,
Tollitur arbitrium prorsus, nec praemia virtus,
Nec poenas vitium (quod dictu est turpe) meretur.

Joo De Diis non locus est nunc dicere: sed speculemur
De nobis quid sit, deque his quae subdita nostro
Sunt generi, & possunt humana luce videri.
Dico igitur quod in his, quae sub ditione locantur
Fortunae, nihil est sine sati numine nobis.

305 Divitiae fiquidem, folatia, gaudia, honores, Imperia ex alto veniunt: nec nostra voluntas Haec tribuit. quis enim nollet sibi talia? sed nil Velle juvat, potiusque nocet, si fata repugnant. Quàm multi satis invitis tendere sursum

310 Conantur magis atque magis, fed ad ima recurrent
Semper,

Semper, & augescunt fato adversante ruinae!
Contrà illi, quibus astra favent, ullo absque labore
Nec sperata quidem, sed sponte oblata frequenter
Commoda percipiunt: quorum Rhamnusia rete,

Dum stertunt, multo distentum pisce reducit.

En aliquos claro de patre ac divite nasci
Cernimus, atque frui primo cum lacte repertis
Deliciis, & nutriri in fastigia rerum,
Ut praesint aliis, indigui saepe, regantque

320 Ipfi oculis capti luscos, vivantque licenter.

Ast aliqui obscuris miserisque parentibus orti,
In poenam & lacrimas, magnum cassumque laborem
Astiduè tolerant, nullaque expellere possunt
Sedulitate samem, semperque in sordibus haerent.

325 Quis neget haec fatis contingere damna finistris?
Sunt formosi, agiles, robusti corpore multi:
Multi etiam turpes, aegri, imbellesque creantur.
Unde istud? nunquid meritis aut crimine nostro,
Aut nostro arbitrio sieri dicemus? ab ipso

330 Nimirum haec veniunt mortalibus omnia fato.

Denique jus rerum nostrarum, & corporis hujus,
Fatum habet:est penes hoc etenim genus horaque mortis.

Hic laqueo, hic ferro, hic slammis, hic frigore, hic undis,
Ille same, ille cibo moritur: multique dolore,

335 Aut morbo, aut casu intereunt, seniove fatiscunt.

Certa

Certa dies leti est cunctis, discrimina nulla Aetatis: nec sas vivendo excedere metas, Praescripsit tetrici quas cuique potentia susi. Sic periit scirpo magni laudator Achillis.

340 Sic olim, dum Trinacriis spatiatur in oris
Aeschylus, occubuit valido testudinis ictu.
Sic passae, Anacreon, te granum perdidit uvae.
Heu quot habet mors saeva vias, artesque nocendi!
Quo magis esse procul credis, magis imminet. unde

345 Certius est quam mors, quam mors incertius est nil.

Nonnulli tamen, astrorum qui noscere vires,

Et magni secreta poli pertingere possunt,

Fatidici vates etiam, qui, numine pleni

Nescio quo, ventura vident, praedicere mortis

350 Saepe solent genus atque diem, quia certa suturi Natura est veluti praesentis praeteritique: Certa (inquam) in causa prima, causisque secundis, Quae nexu longo à prima extenduntur ad imam. Ast animi quae sunt bona vel mala nunquid ab ipso

355 Proveniunt fato? ingenium ac doctrina videntur Hinc manare: etenim poterit quis discere, si non Polleat ingenio, ac vires natura ministret, Si sortuna obstet, vel pravo in corpore languor? Hic rhetor, sophus ille, alius mysteria Divum,

366 Sidereasve plagas quaerit: funt & quibus undae

Castaliae vili cum paupertate bibantur, Et placeat cognata fami dulcissima fama. Haec studia unde ssuunt? à rerum praeside sato. Hinc ownes artes, & munia dissunduntur.

365 Diversis etenim gaudet natura ministris,
Ut sieri diversa queant ornantia terras:
Nec patitur cunctos ad eandem currere metam,
Sed varias jubet ire vias, variosque labores
Succipere, ut vario cultu sit pulcrior orbis.

370 An verò mores fatum, vel nostra voluntas
In nobis pariat, permagni inquirere refert:
Nec parvus labor est hac in re tangere verum.
Arbitrii certè remanet quota portio nostri?
Actum est de nobis, libertas prorsus ademta est.

375 Humano generi, si sati summa potestas

Esse malos cogat nos, invitique trahamur

In scelus, & nulla liceat ratione reniti.

Quare operae presium est huc totam intendere mentem,

Et, quantum Deus ipse sinit, verum excutiamus.

380 Principio arbitrium quid sit nos dicere oportet.

Arbitrium est, homini data libera & ampla potestas

Ab Jove, quae liberat justa aut injusta sequendi:

Non ideo tamen ut peccet virtute relicta:

Sed contrà, ut vitium vitans incumbat honesto.

385 Nam malefacta nocent, laudem benefacta merentur-

Quaerendum ulterius, nunquid sit in omnibus aequè Arbitrium? nunquid quocunque in tempore duret? Non certè in pueris, nec in illis esse videtur...

Quos animi vehemens nimium vel corporis angit

- Quandoquidem fomnus mortis perhibetur imago.

  Quare fi verum subtili indaging quaeras,

  Invenies paucos inter tot millia, qui se

  Arbitrio moveant, & libertate fruantur.
- Ignosco, & veniam mitto, puerilibus annis

  Ignosco, & veniam damus his quoque lumina quorum

  Letheus pressit sopor, aut quos servida torret

  Febris, vel morbi stimulat vis durius aequo.

  Magna quidem turba haec: sed longè major corum
- 400 Longè & deterior quorum mens oblita foedis (1994).

  Criminibus, morbisque animi labefacta recedit.

  A ratione procul, rectoque à tramite vitae.

  Nunquid habent ifti arbitrium? aut dicenda voluntas

  Libera in his? nempe ambiguum est, multique negarunt.
- Ober qui recta regitur ratione, nec ullo
  Vincitur affectu, nec ventorum impete vasto
  Fertur in undifragos scopulos, sed fortiter obstat,
  Intrepidusque haeret clavo, portumque capessit.
- 410 Recte igitur quidam, liber solus sapiens est, 275.

  Dixere:

Dixere. hic etenim folus ratione magistra
Castigat motus animi, sensumque rebellem:
Caetera turba nequit facere hoc. cur? an Deus illis
Non dedit arbitrium? ratio est ubicunque prosectò

- Atque ideo pecudes, quoniam ratione carere
  Creduntur, inullum arbitrium dicuntur habere.
  Aft hominum cuivis ratio data fertur: in ipfis!
  Omnibus ideirco arbitrium quoque creditur esse.
- 420 Est autem ratio lumen quoddam, atque animivis, atque de curvum à recto secernimus, atque ab honesto Turpe, oculusque solet mentis quandoque vocari:

  Qualem oculum fortasse tibi, Polypheme, suise minimission vates, quo lactea membra videbas
  - Sed malus heu! malus hunc urenti stipite Ulysses, (Quis poterit cavisse malos?) extinxit, & ora,

    Ora prius formosa suo spoliavit honore.

Qualem oculum Lynceus habuit quoque, nubila solus

430 Qui penetrans visu noctem vincebat opacam.

Hunc igitur cunctis oculum mortalibus aequè
Distribuit figuli sapientia summa Promethei.

Sed pauci utuntur, pauci quos aequus amavit
Juppiter. hinc tantae errorum scelerumque scatebrae.

435 Nam fi omnes rationis iter fequerentur ad unguem,

Pax foret in terris aeterna, & Martius ensis Non tantas passim clades, tantosque cieret Hou! sletus, starentque suis cum moenibus urbes: Armaque, tartareis primum constata caminis,

- 440 Et primum Stygiis inventa sororibus, agros
  Excolerent, rigidi mutata ligonis in usum:
  Tunc & apes, & ruris opes, pecudesque beatis
  Agricolis largè affluerent, ac secla redirent
  Aurea, & una domus Divosque hominesque teneret,
- 445 Seque oculis nostris paterentur numina cerni.

  Cur autem pauci utantur ratione, sequentes
  Avia, & arbitrium nullum videantur habere,

  Viventes pecudum ritu, pro viribus edam.

  Est quiddam in nobis divinum, mensque vocatur,
- 450 Ac ratio: id capite in summo natura locavit,
  Atque illi voluit samulos assistere sensus,
  Quorum opera coelum, terras, mare, & omnia posset
  Percipere, immenso quae comprenduntur ab orbe.
  Est aliud quiddam mortale in pectore clausum,
- 455 Cujus ope augemur, vegetamurque, igne ministro:
  (Sic placitum est superis) hoc mentem hostiliter urget,
  Detrahit, infestat, turbat: multusque satelles
  Huic etiam parti non deest ignava voluptas,
  Ira, dolor, metus, atque timor, simul ardor sabendi

460 Improbus, ambitioque nocens caput obsita sumo.

His

THE REPORT OF THE PERSON NAMED IN COLUMN TWO IS NOT THE PERSON NAMED IN COLUMN TWO IS NAMED IN COLUMN TWO

His igitur famulis, hoc milite, praelia menti Infert: hi funt, qui fummo conantur Olympo Deturbare Jovem, infignes feritate Gigantes, Japetusque, Gygesque ferox, tumidusque Typhoeus,

- 465 Hortatorque mali Enceladus, Briareusque timendus; Scilicet, ingestis curarum molibus, angunt Divinum in summo positum, nisi sulminis instar Gratia praesto adsit, coelo delapsa supremo. Nam semel amissis ubi praeceps currus habenis
- A70 Effudit sese, ac yehemens trahit impetus illum,
  Nequicquam retinere volens auriga laborat.
  Principiis obstare opus est, quum parva favilla
  Languet adhuc? postquam crevere incendia, jamque
  Flamma surens testo erumpit, coeloque propinquat,
- 475 Praesertim Boreae si slabra ruentis ab arcto Immineant; heu! frustra undas vicinia clamet. Quum semel ex alta saxum rupe exilit ingens, Quis retinere queat? secum trahit omnia saltu Persringens rapido cognatas montibus ornos:
- 480 At prius exiguo poterat molimine fisti.

  Sic motus animi, si totis viribus ipsam

  Invadunt mentem, vix heu! vix tendere contrà

  Infelix audet ratio, clavoque relicto

  Per sluctus agitur, latè bacchantibus Euris,
- 485 Datque manus plerunque hosti; & captiva tenetur.
  Ergo

Ergo dum nova funt vitiorum femina, cautus Opprime quamprimum, & causas averte, priusquam Praecipites: tunc arbitrium, tunc libera mens est; Victor Idumaeis tunc exornabere palmis.

490 At si jam coepta est pugna, & jam concutit arcem Hostis atrox, valido labefactans ariete muros, Crede mihi, nisi quis Deus adsit numine dextro. Succumbit ratio. & tantos non sustinet ictus. Nonne vides, menti quantum liquor obsit Jacchi?

495 Quas saepe immittat furias, si plus satis intret In stomachum merus? arbitrium, dic, est ubi, postquam Ebrietas caput invasit, sumisque replevit? Sobrius arbitrium tenet, ac jejunus, agitque Id quodcunque jubet ratio: contrà, ebrius illa

500 Quae nolit nescitque facit; mox poenitet, in se Quum rediit, multoque dolet sua facta pudore. Ebria sic mens affectu sit, nec minus, ac si Ascendat temeti vapor, invertatque cerebrum, Turbatur misera, & nebulis involvitur atris.

505 Quocirca est solus liber, solusque prosectò Possidet arbitrium, ratio quem sola gubernat, Qui affectus omnes superat, fingitque premendo. Hoc poterit facere, à primis qui insueverit annis Virtuti, atque bonas jampridem invaserit artes.

510 Usque aded valet usus, & est nil fortius usu.

Caetera

Q 2

Caetera turba agitur pecudum ritu: unde poëtam Jure puto dixisse, trahit sua quemque voluptas. Arbitrium multis oppressum atque indupeditum est. Ergo qui verè liber cupit esse resistat,

- Ouamprimum incipiunt, affectibus, & rationi Illos subjiciat, semperque utatur habenis. Namque caro adversus mentem consurgit, & illam Continuo exercet bello. levis astra petit mens: At gravis astra caro refugit, terrenaque tantum
- 520 Appetit: est etenim terra, in terramque redibit.
  Sic duo tam diversa Deus compegit in unum.
  Esto autem quod sis sapiens, solaque regaris
  (Ut dixi) ratione, habeas & liberum ad unguem
  Arbitrium: nunquid vi tunc agitabere fati?
- Parebis; fiquidem fatum est divina voluntas,
  Cum qua vir sapiens concordat semper, & ejus
  Jussa facit: contrà insipiens atque improbus honet
  Ac refugit praecepta Dei cervice superba.
- 530 At dices: Ergo est liber, nec vincula fati
  Ulla tenet? non: sed dominis pejoribus atque
  Infandis servit, sceleri scelerisque sorori
  Stultitiae: quanquam hoc etiam divina voluntas,
  Sed quae permittit, non quae jubet (est quia duplex)

535 Efficit. unde patet, cuncta esse obnoxia fato,

Seu

Seu bona seu mala sint. namque haec permittit, at illa Vult fieri fatum, & fati Deus optimus autor. Talibus admoniti quidam rationibus ajunt: Vivite mortales laeti, dum stamina vestra

- 540 Net Lachesis, tristesque animo depellite curas, Neu vos sollicitent praesentia, neve sutura: Lege etenim stabili fiunt, certo ordine cuncta Procedunt: cur vos dolor aut metus urget inanis? Sors sua cuique data est, scriptamque in pectore gestat
- 545 Quisque suo, ignorans quae sit: verùm explicat illam Paulatim ipsa dies, atque experiundo patescit. Quid gemitu aut lacrimis opus est? coelestia retro Corpora non remeant: non est mutabile quicquid Instituit semel ipse Deus. namque optimus ordo,
- 550 Et series perfecta, suum si fortè tenorem Deferat, aut pejor fiet (quod neutique fas est) Aut melior. sed persecto persectius est nil. Est aliud dubium magnum ac mirabile, nam si Omnia funt (veluti modo dixi) obnoxia fato,
- 555 Cur Deus haec premit & cruciat? contrà illa benigno Prospectat vultu? cur non est omnibus aequa Conditio? cur haec vivunt felicius illis? Cur his blanda parens, illis natura noverca est? Hunc igitur par est etiam dissolvere nodum.
- 560 Multi hoc aut culpa, aut meritis contingere nostris, Dixerunt,

Dixerunt, jussuage Dei mala sontibus esse, Et bona conferri justis. ego non ita credo: Nec verum est. nam quid meruere expertia mentis Bruta? quid arboribus culpae vel criminis haeret?

- 565 Sors tamen est illis multum diversa, nec uno Versantur casu pecudes. namque improbus illam Fur rapit, hanc lanius laniat, pars ore luporum Interit, aut morbo, aut undis, aut frigore vitam Exuit ante diem: quaedam periere senecta:
- S70 Durior his aetas agitur, jucundior illis.

  Sors diversa etiam arboribus contingit: ab Euro
  Frangitur haec, aut eruitur radicitus: illa
  Caeditur in varias artes, aut pabula slammae;
  Quaedam sulmineo in praeceps detruditur ictu.
- 575 Piscibus atque feris, & rebus denique cunctis,
  Arbitrio fati sors est sua cuique tributa.
  Bruta tamen nunquam possunt peccare, nec arbos.
  Praeterea plerumque bonis adversa videmus
  Accidere, & justos agitari sorte sinistra:
- §80 Contrà fortunam plerunque favere scelestis Cernimus, ac magnos illis concedere nonores. Non igitur meritis respondent munera sati. Quare aliam potius causam indagare necesse est. Fortè aliquis dicet: causa est divina voluntas,
- Fortè aliquis dicet: causa est divina voluntas,
  585 Nilque ultra quaeret. non est satis istud: oportet
  Scrutari

Scrutari interius dubii penetralia veri.

Non etenim, quum sit Deus optimus & sapiens, vult
Quicquam quod careat ratione: sed optima semper
Eligit, atque jubet sieri divina voluntas.

590 Quocirca est aliter dicendum, quod causarum Quaelibet à prima quo distat longius, hoc sit Illi dissimilis magis, & magis undique discors. Ergo quum Deus & simplex sit semper, & idem, Ultima causarum quae distat maximè ab illo,

595 Et minime fimplex erit, & diversa, suosque Effectus semper varios pro viribus edet. Haec est quae terras regit, & terrena gubernat. Idcirco in terris certi nil esse videtur:

Quandoquidem variat semper fortuna tenorem

600 Diverso gaudens mortalia volvere casu.

Cur tamen hunc potius quàm illum jubet esse beatum?

Et cur hunc potius quàm illum pessundat & urget?

Cur onera huic, illi gratos largitur honores?

Horum difficile est veram cognoscere causam,

Nec minus, ac si quis cupiat cognoscere quare
Ignis sit calidus, nix alba, absinthia amara:
Quare haec herba obsit, juvet illa: & quaelibet arbos
Cur tales habeat frondes? animalia cur haec
Callida sint, alia obtuso malè provida sensu?
Cur paleas electra trahant, & pondera ferri

Q 4 Magnes,

Magnes, cur nequeat facere hoc adamante propinquo?
Talia multa Deus tenebris involvit opacis,
Constituitque suos fines mortalibus, ultra
Quos frustra humanum ingenium sensusque laborat.

- 615 Si figulus massam argillae distinxit, & illam
  Distinctam in partes varias vult singere, quare
  Hanc partem potius quam illam transformat in ollam,
  Aut patinam, aut scaphium? cur ex hac sabricat urnam,
  Ex illa urceolum? nunquid ratione movetur?
- 620 Aut nulla est prorsus ratio, sed sola voluntas?
  Arbitrioque suo (ut libuit) sic omnia secit?
  Difficile est nimium artificis pernoscere mentem.
  Sic, qui scire velit, cur hunc fortuna vel illum
  Aut premat aut sursum tollat, nimis ardua quaerit!
- 625 Terrarum siquidem est illi concessa potestas
  Maxima, & huic illam praesecit Juppiter orbi,
  Ut possit quodcunque libet sacere, ordine sati
  Servato * tamen. auscultant namque omnia sato.
  Cur igitur quaecunque illi secisse libebit
- Non faciet jure? aut quae lex jure arguet illam?

  Num fervi debent dominis imponere leges?

  Nos certè huic fervi fumus, hic dum vivimus: & nos
  Ille potest quocunque velit compellere daemon.

  Non tamen in nostras animas dominatur, habetye
- 635 Imperium, quando est animae coelestis origo.

Al. Scrutator.

Hanc

Hanc solam excepit Deus à ditione tyranni: Caetera permisit, quae sunt terraque marique, Illius arbitrio, & sieri sinit omnia ab illo, Qualiacunque libet, justa atque injusta licenter.

- 640 Forte aliquis dicit: Deus ergo est causa malorum, Injustusque potest dici: nam qui facit, & qui Non prohibet fieri peccatum, dummodo possit, Committunt ambo scelus aequè, & peccat uterque, Supplicioque pari dignum lex censet utrumque.
- 645 Quare si Deus in terris mala tot patitur, si,
  Quum possit prohibere, tamen non illa coercet,
  Esse mali causa, & sceleri assentire videtur.
  Huic etiam parti sum respondere paratus,
  Si modò divini radius mihi luminis adsit.
- 650 Est igitur primum solerti mente notandum, Quòd causarum aliae sunt viles, atque minutae, Sunt aliae egregiae & praestantes nobilitate, Praepositaeque aliis: veluti quum exercitus ingens Praesectos habet atque duces, pars caetera grex est.
- 655 Has (inquam) causas primores egregiasque
  Praeposuit mundo, mira ratione modoque,
  Maximus ille pater rerum, & dominus dominantum,
  Immensam qui lucem habitat super extima mundi
  Moenia, & astriferos nutu circumvehit orbes.
- 660 His tribuens causis vires & munera, easdem

Limi-

Limitibus certis, velut aggere, circumsepsit, Ne liceat cuiquam tales transcendere sines. Et quia disposuit sapienter cuncta, necesse est Cuncta suum aeterno cursu servare tenorem.

665 Nam quaecunque semel rectè sunt sacta, sine ullo Errore, haud ullo mutari tempore debent.

Est igitur prorsus rerum immutabilis ordo,

Quandoquidem rectè summus Deus omnia secit.

Quare si daemon qui terris praesidet errat.

670 Aut malus est, hoc sit quia causa est ultima, longè A prima distans, longèque à luce remota: Atque ideo magis est caecis vicina tenebris, Duntaxat veri simulacro & cortice gaudens: Quam Deus ideirco patitur, quia debitus ordo

Nam veluti lucis spatium determinat umbra,
Dantque sibi sinem contraria cuncta vicissim,
Sic causarum etiam seriem numerumque bonarum
Definere in causam pravam miseramque necesse est,

680 Quae miseris praesit regnis, & prava gubernet. Hinc igitur veniunt discordia, jurgia, rixae, Praelia, bella, doli, fraudes, incendia, caedes, Furta, latrocinia, insidiae, penuria, pestis, Diri terrarum motus, diraeque procellae,

685 Tam multi morbi, tam multa & crebra pericla:

Et demum quodcunque mali contingit ubique, A causa hac misera & terrarum principe manat. Hei mihi! quam verè dixit ter maximus Hermes, Congeries mundus cunctorum est iste malorum,

600 Nimirum quoniam daemon, qui praesidet orbi
Terrarum, malus est, saevaque tyrannide gaudet.
Ac veluti sons est cunctorum prima bonorum
Causa, ita cunctorum sons est postrema malorum.
Ouare si in terris dominantur Sardanapali,

695 Si diadema tenent afini fub imagine regum,
Si tutela ovium curae est commissa luporum,
Si in templis habitant meretrices atque cinaedi,
Si Christi pia sacra hodie manus impia tractat,
Si cupidus vendit coelum & phlegethonta sacerdos,

700 Denique si impunè & passim tot turpia siunt,
Non est culpa Dei summi, sed daemonis hujus,
Quem nos Fortunam, quem etiam Plutona vocamus.
Sarcotheus posset tamen apto nomine dici:
Quippe illi carnis jus arbitriumque tributum est.

705 Huic igitur servit, quicunque est carnis amator Immodicus, corpusque sium plus diligit aequo. Corpora sunt hujus, propter quod corpora semper In vitium tendunt, animisque inimica repugnant, Coelestis quoniam vis est & origo animorum, 710 Corpora sunt autem terrena, adversaque coelo.

Ergo

Ergo hic Sarcotheus, mundo qui praesidet imo, Coelestes homines, carnalia despicientes Gaudia, virtuti addictos, animumque colentes Odit, persequitur, stimulat, premit, impedit, angit,

- 713 Ut solet insanus princeps, saevusque tyrannus
  Insestus semper sapientibus esse bonisque.
  Suspecta est etenim pravis odiosaque virtus.
  Hostes quaeque suos odere, timentque caventque.
  Atque ideo malus hic daemon incommoda multa
- 720 Objicit his, quorum mens est sublimior, & qui Coelicolum sedes, naturaeque abdita quaerunt. Nollet enim agnosci: nam si bene cognitus esset, Illum omnes scelerum patrem, nostrique cruentum Carnisicem generis detestarentur, & omnes
- 725 Odiffent meritò, ac maledictis insequerentur, Crudelem, insanum, deceptoremque vocantes. Proinde latet ritu loliginis, & sapientes Exosus refugit, ne cognoscatur ab illis: Non metuit talpas, at lyncea lumina vitat.
- 730 Sic fures etiam faciunt, omnesque scelesti Oderunt lucem, ac tenebris laetantur opacis, Ut sua non possint surta & malesacta videri. Inde sit, ut quoties adversi quid patiuntur Mortales, rerum ignari, & caligine mentis
- 735 Oppressi (namque errorum ignorantia ferme est

Cunctorum causa) irati querulique putantes
A summo sese vexari autore bonorum,
Devoveant sanctum illius ac venerabile nomen.
Tunc malus exultat daemon, furtimque cachinnat;

740 Et gaudet se nesciri, & sua facta latere,
Et nocuisse tamen, sed non nocuisse videri.
Summi namque Dei est inimicus, & aemulus: à quo
Ejectus coelo, pressus claususque tenetur
Lunam inter terrasque graves, & regnat ibidem.

745 Quocirca, ô miseri mortales, discite tandem Quae vestri sit causa mali, tot tristia vobis Unde sluant, & carnisicem cognoscite vestrum. Nempe hic Sarcotheus, nempe hic est qui cruciat vos; Dulcia qui vestris damnis sibi gaudia quaerit:

750 Haud aliter quam quum proles Mavortia, terris Jam domitis, jucunda sibi spectacula caede

Quaerebat miserorum hominum, vel caede serarum; Ipse senator, eques, populus diversa manebant Per loca diffusi, ut lex praecipiebat Othonis.

755 Ecce theatralem ingreffus gladiator arenam,

Aut alius sua membra feris lanianda daturus,
Vel leo, vel tigris, vel quaevis bellua ludis
Opportuna aderat, delectatura Quirites
Morte sua 8, susa per pulpara archea archea

Morte sua, & suso per vulnera crebra cruoreca 760 Saepe aliis dolor alterius solet esse voluptas

Quare

Quare pessimè agunt qui verbis turpibus audent Irritare Deum summum, qui causa bonorum Cunctorum est, à quo per se proprièque mali nil Esse potest unquam, niss contingenter; uti sol

- 765 Producit tenebras quoties descendit ad imos
   Antipodas, frigusque absente creatur ab igni:
   Non tamen obscurus sol est, neque frigidus ignis.
   Unde satis miror quosdam doctos alioqui
   Asserve, offendi atque irasci. & sumere poenas
- 770 De nobis illud summum verumque bonumque,
  Hinc bellum atque famem & pestem prodire putantes.
  Offendi si posset enim mortalibus actis,
  - Quid quaeso in mundo foret infelicius illo?

    Quoque die atque horae momento plurima fiunt
- 775 Crimina, ubique hominum blasphemia turpis in ore Sentitur: certè poterit requiescere nunquam,
  - Nunquam laetus erit: neque erit Deus ipse beatus, Si quoties peccant homines offenditur, & si Injustis hominum sactis dictisque movetur.
- 780 Nimirum Deus offendi laedive nequit, si Verum perspicimus, nam adeo persesta potensque Ipsius est natura Dei, tantumque remota Sordibus à nostris, ut nos distemus ab illo Longius atque magis, quàm à nobis distet asessus,

785 Quam musca aut pulex, & quicquid vilius his est.
Ouo-

Digitized by Google

Quomodo tam miseri & viles ossendere tantum; Tamque potens numen, vel laedere possumus unquam? Nonne impassibilis Deus est, penitusque doloris Expers, atque ideo aeternus, semperque beatus?

790 Num decet irasci Regem, si morio verbis Indignis illum petat? an contemnere praestat? Nunquid cum puero decus est pugnare Giganti? Praeterea quum sit sapiens, videatque sutura Omnia, dic quaeso, num debuit illa creare

'795 Quae sibi post nocitura forent, unde ipse doleret?

Nonne illum decuit, qui toti confulit orbi, Confuluisse sibi? vel dic, si offenditur, an vult Offendi? si vult, jam non offenditur, immo Gaudet: si non vult, cur hoc permittit? an ipse

Deberet prohibere igitur, quod non facit: unde
Vult ratio ut credam, nihil illum posse molesti.
Sentire omnino, & tranquillam ducere vitam.

At dices: si non offensa irascitur ulla,

Non fic: fed nostris aures nunc arrige dictis,

Recludamque tibi jamjam penetralia veri:
Quando aliquis peccat, tunc fese abducit ab ipso
Fonte boni, rectum, lucem, pacemque relinquens:
810 Unde sit ut peccans ultro in sua damna seratur.

Quando-

Quandoquidem talis natura est oppositorum;

Ut quanto refugis magis atque recedis ab uno,
Ad reliquum tanto accedas magis atque propinques.
Sic fugiens peccando Deum sese admovet ipsi

815 Sarcotheo: cujus postquam juga saeva recepit, Afficitur variis poenis, justuque tyranni Nunc hoc nunc illo torquetur saepe dolore. Non impunè igitur cuiquam peccare licebit: Quamvis nullorum possit Deus esse malorum

826 Causa, (ut jam dictum est) per se, proprièque: sed ultrò Qui peccat ruit in poenam, & sua damna requirit, Carnificique miser cruciandum se exhibet ultrò. At dubia hinc duo consurgunt satis ardua. nam si Peccare est nobis nostrorum causa malorum,

\$25 Cur saepe injustus, sceleratus, & impius omnem Laetus agit vitam, & laudato sunere sinit? Contra, vir bonus atque pius mala plurima vivens Sustinet, & tandem miseranda morte recedit? Praeterea supra ostensum est, planèque probatum,

Wel bona vel mala, sed cujusdam numine Divi,
Qui mare, qui terras, quique aera possidet imum.
Quomodo nunc igitur mihimet contraria dico,
Et mea nunc discors secum sententia pugnat?

835 Quisquis es . A lector, poteris dignoscere verum,

Atque tuo tenebras animo procul ire videbis, Si praebere aurem nostris dignabere dictis. Ergo duplex scito esse bonum, vulgi ac sapientum: Sieque malum duplex, atqui sententia vulgi

840 Deterior semper: nam crassi hebetisque cerebri est:
Judicioque caret: propter quod corporis & quae
Fortunae bona sunt sola haec miratur & optat:
Ast animi bona vel nescit, vel srivola credit.
Contra autem sapiens animi bona sola requirit,

S45 Caetera despiciens, quare sumus antè secuti

Judicium vulgi, & vulgi de more socuti:

Nunc verò à vulgo sententia nostra recedit,

Deque bono atque malo sapientum dicta probamus.

Sic non dissideo mecum, aut contraria dico.

850 Tali igitur pacto afferimus, bona nulla scelestis,
Et justis mala nulla quidem contingere posse:
Quod clare ostendam; & clara ratione patebir.
Primum hoc scire opus est, vitium quodcunque scelusque
Esse animi quendam morbum: nec corpore solo

Nec leviora quidem quam corpus: quillbet ergo Improbus est aeger: quippe ist est aegra volustras, Judiciamque aegrum, propter quod noxía praesert Utilibus miser, & praeponit turpia honestis.

860 Quod si non aegra est illi mens atque voluntas,

Im-

Improbus esse nequit: sed erit justusque piusque: Hoc etenim solo discrimine distat uterque.

Ac veluti totum corpus malè languet, ubi ullo Haec duo laeduntur vitio mens atque cerebrum: Sic heu! sic animus totus malè languet, ubi ullo

865 Sic heu! fic animus totus malè languet, ubi ullo Haec duo laeduntur morbo cor atque voluntas. Utque cibus suavis stomacho languente videtur Insuavis, prodestque nihil, neque competit aegris; Sic animo languente, boni nihil esse scelestis,

870 Nil prodesse potest. quod sic verum esse docebo.

Est aliquis legum jurisque utriusque peritus,

Sed vaser, injustus, cupidus, contemtor honesti.

Quid sua quaeso illi prodest doctrina? boni quid

Inde habet? heu! miseros fallit spoliatque clientes.

875 Atque alios multos laedit. doctrina scelesti
Est gladio insani similis: nam semper abuti
Improbus ipse solet rebus quas possidet. unde
Fert aliis damnum, nomen sibi turpe, odiumque:
Quasque serit spinas pedibus saepe excipit aegris:

880 Vel saltem metuit quos laedendo efficit hostes.

Ergo bona illius dicenda scientia, multis

Quae nocet, ut saevus coluber, neque parcit habenti?

Sic de aliis dico doctrinis, quas habet inse

Improbus: esse bonae simili ratione negantur.

885 Sed malus est dives, gemmis auroque refertus:

Divitiae

:6

G

No

Ot

'Un

Din

Qu

Nm

Mil

Cru

Divitiae ne bonae illius? non die mihi, quare?

Ecce ego jam dieto, quia turpiter utitur illis,

Scorta alit, ignavamque gulam lenasque dololas

Conducit, pretio pueros corrumpit avaros,

Ondact, preno pueros containes avaitos,

Soo Aggreditur donis, si qua est paupercula virgo:

Utque sibi indulgens quodcunque libido suasit

Essiciat, leges hominum pariterque Deorum

Jusque piumque nihil curat, quod si sit avarus,

Heu! quid non audet sceleris? lupus iste cruento

895 Ore furens nulli non infidiatur ovili,
It praeceps, quocunque rapit scelerata cupido.
Intolerabilius nihil est quam dives avarus,
Quam stultus locuples, quam fortunatus iniquus.
Aut igitur pecudum ritu carnalia tantum

Gaudia sectatur, fibi noxius atque crumenae,
Aut parto nimium parcens fit Tantalus alter:
Congregat, & nescit cui congreget: utque solet sus,
Non sibi sed multis aliis sese ipse saginat,
Qui mox diripiant longo cumulata labore.

905 Unde patet non esse bonas quaecunque scelestus
Divitias habet, at si sit robustus & acer,
Quid faciet? crebro rixabitur, & violentus
Nunc hunc nunc illum laedet, plerumque sequetur
Militiam, aut latro siet, quia more ferarum
910 Crudelis caede atque alieno sanguine gaudet:

R 2

Arma

日本社の大学は、1月の日の日の日

Arma & bella ferox i feeleris, non laudis amore?

Diliget: unde fuis damnum feret atque pudorem i

Corporeae vires, mente ac probitate carentes,

Heu! quam faepe nocent homini, quam tempore parvo

- Sed quid opus multis percurrere singula verbis?

  Haec possunt exempla satis bene pandere verum.

  Nunc operae pretium est solerti inquirere cura,

  An justis sanctisque mali contingere quicquam
- 920 Possit, ut à multis dici credique videmus.

  Ardua res certè l'amen hanc audacter adibo,
  Fretus ope Aonidum, & Cyrrhaei numine vatis.

  Principio quisquis bonus est, sit sanus oportet
  Mente animoque, licet gravis aegro in corpore languos
- 925 Saeviat, & vario vexentur membra dolore:

  Ne rectum illi judicium neu recta voluntas

  Deficiat: namque his fine vir bonus effe, piusque

  Nemo potest: duo virtutis fundamina sunt haec.

  Talis homo quaecunque tenet recte utitur illis:
- 930 Atque ideo bona funt, doctrina, pecunia, vires Illius, & demum quae possidet omnia: namque Maxima pars reruin, bona vel mala feftur ab usu. Et si cura hominum Diis immorralibus ulla est, Praecipuè hi debent justosque piosque tueri:

935 Quod si non facerent Divi ratione carerent,

Nec

Nec facris effent digni, nec ture, nec aris. Quare non video qua laedi parte bonus vir. Quidve mali vel mente pati vel corpore possiti

. Quum Deus liunc amet & foveat, dextraque potenti

940 Propugnet, tutumque omni discrimine reddat. Nam quis non juvet, aut quis non tueatur amicum, Quandocunque potest, si verè diligit illum? Sed tamen interdum justus miser esse videtur,

Pauperiemque pati, & morbos casusque sinistros,

945 Quum non sit verè justus, sed hypocrita, quales Invenies passim multos, qui pelle sub agni Vipereum celant virus, moresque luporum, Et stolidos sicta virtutis imagine fallunt. Proinde Deus, cui corda patent, arcanaque mentis,

950 Hunc non custodit, nec amat. nos pectore crasso Et cerebro insulso, decepti ab imagine reci; Tunc justum mala multa pati, & miserum esse putamus. Heu! quam faepe hominum falfa & stulta inventuntur Judicia, & quam mens humana est nescia veri!

955 Quisque fibi placet, & sapiens sibi quisque videtur? Hinc risum exeutimus superis: hinc plurimus error. Esto tamen, justus morbos patiatur, agatque

Despectam in tenebris & paupertate pudenda, Ejectus patria, vel claufus cartere, vitam,

960 Atque aliis ctiam vexetur casibus, esto: $\mathbf{h} \cdot \mathbb{H}_{\mathbf{c}} \cdot \mathbf{A}$ R 3

Propterea-

· 一日本 一日 八十日

Proptereane malum patitur? non, quippe ferendo Talia fit melior, fit clarior, omnia justo In melius cedunt, justu Jovis, utque medentes Saepe aloën aegris adhibent, succosque molestos,

965 Quò fiant validi, & pulso languore resurgant;
Sic plerumque Deus justos exercet, ut ipsos
Excitet, atque magis virtuti incumbere cogat.;
Utque homines reddit stultos pravosque voluptas;
Sic dolor ad mentem revocat, vitiumque coërcet,

970 Criminibus frenum, calcar virtutibus addit.
Nonne vides, igni fieri pretiofius aurum?
Uberiusque folum praeduri dente ligonis?
Et putrescere aquam quae non fluit? aspice ferrum:
Pulcrius est usu, cessans rubigine sordet.

Praesertim virtus, quae adversis agitata nitescunt:
Praesertim virtus, quae in rebus clarior atris
Perspicitur, velut in tenebris magis enitet ignis.
Quare aut nil prorsus patitur bonus & pius, aut si
Quid patitur, parit haec illi patientia lucrum,

980 Fertque illi, fit amara licet, medicina salutem.

Et, ne quis sortasse putet me singere nugas.

Res eadem, quae uni prodest, quandoque venenum

Est alii. sic nonnullis sunt noxia vina,

Atque caro: sic nonnullis absinthia prosunt:

985 Sic calor ipse nivem, ceram, glaciemque resolvit:

Argillam

٠t

Argillam contrà durat: fic talia multa Diversos pariunt diverso in corpore foetus. En quoties isdem verbis hic rider, at ille Contrà trislatur, vel mota bile tumescit?

990 Non eadem cunchis eadem funt: Bacchus acescit
Egregius, si tu vitiosa in dolia mittas.
Nimirum sanis sunt omnia sana: sed aegris
Quae bona sunt quandoque nocent, letumque minantur.
Sic ergo (ad nostrum ut redeam) mala corporis, atque

995 Spicula fortunae sunt perniciosa scelestis:
Empediunt verò justis, prosuntque nocendo.
Sufficiant hac dicta tenus, jam claudere librum
Musa jubet, Chironque vocat, qui seribere mores
Humanos cupit, & sacraria pandere vitae.

1000 Quocirca est operae pretium, me linquere cantus
Aonios, tacitumque sacris requiescere silvis,
Pieridumque tholo citaram suspendere, donce
Tempora praetereant haec pessima, tempora multum
Deploranda, quibus procerum discordia totam

1005 Nititur Italiam bello vastare superbo.

Unde suos queritur direptos Roma penates.

Narnia, Ticinum, Melphis sensere ruinam:

Unde & Parthenope, Sirenis clara sepulcro,

Nunc sua Gallorum manibus pomaria cernens

1010 Vastari, heu! tristis gemit ad Sebethidas undas.

R 4

Quid .

Quid memorem visae coelo miracula flammae Vincentis splendore diem ? tristesque locustas: In morem nebulae nitidum praetexere solem? Et teneras avido segetes abrodere morsu?

Tors Quam multas miseranda sames, miserandaque pesis
Civibus exuerit, vacuasque reliquerit urbes?
Quot loça diluviis propè desolata videntur?
Heu mihi, quam justas de nobis numina poenas
Sumunt! nam sceleris quid non committimus? ant quid

rozo Justitiae est usquam? quis amor cultusque Deorum?
Relligio aucupium sacta est: coelestia venum!
Omnia nunc dantur, violantur sacra prosanisc
Lenonum manibus: tamen haec spectantque tacentque
Magnifici Reges, & Christi prorsus honorems

Ergo ibo interea, & Parnafi in rupibus altis. A

Donec Musa iterum jubeat me exire, lagebo

SYNOPSISEE BRIDEX

Liber hic culturam animae , quoad mores , continet . fingit enim autor fe in lunam abreptum; ubi dum quid viderit exponit. dogma Pythagoricum de metampfychosi proponere videtur. Stultitia & scelera humanum genus populantur, & ad voluptatem , avaritiam , superbiam , invidiamque incitant : cum quibus in aere daemones conspirant, quorum reges quatuor uni summo subjectos, eorumque agmina quadruplicia, quatuor praedicta vitia excitantia, analogice depingit. Inde ad rerum humanarum spectaculum conversus, quinque bominum species distinguit, pios nempe, prudentes, astutos, stultos, & suriosos; quorum astutos & stultos sola morum doctrina emendat. doctrina o fapientia differunt; o haec quidem fere prorsus negligitur, quum tamen maxime sit necessaria. Qua occasione diversa praecepta ad animae culturam, quoad mores, pertinentia succincte nec minus nervose tradit. Monachos verd, ipsumque Papam in fine libri obiter quidem sad acriter tangit. SAGITTARIUS.

Ucessit jam, Musa: satis requievimus antris L Castaliis ragedum plectro citaraque resumta, i Effice congordes nervos, folitoque favore Antiquum cane, Diva, melos: bona carmina menti 5 Sint tibi, quae quondam blandus dictabat Apollo 🖰 😭 Laurifera in filma Permessi ad fluminis undam: Nos vocariecce alius labor hand inglorius, alta alta De specula, & summo Pamasi vertice, mores tona Spectemus varios hominum ; vitamque notemus. 10 Jam medium mga cymba frebum tranaverat , & jam Cane-R 5

Digitized by Google

Canebant gelidis silvatum summa prunis: Quum mihi nescio quis Deus adstitit, & procul atram Expulit assulgens divino lumine noctem.

Tunc scopulum quendam aspexi, qui vertice nubes

- 15 Exuperans, latè coelum spectabat apertum,
  Difficilis primo accessu: namque aspera circum
  Saxa arctam secere viam, plenamque laboris:
  Imaque cinxerunt silvestres undique dumi:
  Mitior in medio: quantumque accedit ad arces
- Praebet her surgens, scopuloque Theorea nomen.

  Illuc me Genius duxit meus. utque cacumen

  Venimus ad superum, plana & plena omnia vidi

  Deliciis miris: quas si mea lingua referre
- Property of the second of the
- 30 Coelicolum supplex, cujus sine numine strustra
  Carpere delicias scopuli conaberis hujus.
  Ergo humilis venerare Deum, savor omnis ab alto
  Dessuit in terras, nihil est mortalibus aegris
  Utilius quam coelestem sanctèque piàque

35 Orando fibi quaerere opem, & cognokere Divos.

Talibus auditis, facie, manibusque supinis, Et genibus flexis, effudi has pectore voces: Magne pater Divum mundi suprema potestas, Ouo nihil esse potest nec singi majus, ab omni / 40 Corporea stans mole procul, tamen omnia singens Corpora, vel prorsus mutari nescia, vel quae Temporis anfractu longo labefacta fatiscunt; Principium sine principio, fons unde honorum Effluit omne genus, naturae rector & autor, 45 Omnia comprendens sat non comprensus ab ullo, Majestas immensa, bonum, sapientia, vita, Ordo, decus, finis, mens, verum, lux, via, virtus, Nusquam habitans, & ubique habitans, immobilis, & dans Affidue motum cunctis, à quo omnia, & in quem 50 Omnia, per quem etiam sunt omnia, semper eadem-Conditione manens, nullo mutabilis aevo: Maxima causarum, quae, certa lege revolvens Sideream molem, fatorum jura gubernas; Rex regum, cui mille aditant, & mille ministant 55 Agmina Divorum laetantum hymnosque canentum Lucis in immensae campis, extra extima mundi Moenia, ubi est veris sedes aptissima rebus:

Te colo, te veneror, te nunc reverenter adoro.

Atque precor supplex, ut me spectare benigno

60 Digneris vultu, vocemque audire precantis.

M

(0)

Mitte tuae lucis radios mihi, pelle tenebras Oppressae heu! nimium moribundo in corpore mentis, Da rectam reperire viam, ne noxius error; Vanaque credulitas, & opinio caeca trahat me

- 65 Praecipitem in salebras rerum & contagia vitae.

  Nam sine te ingenium mortale, humanaque virtus,

  Dum se tollere humo sperat, velut Icarus olim,

  Disjuncta compage ruit, pennisque solutis:

  Nec potis est sine te occulti penetralia veri
- 70 Cernere, nec qua parte salus aut arte petatur.

  Largire ergo mihi, Rex ô dignissime Regum,

  Ut te cognoscam, & placeam tibi: deinde sciam me,
- Quid sim, qua in terris causa productus, & unde Huc veni, ac tandem quò vita sunctus abibo;
  - 75 Quid mihi dum vivo sit agendum, sitque cavendum:
    Ut, quum simerit Lachesis mea sila, diesque
    Ultimus abdiderit membra haec exhausta sepulcto,
    Mors siat mihi grata quies, portusque salutis.
    His dictis iterum nostras vox impulit aures:
- 80 Placasti aethereum numen, votisque litasti:
  Esto animo Stollate, bono tibi posse manere
  Hoc datur in scopulo, & doelestes carpere fructus.
  Confestim his dictis tacuit, hilque addidit ultra.
  Ast ego sensi animo magnum accessisse vigorem,
- 85 Atque oculis lumen, quo latius omnia coepi

Cernere,

Cernere, & antiquum superabam Lyncea visu.

Mox me sensi etiam vento ad crystallina coeli
Convexa extolli blandè, sursumque levari,
Alstis in morem vulcania tela ferentis,

90 Discussiva polum tonitru slammisque coruscis, Quandocunque Jovem mortalia sacta lacessunt. Jamque propinquabam Lunae, portasque videbam Partim auro insignes, partim candore nitentes Argenti puri, ingredior visu omnia lustrans.

95 Ecce mihi occurrit venienti fortè Timalphes,
Egregius juvenis forma, & virtutis honore,
Quem Jove diva Arete quondam est enixa parente.
Hic me quamprimum agnovit (nam matre jubente
Multa diuque alias suerat mecum ipse locutus)

Outque salus dicta est nobis ultroque citroque,
Admirans me multa rogat: mox ducit in urbem
Ingentem, quantam terrarum non habet orbis.
Moenia surgebant solido ex adamante, sed ipsa
Propugnacula erant sammante extructa pyropo.

105 O quae illic, quanta, & quam pulcra palatia vidi,
Templa, theatra, fora, & magnarum firata viarum,
Cuncta ex argento, atque auro, gemmisque beatis!
Longè plura etiam vidi pulcerrima ibidem:
Singula fed nequeo memorare, & fingula quamvis
110 Poffent, Dii nolunt memorari fingula vulgo

Mirabat

51-21-14

Mirabar populum ingentem, innumerosque per urbem Vestibus indutos niveis incedere cives, Serta quibus comtos cingebant slorea crines. Laeti omnes manibus gestabant lilia, & hymnos,

Gutture dulcisono & concordi voce canebant:
Menarchum ingeminant, Menarchum carmine laudanti
Garrula Menarchum referebat saepius Echo.
Arcadas hic domuit felici Marte Gigantes,

Namque ait., Arcadiam totam fine montibus olim
Planitie ingenti campos habuisse patentes,
Terribilesque illud regnum tenuisse Gigantes,
Maenalon & Pholoen, & amantem lustra Lycaeum,

Et flagrantem odiis in coelicolas Cyllenen,
Qui primi ante alios nativo robore freti
Turpia funt ausi convicia dicere Lunae:
Se prius esse illa genitos, & nobiliore

130 Stemmate conspicuos, ideoque in sede locandos
Aetherea magis, & Divorum nomine dignos.
Quinetiam insani struxere ad sidera turrim
Majorem, Nemrothe, tua; serroque recurvo
Ter sunt conati de coelo evellere Divam
135 Sanguineam vultu, mortaliaque arma timentem:

Ter

11

1

Ter Menarchus eos multa vi reppulit, & ter Expressos nigro Saturni è gramine succos Injecit miseris, virusque per ossa cucurrit. Obriguere illi extemplò, victique dolore

- 140 Informes liquere animas, quas Tartarus imo
  Excepit fundo cruciandas omne per aevum:
  Corpora fed valido penitus labefacta veneno,
  Membrorum molem in montes vertere superbos;
  Mutataque suum nomen tenuere sigura.
- 145 Unde hujus facti memores, tantique triumphi, Solenni pompa celebrant pia festa quotannis Lunicolae, Regemque suum venerantur ovantes. Progressi inde arcem petimus, quae tota nitebat Auro gemmarumque coloribus intertextis:
- 150 Hanc nulli fas est mortali intrare (meus dux Inquit) proinde foris stetimus, spaciumque per amplum Ingentis plateae diversa è parte videmus Adventare animas, consistereque ante tribunal E regione arcis positum, & mira arte paratum.
- 155 Illic jura dabant animis, altèque fedebant
  Crimina censentes, nec non benefacia notantes,
  Quae quisque in terris vivendo gessera olim,
  Tres Jovis & Doxae nati, Telescopus, atque
  Dorophonus, semperque volens sibi recta Philorthus:
  160 Hi merita & culpas aequata lance videbant,

Arbitrio-

Arbitrioque suo paucos ascendere ad astra, Innumeros verò ad terram descendere rursus, Complures etiam in luna perstare jubebant. Obsupui tacito obtutu, tandemque socutus,

- 565 Dic, bone dux, mihi, quaeso, inquam, si tartara in imis Sunt latebris terrae (ut perhibent) centroque propinquis, Atque animas illue vectas post corporis usum Aeacus & Minos & terrificus Rhadamanthus Judicat, & meritas poenas aut praemia consert,
- 170 Cur eadem hic fieri video, repetique peracta
  Judicia, expendique iterum mortalia facta?
  Ille autem, humanam mentem, respondit, opaco
  Carcere membrorum clausam ignorantia & error
  Opprimit, & longè oppressam per devia ducit.
- 175 Hine hominum genus in nugas & somnia pronum est,
  Et procul à vero, nisi quis Deus adsit, aberrat.
  Non mirum est igitur, si vestri multa poëtae
  Falsa canunt, quoniam paucis via cognita veri est.
  Tu tamen haec memori mysteria pectore habeto:
- Este scias, nec triste aliquid coelestia tangit:

  Quicquid verò infra lunae convoxa creavit

  Omfisparens natura, malum est, mortisque severas

  Perpetitur leges, & edaci absumitur aevo.
- 185 Hacc loca disjungit medius lunae orbis, utrique

Mundo interjectus, coeli confinia fervans.

Ego, ubi terrenos artus liquere, feruntur

Huc omnes animae, atque ipsis commissa fatentur Judicibus: quorum jussu loca certa suisque

190 Moribus apta petint, & habent fua praemia in illis. Quanto quaeque inagis vitiorum facce gravata est, Panto etiam magis ad centri loca turbida tendit.

Contrà quo melior quaeque est ac purior, hoc se Ahias attollit, summoque propshquius orbi.

195 At quibus aequa Soni est animis mensura malique : Hic remanent, habitantque din lunaria regna:

Dones post multos longaevi temporis annos,

Aut laptae in vielum rurius terrena revifant,

Aut bene purgatae aethereas mittantur ad arces.

260 Maec att; aft ego tunt: cur tam paucae ardua; dixi.
Afta petunt animae; & fummo potiuntur Olympo?

Cur fie in vitium pronae labuntur, & iplam.
Wittatem fugiunt ifilierae, lucique tenebras

e Pisteponunt? cui foeda magis quam pura sequuntur?

205 Unde illis tainus furor, & tain caeca voluntas?

· "El cupio, & fas est tibi me recludere multa,

Judice re, pulcra, & seitu dignissima, quando

210 Et Bivi haec te scife volunt, ad simina quorum

Nemo

13

Nemo venire potest vivus, visus sesus in allus Ergo andi, & quaecunque loguar fac mente reponasi Sed prins hine operae pretium of fecedere parlium, Ivimus, attine alia in specula consedimus ambo.

215 Unde maris terraeque orbem frectare licebat. Tunc has diving depromptit pectors works Fife malag per le nequeunt, nec fronte fuspte In vitium tendunt animac, quarum aethere ab alte Est genus, & gyarum dixing à semine origa est:

229 Nec prava elle potell per le paura animarum Quas Deus iple creat, que mil autore mali fit Sed funt quaedam aliae caufae, quae in tantara caeci Detrudunt miseras, & multo crimine foedant a In primis verd corpus; nam careeris inflat and 224 Eft apimae, quam dum membigrum nemibes erch:

Implicat. setherese mentis sufficet sessions Hand fecus ac intus politam vas ficule dammen. Et nebulae nitidum obducunt Hyperionis orhem. Tunc anima ipla subit cundarum oblivia serm,

330 Tunc bibit infernam lethen an fagner anbelba! 105 Efficitur fimilis, quam dextera mulla notavit. T Ergo ita cantinam, & moribando in cassen chusam, Mille guidem illudunt peres, wills undique montes Oppugnant, anyone arts valent avertone sentant.

235 Qualis viminea dum forte quiecit acanchie all

Digitized by Google

ſn

Ad quam proropit fummisso sorpote fallan Addurus, miscramque infestans and ique terret : Venater murum acturus, volucrumque peremter:

240 Illa autem metusna rabicm praedonis, in omnes.

Obvolitat partes, ac le fugitando tuetur.

Interea alter adelt holtis, similique furore.

Attonitam infestat, dones per latius acque.

Unguinas immissis prensum essenhis intervalium;

Talis diverso hine illine urgetur ab hoste
Infelix anima, se sugione hace retia, in illa
Intidit, humanoe dum corpore clause seneral.
Nesce enim quid agat, què se retrabatve sonatte,

23m lit. decepta boni specie, velut ceria mutat.

Unde, nisi attiliormonitoris, & arte dogeneia
Paulapim in lucem è tenebris ducatur opacia,
Detdriqua petir famipar, uteliota resutans.

Prima igitur labes cinimae, & contagio pilmas.

Evenit, est veri asque boni ignorantis, de quel

Judicium faltum esoritur, quas maxima petiti
Elimano est generi, de que duo montra cresistur,
Studicia asque Scolus : sed ab his mala curcha duobus

260. Broweniant, spanjoinque homines pationeur aguntes.

Digitized by Google

Quippe omnes peccant, vel quod bona falfa foquentur, Stultitia monftrante viam: vel quod scelus illis A Immitti filmulos i quibus in facta impia aguntur.

Propterea sectio une fautus dici., aut sceleratus V

Verum, in parte animae quae concupit, ipfa recedit
Stultitia, atque illic habitans tentoria fixit:

In parte autem alia quae irafcitur, est Scelus, armis
Terribile atque dois, & letiferis aconitis.

270 Hi duo funt Reges magni, & magna agmina ddeunt A tergo, flumanumque genus populatur uterque. Ambo etenim veri expertes, falfoque creati Judicio (ut dictum est) animas in carne sepultas, Naturaeque suae immemores, ac lucis egentes,

275 In tria stagna erebi & mortis ducuntque trahuntque; Quorum unum sertur limosum, illique Voluptas Praesidet; ast aliud spinosum dicitur, in quo Regnat Avaritia, & lucrandi effraena cupido: At reliquo est nomen sumoso; cujus habet just

280 Imperiumque tenet: fitibunda Superbia: honoris: ? ?:3
Im tribus his stagnis animarum: maxima toto? ?:4
Furba perit: mundo, haec: illis immensa ruissa: est.

. Nam quaecunque lundis merguntug talibus, illus Perdit amor carnis, fugitivorumque bonorimi?

. 285 Nec fe ultra agnofcunt, coelique phlivia potanti, col

Usque

Usque adeò, ut vitam, praeterquam corporis; ullam Esse negent, seseque aboleri in sunere credant. O viles crassaque animas, & ab aethere prorsus Aversas, nil egregium & sublime putantes,

- 190 Sed pecudum more in terras tantum aspicientes!

  Sunt, & causae aliae, propter quas efficientur

  Pravae animae, unde malis multis jure afficientur.

  Namque ubi densantur nubes, pluviaeque creantur,

  Et venti horrisono concursu sulgura gignunt,
- 295 Illic pravorum sedes est daemoniorum,
  Quorum opera siunt pestes, infanaque bella,
  Et tempestates terra pelagoque surentes.
  Horum astu, suasu, hortatu, impulsique doloque
  Turba ignara hominum ruit in turpissima quaeque
- 300 Flagitia: hinc recti, hinc obliviscuntur:honesti.
  Sed quoniam tentatores & daemonas istos
  Perversos paucis concessum est posse videre,
  Pauci ideò credunt usquam reperirier illos:
  Immò aliud nihil esse putant quam nomen inane
- Jos Plerique, ac veluti aegrotorum infomnia rident.

  Tu tamen hunc abs te errorem propelle, meisque

  Crede, fidemque adhibe (nam funt verissima) dictis.

  Utque fcias melius nullas me fingere nugas,

  Lamian, conlic favo propriis tuto oppois carpes. I

Jam jam oculis faxo propriis tute omnia cernes. I 310 Sed prius hic tentare opus est. Thaumantida votis 788 5 3 Quae Quae mandara folet Junonis ferre per auras, Dissipet ut vento aubes, coelumque serenet, Impediat ne te speckantem turbidus aër. Ergo kin supplex tali sum voce precatus:

- 315 Iri, decus coeli, vano spectanda colore,
  Quae nube ingentem roranti porrigis arcum,
  Adversoque sinu radiantis lumina Phoebi
  Excipis, absorptasque ad nubila convehis undas:
  Iri, hominum stupor, & Junonis nuntia magnae,
- 320 Thaumantis verè proles miranda verusti,
  Redde precor nobis pulsa caligine clarum
  Aethera, & Aeolio imbriferos, pulcerrima, elaude
  Carcere, Diva, Notos, proque his permitte ferenos
  Stellati coeli Boream percurere campos.
- 325 Continuò his dictis septem de parte trionis:
  Emicuit Boreas, & siccis statibus omnem
  Aëra purgavit latè, purumque reliquit.
  Post haec nescio quo irrorans mea lumina succo
  Dux meus, aspice, ait, jam mundi arcana videlis.
- 330 Pandite nunc vestros sontes, vestra antra, sorores,
  Quae juga lauriferi Parnasi excelsa tenetis,
  Et mihi (namque opus est) date centum in carmina linguas,
  Ut possim aereos reges, populosque referre
  Ludisicatores homiaum, scelerumque magistros,

335 Qui assidue vexant mortalia cunca, suisque

Artibus

Artibus: Burnands tradunt in tattira mentes.

Me ubi publico conjux Tithonial cuira

Oceano cinergit pinhum, prihumque nitefeit;

Noctumas abigens rabicunda luce tenebras;

- 340 Ingentem vidi Regem, ingentique fedentem In folio, crities flammanti flemmate cinctum: Pectus et os mi turgens, oculique micanties; Alta fupercilla, erectus finnisque minanti Vultus erat, latae nares, duo comus lata;
- Jas Ipse niger totus: quando nigra corpora pravis
  Daemonibus natura dedit, turpesque figuras.
  Dens ramen albus eras, fannae albae utrinque patentes,
  Alae humeris magnae, quales vespertifionum,
  Membranis contentae amplis, pes amplis uterque,
- 350 Sed qualem flevialis anas, qualemve sonorus
  Anser habere solet: referebat cauda leonem.
  Nudus erat, longis sed opertus corpora villis.
  Multa illi adstabat turba, innumerusque satelles.
  Circum aderant longe lateque, quot agmina Xersem
- 355 Non habrisse puro, peteret quum Marte Pelasgos Infekt, vix inde suga rediturus inesmi. Quisque suis uncum manibus, sollemque tenebas: Folke quidem, ut capita inflarent, ventoque repletent likorum, quibus aut magnas sortuna dedisset.
- 360 Diviting, vel ques decurina, robore, forms, ...

No-

Digitized by Google

Nobilitate, aliis multis praestare viderent: Unco autem, ut quos implessent petulantibus auris Jam fatis atque super, fumosa in stagna tumentes, Pertraherent, praedam ranis colubrisque futuros.

365 Atque aliis, habitant illo quae gurgite, monstris at Regi huic (quem dixi) nomen fuit, eftque Typhurgo: Sic etenim ajebat declarans cuncta meus dux. Post haec occiduas qua Titan vergit in undas, Et prono curru extremis impendet Iberis, and a f

370 Sollicitam direxi aciem, fimilemque priori Prospexi Regem sublimi in sede locatum, Aplesto cui nomen erat: populosque regebat Spirituum innumeros, Solis quoscunque cadentis Fert regio, atque plagis quicunque morantur in illis.

375 Dipfada quisque manu daemon gestabat & uncum. Tunc Jovis atque Aretes natus, viden', inquit, ut ipsos Quisque suum irritent angues, digitisque lacessant, Ut morfu graviore petant, graviore veneno-Inficiantur terrenorum hominum vilissima corda?

380 Nam qui pestiferi laeduntur vulnere dentis, Amittunt mentem miseri. & coelestia prorsus Despiciunt, tantaque siti vexantur, ut unquam

Expleri nequeant, frustraque bibendo laborent, Dumque ita nequicquam semper sitiuntque bibuntque

385 Immemores mortis, fortis, coelique, suique, ...

Ecce

	Ecce adfunt diris armati daemones uncis, 1997
	Abripiuntque illos, & adhuc sitientia siguntin A
	Guttura, spinosi stagni mergenda sub undas A Mich
•	Illic innumeris poenis plectuntur, & illic
390	Plurima monstra latent, praesertim plurima hirudo,
	Morsibus assiduis quorum noctesque diesque
	Intolerabiliter cruciati, denique reddunt
	Quem vivendo aliis olim extraxere cruorem
	Nec tales minuunt longissima saecula poenas.
395	Ergo hic Rex facit, & punit quos fecit avaros.
	His dictis converti oculos ad frigida mundi
	Sidera, quà geminam noster polus aspicit arcton,
	Et sua semper agit circum sarraca Bootes.
	Illic Regem alium video, innumerasque malorum
400	Spirituum turbas Aquilonia regna colentes,
	Gestantesque hamos manibus, tunc dux meus inquit,
:	Rex hic, qui gelidis Boreae dominatur in oris,
	Luxuriae atque gulae est princeps, idemque Philogreus
	Nomen habet, non fraude aliis neque viribus impar:
405	O quantum novae caecis mortalibus affert?
,	Namque hamis quos ipse vides dulcem inserir escam,
	Infectam tamen occulto Stygioque veneno,
	Hisque capi jubet infulfos, flagnique lutofi
410	In vada nigra trahi captos, & gurgite mergi: Qui mox murati in brutorum corpora funt.
7-~	Y W MOX INUITIES IN DESIGNATION COPPORT THAT

S 5

Porci,

1111

Porci, silni, raud, villpes, unfique, lupique, l Arque alià, humuhan quae funt dispersia mentis. Nec fatis hocul vespis, crabronibus, & scarabeis ' Torquentur miseri assidae, quae plurima in illis

- 415 Obriditant ripis animalia, ibique morantur.
  Talibus oblectant placantque Philocroa poefiis;
  Gaudia qui carnis, fireta virtuto, fequintur.
  Hacc sit. aft ego; quà vertex declivios Auftruto,
  Nubiferumque Notum gignit, ganitumque per otas
- Anguiferae Libyes spacia in contraria mittif,
  Prospiciens visu intento, quanta agmina cerno,
  lia quantos passia conventus daemoniorum,
  Hinc atque hine nigris alis per inane voluntum.
  Roz brat in medio magnus, magnaque corona
- 425 Infignis, qui torva acie, vultuque maligno.
  Vibrabat stridens linguam patulo ore trifulcam,
  Vipereum in morem, & virus saniemque vomebat:
  Qualem murenae coluber stimulatus amore,
  Gaudia conjugii metuens temesare veneno,
- 430 Effundit fummo in feopulo, effunanque reponit

  Cantibus in nigidis, mox faltu praecipitem fe
  Dejicit in medias finuofi flaminis undas;
  Sibilaque ingeminans charant veftigat amicam:
  Illa fono audito confessim occurrit amanti,
- 435 Multiplicique ambo contingunt corpora nera.

Aft,

At, whi jam Veneris tandem eth explora voluptas, . Emergit lactus coluber, pettemque reliciam a quinti In scopulo repetit prudens, suaque arma requirit quae si amota videt, vel proculcata, dolore a A

440 Afficitur tanto, ut moerens, vitatinque perofus,
Terque quaterque caput faxis illidat acutis,
Donec morte animam & curas fimul exuat omnes.

In igitur Rex talis erat, talesque videbam
Esse mos populos, plesumque est Regis imago

445 Vulgus, & ad mores accedere principis optat.

Dextra erat ipforum fallaci armata dolone,
Lividaque ora, atzi dentes, spumosaque labra:

Regem hunc invidiac esse patrem dominumque Timalphes
Ajebat reserens, ipsumque Miastora dici,

Tastareis impleme sum mortalia corda ministri

Tastareis impleme spumis: tunc improba postis.

Diffundens sese totos contaminat antus,

Praesereimque oculos angit, ne prospera serre

Alterius possint, intabescantque videndo.

455 Postremò, infixis pen terga dolonibus, aegras

Extrudunt animas, triplici quas gutture mandit.

Cerberus, & mansas aconita in tristia vertit:

Corpora scorpiones frunt, & acumino caudae,

Quamvis blanda illia videantur brachia, lacduna.

460 Sed tu jam medias contemplare acris orac

M. PAI/INGENEI

184

Pession de de la control de la

- Aspexi hunc igitur, saevum horribilemque, superbo Extantem solio, scelerataque sceptra tenentem Sanguineae cristae huic surgunt, & cornua septem Erecta, & totidem ingentes referentia turres.
- 470 Auribus atque oculis lucent, & naribus ignes,
  Oraque fumosas evolvunt grandia slammas.
  Heu! quot habet secum comites, quantasque phalanges
  Instructas telis & bombiseris tormentis
  Iste tyrannus agit, tanquam perfringere coelum
  - Tunc mihi ductor ait: fuit hic pulcerrimus olim,
    Supremoque Jovi charissimus: at mala mentis
    Conditio, & laetis cognata superbia rebus
    Attulit exitium misero. par namque volebat
  - 480 Effe Deo, cupiens aequalem sedis honorem.

    Proinde relegari meruit, jussusque Michael
    Constituit certos illi inter nubila sines.
    Saepe tamen priscae laudis, veterumque bonorum
    Non oblitus adhuc, & spe delusus inani,
  - 485 Bella movet superis, coelumque irrumpere tentat.

Hinc

Him fragor; hine tonitrus, metuendaque fulmina fiunt! Horrificique ignes nigranti nube coruscant: "O Terrentur pecudes, humanaque corda tremiscuit. Sed furit incassum. & vexat labor irritus illuin y 400 Nec. potis efficultia aethereos intrare penates: H 213 Quique prius lucis lator, dicique folebat ·Ludifer , est nunc noctis amans , gaudetque vagari Per noctem lemures fecum & phantafmata ducens: Perque diens interdum, quoties committere quaerit 495 Armatas nebulonum acies; & sternere caesis : 1 023 tanii Corporibus campos, vel quum crudelia nautis A Esta parat omiferasque undis operire carinas. . If aAut quum grande shind tentat feelus : file etenina tund du lucem predit sufed clam : mittigue latenter ! 500 Ad loca certa finos famulos equi corda malorum . fin at Indigent homeinum privilisque andacibus implent. Et asciti inspirant memem, non voce loquuntur. Affrego, Quaefoc(inquam) maidux; jam daemonas iftos Militarius, resque humanas tandem aspiciamus) 505 Namune hac de specula facilé est, terramque fretunique ¿Cornere: non deniter nos haccifrectacla juvabunt. Coepimus érgolambo mortalia contemplari ano Cont il saloonefantlib oirvario diffinctancolore il mod

Corpora ... nam. mediae gens est duae proxima Zbnae 510 Nigra erat. Es giassis labris, crispisque capillis P 355

Proxided

Digitized by Google

1

1

E

and Etcheda, antifimac corio malè testa capellas [1]
Quae varò gelidia Boroze reperitur in oris
Mincehat candore nives, & frigora longis
Vestibus ac mukir vin defendebat amicht
315 Hane illamque inter gentem quicunque morantut
Innumeri populi, nigro tinguntur & albo,
in Sadymagis atque minus, quenta est distantia folia.
:20 Telia dum flukt admiror: quid frivola curas ?
tire Quid vance spocks humans in came colores del
520 Dun meus inquit: erit melius perpendere morth,
Asque animorum habitus varios, operumque figuras
Ex quibus agnosces, meque oftendente videbis,i
pour Quas fit vita homimum , & quantum chaos erreten illa
Principio tibi dingermanum i quae poliice coclum
325 Afpiriat, plastis digitis: & politica in ipsocoi bA co
Rode homitium genus illorum, quidus optima ineis eft
Quistes hummas sperments divinacide tantiun
costi chirentun aquilminimin primis fapientis cordi coff
Qui conton plesi naturam asque aethera gaudum,
Shanlandeni, mites, fjuffumque piqinque coleptes /
. : Quos nequesidiquine capinney modum surpin cardis
Gaudia, neortumidi splandor titillat honoriquo
Coelestes homines a humanus in coorpore Divis!
Compara simmo until anigoto etopico pódico interestado
435 O. minam stalemi tre Jupoiten affe jubeneti and a
Proxim

Proximus huis digito est inden, this ponere apported Prudentes hominas: genus hoc est quippe: fecundum J lidque bonum, itaman in tarant declive, resendis Utbibus as populis aptum, rabusque garandie.

540 Justiiam solis asque fidem, mercsque pudicos al 303 Non samen axutum est terrene prossus amorea I Cui si quando Deus resum permitti habenaga I Imperiique dessus tunc auros facula siunt, del Tunc slores virtus terrasque Assacs revist and

Post seguino medius digitus, qui infemis hebetar,
In que sede abud genus est tibi constituendum.si

Ingenitique augus, nec non vis, magne supilies of ingenities of ingeniti

150 Sch prati funt, injusti, vitilsque referti, circini 272
In ferrat eutvi, upunquam agthern inipicientes il radius in primis falsoque in postore rulpano H
Gestance, turbanque ignoram decipicatarrola
Quanque odio zirrutem habeant, quum numino emanati

So. Se singene septies so gange solution of a continued and septies solution.

Proque shie nigro. Se pre nigre shie lost united.

Omnia val lucial facius to the best supplied to the value septies.

Nec sing procedurate united and a supplied to the continued solution.

14. Set vois include confidence procedurates and septies.

150: Atmatique doi: 1. Septidence confidence solution.

160: Atmatique doi: 1. Septidence solution.

170: Atmatique doi: 1. Septidence solution

Digitized by Google

(Quend

to rouem fibi felvitio turpi vel munere blando mu Conciliare foldie) fanctis conatibus obstant Priidentum, & mibem veris rationibus obdunts! Oure it non profunt artes, tunc res agitur vi: J \$65 Uffentur ferro Phammis, atroque veneno: will ch? Laedere fi nequeunt furtim , graffantur aperte. Ergo his militibus sese ac sua regna tuetur Ipse malus daemon, tali se robore fulcit, and Tali praesidio terram sibi subject omnem. 570 Nam longe plures funt, & longe afperiores · Andri quam prudentes, ideoque reportant Palmam plerumque, & victa probitate triumplant. Qui quum sceptra tenent, & praesunt urbibus, actas Perren regreditur, mavortia bella refurgunt, all 575 Justitiam & legessvincit surorit omnia demumo? :: Baechantur vitia impune, & Jacet obruta virtus. Hoe hominum genere est nullum sceleratius inter Mortales, nec coelicolis odiofius ullum eft. etasam Proxima stultorum est sedes, quartoque locari) 580 In digito debet: stultorum maxima turba est. 22 32 ·Quis nescit? gaudet stultis natura creandis, Ut malvis atque furticis & vilibus herbis ingo HP Tunt obtato ingenio, crassoque cerebro? Et muili perdant animi bona, felaque ventris !! 585 Et yeneris, pecudum ritu, oblectamina quaerince? Quos Quos bipedes asinos ipsi mille artibus atque Insidiis capiunt astuti, plurima eisdem Persuadere solent injusta & salsa, suoque Eloquio quocunque volunt ducuntque trahuntque,

- Turba, sed in vitium magis. haeret opinio semper Illis deterior, quibus est quoque deterior mens.

  Hinc est quòd stulti astutorum quàm prudentum

  Promtius auscultant dictis, & credere malunt:
- 595 Quippe ferunt prava aftuti, & plerunque dolosa Confilia, & vitium pulcro sub cortice velant. Sed licet in multis aftuti ludificentur Hos quos dixi asinos, tamen una superstitionis Est facilisque via, & cunctis jam cognita seclis,
- 600 Qua aftuti in primis utuntur. namque Deorum Addicunt sesse templis, ac sacra ministrant:

  Tunc implent urgentque metu insulsissima corda

  Stultorum; tementque minis, nisi numina placent
  Muneribus, redimantque datis sua crimina nummis,
- 605 Quos ipsi mox accipiunt, quibus & sua saepe Scorta sacerdotes casti mulasque saginant. Nempe, sacerdotum qualis sit vita modusque Fallendi stultos, quis non videt? attamen ipsis Haec impunè licent, tanta est clementia Regum,
- 610 Duntaxat ludo, ventri, Venerique vacantum.

Haec

Digitized by Google

Haec quoque Dii faciles tolerant, parvique videntur Pendere, qua sua sacra manu, quo pectore siant, Quo probro in terris, quove afficiantur honore. Sed redeo ad stultos, quos quando extollit, & alto

- O quot stultitiis tunc omnia plena videbis!

  Quas memorare nimis longum foret. improbitas tunc
  Exultat, virtusque movet contemta cachinnum.

  Tum choreis lautisque epulis, variisque vacatur
- 620 Ludis atque jocis, tum scurrarum ac meretricum
  Agmina cernuntur passim, tunc sola voluptas
  Turpis & insipiens tota dominatur in orbe.
  Qualis enim rex est, talis quoque subditus illi
  Esse solet populus, studiisque tenetur essem.
- 625 Non est sola tamen stultis cognata voluptas:

  Ira frequens etiam quatit illos, pronus in iram

  Stultorum est animus, facilè excandescit, & audet

  Omne scelus, quoties concepta bile tumescit.

  Tunc ferri sceleratus amor, rixaeque cruentae
- 630 Surgunt, & gelidae dant plurima corpora morti.

  Ergo ferum genus hoc hominum est, valdèque cavendum.

  Ultimus est digitus minimus, quo saepius aures

  Scalpuntur, dicique ideo solet auricularis:

  Hic locus est insanorum, qui mente videntum
- 635 Exuti, quibus est usus rationis ademtus:

Quorum

Quorum si nunquam cesset suror, expedit illos Oppetere, & tantum moriendo relinquere morbum. Ergo hominum duo sunt genera, & non plura bonorum. Caetera (nam mala sunt) vitato sedulus: aut, si

- 640 Non vitare potes, saltem irritare caveto:
  Nam surit atque serit saevissima bellua vulgus.
  Postquam sic sata est proles Areteïa, nunquid
  A vitiis (inquam) possunt ad honesta vocari
  Officia astuti & slulti? an via nulla medendi est
- 645 Criminibus? vel fi qua via est, edissere quae sit.

  Tali autem mihi tunc respondit voce Timalphes:

  Natura, ut multos humano in corpore morbos

  Ingenuit, sic multa animo mala contulit aegro,

  Atque suos parti utrique est largita labores.
- Opportuna tamen medicamina multa creavit:

  Quod nisi fecisset, nimis iracunda suisset.

  Ergo eadem nocuit, quae prosuit, utque nocendo
  Ingeniosa suit, fuit ingeniosa medendo:
- 655 Ut dubites mater ne, an sit dicenda noverca.

  Sed nunc mittamus morbos, & pharmaca, quae sunt
  Corporis: ista patent jam multis edita libris.

  Deque animo (ut melius quae me paulò ante rogasti
  Percipias,) quantum res postulat ipsa, loquamur.

T 2

660 Principiò, ut justu naturae rustica tellus,

Urticas

: 11

Urticas tribulosque & vilia gramina gignit,
Ni cultura frequens adfit, multòque labore
Ingratas raftris ac vomere dissipet herbas:
Nec satis hoc: opus est etiam bona semina ibidem

Sic animus, dum corporeo stat carcere vinctus,
Horrescit densis vitiorum sentibus, & sit
Penè serus, nisi prudenti cultore juvetur,
Qui vitia expungat, virtutesque inserat aptè.

670 Sed quae sit cultura animi, fortasse requiris.

Est sophia, est inquam sophia: hanc intellige, mores

Quae docet, atque probos homines facit, & vivendi

Rectè monstrat iter mortalibus, ut pietatem

Justitiamque colant suadens, & crimina vitent.

Non ea, cui passim medici vassique cuculli Temporibus nostris incumbunt noste dieque, Quaerentes rerum abstrusas evolvere causas, Naturaeque intus latitantis pandere claustra,

680 Materiam primam, vacuamque, ac mille Chimaeras Inflatis buccis ruetantes, ut videantur
Docti, & rugosas distendant aere crumenas.

O bellam sophiam, cujus studiosa juventus
Aut inhiat lucro, aut sterili ambitione tumescit,

685 Sed nil candidior, fed nil moratior exit!

Non

Non haec est cultrix animi, & sapientia dici Jure nequit, potiusque vocanda scientia, si non Ambiguos veri calles decepta relinquit. Ergo hanc qui didicit, scit, non sapit, atque scientis

690 Nomen habere potest forsan, sed non sapientis.

Suntque operum diversorum, sapientia fructum
Producit vitae, sert ipsa scientia storem.
Prodest illa, sed haec ornat: considerat illa

695 Quae funt intra hominem, haec circa exteriora vagature.

Illa pium ac justum, haec doctum facit atque disertum.

Proinde animi cultrix sola est sapientia, mores !

Quae docet, ut dixi. haec etenim vitia omnia vellit;

Virtutesque serit, quas coelesti irrigat imbre.

Practidium, portus, solamen, regula vitae!

O pax & medicina animi, ô venerabile asylum;

Suavior ac porior, sapientia, nectare! quis te,

Quis te nunc amat aut sequitur? tibi quis locus, aut quis

710 Discit? fabellas turpes, vel prorsus inanes.

Ecce

Excreat, & postquam circumspectavit hiantes,
Arrectasque aures tironum, voce sonanti
Aut tragicas larvas, aut comica scorta referre
715 Incipit, aut veterum insanos essuit amores,
Aut quod monstrosum & saevum & plorabile narrat.
O caput helleboro dignum! sic pectora pura
Imbuis? & rerum ignaros hac fruge saginas?

Hoc sale conditur tenera ac petulantior aetas?

720 Non pudet his nugis absumere turpiter aevum?

Hinc tot ubique vides pravos, tot ubique scelestos:

Hinc & tanta seges vitiorum crescit ubique,

Quando nulla animis cultura adhibetur honesta.

O corruptores, non cultores puerorum!

725 Discite vos prius, inde aliis ostendite rectam Vivendi formam, & sanctos inducite mores, Ne pecudum ritu vitam ducatis inertem. Tu verò, Stellate, audi: te namque docebo, Et paucis, qua animus tibi sit ratione colendus.

730 In primis unum esse Deum meditare frequenter,
Immensum, aeternum, summum, optimum, & omnipotentem,
Qui coelum, & toto sulgentia sidera coelo,
Caeteraque aut oculis apta, aut non apta videri,
Ex nihilo, nutu solo, sine tempore secit,

735 Factaque perpetuo Audio servatque regitque.

Hunc

Hune venerare, time, cole, lauda, & saepe precare Noche dieque, oritur quum sol, quumque occidit, & quum Aequali spatio meta disjunctus utraque est.

Nam prima est virtus, prima est sapientia, Regem
740 Coelicolúm patremque hominum cognoscere, amare,
Sinceroque animo laudare, timere, precari.
Hoc sine virtutes alias nihil esse putato:
Hoc verò solum penè est satis, ergò teneto
Corde ac mente Deum saepe, & saepe ore vocato:

745 Hac pietate potest tibi nil contingere majus.

Haec ad virtutes alias est janua, quippe

Divino nequeunt prorsus sine numine haberi

Virtutes aliae, & nequeunt vitia ipsa caveri.

Praeterea cives coeli, angelicasque cohortes,

750 Et summi Regis famulos, sanctosque ministros Divinae majestatis jussa efficientes, Adstantesque illi seliciter omne per aevum Aetheris in campis puri semperque sereni, Saepe piis precibus supplexque orare memento,

755 Ut tibi praestò adsint, & saeva pericula pellant,
Dignenturque Deo te commendare. prosectò
Possunt, atque solent multum prodesse roganti
Angelicae mentes, humanaque vota secundant.
Nec sis tu è numero illorum (cave quaeso) putant qui

760 Nil melius naturam homine, ac nil dignius usquam

Finxific.

Finxisse, insani: quum tot terraque marique Vivere conspiciant animalia, in aethere credunt Stellarumque globis nullos habitare colonos, Et deserta poli censent spatia ampla beati.

765 O curvas animas, ô pectora plena tenebris!

Percipere humani fenfus non omnia possunt:

Plurima funt quae oculos fallunt, sed mente videntur,

Unde acies mentis potius ratioque sequenda est,

Quae docet esse Deos, coelumque habitarier, ergo

770 Aut stellae Dii sunt, aut lucida templa Deorum.

His fundamentis jactis, amplectere deinde

Justitiam, & per te nulli unquam injuria stat,

Sed verbis aliisve modis suge laedere quenquam:

Quodque tibi nolles aliis fecisse caveto:

775 Quodque tibi velles, aliis praestare studeto.

Haec est naturae lex optima: quam nisi:ad unguem
Servabis, non ipse Deo (mihi crede) placebis,
Postque obitum inselix non aurea sidera adibis.
Alterius samam vel honorem tangere, vel rem

780 Învidia, aut ira, aut suadente cupidine, noli:
Immo juva, quos esse bonos intelligis, omni
Sedulitate: malisque interdum gratificare,
Quò tibi vel nunquam noceant, vel parcius obsint.
Nec te à justitia retrahant mala munera, amorve,

785 Aut odium: namque hace tria sunt quae lumina mentis
Praestria-

Praestringunt, rectoque homines à limite trudunt. Sed memor esto Dei semper, mortisque suturae. Post haec illecebras omnes suge corporis, atque Frena voluptati durissima pone. voluptas

790 Improba perniciem ingentem mortalibus affert:
Nil magis adversum est virtuti: tendere sursum
Nititur assiduè cognata ad sidera virtus:
Contrà inimica polo semper petit ima voluptas,
Et pecudum in morem despectat cernua terram,

Ignavos facit, & morbos inducit amaros.

Haec illa est Circe, haec Syren, hic hamus iniqui

Daemonis: hoc laqueo innumeros capit, & prohibet, ne

Post mortem patrii redeant ad limina coeli,

Soo Callidus, & fecum tenebris includit avernis.

Has ergo insidias, hoc blandum & dulce venenum
Hostis tartarei, quantum potes, austige cautus:

Ne te poensteat frustra, quum serior aetas
Sentiet ingenium, famam, rem, membra perisse

805 Exiguo mellis gustu, & dulcedine inani.

Tunc etenim, ut multi, dices, ô tempora pukra
Quàm male vos novi! quò fugistis? miserum mé!
Si mihi nunc reddat pueriles Juppiter annos,

Et liceat Samios iterum contingere ramos,

810 Pergam illuc dextro quò tendit littera cornu,

Sit

The second secon

Sit licet angustus limes, perque ardua surgat. Est melius virtute nihil, quae permanet omni Tempore, quae laudem tribuit, largitur honorem, Censum auget, vitam servat, post sunera durat.

- 815 At me infelicem decepit blanda voluptas,
  Quae jam pridem abiit, meque inter damna reliquit.
  Namque ego, dum juvenis meretricia lustra frequento,
  Dum ventri & fomno, & ludo sum deditus amens,
  Discere nil volui, studium librosque perosus,
- 820 Contemfique bonas artes: nunc (heu) video me Indoctum, infamem, fine nummis, corpore fracto, Mente hebeti, fensu obtuso: vixi hactenus, ut qui Dum stertit vigilare tamen se credit, & errat. Talia ab ignavis jactari verba frequenter
- \$25 Consuerunt, ubi jam morti vicina senectus
  Expendit sero malè ductam examine vitam.

  Maxima pars pecore amisso praesepia claudit,
  Tumque sapit quum calva retrò sortuna recessit,
  Et medicum quaerit, quum spes est nulla salutis.
- 830 O miseri, dum tempus adest, cognoscite tempus:
  Nam sugit hora levis, nec scit sugitiva reverti.
  Nil lacrimae & gemitus defuncto corpore prosunt.
  Utilis est medicina suo quae tempore venit.
  Quare tunc opus est, quum florere incipit aetas.
- 835 Virtutem amplecti: tunc rectum carpere oportet:

  Vivendi

Vivendi callem, & ftudis incumbere honestis: Tunc est utendum ratione, animusque regendus Consilio, dum mollis adhuc, ne fortè malarum Melle voluptatum captus petat avia praeceps.

- 840 Qui sapit, hic sapiat citò: nam sapientia sera Proxima stultitiae est, sertque importuna dolorem, Deplorans srustra grave & irreparabile damnum. Est tibi praeterea sitis improba divitiarum Omnino, & scelerata auri vitanda cupido:
- 845 Namque ubi avaritia est, habitant sermè omnia ibidema Flagitia, impietas, perjuria, surta, rapinae, Fraudes atque doli, insidiaeque & proditiones, Jurgia, & infandae caedes, quid singula narrem? Denique sordidius nil est, nil pejus avaro,
- 850 Qui totus terrae immersus, ceu talpa, cupit nil, Nil amat agnoscitve aliud, quàm munera terrae, Propter quae solet omne scelus patrare, Deumque Nullum alium, praeter nummum, vesanus adorat. Nec videt inselix, quàm sit fragilisque brevisque.
- 855 Vita hominum, & quam mors contracto semper ab arcu Excutiat gelidas humana in corda sagittas,
  Nec juveni parcat, nec docto, nec locupleti,
  Sed quodcunque caput nullo discrimine pulset.
  Saepe etiam propius tunc sit, quum longius esse
  860 Creditur, & subitos ferat improvisa tumultus.

Λt

At tu divitias terrenas, & bona caecae Subjecta imperio fortis, nec pendere magni, Nec multum curare velis: nam propria cuiquam Non ea funt, quae pro arbitrio largitur & aufent

- 865 Instabilis Fortuna suo: vel morte recedunt, Diversos dominos permutatura vicissim. Sunt alia inquirenda tibi bona, sunt potiores Divitiae cupiendae, omni quae tempore durant, In quas nec morti, nec sorti est ulla potestas.
- 870 Has cumulare tibi studeas noctesque diesque:
  Nam verè tunc dives eris, verèque beatus.
  Caetera, quae vulgus demens miratur & optat,
  Si tibi sint, nummi, fundus, domus & pecus, illis
  Utere, (quis prohibet?) justè tamen atque modestè:
- 875 Quumque potes, miserere inopum, & ne despice egenos.

  Hoc pacto acquires laudem, aeternamque salutem,

  Et pro terrenis coelestia munera habebis.
  - · Non homo, fed lupus est, quem non clementia tangit, Qui non alterius miseranda sorte movetur,
- 880 Qui negat auxilium focio praestare roganti.

  At, si pauper eris, patienter sustine, & aequo
  Pectore pauperiem tolera, magis ille sinistris
  Casibus afficitur, plus curarum atque laborum
  Perpetitur, qui plura tenet, cui plura dedit sors,
- 885 Deprimiturque adeò rerum gravitate suarum,

Digitized by Google

Ut contemplari nunquam coelestia possit.

Esse levem & vacuum terrenae faecis oportet

Illum, qui aethereas animo vult tendere ad arces.

Nam quo quisque magis terram petit, hoc magis alto

890 Abstrahitur coelo, superaque à luce recedit.

Atque ubi quisque suos thesauros possidet, illic

Assiduè cor habet, semper convolvitur illic.

Est igitur multis paupertas utilis, illos

Exonerans, ut ad astra volent levioribus alis.

895 Sed tibi non minus est vitanda superbia, mater Rixae odiique, urbes studia in contraria scindens, Excidiumque ferens multis. hac peste laborans Olim Roma ruit, civili oppressa surore. Hoc suge tartareum monstrum, si quaeris amicus

900 Esse Del, & tandem coelo post fata potiri.
Nemo superbus amat superos, nec amatur ab illis.
Vult humiles Deus ac mites, habitatque libenter
Mansuetos animos procul ambitione remotos:
Instatos verò ac ventosos deprimit idem,

905 Nec patitur secum puro consistere Olympo.

Ergo, utres tumidi, quid vostra superbia vobis?

Quid tituli illustres, praeclaraque nomina prosunt,

Quae citò mors rapit, & lethaeas mergit in undas?

Laudari à vulgo cupitis, vulgoque placere:

910 Dicite, judicii quid habet plebecula veri?

Vo3

Vos putat esse Deos: quid tum? quum sitis asali, Humana exterius tantum apparente sigura, Fallitis ignaros homines, non fallitis ipsos Coelicolas: immò his risum stomachumque movetis;

- 915 Nam vestros mores, occultaque crimina norunt. Sed vos, ô caeci, Divos nihil esse putatis, Nec superesse animas, extincto corpore, vestras Creditis, atque ideo praesentis commoda vitae Optatis tantùm, deridetisque suturam.
- 920 Quàm multae pecudes humano in corpore vivunt!

  Hinc vestri erroris causa est, vestraeque ruinae,

  Quòd nil crassa acie nisi corpora crassa videtis,

  Nec veras res, sed rerum cognoscitis umbras.

  Maxima pars sumo gaudet, sumoque repletur.
- 925 Stulti, quid fumo est levius? quid inanius? aut quid Ridiculum magis esse potest quam quaerere honorem Immeritum, & causas veri contemnere honoris? Aspicimus pravos, indoctos, mentis egentes Sublimi in solio positos, dominarier illis
- 930 Qui se sunt longè meliores, & quibus ipsi
  Deberent servire magis. nempe improba ludit
  Rebus in humanis Fortuna, & lege sine ulla
  Omnia consundit, plerunque ad sidera tollens
  Ignavos servos, pistrino & carcere dignos.
- 935 At si sana foret, solis sapientibus orbem,

Ut decet, ut par est, committeret ipsa regendum, Cuncta etenim rectè sierent, legesque vigerent, Sacraque tractarent puri innocuique ministri, Et Dii se sinerent mortali luce videri.

940 Sed personatis gaudet temeraria mimis.

Fert tamen ista Deus summus, qui talia posset

Corrigere: & cur nos etiam non ista feramus?

Quid prodest verum sirma ratione tueri,

Et nil prosicere, atque odium sibi quaerere frustra?

945 Spernitur, ac damnum patitur sapientia, cui non Respondent vires, quam nulla potentia sulcit. Unde tacere quidem praestat: tu despice laudes Insulfas vulgi, & fortunae munera caecae, Atque Deo studeas omni virtute placere.

950 Post cineres est verus honos, est gloria vera,
Quae datur astrifero in coelo justisque piisque.
Tunc mites humilesque suo laetantur honore.
Ast Stygia maesti lacrimant in valle superbi.
Postremò compesce iram: parit ira surorem,

955 Turpia verba furor, verbis ex turpibus exit
Rixa, ex hac oritur vulnus, de vulnere letum.
Ira adeò mentem confundit, ut, ebria bile
Ferventi, nequeat dignoscere quid sit agendum,
Judiciique expers plerunque per avia tendat.

960 Mox dolor atque pudor facta inconsulta sequentur.

Ergo

Fortiter: egregia est etenim Patientia virtus:

Qua quicunque caret, careat probitate necesse est,

Sitque ferus, semper rixas & jurgia semper

965 Exercens: propria est nimirum rixa serarum, Pax verò tranquilla decet mortalia corda. Vir bonus & sapiens quaerit super omnia pacem, Vultque minora pati, metuens graviora, cavetque Ne parvo ex igni scelerata incendia surgant.

970 Qui nil ferre potest, hominum commercia vitet, Et solus degat silvis aut montibus altis. Qui verò humanos coetus urbesque frequentat; Discat multa pati, frenisque coerceat iram, Dissimulans conceptam arcano in pectore bilem:

975 Nec facilè, atque levi de causa, abrumpere pacis
Vincla velit, quantumque potest ignoscat amicis,
Ut possit quam aliis veniam dedit ipse mereri.
Pauca haec de cultura animi dicenda putavi,
Sufficiuntque satis, potuissem his addere plura.

980 Sed cui sunt haec pauca, illi non caetera deerunt:
Advenientque ultro quaecunque videntur omissa:
Nam comprenduntur tacitè, & clauduntur in issis.
Attamen interea sapientum incumbere libris
Est operae pretium, & rerum perquirere causa,

985 Denique doctrinis variis componere mentem:

Quippe animus fine doctrina est ignavus hebesque. Hoc igitur pacto (ut dictum est) storescere possunt Virtute ac meritis stulti astutique, colentes Sese animumque suum, & coelesti sede potiri.

990 Talia dum memorat ductor meus, ecce Deorum Nuntius, Atlantisque nepos, Jove missus ab ipso, Astitit, atque jubet supera ad convexa Timalphen Ire citum. namque ajebat dudum esse vocatos Coelicolas omnes Jovis ad tecta aurea summi,

995 Velleque de rebus gravibus nonnulla referre Momum, utrum quosdam monachos in colle manentes Extrà urbem, cujus prope moenia labitur atque Intrat in Adriacas piscosus Ariminus undas, Divitiis deceat privari, & partibus illis,

Quas auferre folet cristatis villica gallis,
Quum sint lascivi nimium, nimiumque superbi,
Et spernant omnes, & turpia multa licenter
Committant, senis exemplo, qui praesidet illis.
Proh pudor, hos tolerare potest Ecclesia porcos

Quo audito confestim abiens Areteïus heros Mercurio me commendat, qui ad tartara iturus, Plutoni secreta patris mandata serebat.

Hic comprensum arctè tenuit me, & nubila vexit 1010 Per media in terras, quo Thuscus tempore Clemens,

Intra

Intra Felfineos habitans cum Caefare muros; Florentinam urbem longa obfidione premebat. Ergo Atlantiades, quatiens talaribus auras, Pervenit tandem fancti ad praerupta Marini 1015 Saxa, & stelliferum ferientes aethera rupes. Inde, brevi lapsu, posuit me in pinguibus agris Verruculi, mox infernas properavit ad oras.

SYNOPSIS LIBRI

Hoc libro culturam animae, quoad scientias & artes, plenissime absolvit autor. Sub principio autem vehementer satis & ironice in Monachorum hypocrisiam & luxuriam invehitur. Deinde methodum studendi proponit. Sapiens omnia sua, quocunque tendit, facile secum portat, dives agris non ita. Sophi veteres Deum precati lapidem philosophorum acquisiverunt, cujus parandi modum aenigmatice describit. Sapientem connubio ad-stringi non decet: bellum, nisi pro aris & focis, omnino dedecet. Homines porro ad virtutis amorem excitat autor, Eremitae cuiusdam exemplum proponens, cui hominum scelera nauscam movebant. Spiritus Dei corda solus purificat, quo imbutus paucis ad vitam sustentandam indiget. Vita duplex animi & corporis, hanc vulgus, illam sapientes vivunt. Pravi animam mortalem esse credunt & optant, boni contrà. meditatio miseriarum humanarum hominam ad Deum adducit, de quibus ogregie perorat. Aulam Papalem ipsumque Papam Clementem per transennam lepide perstringit. Considerans tandem, quam impossible sit in tere is ad veram Sapienciam pervenire, huic libro finem imponit.

CAPRICORNUS.

CAlve, Atlantiade: Stygia de valle redifti: 1... Tam cito? dic, quaeso, quidnam Plutonis in aula Nunc agitur? Fit rixa ingens, ingensque tumultus. Cur hoc? Dicam equidem , quamquam festino reverti

Ad Superos, tanta est Turcarum, Christicolumque, Ac Judaeorum turba illic, ut locus illam

. Non capiat, vacui nihil est, sunt omnia plena, Vestibulum plenum, plena atria, regia plena,

Templa, domes, plateae, fora, moenia, denique tota urbs, 10 Et campi, & colles, & frondiferae convalles,

: R. 🖠

Ufque

Usque adeo ut sese impellant, trudantque vicissim Calcibns & pugnis & morsibus, aspra gerentes Praelia: nam ferro nequeunt decemere manes, Nec fas est illis iterum succumbere morti.

- 15 Vix potui transire, & Ditis limina adire
  Per densas umbrarum acies, cuncosque coactos.
  Fit via vi: irrumpens aditus, arctissima laxo
  Aginina, disjiciens crebro hujus verbere virgae.
  Tandem pervenio ad nigri penetralia Regis,
- 20 Quem vidço tristi essantem suspiria vultu.

  Postquam illi exposui patris mandata jubentis
  Solvi Antichristum è cavea, terrasque per omnes
  Emitti, ut faciens miracula salsa, docensque
  Jam summam advenisse diem, mundique ruinam,
- 25 Omnia petturbet, pecudes, hominesque, Deosque; (Imperat hoc étenim fatorum immobilis ordo)

  Quaeso, inquam, Pluton, cur sic es tristis? at ille:

  Nonne tibi indignum, injustum, infandumque videtur,

  Vos adeo latum coelum immensumque tenere,
- 30. Quum fitis pauci, quumque illue vix hominum tres; Vel paulò plures, longo post tempore pergant: ...

  Et mexam angusto in regno & parvo esse locatum, Quò innumeri veniunt mortales qualibet hora?

  Omnes Judaci: Turcae omnes papa tamen omnes

35 Christicolae (fateor,) sed certe portio major

Digitized by Google

Huc huc descendunt? haec ad vivaria currunt.
Cur ad nostra magis mittuntur limina? vel cur
Ille meus frater, qui possidet aethera, saltem
Presbyteros, fratres, monachos non accipit intra

- Ao Septa poli, sedesque suas, & continet illic?

  Non pudet, hos homines, qui in templis tam benè cantant
  Quaque die, & sacris in turribus aera fatigant,
  Qui tot tura adolent, tot scortorum miserentur,
  Qui solvunt alios, sua crimina solvere nolunt,
- 45 Qui vespillonum funguntur munere, & ornant Templa Deum statuis, picturis, atque sepulcris, Mittere ad insernas sedes, & plectere poenis,
- . Millia quot non fert fitiens Apulia muscas?

  Pontifices etiam summos nihil ille veretur:
- 50 Immò jubet cunctis aliis pejora subire Supplicia: unde Erebo miseri clauduntur in imo, Atque illic miris cruciatibus afficiuntur. Quare, Cyllens, quum sidera summa revises, Dic fratri, dic, quaeso, meo, me cuncta libentes
- Facturum quaecunque jubet: fed confulat idem
  Regno etiam nostro, & nostras non despiciat res,
  Aut trahat hinc aliquot manes, aut tartara laxet.
  His dictis, Faciam, respondi, atque inde recessi.
  Nunc redeo ad superos, & me properare necesse est.
- 60 I felix, nostrique memor. tu, Musa, memento...

. . . . .

Ver.

Versiculos dictare mihi: nam charta parata est, Er calamus, nec scribenti grata otia desunt: Incipe, meque doce, quali sophus ordine siat. Principiò nasci fausto sub sidere oportet

65 Illum, quicunque est sapiens selixque suturus:
Distat enim multum, quali sub imagine, quali
Sub sacie coeli quisquam nascatur: ut aiunt,
Qui astrorum motus, vires, & nomina norunt,
Et geneses hominum observant, & sata recludunt.

70 O quam magna, & quam miranda potentia coeli est,.
Quo fine nil pareret tellus, nil gigneret aequor!
Coelum est Oceanus, rerum pater: astra, sorores
Sunt nymphae: omne bonum in terras delabitur inde.
Esse igitur sapiens & selix nemo potest, qui

75 Nascitur adverso coelo, stellisque sinistris.

Permagni refert etiam, quos quisque parentes

Accipiat, quo sit pacto nutritus, & à quo

Instructus. nam quos mores puer adbibit, & quas

Artes à teneris didicit, retinebit adultus.

Se Illa diu durant, animisque tenaciter haerent,
Quaecunque à primis nascentes hausimus annis.
Ergò sit probus & doctus prudensque magister,
Qui puerum instituat, cogatque assuescere honessis.
Utque peritus eques; nunc huc, nuhe torqueat illuc

85 Indomitum, frenis fimul & calcaribus utens:

Nec

Nec tantum verbis moneat, sed valdius ipsum Exemplis moveat, quid enim benè dicere prodest, Si malesacta aliud monstrant, verbisque repugnant? In primis studeat lascivis atque scelestis

- 90 Arcere à fociis: commercia turpia fanctos Corrumpunt mores. multi hoc perière veneno. Vis tu nosse hominem qualis sit? perspice amicos Illius: associant similes natura, Deusque: Cum paribusque pares habitant, vivuntque libenter.
- 95 Valde igitur caveant cum praeceptore parentes,
  Ne puer aut juvenis laseivus & improbus illum,
  Quem fore selicem ac sapientem gnaviter optant,
  Moribus obscaenis contaminet: (heu facile omnes
  Labimur in vitium, & facile ad pejora movemur!)
- Graecis incumbat libris, pariterque Latinis.

  Et quantum potis est, evadat doctus, honestos
  Perlegat auctores, & scripta inhonesta refutet.
  Indoctum rarò esse probum contingit, & atras
- Attamen à studio nimio, nimioque labore
  Abstineat: ne, dum sapientia quaeritur, amens
  Fiat, vel morbum incurrat, seseque trucidet.
  Immodica officiunt, nec longo tempore durant.
- 110 Interdum genio indulgens, animomque relazans,

Et

- 115 Praecipuae, & quae naturam & quae fidera pandit.

  Hisce igitur totis incumbat viribus, hasce
  Perdiscat sophus hic noster, jam grandior aevo,
  Inque harum studio graviores conterat annos,
  Et simul (ut dictum est suprà libroque priori)
- 120 Culturam exercens animi, justusque piusque
  Fiat, & exornet duplici sua tempora lauro.
  Quam pulcrum est hominem pariter doctum esse probumque
  Et scire & sapere! insipiens doctrina timenda est.
  Ut suriosus habens gladium, sic doctus iniquus.
- 125 Verum non satis est animum curare, bonisque Moribus & doctrina aequè componere, quando Corporis est ctiam ratio non segnis habenda. Corpus enim malè si valeat, parêre nequibit Praeceptis animi magna & praeclara jubentis.
- Ouare danda opera est, ut victus sit bonus, unde Gignatur sanguis purus. nam noxius lumor Plerumque ex pravis epulis per membra creatur. Ebrietas est vitanda, ingluviesque ciborum:

  Quippe caput stomachumque gravant, sumisque cerebrum

135 Involvent: stupor hinc sequitur, somnusque diumus.
Pareus

Parcus edat, parcusque bibat vir doctus & aequus. Exercere etiam corpus mediocriter apto Tempore conducit multum, viresque reducit. Segnities robur frangit: longa otia nervos

- 140 Debilitant, ignava quies effeminat artus.

  Praeterea calor immodicus, frigusque cavendum est,
  Atque aër crassus nimium, regioque palustris:

  Praesertim sole aestivo, quum Sirius agros
  Diffindit, viridique canunt sub fronde cicadae.
- 145 Denique conandum pro viribus, ut bene sanum Sit corpus, praecepta animi ut bene cuncta facessat, Quod facilè haud sieri poterit, si dura vetabit Pauperies: opus est nummis vel morte relictis, Vel sorte inventis, vel quavis arte paratis.
- Nec fine divitiis fas cuiquam ducere vitam
  Felicem. heu quam faepe gemit rerum indiga virtus!

  Quam contemta jacet, si sacra pecunia desit!

  Ille autem dives verè proprièque vocatur,
- 155 Qui valet ingenio, eloquio, prudentia, & arte, Atque ubicunque manet, victum fibi quaerit honestum, Et, quamvis loca multa perat, diversaque longe, Fert sua quaeque tamen secum bona: nec sibi desunt Commoda, quae possint laetam producere vitam:
- 160 Nec metuit fures, nec faevorum arma latronum:

  V 5 Seque

Seque iterum vestit citò, si quando exspoliatur.
Vera etenim virtus fortunae cedere nescit.
Quaelibet urbs, totusque orbis patria esse videtur
Egregio fortique viro, & benè vivit ubique.

- 165 At virtute carens, quamvis amplissima passim Praedia possideat, quamvis exuberet auro, Non tamen ire potest quo vult, terrasque per omnos Currere, diversos hominum perpendere mores, Diversos spectare locos, & vivere ubique.
- 170 Quippe domos, agrosque suos, & scrinia secum Ferre nequit quocunque meat, ne sortè latronum Haec rapiat manus, aut fallax voret omnia pontus, Mox mendicus egens aliena cibaria quaerat. Sedibus ergo issdem patriaque moratur eadem,
- 775 Semper ubi vinum & segetes sua praedia reddunt.
  Utque relegatus metuit transcendere sines,
  Quos sibi praescripsit sua sors, & inertia mentis:
  - Unde videre nequit vasto quae plurima in orbe
    Fiunt pulcra, suis latebris ut carcere clausus.
- 180 Proinde sophi veteres subtili indagine quendam
  Commenti lapidem, sibi sida viatica cunctis
  Permansura locis nunquam interitura pararunt,
  Quo auxilio varias terras, diversaque regna
  Cernere, & à multis quamplurima discere possent.
- 185 Quondam igitur triftes imploravere Deorum

'n

'n

и

lia

Numina mactatis de more bidentibus antè:
Mercurium in primis, Solem, Lunamque preçati,
Fuderunt tales puro de pectore voces:
O mundi decus, ó Divûm pulcerrime Titan,

O Jovis & Majae instabilis fugitivaque proles,
O Jovis & Majae instabilis fugitivaque proles,
Cui datur in varias se transformare figuras,
Adsitis placidi, & nostras audite querelas.
En pauci, quorum mens est sublimis, & altum

195 Ingenium, quibus affiduè sapientia cordi est,
Dum causas rerum & naturae arcana videre
Nitimur, immensumque animo metimur Olympum,
Pauperie premimur, patimurque incommoda multa,
Desicimusque same; interea plebs vilis & amens

200 Cuncta sibi rapit, & nummos sibi congregat omnes:

Nec nostri quenquam miseret: si poscimus ullam
Rem, digitum ostendunt medium, & nos ludiscantur,
Unde agros sodere, aut jumenta strigare coacti,
Aut stabulis efferre simum, vix quaerere victum.

205 Possumus, & stultis miseri servire jubemur.

Quare, vos Divi, saltem miserescite nostri,

(Si qua coelitibus pietas & cura bonorum)

Et facilem monstrate viam, qua vivere honeste,

Et veri latebras investigare queamus.

210 Talibus auditis, Divi advenêre vocati,

Respon-

: his

Respondit que prior Phoebus: Veneranda propago Semideum, coelo digni, superumque savore, Audite, atque animis mea dicta recondite vestris: Hunc juvenem Arcadium, insidum nimiumque sugacem

- Prendite, & immersum Stygiis occidite lymphis.

  Post Hyales gremio impositum Deus excipiat; quem
  Lemnia terra colit, sublatumque in cruce sigat:

  Tunc sepelite utero in calido & dissolvite putrem:

  Cujus stillantes artus de corpore nostro
- 220 Spiritus egrédiens penetrabit, & ordine miro.
  Paulatim extinctum nigris revocabit ab umbris,
- Aurata indutum chlamyde, argentoque nitentem:
  Projicite hunc demum in prunas, renovahitur alsu
  Ut phoenix: & quae tanget, persecta relinquet
- Mutabit species, paupertatemque sugabit.
- Annuit, atque eadem praesens Diana probavit.

  Mox abière omnes, coeli ad convexa volantes.
- Volventes animo ancipiti, vix tempore longo Experti multa, & non parvis fumptibus illam Invenere artem, qua non ars dignior ulla eft, Fingendi lapidem aethereum: quem scire profanis

235 Haudquaquam licet, & frustra plebs improba quaerit.
Ouem

Quem qui habet, ille potest, ubi vult, habitare decenter de Nec fortunae iram metuit, nec brachia furum. Sed paucos tanto dignantur munere Divi. Forsan & hoc aliquis roget, an deceat sapientem

240 Connubio adstringi, & generandae incumbere proli; Atque maritali sese vincire capistro.

Quanquam aliqui laudant, tamen hoc (me judice) sanctis
Aethereisque viris non convenit. impedit uxor,

Natorumque effrenus amor, divina fophorum
245 Ingenia, & mentes contemplari alta volentes.
Gaudeat uxorum & natorum amplexibus ille,
Qui tantùm terrena fapit: crebrosque hymenaeos
Advocet. at fapiens laetetur coelibe vita.

Sit castus, purusque & mente & corpore, nam qui

250 Exiguo & raro victu contentus, ab omni Abstinuit venere, orando assiduèque pièque, Et contemplando, mentem ad coelestia tollens, llle Deûm crebro visu & sermone fruetur, Et selix siet, prospectabitque sutura.

255 Candida virginitas res est gratissima Divis:
Huic sese ostendunt, huic multa arcana recludunt.
Contrà luxuriam immundam, lususque pudendos
Odere ac sugiunt, detestanturque salaces.
Nemo tamen virgo esse potest, nisi cui Deus adsit,

260 Auxiliumque ferat, donum hoc descendit Olympo,

Humanis

Quo sine non poterit sapiens persectus haberi.
Pulcrum etiam scitu est, an conveniat sapienti
Horrida Mavortis tractare serociter arma,

Et sibi pugnando immortale acquirere nomen.

Quandoquidem multis virtus, laus, gloria, fama,
Major nulla quidem quàm bello parta videtur.

O caeci, ô miseri, quid bellum pace putatis

270 Dignius, aut melius? nempe hoc nil turpius, & ml Quod magis humana procul à ratione recedat. Nam ratio & leges si semper ubique vigerent, Nusquam bella forent, pax inviolata maneret. Jura silent bello, bello lex opprimitur vi.

275 Tunc furor & vitium laxis bacchantur habenis:
Tunc pravi tollunt criftas, & cornua fumunt,
Impunè occidunt, feriunt, rapiuntque, nec ulla
Judicis admoniti formidine cuncta profanant.
Pax decet alma hominem, gaudet fera bellua bello.

280 Arma amens amat, arma cupit, quicunque laborem Odit iners & inops, qui vivere luxuriosè Vult, quamvis nequeat, non respondente crumena. Proinde animam vendit pretio, seseque periclis Objicit, ut raptis alienis victor ovansque

285 Ad proprios referat praedam & spolia ampla penates.
At

At quicunque domi est dives, vel sufficienter Arte potest aliqua sese nutrire, suosque, Militiam resugit, pacemque libentius optat, Sit nisi mens insana illi, insussumque cerebrum.

- 290 At dices, etiam magni Regesque Ducesque Saepe armis delectantur, Martemque sequuntur. Quid tum? nonne etiam magni Regesque Ducesque Delirant saepe, & vitiorum peste laborant, Stultitiisque suis saepe urbes exitio dant?
- 295 Et quum multa habeant, cupiunt plura? omnis avarus,
  Et si possideat quantum Tagus excipit auri,
  Pauper, inops & egens tamen est. hoc ergo surore
  Reges atque Duces dira impelluntur in arma,
  Imperiumque sibi miserorum caede lucrantur.
- Non tamen utilitatis habet nihil. omnia vafri
  Fallacesque homines, ufurae & fraudibus apti,
  Agglomerant cumulantque fibi, quo tempore pax est;
  At quum bella fremunt, miles malè parta rapit vi.
- Praemia tunc fortes aftutis digna rependunt,
  Parque pari referunt. variat fic omnia tempus.

  Praeterea Reges mille artibus atque rapinis,
  Quum pax est, spoliant populos, atque undique nummos
- 310 Corradunt: unde omne aurum argentumque voraret
  Fifcus,

Fiscus, ni bellum erueret quod pace latebat, Distribuens multis quantum congesserat unus. Postremò est hominum turba haud mediocris, habetque Nec rem, nec doctrinam, artemve, fugitque laborem, 315 Dedita nequitiae, prona in scelus, impia & audax. Tales ergo homines, immò umbras, tempore certo Mittit in arma Deus, crudeli morte necandos. Sic genus humanum purgat: multosque per annos Qui remanent, vivunt hilares, hac peste remota: 220 Donec succrescant iterum mala gramina, rursus Evellenda acri bello, gladioque secanda. Tunc iterum immundas despumat Juppiter ollas, Tunc iterum immissis furiis purgamina verrit. Hic est perpetuus mundi ordo ab origine prima: 325 Has olim statuêre vices fata ipsa, Prometheus Ouum ferula aethereos in terram detulit ignes, Et quum Deucalion hominum tot millia nasci De lapidum jacku Pyrrha cum conjuge fecit Ergo decet fapientem uti ratione, & amare 330 In primis pacem, pacem complectier omni Conatu ac studio: nisi fortè aliquando coactus Pugnet pro patria, pro seque suisque tuendis: Tunc venia est dignus, tunc sit sine crimine bellum: Nam jus fasque finunt vim vi propellere, fraudem

335 Fraude, velut meritum merito pensare decorum est-

Quae-

Quaerendum ulterius, sapiens an debeat ullam Exerçere artem, sibi qua succurrere egenti Possit, si quando sinselix patrimonia casus Abstulerit, si quando serox sortuna malignam.

- Ne mendicus eat, patiens frigusque famemque.
  Nimirum est aliquid, fieri quod possit honeste
  A sapiente, juvet quo se, si cogat egestas.
  Sit bonus & doctus medicus, medicina parabit
- 345 Sufficiens lucrum domino, morbosque fugabit.

  Hanç olim Phoebus coluit, Phoebeius atque
  Filius: hac fefe immortali nomine dignos
  Effecere: hanc & didicit Chironis alumnus,
  Quamvis Aeacidae, quamvis Nereide natus:
- 350 Hac fuit illustris Pagon, clarusque Machaon,
  Hippocratesque sibi aeternum quaesivit honorem.

  Quid memorem cunctos, quibus haec ars contulit plim
  Et lucrum & landem, & demum nost funera famam?

  Baregius medicus mendicus non erit unquam.
- 355 Adde huc quòd plena est occultae cognitionis. A cass Haes, florum, herbarum, lapidum secreta recludit:
  Et, quicquid tellus intra sua viscera celat,
  Perspicit ac vices natura provida pandit,
  Corporis humani partes considerat omnes,
- 360 Equenocat multos regnum ad Plutonis ituros.

Ergo

Ergo quid hac potius sapientem soire decebit?

Ut non solum animos possit sanare monendo,

Verumetiam membris aegris prodesse medendo:

Sic utramque hominis partem tutabitur idem,

- 365 Sic hominem totum sapiens servabit ad unguem.

  Ast ubi jam seros Lachess nere incipit annos,

  Et jam canicies soedat barbamque comamque,

  Tunc ipsum decet in primis requiescere, & usquam

  Sistere, nec varias ultra percurrere terras,
- 370 Sed certam fedem, certos habitare penates,
  Atque ibi degendae vitae opportuna parare,
  Ne defint alimenta fibi veniente fenecta.
  Interea tamen à turba secedere paucis
  Contentus sociis debet, solusque frequenter
- 275 Nocte dieque Deum purgata mente precari,
  Et penitus fese divinis contemplandis
  Dedere, & humanas animo propellere curas.
  Tunc aderunt Divi secreta in valle moranti,
  Aut colle, aut nemore umbroso, aut in vertice mentis
  - 380 Exiguas aedes defertaque tecta dolenti.

    Non adeo tutum est cum multis vivere est unites

    Stultorum plenas habitare, interque latrones

    Sacrilegos, cupidos, rixosos, ambitiosos interque

    Versari fugiat sapiens commercia vulgi.

385 Quandoquidem invifa est vulgo apientia, propter

Dissimiles nimium mores: contraria semper Se oppugnant semperque sibi adversantur & obstant; Hinc periere sophi complures, quod voluere, Quando aliquid sieri pravè injustèque videbant; 390 Carpere stultorum mores, ac dicere verum:

Et quia non poterant ferre, & malefacta tacere,
Afflicti à stultis intersectique fuere.

Quare ne videat sapiens tot turpia, neve

Discrimen subseat, dum vera & honesta tuetur,

395 Secernat sese à vulgo, studeatque latere, Et socios habeat paucos doctosque probosque: Quanquam illi raro deerit praesentia Divum. Nam sapiente solent superi gaudere, & ab illo Permittunt sese audiri cernique libenter,

Felix in terris fapiens, & in aethere felix.

Ite ergo, ô caeci mortales, ite, & avaras

Cogite divitias, ploculos diftendite nummis

Per fas atque nefas, digitos onerate lapillis,

Aureaque indigno glomerate monilia collo,
Eto Serum vettes passim oftentate superbas,
Perque forum medium tumidis incedite buccis.
Ite, inquam, no caeci mortales, sceptra, coronas,
Imperia, & demum quicquid temeraria vobis

410 Largiri fortuna potest, nunc pectore toto

÷ ()

X 2

Affectate:

Affectate: brevi tamen haec tam pulcra recedent?
Somnia sunt cuncia haec durantia tempore parvo,
Quae citò vel vobis fors auferet, aut rapiet mors:
Quae facile ut fumus, fugiunt, nequeuntque revert

- Quum postrema dies, atque hora novisima vitae
  Adveniet, tunc tunc vestrarum stulttiarum
  Nequicquam memores, vos delirasse scientes
  Et, nescisse viam rectam, stusstraque pigebit.
- 420 Heu dum tempus adest, errorem agnoscite vestum:

  O curvas nimirum animas, ô vilia corda, ê de Cur pecudum more in terrath tantum aspicitis? cur

  Nunquam oculos ad sidereas extollitis arces?
- 1425 Vita datur, quiconque Deum metuuntque coluitques.

  Illic necesority nec morti estudia potestas: 1859

  Divitiae: veras sunt illici, deliciaeque, 1870 od

  Quas pater compipotens solisi saplentibus iaffortyod

  Quas non sulla: poteste series abolere dierum; 1874
- 430 Huc ,igitur véltros::animos: intendité; donecomA (Carlos) frata finulto; dimensenta maillan fabitemina Bărcăt.

  Nonne hominum vitamotemii pradere căpillo; que Monne perire datevi inortalia cun da, videtisi; , oti

  Ac aeluti furmus tebues vanefuene în aurasit que l

435 Quo nunc tot Reges auro, gemmisque supergirêt and Quò

	Quò tot Pontifices fummi, qui se esse putabant
	Aequales superis, abiere? in foeda sepulcris
	Offa-jacent, forfanque animas flyx atra coërcet,
	Expulsas procul à selici sede piorum:
440	Atqui ibi dant poenas fastus, scelerumque suorum.
	Quam vellent nunc, si possent, sua corpora russus
•	Induera stone acris items C. i. i.
	Induere, atque novis iterum se includere membris,
	Ut postergatis opibus, regnoque relicto,
	Vitam agerent puram & sanctam sub paupere tecto,
445	Justitiaque sua coeli sibi numen amicum
	Efficerent, ac morte obita fruerentur Olympo!
	Sed qui serò sapit, frustra sapit. ocyus ergo
	Pro se quisque Deo studeat virtute placere,
	Terrenisque bonis spretis coelestia quaerat.
450	Denique ab exemplo sapientis discite, qui res
	Humanas parvi faciens, & commoda vitae
	Praesentis fugitura brevi, bona vera suturae
	Sperat, & agnoscit Diss ostendentibus ipsis.
	Talis Apollineo Soractis vertice montis
455	Vivebat sapiens, paucis contentus amicis,
	Tempestate mea, macer & barbatus in aede
	Exigua, & ferrugineo vestitus amichu,
	Praestantis vir doetrinae, vultusque verendi,
	Semotam & cinctam filvis habitabat eremum.
460	Enthea mens cujus, venturi praescia fati,
F51	X 3 Vera

Vera nimis quoties vellet responsa canebat, Responsa antiquis nunquam cedentia Delphis. Hujus ego impulsus sama per longa viarum Perrexi spatia ad sacri sassiga montis,

- Qui, postquam acceptam mihi reddidit ore falutem,
  Suadet ut assideam. assedi, & simul ista rogavi,
  Cur sibi tale genus vitae delegerit, & quo
  Ipse modo possit dura inter septa manere,
  - Tunc mihi vir sanctus respondens, talibus infit:
    Intra urbes olim placuit mihi vivere, quando
    Junior ac rerum ignarus nihil esse putabam
    Optandum, nisi divitias & commoda vitae
  - Tunc ego gaudebam turba coetuque virorum,
    Cumque aliis praeceps in gaudia vana ruebam,
    Deceptus falsa specie verique bonique.
    Sed postquam subiit gravior labentibus annis
  - 480 Aetas, acceffitque mihi prudentia major,
    Coepi hominum mores (divino numine credo
    Impulsus) mecum perpendere, & acta notare;
    Vivendique modos varios, examine acuto.
    Turpia multa quidem fieri & scelerata videbam,

485 Justitiae superesse nihil nisi nomen inane,

Puniri

Puniri insontes, sontes impunè vagari, Virtutem in vitio, vitium in virtute latêre, Pauperiemque premi, & meritis plus posse favorem, Jus venale, sidem extinctam, amissumque pudorem.

- 490 Omnes artificum corruptas fraudibus artes,

  Latrones quoque cauponas conducere, ut illic

  Sopitos melius peregrinos perdere positint.

  Contemplabar item, multos surtoque doloque

  Ditatos, licet obscoenos, dignosque capistro,
- 495 Laudari tamen atque coli, multumque timeri;
  Imperia indignis committi, & honoribus illos
  Ornari, quibus est hominis duntaxat imago:
  Denique avaritia labefactam relligionem,
  Atque sacerdotes tantum Venerique gulaeque
- Quaerere, & astutè vulgi exhausire crumenas,
  Dum pretio coelum reserant, & tartara claudant,
  Dum jactant se posse animas huc mittere & illuc,
  Et precibus quocunque velint impellere Divos.
- Tutius esse ratus deserta habitare, & in isto
  Quod reliquum foret aetatis mihi degere monte,
  Monte, ubi Sylvestri est venerabilis ara beati,
  Et tanti monumenta viri celebrata renident.
- 5:0 Quae loca fint quamvis salebrosa & inhospita, sanctis

  X 4 Sunt

Sunt tamen apta viris, pacem cupientibus, & quos Delectat servire Deo, mentique vacare, Qui sese aethereis conjungere civibus optant:
Sed tibi difficile ac mirum fortasse videtur,

- Ouò pauci & rari veniunt, ubi plurima ad usum, Quae faciunt hominis vitaeque aptissima, desunt: Non tamen est ita difficile aut mirabile, si quem Spiritus assaut, coeli demissus ab arce,
- 520 Spiritus ille Dei sanctus, qui pectora purgat, Sublimatque animas moribunda in carne sepultas, Ceu sublimatur subjecti viribus ignis Mercurius, niveumque capit purgando colorem. Spiritus hic mentem illustrat, cor dirigit, ausert
- Quo flagrans animus, nil non tolerabile ducit,
  Nil non ferre potest levis est labor omnis amanti,
  Praesertim spem aliquam magnae mercedis habeni.

  Spes & amor duo sunt calcaria fortia, quae nos
- Audaces faciunt, contemtoresque laboris.
   Propterea affiduis votis precibusque petendum est,
   Ut delabi in nos dignetur spiritus iste,
   Qui cum spe ingenti ingentem producat amorem,
- Quo mens accensa ascendat sublimis Olympum,
- 535 Despiciens terras & gaudia corporis hujus

Frivila,

Frivola, seque Deo quantum pote jungere tentet. Non adeò mirum est igitur, si adjutus ab isto: Flamine divino possum hic persistere, & inter, Has cautes duram patienter degere vitam,

540 Quanquam neç victus, nec cultus defuit unquam.

Hoc in monte mihi, quantum natura requirit,

Non luxus. paucis nempe haec fervantur ad unguem;

Paucaque fufficiunt homini virtutis amanti,

Qui fibi quod fatis est optans, nil caetera curat,

545 Qui mavult animi quam carnis vivere vitam.

Nam vita est duplex, (ne tu sis nescius,) una

Corporis, hanc sequitur stultorum maxima turba,

Vulgus iners, plebs insipiens, quae nil sapit altum,

Egregiumque ignava colens pro numine ventrem.

Altera verò animi Diis convenit atque Deorum
Nobilibus pueris, qui ob facta ingentia possunt:
Verè homines, & semidei heroesque vocari.
Tales consuevit rarenter gignere tellus,

Sed quoniam video te nunc audire paratum,
Quaedam de hac animi vita non vilia dicam,
Quae debent cuicunque bono intellecta placere.

Principiò esse hominem non solo ex corpore constat,

560 Verum etiam ex anima: haec vitam viventibus affert,

X 5 Haec

The state of the s

Haec motum sensumque humana in viscera mittit, Haec tribuit nobis mentem: qua dignius est nil, Per quam multa homines miranda operantur in orbe. Sed multi dubitant an sit mortalis, & unà

565 Cum membris anima haec pereat, letine sit expers,
Et maneat semper nullum interitura per aevum.
Nimirum pars deterior, quae dedita cami est:
Ac vitiis, Divum contemptrix, credit & optat
Mortalem esse animam, scelerum quia digna snorum

570 Supplicia heu! metuunt, propter quod tartara nollent Ulla dari, aut manes usquam reperirier ullos. Sic malesactorum cupiunt evadere poenas. Altera pars hominum melior, qui soeda perosi Crimina virtutis pulcro stimulantur amore,

575 Esse putant aeternam animam nec morte resolvi,
Utque putant, vellent, quòd praemia digna bonorum
Expectant operum, & sperant post sata salutem,
Et promissa sibi melioris munera vitae.
Utra igitur potior sententia? nonne bonorum?

580 Nimirum in dubiis ea semper opinio debet
Praeserri, quaecunque placet melioribus, & quam
Egregii sanctique viri plerumque sequuntur.
Tutius est haerere bonis quam credere iniquis.
Non quot, sed quales aliquid dixere, notandum est.

585 Quare cum paucis justis te credere praestat

Morte

Morte carere animas, quam multorum injuftorum Judicio inniti, & nullos concedere manes.

Sed magis ut credas, etiam hac ratione docebo

Esse immortales animas. nam si Deus id quod

590 Est melius, semper facit (ut sapientia dictat,
Utque fateri omnes debent justique piique)
Haud dubiè acternas animas secisse putandum est.
Quandoquidem longè est melius has vivere semper,
Quam cum carne una extingui, in nihilumque reverti.

595 Quod fic oftendo: fi mors animas quoque delet,
Si non vita datur nobis nifi corpore in isto,
Censeri injustus poterit Deus, atque vocari
Improbus: innumeros etenim slorere videmus
Divitiis opibusque & honoribus imperiisque

600 Ignavos homines, indoctos atque scelestos,
Qui peccant impunè, ac laeta sorte fruuntur.
Contrà saepe bonos adversis casibus, atque
Paupertate premi, & contemtam ducere vitam.
Aut igitur Deus est injustus, talia qui fert,

605 Aut sua post obitum partitur munera cuique,
Aut quid agant homines in terris scire recusat.

Praeterea quae & quanta Dei clementia possit,
Quae bonitas dici, si solam hanc ipse dedisset
Nobis tam exiguam, tam incerto limite vitam,
610 Cujus dimidium dormitur? caetera curis

In-

Innumeris variisque laboribus atque periclis Exagitata, fugit rapidis velociùs undis. Ergo agite, ô miseri mortales, grandia templa. Construite, egregiis onerate altaria donis.

- Solennes cantate hymnos, producite pompas,
  Tura adolete, Dei nares distendite fumis:
  Haec facite, atque alios etiam superaddite honores,
  Ut vitam hanc vobis tam bellam praebeat, in qua
- 620. Vos cruciat nunc frigus iners, nunc fervidus aestus,
  Nunc pestis, nunc dira fames, nunc Martius horror,
  Nunc morbus, casusve aliquis, nunc tristis egestas,
  Nunc musca atque culex, nunc & cum cimice pulex.
  Exultate, inquam, quòd mille laboribus aevum
- 625 Ducitis; & victum multo sudore paratis,

  Et breve post spatium mortem toleratis amaram,

  In tumulo jacituri, & vermibus esca suturi.

  O vitam egregiam, ô pulcerrima dona Deorum!

  Natus homo in mundo hoc, inter pecudesque serasque,
- 630 Inter tot stultos & iniquos vivit, ubi imber,
  Nix, glacies, coenum, pulvis, nox, noxius aër,
  Et nebulae & nubes, ventique, atraeque procellae,
  Et dolor, & luctus regnant, ubi denique mors est.
  Haec selix patria, haec statio sedesque beata,
- 635 Propter quam tantos Divis debemus honores?

Propter quam precibus fas est obtundere Divos? Quod si non aliam vitam quam corporis hujus

Tam fragilis tamque immundi post sunera habemus;

Non video, cur tanta Deo praeconia laudis,

640 Cur tantos illi in templis tribuamus honores,

Qui nos tam miferos mifera ac in fede creavit,

Tot mala passuros, & in aeternum perituros.

Ergo ne injustus Deus & crudelis haberi Ac dici merito possit, fateare necesse est,

645 Non aboleri animas leto, sed vivere semper,
Non secus ac Divi in coelo vel in aere vivunt,
Corporis expertes, nec non somnique cibique.

Et sateare opus est, etiam sua quemque manere se praemia post mortem, aut meritas persolvere poenas.

650 Sed satis haec ratio tibi sit: namque isla malignis, Si dicas, rident: lux nulla illuminat orbos. (1904)

Tu verò crede omninò, certumque teneto, (Namque hoc principium est, sundamentumque salutis)

Aesernam esse animi naturamanse prorsus ab omni

655 Parcarum imperio exemtam nil fata timere. 1987 CO His ita: praemiffis, compertisque incipiamus 1998 De vita tractare animi, quae coelicolarum 1900 Nos fimiles teddies per quam affectamus Olympum I Sed quoniam apparent melius contraria, quando 660 In 1998 CO In

660 im conspectu ambo additunt, & juncta consessus, and and Proince

Proinde operae pretium est de vita corporis antè
Dicere, quae in terram nos detrahit aethere ab alto]

Brutorumque facit similes, contraria menti.

Hanc igitur vitam vivit, quicunque superbos,

- 665 Sit quanquam virtutis inops, venatur honores,
  Et laudes captare studet ventosus inanes,
  Tantum oculis hominum cupiens utcunque placeres
  Et qui divitiis virtute aut fraude parandis
  Invigilat nimis, & totum cor fixit in illis,
- 670 Talpa bipes, alta semper tellure sepultus,
  Aspiciens nunquam sublato lumine coelum,
  Et qui luxuriae atque gulae devinctus amore,
  Illecebras carnis sequitur, spretoque pudore
  In Venerem praeceps sertur, ventremque saginati
- Omnes hi turpes, & vero nomine possunt
  Carnales homines à carnis amore vocari,
  Quorum vita parum à brutorum forte recedit.
  Contrà qui humanas laudes, terrenaque prossus
- 680 Gaudia contemnit, vivens castèque pièque,
  Spiritualis homo fertur: nam spiritus ejus,
  Corpore jam domito victaque libidine, liber
  Imperat, & summa capitis dominatur in arce.
  Ergo vita animi est, in primis ponere turpi
- 685 Frena voluptati, & ventrem Veneremque domare,

Subdere spiritui carnem, contemnere quicquid Nascitur in terris, solique insistere coelo, Coelum optare, & amare omni conamine coelum i Illic spirituum patria est, sedesque bonorum,

690 Illuc contendunt animae post sunera justae:

Histores animae, illustri virtute nitentes,
Aeterna in luce aeterna mercede struentes.

Praecipuè mentem studiis exerceat, illos
Perlegat & libros avidè, qui vel de'anima, vel

695 De Diis, de misera vitae hujus conditione
Tractant, de morte, aut aliis de rebus honestis.
Spiritualis homo & sapiens his nocte dieque
Sedulus incumbat scriptis, & talia saepe
Gaudeat audire asque loqui, secumque volutet.

Colloquia: heu quantum bona mens corrumpitur iffis!

Lectio nimirum esca animi est, quae si bona prodest,

Si mala sit, non parva solet dare damna legenti.

Non secus atque malus cibus est damnosus edenti.

705 Quae fervanda licet fint omnia, nil tamen est quod

Plus hominem à vili-carnis secernat amore, Plusque Deo admoveat, quam non raro meditari Vitae hujus miseram sortem, quae tam brevis, & tot Plena malis quum sit, mihi mors, non vita videtur,

710 Immo aliquid pejus morte. & quis non videt? ecquis

Non adeò sentit quantum sit sellis ubique?
Singula si excutias, sincerum comperies nil.

Omnibus infudit-rebus natura venenum.

Plurima habent geminas facies: foris alba, fed intus

715 Nigra, fuo fallunt oculos spectata colore.

Si tamen est quiequam in vita hac pulcrumque bonumque
Fumi instar, nebulaeque fugit: revolubile tempus
Nil sinit esse diu in terris, vana omnia reddit
Atropos, & fastus hominum conculcat inance.

720 Heu quam cuncta abeunt celeri mortalia cursu l Quam fluxa atque sugax humana est gloria, bullae Persimilis, quae olim summa turgescit in unda, Mox perit, & vento exiguo dispulsa satiscit line. Hora brevis bona cuncta rapit, tunc sabula restat:

725 Hic fuit, hic fecit, pugnavit, vicit, amavit,
Regnavit, gentes domuit, populosque subegit,
Composuit libros, at nunc ubi talia? nusquam.
Ipse ubi nunc? nusquam. quid nunc? nihil. aut abiit quò?
In ventos. Heu heu nugae, & mera somnia sunt haec,

730 Quaeçunque in terris pulcra & miranda videntur!
Quid mihi cum Fuit, aut Fecita nempe Est valet unum
Plus quam mille Fuit. verum hoc Est utitur alis,

Transvolat , & secum nostros abducit honores. //
Haec igitur meditari , & pertractare frequentes (9)

735 Qui solet, ille hujus mundi deponit amoremanni

Digitized by Google

Et

Et facilè exosus terram, suspirat Olympum: Praesertim si etiam secum bene cogitet idem, Corporis humani qu'am sit miserabilis, & qu'am Sordida conditio, fragili quod carne coactum,

740 Contextum duris ex ossibus & cute tectum,
Faecibus immundis plenum est, & sanguine foedo,
Semper sordescens, nisi semper proluat ipsium
Abstergatque frequens cura, instaurando nitorem.
O vas, hospitiumque animi illaetabile, per quod

745 Tot morbos patimur, per quod tot rebus egemus!
O vestis gravis, ó carcer, vivumque sepulcrum,
Suffocans mentem ac sensum, involvensque tenebris!
Unde hominum generi tanta ignorantia adhaeret!
O terra in terram citius reditura, brevique

750 Vermibus aptam escam in tumulo gratamque datura!
Quam miser essa quicunque tui seductus amore
Veram animi vitam & coelestia dona relinquit,
Dum tibi plus aequo indulgens tua commoda tantum
Sectatur, curatque parum justumque piumque,

755 Nec putat esse aliam qu'am hoc vili in corpore vitam;
Demens atque su oblitus, patriaeque prioris:
Unde has in tenebras & tristia regna recessit,
Ut carne inclusus misera miser efficeretur.
Omnis enim qui corporeo stat carcere clausus

760 Spiritus, & membris terrenis consociatur,

Eft

Digitized by Google

Est miser haud dubié: donce solvatur ab illa Compede, & aethereas redeat jam liber ad oras: Ni sortè impediat vitiorum pondus euntem, Et teneat pressum in terris aut aëre in imo.

- 765 Nil etenim immundum patitur purissimus aether, Nec pravi aut stulti coelestia limina tangunt. Haec dum vir sanctus loqueretur, sinierat sol Penè diem lasso jam cursu, & juxta aderat nox, Paulatim inficiens atro velamine mundum.
- 770 Discedo, & Romam versus vestigia duco.
  Dumque iter inceptum perago, jam Cynthia pleno
  Orbe micans claram reddebat lumine noctem.
  Ibam igitur solus, meditans audita, sed ecce
  Tres comites haesere mihi, quos sortè repertos
- 775 Affatus blande; quo vellent ire rogavi.

  Romam, dixere, interea me confipicit unus;

  Nomine me appellans: unde is nune? inquit. abillo,

  Respondi, sapiente, manet qui in vertice summo

  Rupis Apollineae. subristi protinus ille;
- 780 Atque ait, O demens, reperiri qui fapientem
  Posse putas quemquam in terris. sapere ille videtur,
  Qui minus est aliis stultus, licet insipiens sit.
  Convenit haud dubié solis saprentia Divis:
  Quorum de numero sumus hie rese namque ego dicor
  785 Sarracilus, verum hie Sathiel, hie Jana vocatur.

Quamvis

Quamvis humanam videamur habere figuram, Dii fumus, & lunae contermina regna tenemus. Namque illic habitat Divûm ingens turba minorum, Est quibus imperium telluris & aequoris alti.

790 Talibus auditis stupui, coepique timere:

Me tamen audacem ostendens, tectoque timore,
Cur Romam peterent, quaesivi. tunc ait ille,
Est socius nobis illic qui dicitur Ammon,
Hunc sibi servitio adstrictum, magicaque coactum

795 Arte tenet juvenis quidam, cui Narnia tellus
Est patria, Ursinique colit qui praesulis aulam.

O quanta est hominum generi concessa potestas?

Coguntur Divi., vobis hinc scire licebit

Divinas animas restras, & mortescarere.

800 Nam fi nil vestți superssset, si moreretur
Vestra anima, ut coopus movitur, quid juris haberet
In superos tam vile animal, tam frivola imago?
Si foret in vobis nil sanctum, quomodo Divi
Tanti hominem sacere, aut homini succumbere possent?
801 156 animum sacere, authomini succumbere possent?

805 Ipse etiam quandoque sui servire coactus
Germano cuidam, Crystalli in corpore clausus:
Sed me barbatus tandem fraterculus illis
Exemit vinclis, & fracto carcere sugi.
Romam igitur petimus, cupientes solvere duro
810 Servitio socium, si qua est via: deinde ut ad Orcum

Y 2 Romanos

Digitized by Google

Romanos quosdam proceres hac nocte trahamus. Haec dicente illo, flavit levis aura repentè. Tunc Sathiel ait: O socii, jam noster ab urbe Remisses remeat: praecedens indicat aura.

- 815 Non vanus fuit hic fermo: namque ilicet illic Fgregius juvenis Remisses adstitit. omnes Advenisse illum gaudent, laetique salutant, Atque rogant, quidnam Romana ageretur in urbe. Cuncti luxuriae, atque gulae, furtisque dolisque
- 820 Certatim incumbunt, nosterque est sexus uterque, Respondit: sed nunc summus parat arma sacerdos Clemens Martinum cupiens abolere Lutherum:
  - Atque ideo Hispanas retinet nutritque cohortes: Non disceptando, aut subtilibus argumentis
- 825 Vincere, sed ferro mavult sua jura tueri:

  Concilium valeat, valeant commenta Lutheri,

  Pontifices nunc bella juvant, sunt caetera nugae:

  Nec praecepta patrum, nec Christi dogmata curant.

  Jactant se dominos rerum, & sibi cuncta licere.
- 830 Cui vis est, jus non metuit, jus obruitur vi.
  Sed nos hinc socii lucrum speramus, & inter
  Tot caedes multorum animas ad averna seremus.
  Sic ait: & mox inter se nonnulla locuti;
  Decedunt, & me solum tristemque relinquunt.

835 Namque ubi Sarracilus nullum dixit reperiri

igitized by Google

In terris sapientem, extemplò pectora tristis Invasit cura, & coepi sic volvere mecum: Ergo nequicquam petitur sapientia nobis? Laudatur srustra, frustra speratur, & ipsis Coelicolis tantùm conceditur? ergo necesse s

840 Coelicolis tantùm conceditur? ergo necesse est Hac misera in vita mortales desipere, & omnes Ridiculosque esse, & spectacula tradere Divis? O humanum genus infelix, ô essena parentum Luxuria, & natos gignendi infanda libido!

845 Quid tandem facitis? stultos miserosque creatis.

Mas puer est natus: laeti celebrate choreas,

Fundite vina, epulas festivis addite mensis.

Sed mox ille puer siet stultusque miserque,

Aut cito pallentes moriens migrabit ad umbras.

850 O mens caeca hominum, & venturae nescia sortis! Mortales miseri laetantur saepe dolendis. Haec igitur mecum meditabar, tristitiaque Plenus paulatim hospitium requienique petebam. Namque oculos jam somnus iners & crura gravabat.

855 Haec fint de sapiente satis, deponere sessam Musa chelyn par est, & raucis parcere chordis.

Interea mundi autorem dominumque precemur,
Ut nos clementer permittat, quae duo restant
Sidera Zodiaci cantando absolvere nostri.

860 Sunt majora etenim dictis dicenda, timetque

Y 3

Mens

Mens mea tam tenuis mysteria tanta referre. Naturam Hydrochoos noster scrutabitur omnem. At labor extremus Divum penetralia pandet.

SYNOPSIS LIBRI XI.

Hic liber praecepta astronomica tradit. Omnes mundi cirulos er ordinem motumque planetarum, secundum systema Piolemaicum, recensens. Deinde non solum Zodiaci, sed er omnia coeli signa eorumque stellas exacte enumerat, singulorumque ortus er occasus despinat. His absolutis, de materia orsoma disputat. Aether summus adamante durior est. Etlipsis à Luna interposita oritur. Coelum rotando sonum non edit. Astra mutant, regunique amnia, or cum Sole moventur. Planetat quare non scintillent. Coelum primum mobile: atque eodem modo, quo illud, omnes orbes, immutabili ordine à creatore posita, indesinenter circumrotantur. Formae dant esse restore habet suos cives sine cibo or potu viventes habet. Unde Lunat maculae. An materia sit aeturna; Physicè adsirmat, Theologice negat. Tandem de elementis or meteoris, sub sinem hujus libri, secundum philosophiam broviter agit, suamque sententiam exponit.

AQUARIUS.

Aturae omniparentis amor, causaque vivendi Occultas reruin nobis innata cupido Aonios iterum fontes haurife, jugisque Parnasi umbriseris iterum confistere suadet. 5 Musa redi, citharamque reser: hunc divire vena.

Nunc

Nunc opus ingenio est, & doctae munere vocis.

Non levia hic tractanda. libet specularier omnem

Naturae faciem, totumque evolvere mundum.

Principio quicquid fuit, aut est, aut erit unquam,

- To Dicitur ens. quippe hoc complectitur omnia nomen.

  Sed rerum, quascunque Dei fapientia finxit,

  Quaedam funguntur vita fine corpore: quaedam

  Aut funt expertes vitae, aut in corpore vivunt.

  De primis liber iste nihil, sed proximus olim
- Tractabit: nunc de reliquis mea Musa canamus.

  Mundanae molis loca summa, atque extima coelum Immensis ambit spatiis, motuque perenni Circujens intra sese facta omnia claudit.

  Quinque secant ipsum Zonae: sed quaesibet harum
- 20 Est habitata suis nihilo prohibente colonis.

  Nam neque Diis frigus, neque torrens officit aestus.

  Talia conveniunt terris. sacer aether ab omni.

  Semper abest glacie, nulloque incenditur igni,

  Qui licet assiduè circumvolvatur, ibidem
- 25 Permanet, & nunquam prima de sede recedit.

  Namque duos inter stabiles fixosque locatus

  Divina ratione polos, retinetur ab illis:

  Quorum alter nobis apparet semper, & ambas

  Aspicit, oceanoque procul circumyehit arctos:
- 30 Alter sub terris adversa in parte moratur,

Antipo-

Antipodumque oculis nocturna luce videtur.

Hanc verò aetheream molem dicuntur ab ortu

Occasum versus parili distinguere tractu

Tot cycli quot sunt Zonae, qui proximus Arcto est

Arcticus est dictus: post hunc est circulus ille.

- 35 Arcticus est dictus: post hunc est circulus ille, Qui medium Cancrum secat, & decedere solem Paulatim à nobis cogit, retroque reverti. Hunc alius sequitur, medium qui dividit orbem, Atque dies nitidos obscuris noctibus aequat
- 40 Non procul hine alius medium scindit Capricornum,
  Ultra quem prodire nequit, rursusque redire
  Incipit ad nostras paulatim Cynthius oras.
  Postremus verò cyclus, qui proximus austro est,
  Ut polus oppositus nostro, sic ipse vocatur.
- 45 Ultra haec fegmenta obliquus quoque circulus alto Signatur coelo, per quem pulcerrimus it Sol, Bissenis complens obeuntem mensibus annum Lacteus est etiam cyclus, qui Tyndaridarum Genua secat, caudamque Nepae, tropicos quoque binos,
- 50 Obliquamque viam solis, medium simul arcum Arcitenentis, item Centauri crura, Aquilamque, Nec non Aurigam, Cycnumque, & Persea tangit, Suntque paralleli cycli: sic nomine dicunt Hos Graeci: motuque suo Sol efficit unum,
- 55 Quaque die occasum repetens, ortumque relinquens.

  Insuper

Insuper esse duos Coluros dicitur: alter Solstitia ostendens Cancrum secat & Capricornum; Percurrens utrumque polum: sed dividit alter Phryxaeam pecudem & Chelas. hic tempora monstrat;

- 60 Sunt quibus aequales & luci & noctibus orae.

  Ultra hos funt cycli multi variique fecantes

  Hinc atque hinc utrumque polum: mediaeque diei

  Nomen habent, nostrumque caput super ingrediuntur.

  Circulus est etiam quidam, qui fertur Horizon:
- 65 Dividit hic sphaeram mediam, nostrumque videre Terminat: unde vocant hoc illum nomine Graii. Praeterea in multos coelum diftinguitur orbes, Suntque novem: quorum summus, quod mobile primum Dicitur, extremis volvens decedit ab Indis,
- 70 Hispanos Maurosque petens, spatioque diurno Complet iter, nec non rapidus coelestia secum Corpora cuncta trahit, nullo spectabilis astro. At reliqui oppositis volvuntur motibus orbes, Et Gangem versus currunt à Gadibus. horum
- 75 Maximus innumeris stellis est lucidus, atque
  Curriculo annorum centum vix perficit unum
  Ipse gradum, juxta hunc Saturni sphaera locaturi
  Inserius, triginta annis haec tota movetur.
  Juppiter huic substar, totusque revolvitur annis
- 80 Biffex: hunc fequitur Mayors, annisque duobus-

Ver-

Vertitur in gyrum. post hunc Sol ipse trecentis Sexaginta (velut dicunt) & quinque diebus, Adde his sex horas, totum pertransit olympum. Post Solem inserius Veneris rota volvitur, & se

- 85 Circumfert, quam Sol septemque decemque diebus Ocyus. ast huic Mercurii subvolvitur astrum:
  Quod Venerem superat cursu, citiusque movetur
  Quam Venus ipsa novem (si vera est sama) diebus.
  Ultimus est orbis Lunae, spatioque dierum
- 90 Viginti atque novem, nec non bis quatuor horis
  Finit iter, remeatque illuc, prius unde recessit.
  Sidera sunt septem, quae Graeci errantia dicunt
  Voce sua, quorum summus Saturnus habere
  Pro domibus sertur puerum Jovis & Capricornum.
  - 95 Juppiter ipse domos etiam tenet aethere binas, Pisces atque arcu pugnantem: Scorpius autem, Phrynaeusque Aries, stolidi sunt tecta Gradivi: Dat propriam sedem Nemees sera bellua Soli: In Libra & Tauro mollis Cytheraea quiescit:
- 100 Mercurius Geminis, & pulcra Virgine gaudet: Carcinus hospitium praebet tibi, Luna, benignum. Dicere de signis coelestibus aggrediamur. Zodiaco, qua sol gradiens totum efficit annum, Signa quidem duodena manent: Borealia sunt sex,

105 Adverso totidem sumpserunt nomen ab Austro.

A capite auratae pecudis, finem usque puellae Erigones, septem dicuntur figna trionis. Ast a principio Librae, finem usque duorum De grege Neptuni, quodcunque est, spectat ad austrum.

Nomina fignorum jam nunc mea carmina pandent:
Sunt, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libra, Nepa, Arcitenens, Capricornusque, Hydrochoosque,
Et duo coelefti radiantes lumine Pisces.
Septima quaeque sibi opponuntur: quum venit illud.

Libra cadit: Tauro fic Scorpius Europaeo
Objicitur: nafcente illo, hic descendit in undas,
A Cancri capite ad Centauri extrema vocantur
Directa: à prima Aegocerotis parte gemellos

120 Usque ad Tyndaridas, obliquo limite pendent.

Triginta gradibus longum, latum duodenis

Quodlibet est signum, terrestria sunt, Capricornus,

Taurus & Erigone: sunt aeris haectria, Libra,
Hydrochoos, Gemini, naturam servat aquarum.

I25 Piscibus & Cancro similis Nepa quae tria restant,
Ignea sunt; Aries, Chiron, Leo mascula sunt hacc
Cum tribus aëreis; & fortunata vocantur.

Caetera semineo dicuntur nomine, suntque

· 11 Infortunata, ut perhibent qui sidera norunt a 14

130 Mobilia haec; Aries, Cancer, Libra, & Capricornus;
Fixa,

からなり 一日 日本の中で、一生ましているのははないです。

- 135 Viginti, at pluvius sibi caetera vendicat auster.

  Haec sunt quae spectant ad septem signa triones:
  Binae Ursae, quarum est Helice majoribus astris
  Splendidior, Cynosura minor Phoenicibus est dux,
  later quas medius serpit Draco sluminis instar.
- 140 Hic micat & Cepheus, hic Cassiopeia, Coronae Proxima Gnosiacae. niveo vicinus Olori est Engonasis, dulcemque Lyram miratur & audit. Nec non Arctophylax monstrat sua sidera ibidem. Perseus hac etiam coeli in regione locatur,
- 145 Ora Medusaeo gestans rorantia tabo.

  Hoc eodem coelo nitet Auriga Anguitenensque,
  Illius & serpens, cumque hoc Serpente Sagitta.

  Adde Aquilam, aethereoque mari Delphina natantem.

  Hic & equus splendet, qui Pegasus appellatur.
- 150 Andromede sequitur: postremum Delta vocatur.
  Signa tria atque decem adverso retinentur ab austro:
  Cetus Persaea vix tandem salce peremptus.
  Hac etiam parte armatum Oriona videbis,
  Multiplicemque vadis Nilum, Leporemque sugacem,

155 Hung Canis haud unus sequitur, majorque minorque.

Inter & auftrales Argo micat inclita flammas.

Hic Aram, magnumque potes Cratera videre,!

Nec non Phoebeum fulgenti fidere Corvum,

Contaurumque trucem, domitamque laboribus Hydram

- Hac eadem Piscis quidam regione videtur.

  Quae sint signa poli pateseci versibus. at nuncio Singula quot stellas habeant quoque versibus edam:

  Astra Helice septena tenet: quae dicitur ursa
- At Cynofura minor fertur, quòd luce minori
  Apparet: quamvis viginti unamque favillam
  Corpore contineat. vigilem quindena Draconem
  Sidera conficiunt, geminas qui dividit arctos.
- 170 Cepheus ipse decem atque novem complectitur astra:
  Cassiopeia decem atque tribus stat lucida stammis.

  Ipsa novem stellis solita est splendere Corona.

  Dant tria dena modum Ledaeo sidera Cycno.

  Ignibus Engonasis lucet bis quinque novemque.
- In cujus Zona Arcturus stans clarius ardet.

  In cujus Zona Arcturus stans clarius ardet.

  Ipse decem septemque faces tenet aethere Perseus:

  Heniochus septem: ast, humero quae clara sinistro est,

  Fertur Capra: duas alias quas laeva manus sert

  180 Hoedi dicuntur, nautis saepe anxius horror.

Septenis

Septenis denisque nitet flammis Ophiuchus:
Ipfius ac Serpens viginti est glara duabus.
Est Lyra luminibus sulgens Orphea novenis.
Onattuor aetheream designant aftra Sagittama

Delphin ipse polo fulget bis quinque favillis.

Odo decemque micat nocturnis Pegasus aftris.

Ignibus Andromede bis denis ardet Olympo.

Sed atria Deltoton duntaxat sidera sugunt.

Stellarum, quas Zodiaci dicuntur habere.
Signa, dehine numerum aggrediar comprendere versa.
Est Aries primusa tenet hie astra octo decemque.
Taurus habet stellas viginti, unamque: sed harum
Septem, quae ipsius postrema in parte renident.

195 Virgiliae, nec non Atlantides appellantur.

Sunt totidem in capite, atque Hyades dicunturabimbri,
Tyndaridae frattes denis octoque favillis
Splendescunt: alter denas, alter tenet octo:
Bisque novem flammis coelestis Carcinus ardet:
200 Binae insunt dorso, quae Asini & Praesepe vocantur.

Arci-

- 210 Octo novemque faces Piscis tenet alter: at alter Huic junctus bis sex splendescit in aethere taedis.

  Nunc quot habent stellas australia signa docebo:

  Quamvis sint procul, atque oculis malè cognita nostris.

  Lumina terribilis triadena habet aethere Prissis.
  - 215 Sunt totidem Nilo. Leporem fex aftra perurunt.

    Sideribus feptem atque decem praefulget Orion.

    Octo atque undenis incendit Sirius orbem

    Ignibus. at Procyon triplici micat aethere flamma.

    Viginti atque tribus decorata est Argo favillis.
  - 220 Unam plus Chiron retinet: fed Victima, gestat

    Quam manibus, resupina, decemque unamque recepit.

    Luminibus verè speciosa est Ara quaternis.

    Sex & viginti facibus spectabilis Hydra est,

    Longa trium spatio signorum, corpore Cancrum
  - 225 Occupat, Erigonemque simul, tumidumque Leonema Septem astris Corvus, Crater spectabilis octo est. / Bisseno at Notius decoratur lumine Piscis.

    Occasus nunc signorum dicamus & ortus.

    Signorum est ortus triplex, occasus eorum
  - 230 Est etiam triplex, namque ortus Cosmicus, atque
    Occasus

Occasus fertur quum tempore matutino
Sole oriente, aliquod signum quoque surgit eoa
De regione simul, vel quum mane occidit undis.
Dicitur at Chronicus, quoties surgitve caditve

- Jam patitur stellas alias splendescere Titan.

  Heliacus verò est ortus, quum sole propinquo

  Jampridem occultum signum, postquam ille recessit,

  Ingrediens aliud, posse incipit orbe videri.
  - 240 Occasus contrà Heliacus tunc dicitur esse, Quando aliquod signum, per quod tunc ingreditur sol, Obtenebrat splendore suo, prohibetque videri
    - . nunc quo quaeque modo exoriantur figna, cadanique, Verfibus expediam: tribuant modò carmina nobis
  - 245 Pegafides, vatemque fuum non spernat Apollo.
  - Andromedae, Perseique caput, media tenus alvo.

    Opposita tunt: patte poli pars occidit Arae.

    Averso Taurus per coelum corpore fertur:
  - A To Ipio ascendente, ascendit totus quoque Perseus.

    Heniochi consurgit item pars maxima, nec non
    Pristis cauda e ctiam penitus tunc occidit Ara.

    Ipie autem Arctophylax tunc primum absconditurundis
    Cum Geminis totus Cetus, partesque priores
  - 255 Eridani surgunt, cumque his armatus Orion.

Angui-

- Carcinus exoriens partem apparere Coronae

  Dimidiam vetat, & caudam Ceti, Notiumque

  Pifcem, atque Engonafis caput, alvum dimidiamque
- 260 Ejusdem: à genibus scapulis tenus Anguitenentem, Ipsiusque Anguent, excepta cervice: Booten Totum penè, oritur sed contrà Orionis usque Ad zonam corpus, toto cum flumine Nili.

  Haec cum magnanimo nascuntur signa Leone.
- 265 Tota Aquila atque Lepus, Procyon quoque primaque crura
  - : At contra Arctophylax totus, totusque Ophiuchus
  - Quaeque superfuerat nitidae pars illa Coronae,
  - 270 Engonalis fundiple, genu tamen ac pede laevo
    Exceptis, tunc hesperias merguntur in undas.

    Ninginis exortu totus Canis Hydraque surgit
    Usque ad Gratera, apparet quoque Thessala puppis
    Quaterus erecto dependent carbasa malo.
  - 275. Opposita sed parte latent hace sidera. Delphin,
    Totus Olor escuda excepta, simul ipsa sagitta,
    Atque Chelys, Nilique prior pars. Pegasus autem
    Cum capite alsondit collum, pars caetera sulget.
    Tota Argo cum Libra oritur, totusque Bootes.
  - 280 Extremam practer caudam tota Hydra videtur,

En-

Engonasis dextrumque genu, dextram quoque suram!
Tunc & Centauri caudam splendere videbis,
Tunc & dimidiam poteris spectare Coronam:
Corpus equi aligeri réliquum, postremaque Cycni

285 Celantur, nec non cervicem Cetus adusque
Descendit totus: tunc & caput occulit undis 'al
Andromede: tunc & descendere Cephea cernes,
Ipsius Andromedae patrem, manibusque humerisque
Et capite extremas ponti fluitantis in undas.

290 Scorpius exoriens haec fecum fidera ducit,
Caudam Hydrae, Chironis equum, reliquamque Coronam:
Quamque manu gestat Chiron tunc Hostia surgit:
Surgit item caput Anguis, item caput Anguitenentis.
Andromedae reliquum corpus tunc occidit, atque

295 Cepheus à capite ad Zonam, flexuraque dupler Eridani: refupina cadit quoque Cassiopeia.

Tunc etiam abscondi Canis incipit arque Orion?

Arcitenens quum oritur, jubet apparere Ophiuchum, Ipsiusque Anguem torum, caput arque smistration.

Aethiopum regis Caphei tune totus Ofion Et Lepus, & major Canis occidit, Heniochusque, Exceptis capite ac pedibus tune Perfeus und Tendit in occasum totus, dextro pede nec non 305 Ceure manet, puppi excepta tom occidit Argo.

Aegoceros quum surgit, Olor, simul atque Sagitta, Ara quoque atque Aquila ascendunt, sed caetera puppis Descendit, Procyonque mari sua sidera condit. It quoque sub terras toto tunc corpore Perseus,

- 310 Sidera quum pulcri apparent Ganimedis ab ortu. Prima Medusaei consurgunt membra caballi.
  - Tunc contra caput & cervix descendit Echidnae, Occultatur item postremo corpore Chiron. Quum gemini superum tolluntur in aethera Pisces,
- 315 Andromedae dextrum corpus quoque surgit, & ille
  Qui Notius fertur Piscis: tnnc corpore toto
  Hydra & Centaurus manes rapiuntur ad imos.
  Haec de ortu atque obitu signorum dista putamus
  Esse satis, nunc ad reliqua incunstanter eamus.
- 320 Sed prius Uranien libet huc ad nostra vocare
  Carmina, ut auxilium tribuat, secretaque pandat.
  Uranie, cui nota alti penetralia coeli,
  Quae superum sedes gemmataque templa frequentas,
  Uranie sormosa, adsis, arcanaque Divum
- Acthereos da mente lares, animoque tueri

  Moenia stelliseri circumlabentia mundi.

  Et primum mihi, Diva, aperi, num corpore duro

  Ac solido constet coelum, an sluxo tenuique,
- 330 Non secus atque aër, facili quem scindimus ictu.

Poft

Post hoc, me nonnulla etiam quaerenda docebis; Sunt duo naturae primordia prima, vocantur Materia & forma: ex his corpora cuncta creantur, Ex his est tellus, unda, aër, ignis, & aether.

- Orporibus non esse putant. contraria in illis
  Quippe forent, & ab his corrupta aliquando perirenti
  Sic aiunt: verum haec ratio, me judice, peccat.
  Nam neque materiae culpa est, si corpora solvit
- 340 Longa dies: neque corrumpunt contraria per se,
  Si aequales habeant vires, nisi fortius unum
  Sit reliquo. quia quum vis aequa est atque potestas,
  Tunc sit par pugna, & nulli victoria cedit.

Ergo Deus cupiens aeternum condere coelum, 345 Optima materiae primae ac puriffima legit,

- Temperiemque illis talem addidit, ut minil unquani Se laedant, semperque habeant contraria pacem: Sic coelum aeternum est, sic nullo ablumitur aevo; Sed quoniam quae dura magis, diuturna magis sunt;
- 250 Laedunturque minus, proinde est durissimus aether?
  Plus adamante, adeo ut ferrum contemnat & ignem,
  Vimque omnem, praeter Domini, à quo conditus ipse est.
  - Est alia id monstrans ratio: nam mobile primum Initia se positas sphaeras rapit, ac violenter
- 355 Occasium versus secum trahit, atque diurno

Motu (obstent quamvis) spatia in contraria versat: Quod sieri nequeat, solido nisi corpore constent. Adde huc quod lunae pars illa simillima coelo est, Quam sol non spectat, fraternaque lumina tangunt.

360 Sic etiam stellae manifesta in luce diei
Consimilem coelo creduntur habere colorem.
Luna tamen stellaeque ipsae sunt corpora dura,
Sunt & opaca. hoc eclipsis declarat apertè.
Nam radios Phoebi Luna interjecta repellit,

365 Nec finit in terras claram descendere lucem.

Cur non durities eadem tribuatur Olympo?

Nempe aliter nunquam sua sidera sixa teneret,

Sed passim errarent, nec certa in sede manerent.

Non tamen est coeli, ut stellarum, corpus opacum:

370 In terris etenim positi summa astra videmus,
Et penetrat noster suprema ad sidera visus.
Quum verò sint (ut dixi) durissima coeli
Corpora, sintque eadem purissima, forsitan illis
Est etiam sonus: & quum se tangantque rotentque,

375 Concentum faciunt aliquem coelestibus aptum,
Ut quidam scripsere olim doctique probique:
Hunc tu Musa etiam nodum mihi solve roganti.
Dura & plura licet sacri sint corpora coeli,
Perviaque humanis oculis, tamen illa sonorem
380 Efficiunt nullum: neque enim pulsantur ab ullo,

 $\mathbf{Z}_{3}$

Nec

Nec si pulsentur resonant, crassissima quum sint, Cumque illic aer nullus sit, quo sine srustra Speratur sonus, atque ideo sine murmure currunt, Praeterea sphaetae bis quattuor inseriores

Practerea iphaerae bis quattuoi interiores

385 Auroram versus omnes vertuntur eodem
Progressu; nec se collidunt concutiuntque
Occurrendo sibi, sed certa lege modoque
Una eademque via leni vertigine pergunt,
Et choreae in morem placide taciteque feruntur.

390 Mobile duntaxat primum adversatur eundo,
Orbibus (ut dixi) reliquis: tamen haud strepit unquam
Nilque sonat prorsus: quippe illic deficit aër,
Quippe supersicies muko est levissima sphaeris:
Unde sluunt celeres, nullo impediente rigore,

Propter quod motum faciunt fine voce filentem.

Non igitur recte veteres fensere, putantes

Sphaerarum motu harmoniam constarier, at non

Sentiri: quoniam humanas excelleret aures,

A00 Ceu Nili non auditur, quae decidit altis
Rupibus, unda propè: at longè fragor editur ingensi
Nugantur certè, & ratio haec est prorsus inanis.
Nam si nemo unquam audivit, cur singere debent
In coelo esse sonum? turpe est ea dicere quae non
405 Ostendi possunt, quae possunt jure negari.

Non

- Non nova funt fingenda, nisi haecivera esse probentur: Nullam verba fidem amota ratione merentur. Sed nunquid coelum eft (ut fertuit) Musa, rotundum? Sphaerica nimirum; perfectior effe; figura
- 410 Censetur tunstissaliis, quòd non habet in se Principium finemque, capax quod fit magis, atque Simplex & formola magis, magis anta moveria. Praesertim circa medium ceu vertitur aether
- Circa ipsam terram, in medio quae condita mundo est. 414 Convenit haee igitur coelo tam digna figura, 5 Convenit haec; eadem Soli, Lunae; omnibus astris, Quamquam aliter pictorum audax inseitia fingiti Stellae autem funt ne (ut fertur) pars densior orbis? Non: ita: quippe fuam fortita: est quaelibet harum
- 420 Diversam à coelo speciem, diserimine magno: Ipfae etiam inter se distant; ceu sorbus ab ulmo, Ceu pyrus: à cerafo differt, foetu atque figura. Indicat id color haud unus, diverfaque carum Virtus & splendor; stellae est sua cuique potestas:
- 425 Quandoquidem natura etiam sua cuique tributa est. Coelum ergo est sedes tantum opportuna, locusque Stellarum, non materia aut substantia earum. Quid virtutis habet coelum? est vis omnis in astris. . Aftra regunt orbem terrarum, atque omnia mutant:
- 430 Aftra greant cuncta in terris, & cuncta gubernant Hoc

ompor,)

Hoc docet aftronomus, communis opinio fert hoc.

Quare non folum raro denfoque putandum est

Distingui à stellis coelum, diversa sed ipsis

Natura est etiam, & dispat faciesque vigorque.

- 435 Quanta etiam sint astra, & num sine sine rotentur,
  Quo sunt sixa loco, ut visum est asiquando Platoni:
  An sint deserta, can quisquam versetur in illis se
  Musa, velim scire: unde precor mihi singula pande.
  Non sunt astra quidem magna aequè mamque minora
- 440 Plurima sunt numero, ut possit comprendere nemo.
  Sunt aliquot majora etiam, sed pauca: sereno
  Quae passim coelo veneranda luce resulgent.
  Ex quibus astronomi varias secere siguras,
  Et pinxère amplum diversis aethera signis:
- Aftra sciunt, utque eclipsis Phoebera monstrat,
  In qua Luna patet quanto sit corpore, fratris
  Dum subjecta sui speciosum lumen opacat)
  Quaedam sunt tanta, ut sotam terraeque marisque
- 450 Excedant molem, ac. spatio majore nitescant:
  Quamvis parva adeò videantur, propterea quòd
  Tam longo distant a nobis intervallo.
  Quippe aliquid, quanto est longinquius, esse videtur
  Tanto etiam minus; & spectantum lumina fallit.
- 455 Stellae autem fixae (veluti Plato maximus inquit)

  Ouaeque

Quaeque suum circa centrum volvuntur ibidem Semper: & haec ratio est cur scintillare videntur: Non ea, quam singunt quidam, quia longius absunt, Proinde illas tremulum nobis ostendere lumen.

- 460 Nimirum haec ratio vana & puerilis habenda est.

  Non etenim quicquam scintillat, quòd procul absit
  A nostro visu: minus, atque obscurius illud
  Sed tunc apparet, nec scintillatio motu
  Ulla carere potest, quare sixa astra moventur,
- At non Saturnus talem, nec Juppiter, & Mars
  Efficiunt motum, nec Lunae Mercurlive
  Aut Veneris fidus: verum haec gaudent epicyclis.
  Cur non scintillat Saturnus, Juppiter, & Mars,
- 470 Ut Sol? quum tamen à nobis longe altius abfint, Nec magno à stellis fixis discrimine distent? Nimirum, quoniam non sic volvuntur uti Sol, Sed sua permittunt epicyclis corpora ferri. Forte aliquis solem non scintillare putabit.
- 475 At si hunc perspiciet summo quum mane resurgit,
  Vel quum descendit brumali tempore in undas,
  Quando acies illum melius tolerare valebit,
  Tunc circumvolvi, tunc scintillare videbit.
  Nec quisquam hoc adeò magnum ac mirabile dicat,

480 Singula si tali volvuntur sidera motu:

Z 5 Nonne

- 485 Omnia quae fecit, distinxit in haec duo, motum
  Atque quietem. atqui in terris, centroque locata est
  Ipsa quies propriè: possedit caetera motus
  Unda sluit, semperque aër agitatur & ignis,
  Praecipuè tamen in coelo est vis maxima motus:
- 490 Et quo quaeque magis sphaera est sublimis, in illa Fortior est motus, mundumque rapacius ambit. Quare illud coelum, quod primum mobile sertur, Maximum habet motum: sed motus maximus ille est, Tempore qui minimo spatia & loca maxima transit.
- 495 Ergo nictu oculi totum percurreret orbem,
  Ni obstarent illi sphaerae, quas continet in se,
  Frenantes cursum illius, ne protinus omnem
  Volvendo raperet secum terram, Oceanumque.
  Quippe animal nullum posset tunc vivere in illis.
- Secum agitat, tantam tam parvo tempore molem,
  Tam longas transire vias, iterumque reverti,
  Nec cessare unquam, & nullum sentire laborem?
  Hinc aliqui credunt, à Diis totum aethera volvi,

505 Assignantque sum motorem cuilibet orbi:

Qui;

Qui, quasi pistrino addictus, non desinat unquam Tam vastam versare molem noctesque diesque. Nec, quamvis cupiat, minimum requiescere possit, Felix servitio tali Deus ille prosecto.

Sto Sed nugae funt haec, commentaque inania eorum,
Qui cupiunt primi mortales inter haberi.
O quot morosophos tellus parit, & philodoxos!
Quare non tutum est facilè omnia credere cuivis,
Ille licet magni sit nominis, innumerasque

Sis Scribendo implerit nigra loligine chartas.

Magni saepè viri mendacia magna loquuntur,
Et nemo est adeò prudens, quin saepius erret.
Est igitur ratio in primis quaerenda, fidesque
Major in ambiguis rationi est semper habenda,

520 Quàm dictis hominum: namque haec sunt falsa frequenter.
Quid ratio ostendit? coelum stellasque moveri
A Diis, an per se, naturalique vigore?
Qualis honor, vel quale lucrum, vel quanta voluptas
Esse potest Divis, versantibus aethera semper,

525 Ut stultorum hominum vitae opportuna ministrent,
Utque seras pecudes, volucres, piscesque gubernent?
Sicne decet dominos servis servire? Deosque
Servitio aeterno damnari, ut pabula brutis,
Ut stultis pravisque serant mortalibus escam?
530 Nonne decet potius libertas maxima Divos,

Ut quocunque velint faciles accedere possint? Ne tanquam dura devincti compede, nusquam Ire queant, semperque loco teneantur eodem? Aut tanquam siguli instantes operique rotaeque,

- 535 Nunquam decedant scamno, nunquam otia captent?
  Estne illis adeò dulcis labor ille rotandi?
  An labor ille potest Divis nunquam esse molestus?
  O sapientum hominum sententia digna notatu!
  Sed ratio obsistit, ratio manifesta reclamat:
- 540 Nil etenim per se aeternum est, nisi conditor orbis.

  Post ipsum aeterna est rerum natura suarum,

  Quas ipse ex nihilo, stabili sed lege creavit,

  Ut non esse queant aliter quam jusserat olim,

  Quum primum immensi jaceret sundamina mundi.
- 545 Sic aqua semper erit mollis, sic ignis adurens, Sic stabilis tellus, sic semper mobilis aer, Sic & circumagi coelum sine sine necesse est: Sic forma & virtus herbis sua cuique tributa est, Nec non arboribus, nec non animalibus ipsis,
- Uf nullo possint mutari prorsus ab aevo.

  Usque adeò ipsius naturae immobilis ordo est,

  Usque adeò est eadem semper divina voluntas.

  Quare si motus coeli est aeternus, oportet

  Naturalem esse, ut gravium leviumque videmus.

555 Nam quod naturae est proprium, non deficit unquam.

Si verò est alius motor, quandoque quiescit.

Nil etenim aeterno violentum tempore durar.

An gravium & levium natura potentior est quam

Astrorum & coeli, ut possint per se illa moveri.

560 Haec vero nequeant, nist Diis agitentur ab ipsis?

Terra ergo atque ignis sunt aethere nobiliores,
Saltem ex hoc quod non motoris egent alieni,
Sed per se à centro aut ad centrum tendere possunt;
Credendum est igitur, coelestia corpora per se

Natura est siquidem motore potentior omni.

Naturam vincit solus Deus: & nihil (ipso
Excepto) est melius natura & majus in orbe.

Naturam vero appello, legem omnipotentis

Cunctis imposuit rebus, justifique teneri
Inviolabiliter, dum mundi secla manerent.
Nam legem hanc rerum formis Deus indidit: unde
Quum rebus dant esse, Dei mandata libenter

575 Efficient formae, & nequeunt hanc fallere legem?

Nempe fuis res à formis tales generantur,

Quales praecepit qui formas condidit ipsas.

Haec verè ac propriè natura est, & melius quam

So Haec duo cunctarum potius primordia rerum;

Ve!

Vel causae primae, vel componentia prima? Non autem natura: placent si nomina vera, Et nisi malimus dare falsa vocabula rebus. Sed de hoc jam fatis. ad reliqua accedamus, & utrum

585 Sint deserta poli pulcerrima regna beati, An quisquam sedes illas teneatque colatque, Praesens hora monet solito nos dicere versu.

... Quum coelum sit tam immensum, tantique decoris, Conspicuum tot sideribus, tam nobile corpus,

590 Desertum & vacuum & solum incultumque manebit? Terra autem innumeris gaudebit, & unda colonis? An mare vel tellus locus est jucundior atque Pulcrior & melior, vel toto major Olympo? Propter quod potius, quam aether, mercantur habere

595 Tot cives, & tam variis animalia formis? An regis prudentis erit, fabricare palati Ingentem molema peregrino marmore & auro

· Egregiam, & mirè speciosam intusque forisque, Nolle tamen (stabulo excepto) permittere quemquam

600 Tam pulcras habitare aedes, vacuasque tenere? Nempe est totius mundi stabulum terra, in qua Sunt commes fordes, pulvis, coenumque fimumque, Osta, putres parnes, varia excrementa animantum.

Quis memorare unquam tot foeda immundaque posset, 605 Quae tellus & pontus habent, ac semper habebunt?

Quis nescit pluvias, nebulas, nubesque, nivesque, Praelia mentorum, tempestatumque surores, Quae mare perturbant, quatiunt terram, aera versant? Terra tamen pontusque tenent animalia multa:

- O vacuae potius mentes, quae creditis istud!

  Quippe suos etiam cives habet aether: & astra
  Singula, sant urbes coeli, sedesque Deorum.
  Ulic & reges, populi inveniuntur & illic:
- Non, velut hic, umbrae simulacraque inania resum;

  Quas citò mors rapit, & tempus terit, inquinat, ausert;

  Illic selices, immortales, sapientes:
- Mic habitant miseri, mortales, insipientes:

  620. Elicepar & slux regnant, & summa voluptas:

  Hic bestum assiduum & tenebrae, & genus omne doloris,

  I nune, & slauda terram hanc, hanc dilige vitam.

  Imò aude; ô demens, stabulum hoc praeponere coelo;

  Verum aliquis dubitare potest; si durior aether.
- 625 Est adamante, se nil vacui reperitur in illo, Grando Dii poterunt illici habitare, evel illaggi Pergerey, dimirum hoc sieri non posse videtur. A Praeterea quum coelum ipsum non possit arati V Atque sodis, quonam pacto Bacchusque Geresque 630 Nascensiur, srugesque aliae, quarum indigetums ?

Frivola

Frivola sunt haec, & rugoso digna cachinno.

Namque sit ipse licet multo solidissimus aether,

Pervius est tamen, & cedens cultoribus, & nil Obstat, quin facile huc possint se ferre vel illuc,

Coelicolis etenim tenuissima corpora cunctis
Ille autor mundi dediri atque levissima: quare
Ipsis non opus est foribus, patulisve senestris.
Per medios intrant muros, & marmora tranant,

640 Usque adeò est illis tenuis natura, potensque.

Quis, nin vidisset, piftes habitare sub undis,

Sub limo ramas, salamandras vivere in igne,
Aëre chameleonta, & pasci rore cicadas,
Credoret? at vera haec tamen & mira esse satemar.

Saepe tamen fieri poffunt, & facta videmus.

Cur non ergo Deus potuit quoque condere tales

Coelicolas, qui per coelum facile ire valerent,
Nulliusque cibi vel porus prorfus egerent?

650 Si potult s' certè voluit: mam turpe fuisset;

Tam pulcras sedes, tamque amplas linquere inanes,

Atqui coelicolis non est opus, ut vel arando,

Vel sediendo parent alimenta juvantia vitam:

Quandoquidem non sunt illis mortalia membra,

655 Quae instaurare solet sensim labantia vicus:

Digitized by Google

Ne

• . •	•
Nec. fitiant unquam Divi, esumuntve beati	•
Denique nulla illos penitis constilat and	
Duitte illera fragett san action is a	
undo mid di d	
direta maia in terris posait Dous, illaque clausit!	
"Interio, of vetruit factum continuere coelum	
rgo felices vivunt, nectordifesibilitaries	
mbrofiae viridi nafeuntus assessione	
Onia magna oritina in oritina di Cultura di Cultura di	
opin magna othur patim coelestibus arvis	
ocilcolum vero illorum felicior atque	
Obulor VIII ell, loca qui magic alm fragmanant	
am. quanto aethereis locus: eft fublimien and	
anto etiam melior tanta and	
danid fire march.	
de atrae, quae in corpore lunae	:
aparent a name de his homines diversa largeria	
" Pol 10 in Coolo lucet a nifi Phochus phosts	
ccipiunt lucem stellae omnes infeance line	•
uae - quizum danne Gallana	
urita ella cicli c. 1	
Ge a redem terrisque propinquam,	
nt opaca magis, minus & fincera, necesse est.	
	Nec. striunt unquam Divi, esuruntve beati. Denique mulla illos penitus contristat egestas: Quippe ultra sines Lunae illaetabile nil est. Quippe ultra sines penitu possiblentes qua penitur passim coelestibus arvis. Quippe ultra sines passime, cujus quippe ultra sines est. Quippe ult

675 Unde, sejus partes quum non aequalitér comnes A 007 Sint albae; & denfae; & leves, lucisque capaces, CHime nom tota nitet luna ; & magulola widerme i Nam partes, alhae & densae, levesque receptant Nocturnum solom, reliquis sine luce relictistino

680 Noctesigitur ducer; fed tempore luna diurno 202

A a

In

In faciem nubis maculosae albescit Olympo. Sic & lampyrides lucent in noche volantes; Mox redeunte die amittunt in lumine lumen; Et proprium ostendunt amota fraude colorem.

- 685 Namque dies vera oftendit, nox fraudibus apta eft.
  An vero aeternum fit coelum, an coeperit olim,
  Expectetque fuum post plurima secula finem,
  Pulcrum etiam seitu est: unde hoc diversa sophorum
  Scripta extant: ait hic, negat ille, & opinio discors
- Autorum rem difficilem valde ambiguamque
  Arguit, & verum tenebrosa in sede latêre.
  Sunt qui principium credant habuisse, putentque
  Mundum ex materia aeterna quandoque creatum
  A summi virtute Dei, quum non prius esset:
- 695 Atque duo haec aeterna aiunt, femperque fuisse,
  Materiam, summumque Deum, à quibus omnia manant.

  Contendunt quidam ex nihilo mundum esse creatum,
  Materiamque negant ullam anté omnino suisse,
  Sed verbo jussique Dei facta omnia censent.
- 700 Ast alic affirmant, freti rationibus, ipsum Omni principio, simul omni sine carere. Harum autem quaenam propior sententia vero est? Ipse quidem, nisi relligio prohiberet, & omnes Christologi obstarent, tutantes dogmata Moss,
- 705 Credere non aliud possem, quam semper ab aevo,

Ut

- Principiique expertum esse, ac sine fine futurum.

  Nam cur non semper mundus suit? an quia semper
  Non potuit Deus, aut nescivit condere, sed post
- 710 Doctior evadens didicit, demumque peregit?

  An semper scivit, potuitque, at noluit? unde hoc?

  Cur potius voluit post, quam prius? aut ratio quae

  Mutavit mentem illius? si non erat aequum

  Utileque hunc sieri mundum, cur conditus unquam est?
- 715 At si conveniens erat illum, atque utile condi,
  Quare tam serò secit Deus? & quare aetas
  Tam brevis est mundi? nam, si sas credere cuncta
  Christologis, nondum annorum bis quattuor implet
  Millia, ab antiquo bene si numerentur Adamo.
- Praeterea quae causa suit qua condere vellet

  Hunc mundum Deus? an quia mundi ipse hujus egebat?

  Si sic: debebat prius ipsum condere, ne se

  Torqueret talis tam longo tempore egestas.

  Si non: cur secit? frustra ne? an non decet ipsum
- Pas Frustra aliquid facere? hic etenim insipientibus est mos.

  Causa aliqua ergo fuit. sed quae? nempe illius ingens

  Haud dubie bonitas, nec non immensa potestas.

  Ne frustra intra se semper conclusa maneret

  Utraque, sed potius cunctis essus pateret.
  - h30 Frustra etenim bonus atque potens is dicitur, à quo.

Nil unquam fieri magnum egregiumque videtur? Si Deus ergo fuit semper bonus atque potens, cur Non voluit semper tam pulcrum condere mundum? Cur in tam seros tantam rem diffulit annos?

735 Nulla quidem ratio esse potest, nisi singere quisquam: Aftutus velit, & nugas praeponere vero. " IA Quare, si humanae rationi credere par est. 363 Acternus certe mundus dicetur, & omni-Principio prorsus, prorsus quoque fine carere.

740 At fi aliter quondam dixit Deus, 28 sua Mosi 1/2 Facta revelavit, debemus credere Mosi. Succumbar ratio fidel, & captiva quiescar. Namque Deus nunquam fallit, nec fallitur ipse, Si modò dignatur quicquam mortalibus unquam

745 Dicere, si culquam apparens arcana recludit. At , qui materiam aeternam posuere , chaosque, Nugantur: nam cur Deus hanc fiquiffet inanem? Tamque diù informem, potuit si condere mundum Confestim, & primo momento cuncia creare? 13

750 Prustra disfertur diversa in tempora quicquid Una eademotte potoft fferi perniciter hora Sunt vero quidam, acternum mundum effe pulantes, A nullo factum tamen, a nulloque creatum; Sed per fe ut nunc est ante omnia fecta fuisse; Et per se ut nunc est post omissa secia futurum.

Quod

Quod certè fassum est: ratio quippe ipsa repugnat. in Esse cetenim nunquam duo persectissima possum: Nam dissentirent sorsan, bellumque cierent. Esse, quòd semper concordi pace manerent,

760 Frustra ponuntur duo maxima sufficit unum Quod saltem natura aliis prius esse nacesse est

, 51. Si prius est aliis rergo est quoque causa aliorum:

Namque prius causa efficiens est posteriorum.
Quocirca haud dubie mundum hunc Deus ipse creavit

765 Ex nihilo aeternum, sed quomodo? si libet, audioc Est bonitas aeterna Dei, est aeterna potestas: Nonne ejus posuit simul esse aeterna voluntas Gignendi mundum? quae si suit, ut ratio vult; Nil obstat quin aeterno sit conditus aevo

770 Mundus ab artifice immenso, compagine mira.

Ut si quis solem aeternum concesserit, idem

Aeternam solis lucem concedere debet.

Lux tamen effectus solis, sol causa vocatur.

Sed decedentes jam coelo, elementa gradatim

775 Scrutemur, deque his quaedam haud indigna loquamur.
Quidam sub coelo esse ignem dixere, propinquim

Ontiguumque orbi lunae, sed luce carentem, Urentem tamen in primis, mireque calentem.

Quod verum esse docet ratio nam noste videmus

780 Per sudum volitare saces, slammasque vagari

Aëra per liquidum, & delabi fidera coelo.

Quae proinde veniunt, tenues quòd in aëra fumi
Altius ascendunt, superoque cremantur ab igni.

Namque vapor duplex, alter levis, aridus, aptus

785 Incendi, unde ignes fiunt per inane volantes:
Alter frigidior, graviorque & crassior, ex quo
Gignuntur nebulae, pluviae, nubesque, nivesque,
Fulgura cum ventis, tonitru, ros, grando, pruina.
Quod nisi sub coelo foret ignis, non vapor illic

790 Accendi posset, noctisque volare per umbram.

Praeterea quum ignis levitate ipsum aëra vincat,
Altior haud dubie locus illi convenit: ergo
Sub coelo est ejus sedes, & proxima lunae.

Instra ignem vero est aër, qui parte suprema

795 Accipit aethereum vicino ex igne calorem.
Pars media ipfius multo est gelidissima, & illie
Concrescunt nubes, constantur sulmina vasto
Cum tonitru, variisque agitantes nubila venti.
Insima pars calida est, atque humida, nam vapor ipfami

Et calet ob folis radios tellure reflexos.

Hic nebulae, hic pluviae, hic tenui cum rore pruinae,
Atque nives, varia ventorum forte creantur.

Quippe data est ventis hujus non parva potestas

805 Aëris: hi possunt aestivo tempore frigus
Gignere,

Gignere, & hibernis diffundere mensibus aestum: Hi nobis auserre valent & tradere fruges, Hi nobis inferre valent & demere morbos. Eurus ab aurora, Libycis venit Auster ab oris.

810 Spirat ab occasu Zephyrus, Borealia slabra

Montibus à Scythicis, gelidaque oriuntur ab arcto.

Inter quos alii quoque funt, quibus omnibus aër

Inferior servit, cumque aëre terra fretumque.

A ventis igitur nubes coguntur, ab ipsis

815 Nubibus emanant imbres, floccique nivales,
Fulmen, ros, grando, matutinaeque pruinae:
Tempore sed vario, varia ratione modoque,
Et variis etiam persiantibus aëra ventis.

Quorum qui mediae veniunt de parte diei,

820 Nubesque & nimbos pariunt, coelique calorem.

Qui verò ex Scythicis regionibus, horrida gignunt
Frigora: ab his fiunt glacies, nix, atque pruina,
Tempore brumali: fed coelum aestate serenant.
Fert Zephyrus slores, terramque virentibus herbis

825 Vestit, dans avibus cantum, silvisque decorem.

Eurus plerunque est bonus: at quandoque procellas
Concitat ingentes, terris pelagoque timendas.

Hos ventos vel Dii aërei, vel sidera mittunt.

Saepe etenim, quum thesauros tellure latentes:

830 Vult auferre magus, vel consecrare libellum,

Vel

Vel magico riturquenquam fibi fubdere Divûm, Audivi exortum ventum, fubitamque procellani. Aut fata stravisse; aut haerentes vitibus uvas. Materiam ventis præbet vapor ortus ak undis.

835 Causamovens ipsos Dinsunt, quibus aëris est jus.

Verum haec non sapiunt vulgo, neque talia vulgus
Credere vult, quid tum? gemmas ne apponte phreis:
Credite vos docti, quibus est mensialtior esse
Non solum in coelo, sed in aere plutima Divum

840 Millia dui ventos tempestatesque ciere su Et: tonitru facere susciderrudere fulmina possunt Non tamen esse mego causas alias quoque suasci Quae faciunt ventos : weluti sol, luniaque & astra, Praesertim septem quae vulgo errantia dicunt:

845 Quorum opera eshalans vapor adidiversa movetur.

Vidi ego, dum Romae, Decimo regnante Leone,
Essem; opus à figulo sactum, juvenisque figuram,
Essem angusto validum ventum oris hiatu:
Quippe cavo insusam retinebat pectore lympham,

850 Quae subjecto igni resoluta exibat ab ore,
In faciem venti validi, longèque surebat.
Ergo etiam ventus resoluta emittirur unda,
Dum vapor exhalans sugit impellente calore.
Namque sugare solent sese contraria semper.

855 Hac in parte stiam, quam diximus, aeris ima,

Apparere

Apparere solent, regalia sata, cometae, and I	
Apparere folet variata coloribus: Iris.	
, Hanc radii folis rorantii in nube figurant: 22411	
· Illos stella speit des septom errantibus una ; 🕬	
60 Dum sibi subjecto radios impressa vapori, G	488
eacAffimulat caudam ; lumenque in nube relinquiQ	•
Haud aliter quam quum circumnitet area dunant	,
Area: venturi: (ne perhibent) praenuncia venti: I	
Aut cum tres foles lucercaliquando videntor 52	
65 Nec funt tres tamen, attfubjectaetin corpore nut	S _a sic
Ceu quodami in speculo, solis sormatur imago J	
. Sub regione autem crassa imaque aëris, unda el	t:
Unda inquam Oceani, quae terram circuit omii	em,
Angustoque freto: Herculeas ingressa columnas;	
370 Diffundit Tefe] longè latèque pererians m. 12	895
Hine varium nomen fortitur, & hine mare ferm	ır
Aegaeum, Jonium, Tymhenumque, Adriacum	que,
Et mare Erythraeum, & quod Perfidis alluitsoti	ıs.
Haec terrae occultas perlabitur anda cavernas	
375 Et fluit ac refluit semper, variamque saporem (1	000
Accipit: ut varia est tellus, per viscera cujus al	
Transit, sussumque à sulsure mittit odorem?	
Hinc est meterno qued tempere slumina currusità	
Quippe suos repetunt fontes, iterumque marino	3
80 Ad fluctus properant, illine reditural vicissim and	
A a 5.	Hac

Hac abeunt, illac redeunt, & aguntur in orbem Assiduè, vegetantque, ut sanguis corpora, terram: Haec eadem facit unda lacus, crassasque paludes, Nec non perspicuos sontes, puteosque perennes.

Partim etiam nigris de nubibus egredientes.

Sed cur est adeò salsum mare? nunquid ab ipsa.

890 Natura istud habet? non arbitror; at sapor omnis
Undarum à terra causam trahit, inveniuntur
In terra siquidem montes salis, hoc tegit aequor,

Exugitque falem, liquidasque refolvit in undas!

Exgo fal, non Sol, causa est salsedinis hujus.

Nam cur Sol non stagna etiam salsa efficit idem.

Nempe illam terrae partem, quae non erat apta

Usibus humanis, nimia salsedine abundans,

Natura Oceano substravit provida: at illam

Quae suerat melior, quae dignior, uberiorque,

Oppida parva, urbes magnae, pagi, villae, arces,

905 Saxa, metalla, hominum vitae opportuna tuendae.

Huic

Huic terrae, illiusque opibus natura Deusque
Praeposuere hominem, & regem secere animantum,
Quotquot pontus habet, quotquot tellure morantur:
Ingeniumque illi ac mentem tribuêre: quibus se

Atque Deum agnoscens, illum metuatque colarque.

In medio terrae est centrum, quod sustinet ipsam.

Nam Deus ad centrum jussit gravia omnia ferri:

Nec naturali motu decedere ab ipso

915 Poffunt, atque ideo terra est immobilis, & se se Sustinet in medio, ac propria gravitate tenesur, Undique enim ad centrum concurrit prona, globumque Efficit immensum, & densum, solidumque & opacum: Circa quem roseis noctesque diesque quadrigis

920 Sol vehitur: fed nox adversa in parte creatur:

Quippe aliud non est quam terrae atque acquoris umbra;

Quae si fortè ferit nocturnae còrpora lunae, ... [

Eclipsin facit, & populos terroribus implet, ... [

Credentes magico labesactam carmine divam ....

Diftans à nobis fol longius: at breviores, and Quium redit, & Cancri borealia figna revisit.

Nam

Nam quanto magis accedit fol pronus ad austrum, ... Tanto majores veniunt à montibus umbrae, : :::::: Umbraeiguae abfoondunt lucem a uroramque morantur, Et spatio breviore diem procedere coguita : 935 Tuno spargit glacialis hiems sua frigora nobis. . IPTline aestas regna Antipodum declivia torret. . Ouum voto fol ad Cancri loca fumma recursit, Tune non fit brevior nobis, redeuntque calores. At bruma Antipodas magno tuncafrigore torquet. 040 Sic vario curlu variat Sol tempora pot annum Quattuor in partes storom discriminat acquastic en Girculensque orbem terrarum servitimtrisque Gentibus; & quae fub terra versantur, n& illis, Ottae supra, atque pari moderamine temperat omnes. 045 Namifabiterra homines etiam funt, non mare tantum Lidal A att filvas. neque enim Solem natura diemque Juffiffet radios illic diffundere inanes an in such Et solum servire feris, génerisque natantum ! Nimirum tellus habitatur tota . nec ullus: 950 Efficies, aut zona ulla; in qua non vivere possint; Mortales raptasque fibi componere dedes sur 30 Sit licet immodicum frigus, vel maximus aestus . Illiciaffidue. natura ambietriffia fixit; saturi ana) Laeta adhibet, miscetque sagax adversa secundis: 955 Atque ubi fert morbos medicamina debita gignit v Ergo . . . . .

Ergo ubicunque calor nimius reperitur, ibidem A Non gelidi montes, non frigida flamina desunt, Non illvae umbriferae, & multis cum fontibus anines, Quae valeant homines tanto desendere ab aeslu.

Quae folis radios aequato frigore frenat.

Unde fit, ut zonam mediam non effe putemus

Defertam omnino: multos fed habere colonos,

965 Zonae etiam extremae, quas non habitarier ajunt,
Affiduis nivibus pressas, glacieque perenni,
Possuma namque locis lignorum copia in illis
Nascitur, & fiunt illic hypocausta, gravesque

970 Vestes, ex variis animantum pellibus, unde Calfaciunt se mortales, hiemique resistunt, Et multis arcere modis mala frigora norunt.

Göngrük nec defunt illis alimenta: cibosque (i Indigenas partim, partim illuc undique vectos (i

975 Accipium large, & dapibus velcuntur opimis.) cost Non igitur verum cit, quod quidam Graeculus inquit, Unius tantum zonae partem, exignamqueque?

Naturam humano generi tribuisse colendan; At reliquum terrae desertum prorsus absipassi

980 Pheibus atque feris duntaxat semper haberil in 9 7001

Ah

Ala foret indignum certè hoc, natura minoria.

Fecisset nos qu'am bruta, imperiumque dedisset
In terris majus qu'am homini & spaciosius illis.

Quare est qua sides adhibenda est vera loquenti,

- 985 Haud dubié tellus tota est habitabilis, & nil
  Obstat, quin possint mortales vivere ubique.
  Naturae auxilium in rebus non desicit ullis.
  Ingeniumque hominis durissima quaeque refringit.
  Postremò, quoniam ad sinem properamus, & hora
- 990 Jam dudum monet aethereos invadere Pisces, Propterea exponam paucis, cur terra tremiscat, Quae vis tanta illam quatiat, cogatque moveri. Scire igitur licet, innumeras vastasque cavernas Sub terris est, atque illic quandoque creari
- Praelia, concutiunt terram, nimioque furore
  Congressi evertunt totas cum moenibus urbes:
  Donec parte aliqua erumpant facto agmine, & auras
  Disfus, in vacuas non longa pace quiescant.
- Ex. fumis, quas vicina trahit ignis ab unda.

  Quippe ignes in se multos magnosque perenni
  Tempore nutrit humus (dictu mirabile:) sed non
  Falsa tamen refero. gredet qui viderit Actnam,

2005 Qui scatchras calidarum usquam spectarit aquarum,

Hos agitant ventos qui subterranea regna
Dii manes habitant, caecisque morantur in antris.
Non etenim nugae prorsus, nec inania verba
1010 Sunt, quae de Stygii rebus memorantur Averni.
Nempe locus nullus frustra est: habitatur ubique
Sub terris, supra terras, inque aere & igni,
In coelo & supra coelum, est ubi regia summi
Induperatoris, mundum qui possidet omnem.
1015 Musa vale: interea extremum meditare laborem;

SYNOPSIS LIBRI XII.

Land of Alba disagram

Summus: aethen rerum terminus non est st. sed extra coelum est immensa lux. sine corpore, Veterum sommia de triplici coelo, suis habitatoribus culto, huc reseruntur; lucemque sine corpore esse posses admititur; quia sellices forma dat est rebus. Quae lux ideo coxporeis oculis cerni nequit. Mira hic quoque de formis sine materia occurrunt. Millia innumera Divum aetherem lucemque praedictam inhabitant: quorum dignitatem vitamque describit. Aeternam Atheis ruinam minatur. Justos piosque ad rerum terrenarum despectum coelessium que amorem excitat; est spe vitae aeternae solaur. Mali daemones facile ab hominibus ad colloquium evocanur, boni verò non adeo: quod tamen à rite purificatis quandoqui impetratur. Quae omnia ab alis perperam negari adjetu. Gratiis tandem Deo actis, sotius operis sinem facit.

PISCES.

Summe Deus, rex omnipotens, pater optime, cujus
Tam pulcrum tamque immensum sapientia mundum
Condidit ex nihilo; & regit, assiduèque tuetur;
Principium & sinis rerum, cui omnia parent;

- Quo majus, melius, speciosius, altius est nil;
  Qui supra omne habitas coelum, sine sine beatus;
  Mens mea, nunc ad te cupiens conscendere, Musis
  Non eget, aut Phoebo, aut Parnaso, aut sontibus illis,
  Vaniloqui quoscunque solent haurire poëtae,
- 10 Magnifica insano scripturi somnia vulgo.

Quippe

		3
	Quippe alio auxilio nobisqualioque favore	
	Est opus, atque alias sitientes quaerimus undes	,
	1 & VOCO, te imploro, te posco, te precor innim	
	Ut coepto jam pridem operi, extremoque labori	
15	Alpires, tribuasque optatum attingere finem	
	Mitte tuum, quaeso, Deus, in mea pectora numa	
٠	Quo afflatus miranda tui penetralia regni	٠,
	Spectare, or spectata aliis expromere nothing	
	Carminibusque meis aeternum acquirere honorese	
20	Sunt qui extra coelum credant nini effe, putentque	
	Aetheris in summo dorso consistere fines	•
	Rerum, quos ultra natura extendere vires i pand	
	Non queat ipfa fuas, ac debilitate quiescat . A DA	
	Quod falfum ratione mihi fliadente widetur	
25	Nam si illic finis refum eft? ubi desinit aether,	, - •
	Cur nil ulterius fecit Deus? an quia seivit	٠,
	Nil facere ulterius, propria defectus ab arte?	
	An quia non potuit? fed jure negatur utrumque:	
	Quippe Dei millis eft elaufa scientia metis	
30	Et nullum patitur divina potentia finem.	: 1

Non etenim Yes ulla Deum concludere certis man Limitibus potuit, nec feipfe doercuit ultro . mil I Magna loquor: tamen haec ratio quoque magna probabit. Si res ulla Deum finit vel terminat; ergo

35 Fortior est res-illa Deo: nam quomodo posset and of ·15 1 ВЬ F.fficere

Digitized by Google

Efficere id, fi non ipfium superaret agendo.

Quem sinire cupit, quem circumscribere quaerit?

At ses nulla Deum superat, neque fortior ipso est.

Quare nec sinire potest, nec se Deus ultro

40 Limitibus cinsit, quis enim sibi ponere sinem

O Limitibus cinxit. quis enim fibi ponere finem.

Vellet, quum posset liberrimus esse, suasque
Quantumcunque sibi libeat dissundere vires?

Nemo est qui cupiat sese fecisse minorem:

Immò omnes quaerunt majora capessare semper.

45 Atone aliquid semper jam partis addere rebus,
Et licet ingentes expandere latius alas.

Num Deus ergo volet, quum possit maximus ess.

Ac sine sine potens, proprium cohibere vigorem

Sponte sua, angustasque sibi circundare metas?

50 Non decet has certà, quare nec credere fas est;
Este Deo sinem, si non accepit ab ullo,
Nec dedit ipse sibis un ratio jam nostra probavit.
His ita praepositis a concludimus, infinitum
Este Dei omniposensis, opus, ne vana potessa

Nam si extra goshum scientia possina crease
Plura quoque & majora Daus ofed noluit; ergo

iidascire ac posse sum seutra est & prorsus inane.

Si sciret quisquam, & si possersaviter artem

60 Exercere aliquam, pollet tamen "Ac, pilvil unquan Eff

		Je
	Efficeret, fentita artificis sibi nomen haberet,	,
	Et frustra, propriam verbis, extolleret artem.	
	. Quae non ars, immo deberet inertia dici.	
	Verum in divina natura credere par est	
6	5 Ale nihil fulfra ent vanum pulcersima gunn lit	
	Quaecumque eigo, Deus potuit, fesit quoque, vir	يرا
	Ne sua vana foret , ne semper pigra lateret.	us
	Sed guoniam notifit forces in Garage	
	Sed, quoniam, potuit, facere infinita, putandum est.	
~	Fecific infinition omnemque explosic vigorem,	
^	Nec servasse in se vanum vol inutile quicquam.	
	Atqui infinitum corpus posse esse negavit	
	Doctus Aristoteles. ego in hoc affentior illi-	
	Quippe extra goeli fines non ponimus ullum:	
	Corpus: fed puram, immensam, & fine corpore luci	em:
75	Lucem, qua notti Solis longe minor est lux:	<i>c</i> ,
	Lugem, quam torreni oculi non comere possenta	·
	Lucem, quament fale effundit Deus infinitam	
121	lo qua habitant cum Rege suo Dii nobiliores	
	Caetera turba minor verfatur in aethere semper.	
80	Ergo triples regnum et , acomundi-portio triples.	
	Coeleftis, subsocieftis, quantum utraque, fineni 512	₹C.:
	Claufs forcet: religion non ulustami niigni 512	
	Clause supra continue Glandesia la terminus ambit.	
	Quae supra contam splendeset lumine mironus	
8.	Forte aliquis dinet, nullam fine soxpore lucem	
De:	Poste dario undesexua coclum lucam esse negabit:	
441	Zii Rha	C#2

Sed ffustra oblatrat nobis fruitraque rofistit Nam ratio med dieta probat, verninque tuetur. Dic quaefo, eur Sol lucet? num quod fia per fe eft Lucida materia? an potius fua forma dat illi 90 Hanc tucem quae tam vastum complectitur orbem? Nimirum tribuit robus forma omnibus effe, ... Ut perhibent physici: quibus & nos adstipulamur. Forma igitur folis causa est ut luceat: & non Materia. à forma vis & decor effluit ombis. os Quodifi corporeis formis lux tanta tributa eft, Cur in corporeis lucem posse esse megamus? Praesertim qu'um sint purae magis, & tenues, & Participes multo uberius pulcrique bonique? Ergo Deum formae lucent vehementer: at illa 100 Lux non est oeusis mortalibus apta videri: Immo inter Divos quo quisque potentior est & Dignior, hoc etfam majori lumine fulget. Non aurum, non gemmae illis, non purpura honorem Affert, ut nobis lux est sua gloria Divis. 105 Utque inter stellas muko nitidistinas est sol: Sic inter divos facet Rex ille Decium: · Nontamen obicarat reliquos, quin perficit illos; Tanta ejus bomitas est, & lapientia tanta. Forte etiam objects, lubjectum leffe asia lucis, ... 110 Ac furdamentum! proinde aerock abi nullus, Extra 1 4:

Extra oras coeli summi, lucem esse negabit. I Sed pariter nunc à vero decedit, ut antè.....

If Non etenim est aër subjectum luminis, & non a Est (ut perverse arbitratur) in aëre lumen:

Non quid Aristoteles, sed quid ratio asserat ipsa.

Non quid Aristoteles, sed quid ratio asserat ipsa.

Nam si adstans foribus clausis accensa lucerna,

Yel sax immittat per rimam lumen in aedes

Obscuras, quatiatque aliquis tunc aera, juxta

Aër cogetur radium, itransire per ipsum Aër cogetur radium, nil lumine moto. Si vero ipse aër subjectum luminis esset, Nempe eodem motu radius quateretur & aër, Cumque suo haud dubiè subjecto lumen abiret.

Accensam properans gestet, lux illa movetur Assidue, mutatque locum illustratque tenebras.

Nunc has, nunc illas: tamen aër ipse quiescit, Immotusque manet, taeda currente per ipsum.

Progradiens cum luce simul, numero unus & idem.
Hoc autem non sit: sed lux stante aëre pergit,
Libera per sese, & taedam comitatur euntem.
Unde pater, quòd lux non indiget aëre, tanquam
135 Subjecto: sed stare potest absque aëris usu.

J. ;

B b 3

Praesertim lux illa Dei pulcerrina poeste la Particula impressa est in nostri corpore folk.

Atque illic ranquam in speculo compressa renestr.

Nam veluti in propria sphaera non cernitur ignis

- 140 Sub luna positis, sed si accendatur in ipso Materia, apparent tunc astra cadentia coelo, Ignitaeque trabes aestiva nocte micantes, Atque alia id genus humanas turbantia mentes: Sic lux illa Dei per se nequit ipsa videri
- Propter materiam folis, quae aptiffima luci eff.

  Quippe ipfam ralem fecit Deus, ut sua posset

  Illic lux recipi, & toto sulgescere: in orbe,

  Allatura diem, & vitam, & bona plurima rebus.
- Divorum formis: quanvis non omnibus aequè:

  Ut non stellae omnes aequali lumine lucent,

  Sed magis una alia, quanto haec perfectior illa ét.

  Utque potest candela alias accendere plutes,
- Hadd feeus illa Dei lux inviolata, minique
  Decrefcens, alios impertit lumine Divos.

  Verum aliquismancome dubitans fortaffe rogabit,
  An practer lucem, quan diximus inflatam,
- 160 Quicquam aliud quoque fit, magni extra moenia mundi?

Sit licet indignain, atque impar moutalibus aufis, Ire: iamen tentabo viam, traz mulla priorum Hactenus apparent nobis vestigia vatum, Thesaurosque Dei conabor pandere terris,

165 Si iDeus ipse volet, solitogue favore juvalit. Principiò patrem rerum, autoremque fatendum est .Effe Deum, atqueipso omne bonum pulcrumque creari.

. Omn lummum pulcium atque bonum verè iple yocatur. Ergo ubicunque manet Deus, illic gloria fecum'.

170 Stat sua, & onine bonum ac pulcrum reperitur ibidemi

. Ouocirca quicquid tellus & pontus & aether Pulcri habet, atque boni, totum illud cernitur extra . Coelestes orbes, ubi summi est regia patris. Et quanquem rebus non ulla in talibus infit

175 Matéria, haud ideo tamen entia falsa putato. Nam funt vera magis, magis & perfecta magisque . Pulcra his, materiae quibus est data portio, rebus. Forma etenim quaecunque ipsam se sustinet, absque

Materiae auxilio, longè est perfectior illa,

180 Quae sine materia per se consistere non quit. "Ergo illic formac rerum fine materia funt Perfectae ac purae, quas nec longaeva vetufias Laedere, nec vis ulla potest dissolvere fati. "Plurima funt illic etiam pulcerrima, quae non 1

-1211

ally Corporation made to commigetons matufa prestite one Ex

Non fenio aegréscunt, & nil patienter amari:

Non fomno aut esca atunter, nellemque laborem

Norunt: perpetua oft illis & lacta juventus,

Summaque libertas: nulli fervitur ab ullo:

Nec quisquam cogit, nec quisquam cogitur: unum

210 Duntaxat Dominum agnoscunt, Regemque Patremque

Communem cunchis; illum venerantur amantque, Ultro illi additunt, parent ultrò, atque ministrant, Gaudentes, ejus laudes & facta canentes.

Pax aeterna viger: concordia maxima, amorque

Mutuus est illis semper: nulla insidiarum

Suspicio, nullusve dolus sentitur ab illis.

Denique totius pars illa est optima mundi:

- 220 Quaeque illic vivunt, sunt longè nobiliores, Quam qui habitant coelum, & facris versantur in astris.

  Nam quanto inferior, terraeque propinquior orbis

  Quilibet est, tanto Divos tenet ille minores, A

  Atque minora bona, & tanto est quoque vilior idem.
- Sunt summè pulcri atque boni summèque beati:
  Sic qui obseura habitant telluris viscera, summè
  Turpes & pravi & miseri inveniuntur, & illic
  Non temere esse olim sinxerunt Tartara vates:
- Praemia post mortem accipiunt, clausique tenebris
  Aeternis frustra requiem pacemque requirunt.
  Sed quid ego in ventos esfundo haec verba, laborans
  Incassum, & caecis cupiens ostendere lucem?
- 235 Usque adeò genus humanum delirat, ut esse Anna

Nequa-

いっているのである 一切には一様人

. Mequaquam creekt superos, infernaque regus.
Maxima pars ridet, si quis post sunera dicat
Humanas superesse animas, se vivere semper.
Hinc est quod solis inhiant noctesque diesque

240 Divitis: haec est illorum maxima cura,
Ut fiant prae aliis auro gemmisque potentes.
Aurum omnes ut cumque volunt: spes omnis in auro est.
Hinc currit suriosa audax in praelia miles:
Hinc natis, uxore, domo, patriaque relictis

245 Mercator maris undisoni per caerula vectus
Velivola pimi, extremas procedit ad oras.

Quisque dolis studer ac furtis, ut congerat aurum.

Aurum omnes cupiunt & amant: placet omnibus aurum:

Nec poemas metuunt ullas, ubi vita recessit.

250 O prorsus terreni homines, solaque figura

Discreti à brutis! folum cognoscitis aurum,
Per quod nil differt à stulto vir sapiens, &
Quod plerunque malis sors improba donat abunde?
Discrete nonnulla esse auro longè meliora,

255 Quae studis pravisque Deus concedere non vult.

Hae sunt virtutes, pietas, prudentia, nec non
Justitia, & ceunctis potior sapientia rebus.

Haec bona quisquis habet, deus est mortalis, & iden

Immortalis homo, felix post fata suturus.

260 At qui non habet, & vitiis sese inquinatiatris,

Morte

Morte obith in tonebias placteps rapietal avendas.

Here nonfant nugae, aut fabellae, aut somma: fod funt
Vera quident, simmo etiam veriffima. credite baeci,

Credite: vae vobis, fi non credetis! abibit 277

265 Nam cito vita, & me verum dixisse scietts

Tunc denrum, quum vos Plutonia regna tenebunt.

Ridetis nunc: sed rifus vertetur amaras

In lacitmus, tristesque sevent hace gaudia poenàs.

Tempus evit quum nudi, inopes, miserique jacebunt,

Multi, qui nunc divitis regnoque superbi,

Multi, qui nunc divitis regnoque superbi,

Prae se despiciunt cunctos hominesque Deceque.

Unde o vos, quibus est cordi justumque piumque,

Sortiti meliorem animam, divina propago,

275 Mac terrepaintar nobulae fugientia, quae fors o g Improba largiri stuttis folet utque scelestis, post Et quae post paucos annos mors omnibus auterii, Ne taulum curare, & spein ne ponite in illis i I Quaerire duntakat quantum vittle exigit usus se

**Sed fit wester amor doctumes involved sources of Visibus appointed but commes invending sonsies.

Oute memor failus, priemo the invaria temper y no

285 In white quaecunque placent cum omnia nugae of one Ours

Digitized by Google

在記録の表に表明に同じいした。

- Vilia delectant viles, & turpia turpes.

  Terrenis igitur terrena haec linquites porci
  Laetentur coeno: placeant coeleftia vobis.

  Magna decent magnos; funt fortia fortibus apta.
- 295 Terra breve hospitium est: patriam Deus aethere vestram
  Constituit: patrias optate revisere sedes.

  Ut quum corporeo egressi de carcere edendos

  Liqueritis canibus vestros, aut vermisus artus,
  Illic possitis felices vivere semper,
- 300 Exemti à carne immunda, membrisque caducis: In quibus inclusi, multos fortasse labores, Et multos morbos, & tristia multa tulistis, In mortis regno, & lacrimarum valle manentes. Nomine enim tali digna est hace terra vocari,
- Regnateubi infanus daemon, feelerum pater & tex.

  Proprered memores mortis vos esse frequenter

  Convenit, & versare animo quam proxima sit mors

  Semper, & immineat, teloque minetur adunco,

310 Quam de improviso invadat, quam saepe juventant.

Occuper, & pulcros importuna auferat annos.

O fragilis nimium; innumerisque obnoxia vità

Cafibus, o filmium brevis atque incerta; recedens

Fumi inffar i nunc hic moritur, nunc ille: hodie tu;

315 Cras ego: fic demum paulatim extinguimur omnes,

Non fecus ac pecudes, lanius quas fervat ovili Mactandas, nunc has ferro, nunc percutit illas, Cras alias, post cras alias; sic denique cunctas

Dilaniat donec caulae reddantur inanes.

Principiumi est steem vitam contemnite, cujus
Principiumi est steem vitam labor & dolor, at mors
Finis. quis talem vitam nisi stultus amabit?
Vitam aliam sperate, aliam affectate, ubi nullus
Est steem, nullus labor accidit, aut dolor, aut mors.

325 Nempe haec vos manet: haec dabitur post funera vobis,
Qui vitia odistis, sanctèque Deum coluistis,
Nec vestiam in rebus terrenis spem posuistis:
Sed cassi; stinocui, veri, parique suistis.
Fortè aliqui est sis, qui credunt intra aethera & extra

330 Esse Deos , Vellent artem quoque discere (se qua est)
Per quair lilos possent assalt , illosque videre ...
O quair siblime hoc , & quam mirabile donum est !
Quo nihis si testis homini contingere majus ...
Posse puto sa pauci tanto dignantur honore...

9331 Nam cum de monibus multi mortalle loquintur oce

Ques facile allicium procibus, facrisque peractis, Quity process a tappe men fint, & in acid vivant, s Airne hominum sockus Aigesut adestitue trequenter; ut Jibmo ulato apparent multis, ultroque ministrant: 349. His juyenum masneninaterdum capjungur, amore. Diiikero aetherei terras odere, hominimque Residedignantur cognoscere, & impia facta Ibiolall getellsufar i tellinutane kideie: Quippe quibus beneneompertum est quam stulta & iniqua 345 Sit, natura hominum, Augm fallan, perfida, & audar, arom Contentrix, Bestrix, blasphematrixque Deogua. Quare compellareninfos, & cernere coram, Difficilis piming laborasts, & gratiantara inc. 7 210Quandoquidera, occludunt humania yocibus aure, 3680 Avertuatque oculos ab corum muneribus, qui Postquam se furtis ditarunt atque rapinis, Particulam exiguam rerum non jure harum Addicunt templis, coelum venale putantes. Stirra & hipades afini , Divos cenfetis avaros? 845 Et grynnas gubere ... 8 fulvo laetarier auro? Aut seftri zuziliin vestrique faxoria, egere? 1 20 Motes dominum donis corrumpis esedifis, illos do Non sorthingunting Bretion, necomputera cutants Quium fint felices, atque omni exparte beati. 360 Quarte first anasandana tenent, tellus, mare, & aether Quus

Quomodo quae fua funt Divis donare potofisaco Nonne igfi potius donant haec omnia vobis? Ergo quum precibus flecti donisque recusent. Ardya res nimis est illis praesentibus uti. 365. Ardus hid quanquam res est, tamen aggrediemus: Et quid in boc yaleant vires nostrae experiemur. Principio caufas, quibus ipfis gratificari Possimus superis, investigare necesse est: . Nam neque divitiis, neque nobilitate moventur. 370 Non resuo, imperiove ullo, clarisve triumphis: Nec curant, si quis forma vel robore praester. Talia contemnunt prorsus: nec talia propter Audire, aut faltem dignantur cernere quenquam. Unde alia est quaerenda via, ut mereamur corum 375 Confectiu alloquioque frui, mea carmina forfan Hanc monttrare viam poterunt, artemque docere: Si modò tam pulcris aspirant numina coeptis. Prima est mundicies animique & corporis, ob quam Diis homo fit gratus, Divumque meretur amorem: 380 Quippe omne immundum odere, & vehementer abhorrent Ulque aded ipsorum pulcerrima & optima vita est. Quare danda opera in primis, ut simus ad unguem Purgati, nitidi, puri, & fine fordibus ullis Veste atra exuti, & niveo candore decori-385 Candida congeniunt (aperis) at manibus are Diffiche

-5":

Digitized by Google

Difficile hoc fateor? nam quis fine etimine vitam Ducit? quis macula mundus reperitur ab omni? Cuique lum impressit vitium natura, minique est Tam pulcrum in terris; aliqua quin labe notetur.

390 Siini quaedam peccara tamen, tam frivola, tamque c Exigua, ut prope til offendant lumina Divûm: Unde his non indignantur. nam talia non font Ulcera, fed tanquam specioso in corpore naevi, Quelle facile indulgent veniam pia numina, quando

At hoxis gravibus valde offenduntul, & omnes
Oderunt, spernunt, detestanturque scelestos:
Nec tales audire volunt, niss se prius ipsi
"Mundarint multis lacrimis, peccata lavantes,

400 Abstulerintque atras maculas candore reducto.

Abstulerintque atras maculas candore reducto,

Et veniam precibusque plis animique dolore

Quaesierint i iterum virtutis calle reperto,

"""Et veterem exuerint pellem, ceu tempore veno

Altifquas solet exuvias deponere serpens, 405 Qui renovatus abit, spolio inter saxa relicto, Er caput in coclum attollens, animoque superbus

The minar trifidis horrentia fibila linguis.

Sic Dii placantur: fic fe, quum rice vocantur,
Okendunt, & fic nobis oracula dantur.

410 Est aliud tamen addendum, niveoque colori

Jun-

Jungendus roseus. facies pulcerrima tunc est, ...
Quum porphyriaco variantur candida rubro.

Quid color hic roseus sibi vult? designat amorem:

415 Ignis habere solet: color & calor exit ab illo.

Ergo opus est, praeter jam dicta, ut numina amemus Vaementer: nam quisquis amat, sit dignus amari. Quisquis amat superos, & purè vivit, ab illis Non poterit sperni, & fructu potietur amoris;

An qui in deliciis volucres habet, & canibus rem
Infanus patriam, vel equis oblimat alendis?

425 An qui amni studio fumosos ambit honores, Histrio fortunae, & residens in culmine bubo? An qui in divitiis cor fixit, & omnibus illas Artibus agglomerat, quas numinis instar adorat? Credite: qui terrena volunt, coelestia nolunt.

430 Nemo potest dominis rectè servire duobus.

Candida quisquis amat, contemnat nigra necesse est.

Tristatur tenebris qui solis lumine gaudet:

Et cui dulce placet, non delectatur amaro:

Qui ad terram accedit, coelum sugit: aethera amare

C c

135 Nemo potest, nisi sit terreno exutus amore.

5

Sed

Sed pauci, hen minimis pauci, whiteninese possunt Haec terrena, aliaque ahimi se attosse coest. Cur? quia difficile est, sateot: sed praemia magha Efficiunt sacilem arque levem quemenssifique laborem.

- 440 Quid majus quain practientes agnorcere Divos,

  Cernere & affari? Hempe hace on maxima merces,

  Propter quam nil debemus non ferre libenter.

  Ignavi vellent luciati, & fealpere ventrem.

  Difficile est viitutis iter: tamen impiger illam
- 445 Affequitur, nec non, pretium virtutis, honorem.
  Strenuus accipiet speciola epinicia thifes.
  Ignavus verò ac timidus sine laude jacebit.
  Ergo laborandum est totis conatibus, ut nos
  Aspiciant & ament superi: tunc omnia nobis
- 450 Profeera succedent vivis, ac morte solutis.

  Quid tanti facimus terram, quam sinquere oportet

  Momento exigud? caeci sugitiva putathus

  Acternis potiora bonis: quae infanta moltra est?

  Postremò reliquitin est ut crebris supplicibusque
- 455 Infiftat precibus qui vult commercia Divilli.
  Non fatis est periisse semel: multunque diuque
  Orandum est, donec longo post tempore victor
  Ac voti compos divina luce frustur.
  Non annosa uno quercus seculiful ictà:
- 460 Non filla una cavat inarinot: neque pretints une at

Condita Roma die. segetes, animalia, filvae

in Paulatina fluiti, longoque augentur ab aevo.

Tu tantum tamque insigne ac mirabile credis.

Rosse opus extemplo fieri, minimoque labore?

- 465 Non-sic ad magnos facile est accedere Reges,
  Et compellare, & coram auscultare vicissim.
  Nonne Deus longe meliores Régious esse
  Censes cur ignur venient, nisi saepé vocentur?
  Et nisi supplicater dominorum more rogentur?
- 470 Quodica Aus ne pigent bis terque quaterque
  Quaque die ingeminare preces, superosque rogate,
  Ut se dignentur quandoque ostendere nobis,
  . in Alloquioque suo nos multa arcana docere.

Hoe fi fecerimus, venient, mihi credite, tandem,

475 Nosque suo adventu misera hat in carne beabunt,
Et mox in coelo secum sine sine tenebunt,
Est ubi vera salius; 82 felicisma vita.
Tunc ite ad mandam archetypum sape, atque redire,
Constraumque patrem rerum speciare licebit,

480 Quo melius mati effe potest, neque pulcius asquam, Qui riguaque bont ac pulcri sons, autor, origis est. Multi autem non posse putant contingere, ut tilli In territ posse Divi apparere, loquive Diguentur; meque arbitrantur singere nugas.

485 His facile ignoscot neque enim dedit omnibus unum
C C 2 Natura

Digitized by Google

Natura ingenium: quidam coelestia semper

Mente agitant, semperque aliquid sublime revolvant;

Nonnulli tantum quae sunt mediocria curant,

Nec procul à terris multum se attollere gaudent;

Omnino, totoque animo tellure morantur:

Non fecus ac volucres spatiantur in aëre quaedam

Sublimi, & levibus pennis altissima tranant:

Nonnullae medias percurrunt aëris oras,

495 Nec multum fublime volant: pars caetera ini mo

Versatur spatio, & terris vicina frequentat.

Quare non mirum est si nostris credere dictis

Turba nequit: fiquidem turbae crassissima mensest.

. Vera tamen funt quae dixi: nam quomodo quisquam

Solus sponte sua, & tam duram ducere vitam,
Posset? nempe brevi rueret, niss quis Deus illum
Consolans blande, tanto maerore levaret.
Credite, qui loca sola colit, desertaque, vitans

Plus homine, & crebro fruitur fermone Deorum.

Hoc pacto priscos olim vixisse prophetas

Fama refert: multos etiam post sunera Christi,

Quos sanctos dixère, patres: & tempore nostro

510 Complures fall funguntur munere vitae.

Hos

Hos tu homines, cum prudenter sciteque loquantur, Cum faciant miranda; & cum ventura recludant. Deliros, hebetes, contemnendosque putabis? An magis afflatos divino numine credes?

- \$15 Praeterea muitos Ecclesia sancta fuisse Affirmat, qui saepe Deos vidêre beatos. Credere cur nolim, cum fancta Ecclefia dicat? Non funt nugae igitur, fed confentanea vero. Posse hominem affari Divos coram, atque videre:
- 420 Quod reor esse bonum summum, finemque bonorum Cunctorum quaecunque homini contingere possunt, Donec praesentis vitae freta turbida sulcat, Cùm vere elapsus mortali carcere abibit Spiritus, abducens secum haec tria, quae sibi semper
- \$25 Sunt propria, mentem, sensum, motum, aetheris oras Exultans petet, & felix perfecte erit illic: Quippe habitans cum Diis, Deus efficietur & ipse. O coelum immensum! ô pulcerrima regia Divûm! Qu'am pura es, quam perspicua & mirabilis, & quot
- 530 Undique sideribus variis ornata renides, Regia cunctarum plenissima deliciarum! Nam si tot pulcris & gratis rebus abundat Terra, hominum locus ac pecudum, vilissima mundi Portio; quid de te censendum, stant ubi sancti-
- \$35 Coelicolae, rerum domini, regesque beati 2012 202 ÷: }

13

O utinam; postquam mea tristia sila sorores :: Lanifica implerint, liceat mihi, corporis hujus, Exemto latebris, illuc accedere, & illic Deliciis tam mirandis fine fine potiri?

540 Jamque ego Zodjąci, divino munere, nostri, Sidera librorum numero duodena peregi: Longum opus, & longo studio longoque labore Confectum tandem, atque extremo limite clausum. Quas tibi agam grates. ô mundi maxime Princeps,

g45 Qui me jussisti tam pulcra & grandia coepta Audere, audentique animum viresque dedisti? Glorja lausque tua est, si quid mea pagina pulcri Continet atque boni; pulcrum namque omne bonumque Ex te oritur; tu principium finisque fuilli

550 Tanti operis, tu rexisti mentemque manumque. Gratulor ergo tibi soli: tuus est honor omnis.

. Si qua tamen mihi debetur mercedula, posco

Te, Deus, hoc, ut (quendo aderit meta ultima vitae,

Vitae, quam noctis per inania somnia duco, 555 Quam redeunte die varius labor urget & angit,

Vitae, quam nemo sapiens non novit amaram) Parcere digneris misero mihi, crimina delens

100 100 mnia quae admiss heu! montis caligine caesa; Atque animam patiare meam requiescere coelo.

560 Tu liber interea diverse per oppida curre, 1 23

In-

Invidiam subiture gravem: nam multus ubique Dolatrator enit, cujus lacerabare morfu. Non deerunt certe, qui, cum nil edere possint Dignum laude, tamen gaudent maledicere semper,

56 Garpendisque aliis famam venantur inanem.

- Hos tu lividulos catulos, orisque maligni, Exosus resuge, & doctos inquire bonosque, Qui pauci sunt: sed paucis potes esse beatus. Nimirum pauca in terris Deus optima gignit.

570 Hos reverenter adi, & merces his exere nostras: Quas fi laudarint, satis est. quid caetera dicat Turba, parum cura, & vulgi convicia ride. Judicium vulgi insulsum, imbecillaque mens est. Stulta placent stultis: obsonia quisque palato 575 Digna fuo quaerit. non omnibus una voluptas.

Sed docti atque honi quae sunt pia, vera & honesta Auscultant, avidèque legunt, discuntque libenter. Hic cibus illorum est, haec consolatio mentis. Talibus ergo viris (nisi me praesagia fallunt)

580 Gratus eris, vultuque hilari spectabere ab illis.

Vade igitur felix liber, & longissima vive Tempora: quumque meos tellus obduxerit artus, Tù varios populos diversaque regna superses

Quaere, Audeque meum late diffundere nomen.

INIŞ

4. جيءَ

I N D E X

RERUM AC VERBORUM

toto hoc opere memorabilium.

` X	,
A Canthis.	Pag. 48
Acheloi cornu ab Hercule fractum.	54
Achilles medicus. 321. Achillis nobi	litas. 152.
aconita ex Cerberi spumis.	54 0 283
adamante durior.	7r
ab Adamo quot annorum mundi aeta	s. 371
adversis agitata quaedam nitescunt.	262
adulatores pro amicis.	94
'Αδυνάτε formula.	169
Aeacus.	272
Aegoceros, vide Capricornus.	arm.
aegrotanti quae observanda.	135, 136
aeluri aviculae insidiantis descriptio.	275
Aequinoct. circulus.	344
Aër an vacuus. 189. sedes deorum	TOE. an lucis lub-
jectum. 388, 389. ens & corpus. 18	infra ionem. 374.
deque eo multa. in lumine, non c	antrà 200 morbo
rum causa. 133. aeris corpus fluxus	m orr tenuitas be-
netrabilis. 212, 213. aerem daem	anibus elle refertum.
233. aere nil Jubilius. 189. sensus	merti 100. 4nima-
lia an etiam corporea. 196. an mo	miantur 107. quali
Gue Gasia ibid	Hambeur, A.A.L. T
sint specie. ibid. Aeschyli mors.	237
aestas unde. 386. aestatis incommod	
asternum per se praetor Deum nihil.	
aether adamante durior. 356. 367.	acharic decora. 180.
nihil immundi patitur. 338. a	Caffering 202 Althores
aethera neque igne, neque glacie in	Admin 242,
incolae immortales. 197.	284
Aethiopum descriptios 1	5. 382

I'N DEE'X

Affectus in homine menti contrarius, 241. mentis lumen
obsturant. 203. morborum causae. 133. mentis sti-
muli 56. quare dati, ut rationi reluctentur. ibid.
affectuum principiis obsistendum. 242, 243. affectuum
ebrietas. 169. 243. sedes cor. 208. vis in animum. 217.
affectibus quomodo recte utendum. 57. affectus in oculis
apparere. 210. quomodo prodat anima. 208.
Aganippe. 2. 140
agentem finis movet.
agricultura ob voluptatem. 40. agriculturae laus. 118
Accinoi pomaria.
alcumifica ars.
Alexandri regis ebrietas. 61. ejusdem interitus. 143. sol- vendus nodus. 235
amanti levis labor omnis. 328. amantibus metuenda in-
viaia. 82
Amaracus.
Amaranthus.
amare est bonum velle. 87. amari volenti quae observan- da. 93. 88.
in ambiguis rationi credendum. 363
ambitio. 241: cavenda. 164. multis ad virtutem calcar.
104. Romanorum in petendis magistratibus, ibid.
Ambrofia.
amicitia co lis an rerum primordia. 202. inter paucos fir- mior. 95.
amicus ita amandus ut qui hostis sieri possit. 82. amici in
rebus adversis. 87. amicorum usus tam in adversis quam prosperis. ibid.
Amygdala.
Ammon. 330
amor adversantibus fatis qualis. 82. civilis en communie
qualis. 96. durabilis quis. 01. 05. ieni similis. 401.
in plures alvijus, debilior. Of: naturalisme, an qui vir-
tute constat , durabilior. 95. cccultandus. 82. pacem
gignit. 85: quomodo fiat: 208. paratur obsequio. 91.
Com

$I \times N_{\mathcal{H}} D_{G} E_{G} X_{\frac{1}{2}}$

resoluting, 83. voluntatis morus, 91. Annua Warne, 1	hu
amori omnia abnoxia. 83. amorem verbis quam re	uni
quaerere, tutius ac levius, 92. amore mundum es q	Q,,
in mundo sunt omnia servari. 84. pacem constare.	Lai
in amore quanta vis fati. 72, amore sincero nibil in	: 4
vita melius, aut dulcius. 83, 86. atmeres fate jung	
Amphion.	Ş
Anacreontis mors.	137
	3
Anaragoras divitiarum contemtor. Ancilia.	49
Andrewales Ches 218 200 pine artus 255 accalus. 3	
Andromedae sidus. 348. 350. ejus ortus. 355, occasus. 3	95
Since Sounder the at his sind, the self daily and was the safe to \$1.000.	348
Anguitenens sidus.	da.
anima quid. 214. an una cum corpore interire creden	75 72-
TA TEN AN PECTE NATIONAL ALGIA, ALV. ME SUFF	
tum in orbe. 220. fortunae non obnoxia. 249. ef	14
- vina er immortalis, 101, 210, 335, 330, ingrywy: *	1.7
auamona aeterna es aiulpo femina nata util in incom	188
221 animae cum cordore ceriamen. 274. W Will "	
tis gradus. 275. eyc. cur ita baucag alita Relativ "	11
wiese STA aunt DIO AC MUNERA, 130, Eles tities	-
dalitae attam a Unifoliophic Alleria 7.(X). Milliwith	••••
tom crodere lalutis tungamentum, 212. 100, 4440. 1	
THE AUCTION MARYA D. 12. AMINGANA THULKING IN THE	
quomoda à Spirita Santa sublimetur. 328. non su malas esse animas, neque per se in vitia labi. 274 anim moneri. 308 animas desanttorum ad lunde resur	Mr.
malas effe animas, neque per fe in vitia lahi. 274. anim	an
moveri. 208. animas defunctorum ad lunge region	un
: deterri 2.72 bolt tata non vivere. Epicuri wykyw new	т.
animalia perfecta & imperfecta. 209. animalium creatife.	Į4
animus & company Columns parfection 218 corbors all Mill:	88
divinae naturae fimilis, ideoque immortalis es incorr	rup
tibilis 216 and ratione colendus 204. animi a fen	iby
reugeatie. 2171. grimt bana, 87, 357, pirtufet. 2015	-57
1. Landa and my Tr. William C. Raine A. L. Data Co. 1. Land Co. 1.	a

$I \leq N \leq D_{l} \cdot E_{l} \leq X_{l}.$

an verè beatos reddant. 106. an etiam ex fato. 2	35.
jucunda & honesta. 90. habitus quomodo, & unde r	กน-
tentur. 203. index sermo. 91. cultura quae. 294, 2	95.
illi incumbendum. 312. morbus qualis. 257. vulcera	ىق,
vitia. ibid. 208. munera quanto corporeis praestan	110-
ra. 32. vim corpore debilitato crescere. 216. anie	245
sine doctrina ignavus & hebes. 305. animi à studiis	re-
mittendi ratio. 312. motus. 207. naturam cognessi	eere
difficile.201. animi quam corporis voluptates sinceriores.	80.
vita qualis. 213. 329. anima & corport cammunes	elle
motus. 209. animum non parentes sed naturam dare. 1	£3.
turbant sensus. 217.	14.
anni quatuox partes ex solis cursu. 389. annum pro	44-
cere segetes, non cultum, proverbium, 153.	
Antarcticus circulus & polus, 343. 3	144
	60
	54
	g8
Anticyra. 169, 2	
	75
Antiphates	53
Antipodes. \$5, 37 e	
Apelleae tabulae.	
Aplestus Haomonum rex ejusque descriptio. 2	8ō
Apollo Cirrhaeus vates. 260. Delphicus. 67. medicus, 3	<u>1</u> .
Apollinis numen. 2. metamorphoses ex amore, 79.	
Apuliae muscae,	့စွဲ
Apuliae muscae, squa morborum causa. 133. aquae elementum sub ai	ire
o quemodo o quale. 377. Japor a terra. 1913. callo	ge
scaturientes unde. 382. aquarum vis omnis ab oceano, 3	78
Aquarii ligni stellae quos. 35%, ejusdom orius, 35%	
Aguila Fauis armiger. 58.7	59
Aquila sidus. 348. 350. einsdem ortus. 353.	
guilo. I BO. I	38
Ara sidus 351 vijus optipe 355. accasus. 357.	, s
Arabs mollis.	)I

INDEX.

Arabum deserta. 27. opes. 10	)2.
aranea quomodo muscis insidiet	ur. 5\$
arbitrium an & quando liber	um. 235. 240. &c. pauci
habent. ibid. quid, er an in	n omnibus aeque & semper.
238. fato obnoxium, 244. ra	tioni conjunctum. 230. 243.
arborum diversa sors. 246. on	nnis generis catalogus. 47.
Arcades an προσελήνοι. 270.	arcadia olim plana & fint
montibus, ibid.	
arcana nemini revelanda.	82
Arcticus circulus & polus.	344
Arctophylax.	348
Arcturus.	349
Arete dea.	52. 56. 64. 69. 147. 269
Aretes filius Timalphes.	75
arietis signi stellae quot. 350.	ejusdem ortus. 352.
Arimaspes.	rot
Ariminus fluvius.	305
Arion citharoedus.	50
Aristaei armenta.	16
Aristoteles lumen mundi. 88.	doctus. 387. ejus sententia
non curanda, si à vero, vel	ratione recessers. 309. 220.
armorum detestatio.	241
ars omnis ex usu.	130
artis vis. 98. artes unde. 112.	utilitate & honoribus als. 41
arvifia.	21
Asia mollis.	100
'assuetudine quandoque frangi na	turae vim. 157
Asini sidus.	310
asini bipedes.	289. 398
Astraea.	287
astrum quodlibet terra e mari	majus. 194. astra singuia,
cocii urbes. 307. astrorum	imagines variae au aj
mis fictae. 360. magnitudo	1 1517 W.S. 101G
Astronomia disciplinarum pulce	rrima 31"
astuti plures quam prudentes.	289. Astutorum imperior
4 Commerces Constitute itsid	

INDEERX.

Atlas. 47. 76. coelifer. 140. oner	e levasus ab Hercule. ZA
Atlantiaes.	350
atomi ; animaene an corpora.	214
Atropos.	76. 336
Atys in pinum conversus.	17
avaritia cavenda. 299. pestis &	erinnys. 22. Avaritiae
m jiagnum, 270. ex avaritia qu. avarus omnis sceleratus, 259. mpietas, 35. avaritia acheronti	ae mala nascantur. 33. avari descriptio. 17. s filia. vitiorum empium
radix. 33. 299. bellorum can	sa. ibid. avaro nihil
🖟 pejus. 299. avarorum daemon	Aplestus, 281.
autoritas magnorum virorum, que stet. 228.	santum saepe judicio ob-
andaces faciunt spes & amor.	328
auditus animae vis.	340 211
aulicae vitae derestatio.	; - ~~-~~
auricularis digitus.	120
Auriga sidus.	290
aurora. 37. aurorae descriptio.	348
aurum unde. 149. igne preciosis	us fieri 262 assis assis
- usas. 394. aureum Jeculum S	Aturno rece. AT. 85. Aura
vis quam legum & juris major auster nubifer.	τ8ο
australia signa. 346. Oc. quot si autumnus.	dellas habeant. 351.
	8.0 8.23T
The second secon	en e

В.

~ (				
Bacci	28 CHRFUM ti	Maegerae fil gres trabunt 9	ius , non De 9. donum Mi	us. 62. dae. 20.
· DUISTIGE MOT	NINL baret.	. *,		14
barbae gra	itia.	and the		70
TIS NOTH	% 104. an as	vocandus quis ui dives. 16. m	bhoenix raru	in ter- is. LIS.
DEATUM	animus, non	res efficit. 29.		
Belides.		3,451.3		43

IXNADGENXI

delli lufus. 320. belloram caufae regibus quae 319. mftri
membaris deteltatio 85 86 bellum quaterus ucum.
318, 319. bello nihil turpius & homine inaigmus. 3100
hellorum ltudioli aut. 101d.
beneficus Deo similis. 92. bene mereri ettam ae ingratis non
cessendum bone viro thid.
belige auntenus nobis imperiores. III. quorum jenjuum
. ula vandent maxime. 80.
bilis irae materia.
Manuel consinuere prindentis.
blandiri bergirmich mum burrs.
Line dies bles austalians fix
hanne fruitra auto 271 076. Diurimi Tacienamo y 900 f.
* Suchananda at hanus noma (hante, TET, alls attitus, 2014
But on mante on anima lanut lit adortes. 201. Procum
As the contribution contential contential delication
Sierum atiam indoctum bluris tacienaum elle i game
######################################
A ANDREW CON ASSESSMENT TEX PROPERTY COUNTY
no. 4.4: Laure amounts rodors in handens ettam main.
Language A.
SAB dishlasa 5 mm sonottic catila 7 (1). William College College
mi 68. corporti e sersona, quaterus bona. 103. bona
Description of the control of the co
. Marking and American Action 1947 - Transfer and Complete 1940 - 100 -
Bootes. 281. 240. bost it work [43. 352. brisher The
Streas serenifer. 278. borealia signa. 346.

12N. DOE X.

Briarbus.	in 22.7. <i>eat</i> 21.77	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
Bittanati.	1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1	Personal FOI
buxus pallida.	. ن ن کاک ۱۰	
8.1	ha in	2011, 11, 12 to 15
્રાહ્માના કુટ્ટર-	i C antini shekara	and the William
		or the second
Acus.		
Caesaris stirps extincta.		
Calanus.		± 7 3
Calliope Orphei mater.	,	141
calor an motus causa corpo	ribus, 202, calo	r nationes and
calore alia folvi, alia i	ndurari. 262 . 2	63.
Cancri fight fullat yabt.	ties etaldana ar	Mr. 9 ear and
damcularium dierum perip	brasis. 22. 222.	313
Dahis majoris ortus. 353.	DODA FOR STALL	den fid and
tanicies praecox ex moeror	e.	
Caphareus.		136 18
Capricorhus.	N	341
Supra fidas	and phase .	349
Сариа.		349
turnis adversus mentem ps	er er	49
Cassiopeiae sidus. 348. 00	eiuldem Attal	244
Onstaliae rura. 1. Castal	iue fanc 67	"• 355•
cafte vivare, fatos ingains	Mich wasing will hade	79 Aller 23
beri qui sunt cauti. ibid		je. vujios ma-
tusus quid. 228. in nobis	ef non in cabus	
mihil juris habet. 232.	ijo , <i>non th teoms.</i> Na ncesta a an.	231. W OFFE
Smith tomingthe 224.	ALQ	Common yard
bus homines siene sobnexi	i the	everyousy mas-
Chio. 31. Chiomis nobilità	6. 170.	
causa ab effectu suo diversa	an iyan	d.O.
Teta bered strong un	in 224. Effects of	or. 101. per-
jecta parem effection gig prima, bondrum fons, ut	on 41. jan onuja	minit eye. 224.
bring Mater Sens	nouver was posteren	w. 251. verejae
primite effectus winds & l	784 A. W. C. C. C.	mojerioth Wilde
Whores, alide nobiliores	. 249. MAXIIS	orae perperuus.
25: Philippin benoit fus	TEO: SE ANNAL!	congrare mun-
A contract of the contract of		dum.

LONIDGENX

		118
census mediocris commendatio. censum. 214. mundi terra. 18	8 terrae. 270.	•
Generum. 214. manus seria. 20	0, 10,,100, 3,7,	349
Centauri sidus.	, ,,	349
Cephei sidus.	The country	348
Cetus sidus.	to surer a chart	368
Chamaeleonta pasci aëre.	4515.45 W. W.	372
thaos. Charyhdis:		53
Lharyauis	to the state of the	140
Chimaera.	anege heribbrafis. 2	
chiragra ex ebrietate. 62. chir	an State & Late State Control	321
Chiron medicus. chirurgi quam clinici are certion	grand ger vegetak kentenden der. Man der vegetak den den der	134
Chirary quant come and correct	1 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2	175
almaniana autus lou accalus		353
will a fee make DT craffingte of	a lubtilioris diverla	muta:
tio. 186. 187. voluptas pecu	dum propria. 80.	iborum
7 27	ample Lielinia .	
luxus. 21. cicadae rore pascuntur.	A Process AM 1983	368
Ciamania mobilitae	a with the contract	151
Ciceronis nobilitas.	i tyčki postili Livosta programa	101
Cilices.		,
Circe. 140. Ulyssis socios in po	the party of the p	222
Cirrhaea rupes.	in the second of	. 49
-land home home	ad Lubus	300
clementiae expers, non homo s Glementis Papae apparatus ad	tollendum Lutheru	m. 340
ejusdem cum Caesare conver	ntus 206	
coelibatus an conjugio melior.	TOT Cultatur. 77.	∫apien,
coelibatus an conjugio melloi.	121, (/www.	,
-15. 16. 16. 16. 16. 16. 16. 16. 16. 16. 16	li- 270 076	. Aeter
Goelum an aeternum, an caep num effe. 356 an coloni	ie gracuum. 105. 20	,6. <u>3</u> 60
	is configurated and	.ia 28'
num effe. 356, an coloni an rotundum 359, bonorum Deorum sedes. 195, duror	n ladac 325 LD81 TEX	,,, j.,

IXNADGENXI

The funt causa. 219. quid. 359. (Istas. 360. amblius. 343. corpus, imagines, ab astronomis sictae. 360.	coeli à stellis dinier.
fitas. 360. ambitus. 343. corpus,	non opacum. 357
omagines, ab astronomis sictae. 360.	coeli in terris fre
The state of the s	OI. COEIS TESIAE de-
Jeripilo. 59. laus. 405. motus à du	me an ber le 262
quatenus aeternus. 364. potentia in	res nascentes, 210.
(quatenus aeternus, 364, potentia in Sextra coelum an aliquid, 385, lux	infinita. 387. Dei
Nicegia. 391. optima munai pars, 305.	lub costo an ignic.
· 3/4. Coelo quo quidque propius, eo i	nobilius, 180. ad
- Coelum omni ftudio contendendum. 30	5. in coelum pau-
. 685 venire. 308, 300. coelum petere	terrenis rebus ora-
www.non licere. 321.	50 50 m
codestes orbes quinque. 343. &c. coelest	ia cerpora an ma-
- Yeria constent eriam 356. coelestium t	ortorum admiran-
· da celeritas: 3625 orbium an concents	es aliquie ara ece
. Sphaerarum mosus primo mobili contr	arine sar ore
Coelicolum corpora renuissima. 368.	1.00 atten
eognitio etiam caufa est motus.	10 00 0 20 6
cognoscendi vis animae maxima.	£ .i. i. 210, 211
colloquia turpia vitamaa ohov	
Cometae ubi appareant, & qua de caus	335
commercia prava bonos mores corrun	a. 377
pestis, sibid. 201/201/2000 ort.	punt. 311. 131.
comoediarum usus.	10
Compater observandus ei qui suspectam k	Abet www.man 736
conceptionis vis: & talem quemque esse	moer madrens. 120
Capitur. Andrew atra	120
concordia tantum inter similes.	,
conditio uliis felist, alies adversa, an co f	III
conjugium vide mareimmium. conjugius	me consensus. 245
lius Tot natura in Gianten ib contil	man compain me-
lius. 121. natura institutum. ib. conju	gir commount idid.
confcius libi hang mibil simes a come	
conscius sibi bene, nihil timet. 5. contra	t, qui maie. 1010.
ionfuetudo amoris causa. Som naturam in filiis cavenda. 131.	pariis 129. Prava
Canfulet Romani alim al angent defermen	dini mana mana atau ata
Consules Romani olim ab aratro defignat	#,ಪ೯ೀದ್ದಾಗಿ ಪಾರ್.31:

I ZN ID (IE ZX)

contagio.	- (m) 133
contentum non re. Sed voluntate rede	ii. 29
enntraria contrariis curari. 124 181	er he madalas appareis.
333. Semper pugnare. 323. fese	musua fugare. 376.
se non corrumpere. 356.	3.5
Copia dea.	33.
Corinthi aera.	89
Coronae sidus.	349
cerpus an poffit effe infinitum. 387.	animae carcer, 275.
was, hospitium, vestis, sepulceun	n. 337. carpus tan-
tum locum occupat. 100. must	1911a. 203. 97Mac,
auantum en auale, TXA, Comboli	#16773. 1010. 7/404.07 III
er forma constans. ibid. finitum.	185. per se quiesce-
wa 303 authorum Caula Animae.	274. 601 PURIS WALL
estatio auglic elle debeat. 125, 120.	. 212.214. <i>butter</i> 0/0
Inches Ass. MILLOND, COMPATING 3.3.7. THE	CROX NO INSTALLATION -7 /.
mita munits, 224. audits habenda	L PATIO. 314. SUPER
eranimo communes motus. 200. 50	rbore accinitate try
re vim animi. 216. corpora cuno	la ex materia & for-
ma. 356. viventia quomodo gras	edescant. 206.
Corvus sidus.	549
Cosmicus fertus & occasus.	351, 352
crapula vitanda. 312. illam comita	intes morbi. 22.
Cnater sidus.	~~149~~
gredendum non suivis.	363
cradulos facile decipi.	42
orystallo daemonem includi arte mag	ica. 339
	130
Curido to Tommis fline 70 4	omium domitor. 1019.
non Baschi filius, sed fati. 80.	melseptatis comes. 50
ejus descriptio. ibid.	A Company of November 1981
Cupressus Phoebaea.	47
Curius In Stanie V	.1.
Cybeles currus à leonibus trattus.	59
Cyclopes.	140
Gyllenes gygas in montante, man de	270. 80

Cynofura.	348
Cyrrba.	T
Cytherons	62
and the state of the state of	
D.	
Aedalus.	6
Daemon malus coelo ejectus, inter lunam vo verras	. 253.
quare jubismiors mente praeditis infensior, 252.	fabit_
235. Terris praesidens. 250, 252, daemones art	k 1914-
gica ao nominibus cogi. 230. in crystallo riandi	. ibid.
mali an fint.	277.
mais nigri. 279. Aaemoniorum matorum fodes uhi	277
maermonum cum hominibus convertatio, 307, in	aere
uejerspiso. 278. eorum unci & folles. 279.	
Danaë.	80
debilia passim robustiorum libidini obnoxia.	158
Deipni.	326
Delphin sidus. 348. quod etiam Deltoton, 350.	7
Democritus opum contemtor.	. 3t
Demosthenes fabri filius. 23. Demosthenis nobilitas.	154.
seminim pejus eorieras.	. 62
desidia dulce malum. 119. desidiae nullam dari laurean Deucalion,	B. 14.
Demealion.	220
Deus an aliquid imperfectum efficiat. 226. incorporeus	184.
onjointas. 1010. An malorum caula, 240. endem	auto-
re nil mali sieri. 274. bonorum omnium causa.	254.
tunctarum rerum & autor & finis. 109. fati a	stor.
245. per se aesernus. 364. omniposeus. 84.	juare
corpora corrumpi finat, non species. ibid. rerum	prin-
cipium & autor. 391. & pater, dominantiumque a	0191-
nus. 249. propser se omnia fecit. 109. solus benius.	113%
fummum bonum. 108. 113. & 182. 391. per fe.	183.
totum. ibid. simplex. 184. principio, medio, &	nne.
caret. 100. impassibilis. 255. mentis arcana perspuit.	201:-
non pretio, fed amore colendus. 126. omnis boni &	pur-
cri fons. &c. 403. semper bonus ac potens. 371.	5/3°

Digitized by Google

IENIDGE/XI

Dei arcana nemini cognita. 200. & 248. confibo omna
fieri. 232. & 235. nibil verò in cassum. 232. in omnes
fieri. 232. & 235. nihil verò in cassum. 232. in omnes res amor aeternus. 84. invocatio. 267. ejusdem mira
descriptio, ibid. eg. 384. potentia infinita. 380. ux. 30/-
non oblivitendum 207 hous intattim. 305. Por
Ccientia infin. ibid. summi inter reliquos splendor. 388.
fcientia infin. ibid. summi inter reliquos splendor 388. Deo donari nil posse, cujus sunt ombia. 399. Deum ba-
bere auts bollity 112 Dea blacere Bugerillum 343.
and ratione, 2001, ut auidane limilius, ita diniurnius, 210.
de Deo auid meditandum, 201, 205. Deum toure ou
tus brima: ibid. non effendi. 254. e.c. nec taeat. ibid.
nolle omnia, etiam bellima. 220. nullum elle munic.
234. Dis extra coelum inhniti. 302. incorporei. indi-
eorundem conditio. Ibid. inconfoicut. 105: 40 to the
abbareant hominibus, 105, maxime liberi, 302, quoi min
munera respuant: 208, 200. saste invocanai. 400. on
Deorum cibus co botus, 200. Vita Co Volupius game
IOI. erc. formae. 288. nullus lexus. 232. sorpora en
buro aethere, 101, tenuillima, 208, non mortalia. Idia
Ethnicorum flagitia a boetis celebrari folila. O. Dus
elle utilitae facit 136 affari en andere baucis concellente
207: 29 authus, 234, 405, non latem in com , for
29 in aere complures. 370, placanal raiw. 299. C.
Dialectica vincula, (1997)
difficulium rerum tradendarum ordo debitus quis. 201
digious medius infamis. 287. minimus auricularis. 290.
Dionysii tyranni celebre factum.
disciplinarum praecipuae quae. 312. iis strenue incumben-
. Aug. 151d
discordia inter dissimiles. 111. discordiae nostri temporis
detestatio. 85.
CIPITALIS WAS ZEICIE. THOUSE ZEILIS.
Divina voluntas duplex. 244. semper eadem. 364.
LNGIINUM Auviliano anto comenza templaranamia.
Dives quis sit. 174. esse & bonus & malus potes. 102.
quanto plus valeat paupere. 25, 26. divites vitiis de-

IN NO DO EN X

ditos suae familiae ridiculos esse. 23. voluptatem sequi, labores sugere. 8. divitum curae. 17, 18. luxus. 21, 22. pericula. 19. esc. divitibus nimio luxu quoque voluptatem perire. 29. divitiae comparandis disciplinis impen-
dendae. 25. livori & odio obnoxiae. 20. malorum causae.31.moderatae jucundissimae, & quaenam.118,119.
non sunt nostrae, sed earum tantum dispensatores su- mus. 35. verae in coelis. 324. divitiarum extremum malum, medium salubre. 116. studium plerisque so-
lum. 394. divisis viriute carentis descriptio. 314. di- viti malo an bonae divitiae 259, divite avaro & slutto nibil intolerabilius. ibid. an summum bonum. 32. ob
quid petendae. 25. quales sui cultores reddant. 31, quomodo acquirendae. 313. spernendae. 300. verae quae. bid. abusus. 259. nostro secuto. 35. vanitas, 18, 19,
usus quis esse debeat. 33 , 34. absque divitiis selicem vitam agere dissicile. 313. doctrina animi bonum. 88. 90. instpiens timenda. 312.
improbi, infani gladio fimilis. 258. 312. doctrinae usus pretium. 10,11. sedulo incumbendum. 304. doctrinam ex sato contingere. 237. docties iniquus, ut surio-
sus habens gladium. 312. docti er aequi victus qualis esse debeat. bid., re pauci, nomine multi. 159. docto-rum crebra conversatio. 28. docto evasuro, labore ac
studio opus. 160. doctumne an bonum esse praestet. 10,11. doctum paritet probunique esse, egregium. 11. 312. doctorum es bonorum voluptas quae. 407. doctis nun-
quam deesse necessaria. 27. dolor ad mensem revocat. 262. nullus, ubi judicium nul- lum. 205. voluptasis comes. 58.
Dominis duobus servire nemo potest. 401. dormientium motus qualis. 204. Dorophonus. 271.
Doxa, ejusque ex Jone filii, ibid., Dryades. 47, Dyspepsia. 161
D u 3

. IX MI DO EVXI

And the second of the second second	
Brietas quantum menti obset. 243. visum t. vitanda. 312. ebrietatis detessatio. 61. lua vilior. ibid. ebrietatem qui morbi con ibid.	urbat. 190 ebrius bel 1fequantur
Ecclesiae sanctae assertioni credendum.	409
Echinus.	209
Echo.	190. 270
eclipseos lunaris ratio. 379. eclipseos ratio. 35	1.
edendum ut vivas, non vivendum ut edas.	62
educatio magni momenti.	310
effectus à causa quid differat. 224. effectus, perfe	<i>Etum.</i> 181.
effectus nobis certiores sunt causis. 201.	
electri vis attractiva.	202. 247
elleboro neminem non indigere.	169
eloquentiae vis ac pretium.	24
	130
Elysii campi.	. 76. 155
Enceladus.	353
Engonasis. 349. Engonasis occasus.	79
Empeus.	ibid.
Ennosigaeus. Ens primum causa , non effectus. 225. ens	auid. 343
entia vera an corporea. 222. incorporea, pra	5507 Don
Epicuri descriptio. 38. philosophia, seu disputat	io de sum-
mo bono. 39. coc. Epicuro anima mertalis.	
Epicycli planetarum.	. 30-
Equi sidus.	348
Erebi tria stagna.	276
Bridani sideris ortus. 352. occasus. 354.	
Erinnys Acheroniis filia.	. 33
Francia Colona	. 377
orner Carila imisabilic 22 Q amoreum Catebral	unde. 240
eruditio, an probitas, praestantior. 10. eruditor	um nugae

I NEDEEN X

Erymanthus gigas in n	optem.	" CONTRACTOR "
exemplis megis quarry t	verbis docendi puer	i. 3II. exemplo-
rum vis. 228. exes	mplis rudes melius	docert. 40
Eth. bonum dicitur 2	oh elle ber la ne	amandum nec
- fugiendum - 178.	3 . Com	
Estensis familia.	451 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	2
Estensis familia. Evandri luctus. Euripidis maior innoces	1. No. 3. P. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.	375
was showed towered to the training	Mr.	164
Europa fertilis & bellic	ofa.	¥69
Eurydice.	Secretary to the second	51
in the straight is		-
	ŕ.	
1C		· 12 stone 57
T Abrioius		
Faheela man ammis Games		
faces in aero ardentes u facies pulcerrima quae. facundia absqua consilio	ında	272 274
facies pulcerrima quae.		3/3:3/4
facundia abfaue confilio	1	
facundia absqua consilio fama fami cognesa, 238	. famas inans A	udium 162 164
praemia post obitum.	AA (hecad mirtu	tem impellit
Fati in amore & emnil	nucrohus mis 77	all contra com
tus nostros. 83. mi	inera meritic notes	ie non velhandere
2462 faco amores ju	nos so Salais 80	fatum caulanum
- Seriesi 2015 fati auto	ogano percento.	o cumeta obnavia
ibid. farane an cafe	u omnia fiant 22	s Catarum arda
certus. 229 fatis e	mala regi So	4. Jasot mili et uv
favoris conciliandi ratio	tentine segs. Out.	1
febris ex ebriatate.		3130314
fel trae feder	100 May 100 Ma	101 10 2502
felix in tarris name To	A	3"
felix in terris nemo. 10	4. 9KM. 105.137.	vere quis. F14.
debeat. 310, 311.	115. гих јигиги	s quo of ame ints
felle carentia, animalia		Listatija i k
felle carentia animalia femina nihil mendacius	men wajet.	.107
foreum faculuml.	.a	74
ferreum seculum, ubi a	jinii regnant.	s
fidelis nemo: fidendum nemini 22		574 liio 794
**************************************	DESIGNED AC PARA A	

IX NA DO EX X

files paucorum tantum. 96. "fidei succumbat vatio 372
-chies tram inter confunctiffinos rara. 1] I. verois uita
rationlen inn adhibit da 250
Fieulistim pour Romae 139
filit aetate adhuc tenera bene instituenar. 129 130. 1"
S rentum therumque limites, 12.4. Altorum corriginarione
Fatio. 131. morbus, & mors quomodo ferenda. 128.
Litia parentibus imputanda. 129.
finis ageniem movet. 107. bonus. 40. finis non omnis
120tus 108 optimus aut ultimus, 107, lasti (************************************
bonum. ibid. specie prior, er facto posterior. 39. ob
Florentiae obsidio.
Asminum perpetuus cursus unde 271 corundem usus. 372.
fonte Wolfer 2011
Freend Ch from a sheare materia confillens, verteble 19."
Horma on materia naturae brincipia. 250: 303: J
Total police of the state of th
.1 fild. 12. formae incorpereae extra coelum. 391. qua
forti viro ubique patria, 313, 324, forti racet. 98, for-
" " " " " " " " " " " " " " " " " " "
modestae commendatio. 118. potestas in terram er ter-
Trace
fraude repellere eriam dure liest, 320

LIN DOEKXI

frugalitas veterum.		731
fulgura unde.	:	27 4
februina à daemovilus kieri.	1851. Admina unde.	274
Tunau, noc est, vana gioria ni	ihil levius.	3021
Lurae.		71. 172
fariosos etiam verum dicere.		
furor poeticus.		ibid.
G.		
Ades.	2.20	245
Gallorum in Italia bellum.	285 C	263.
Ganges.	The sale of the sale of	2nk.
Gangerica tellus.	A Section of the second	2
Ganymedes, qui & Aquarius.	1 No. 18 18 1	355
Ganymedis forma.		23
garrulitas levitatis indicium.		97
gundia eò dulciora, quò rarior	a.	• •
Gemini signi stellae quot. 350.	corums onther ora	4 4 4 4 5
gemmae quare allis lapidibus ni	itidiores.	181
depue. 2/. Getuu. 101.		
Gigantes in Arcadia olim & à Gigantes terrigenae. 76.	S	Charmen
gigantomachia. 15. 140, 155, gi	g untomarbi ae <mark>allev</mark> oi	78. 242.
Provident Increases this east of of	orta wera bolt own	: COM 38
" SOUTHE PHINIPPER DAMEAS. 10	2. Adams fludium	מולבר וו
Gurgemes.	A THE SAME SHAPE	: TATO
Graeciae. 70. Graeciae	7 lationes, 160.	Grania
menaax, 144, 140.	1	4 Sec. 14
granao unae. alique callette	and the state of the state of	284
gravia cevibus willora, 186, 18:	t. Ad contrum forri	270
will savenam. 312. weamittae	7141 ranzenzam. 78.	บกในธสล-
111 Jasentes, T7. OO. GMan A	THE PRINT WHEN LIE 2 X F.	NEY LM-
oaris Juius Sommus, 60, m	ihil milionius hom	ENGL GO.
Smia-perire ptures dum glas	110 100 C	2.16.5
sujous animae visi 24 t. cunci	es animantebus ine	#: 212.
THOMOGO THAT YOU PROPER TARTEL	rian labium bielleiae a au	dire.
Gymnosophifiae.	ไม่เล้า เพาะ ซึ่ง เพาะ	diminate.
Symnosophistate execution in a	ស្នាស់ សម្រេច សំខេត្ត	148
1444	E e	

IN DEX

TT	H,	1771, P. C.	
H Aeretici qui.		•	III
barmonia. O an recte u	e anıma d	CATHT.	219
Hectoris nobilitas.	40.00	. Sees .	152
Heliacus ortus & occasus.			352
Heliadum lacrimae.		to a second	202
Helice.		.:	349
Herculanus nodus.	•		235
Herculeae columnae.			377
Trusulas Tamaniaa dur			2
-22 11 Campa	ni abrepta	. 16. Hercule	s quoque
152. Herculem bene m	erendo coe	lum sibî acquis	
Hermes Tri/megistus.			-,
Hermus aurifer.		18 A 18 18	137
Heroës qui.		5.3 (1.	329
Hesperethusae pomaria.		10000	16
Hippocrates medicus.		1.00	321
Hippocrene.		1.4 32 20	. 140
bistoriarum usus.			9
Hoedi sidus.			349
	27.	1. / 1.71.1	
			. fimia O
risus quando. 146. 16	s. bomin	ni juvando nat	ura crea-
Deos er bruta medius.	2.18. al	uando felix. I	14. qua
ratione Diis gratus fia	4. 401.	ermone tantum	, o ma-
nibus bestiis praestat.	TT2. (bir	itualis quis. 3	34. am-
malibus coeteris quò p	raeftet. Ta	1. 60. homo	juid. III,
malibus coeteris quo p	ditus m	ortalis Deus. 3	393. ^{280.}
-112. Virtutibus praec -terrae & animantibus	regendis	à Deo praefet	tus. 379.
hominis inventa. 14.	Substant	a virtus, 227	. mijera
nativitas. 166. infa	ntia bu	ritia . juventi	is, Aetas
nativitas. 166. infai	hid shile	utia ac scienti	ae perjua-
Son TIK homini Add	Hue pri 61	ulbus auam car	eteris ani-
gravier, & senesta, d for 146, homini, tal mantibus perfectior. 2	to hom	inem Deos aff	art coram
mantibus perfectior. 2.	13. <i>696.</i>	veterom quem	do exuere
PULL MANUE DIGETS. Z			

IND EX

chartest too looms	.
oporteat. 400. homines verè qui	329. ad bomines vir
tusum studiosos exhortatio. 395. 110. 168. hominum diversa gen	quot casibus obnoxii.
nulla somenum aiverja gen	era. 286-291. fortuna
Del i	guanta diltantia. 111.
nemo non vitus obnoxius. 109, 11	0. diverfi colores. 285.
ignorantia & error. 272. pertinu lacra tantum, non homines cerm fabula. 103, 165. militia 157	ax caecitas. 14. simu-
mera tantum, non homines cern	it. 30. hominum vita
bonor alit artes, & virtutem. 40,	41. homini sufficiens
9413. 105. qui confertur indic	no non honor ibid.
- Junium. 10. Viriuis praemium.	O. 402. honores nec cor-
You the animo procelle, 105, honor	r verus post cineres. 303.
-ivialis modificas.	1.54
hortorum usus.	118, 119
humanae vitae consideratio. 286.	humani generis calami-
tus & mijeria. 105. humanum	genus (olum omnium
animulum species referre. 148.	utri limile, 147. hie-
multae becudes.	302.
numiles a Deo amari.	
Hyades.	350
Hyale.	316
Hydrae sidus.	349. 00
Hydrochous.	342. 347
hyams. 231. unde. 380.	
hypocrisa.	26τ,
The second secon	
	99,871A 51A
Ana daemon.	
J Fapetus.	2,42
Icarus. 6. ejus casus. 268. temer	itas. 162.
Zimola vires hebetat. 312. unavo	rum querela in senec-
inie. 297. esc.	The second second second second
gnis aere levior. 373. animantia	vivificans. 206. ignes
an terra gigni multos. 282. per aer	a volantes unde. 333.
gnorantia Pluti plia. 45. errorum cai	u/a. 252. & mater. 311.
, veri & boni, prima animae contagu	0. 275. binc stuitstiam
o scelus nasci. ibid. leges ridet.	12.
Eas	

Digitized by Google

IX No Dr EVXI

immodica nocent. (25 w	311
imperia prudentibus commissa optime habere.	287
amprobis perpetuns comes metus.	5
Indi.	47. 100
indottus raro probus.	311
mdulgentiarum merx.	2 89
mertia.	3 87
infamia molutiatis comes	58
infanciae mala. infelix quis.	168
infelix quis:	32
inferi subterranci. 383. poetarum sigmentum.	z. facer-
dotum lucra, 43. an in terrae centro. L/L	. /50014
inter harnings 171 inferorum descriptio. 1)	3. apm
inferos build agatur, 207, interos plerique nuito	s creamin.
- 395. ad inferos quavis etiam hora innumero	s tendere:
207 - 208 - 108 -	
infinitum an ex finitis partibus, 185, nullum con	pus. 387•
ingenium ex tato contingere: 237. ingenio nomin	as warry.
ma augeque retrinoi. 282. audiaam naimin,	1000
donari. 12. ingeniorum diversitas. 403, 40.	1. ingenio
Vaires sedunt. OO.	
injuria quomodo vindicanda. 99. abstinendum.	290.
infant anale hominum venus.	290
insidiarum humanarum varii modi.	171
institutio, quanti momenti.	310
infula mid to a infular fortunatae ihid.	
131711des amantibus matuanda X7 MAXIME VINI	s infestate
283. invidiae desestatio. 82. pater ac rex dae	mon quar
Jovis & Doxae filit. 271. planetae domus. 346. a	mores. 19.
- sphaera en motus. 345. Jovem Laisms Deun	n at jum
wa frenanda: 304. stuliis tognata. 290. irae vi	s, grauns y
caufa, sedes, materia. 207, 208. iram 6	perces ja-
Mis junonis nuncia: 278. unde, or ubi appar	Ens. 311.

N N D E X.

Italiae loca à soud	liofis maximè frequent <mark>ar</mark>	i foliam 1860.
Inhylus.	**************************************	40
jucundum natura o	mnet augerere	48
Judaous bruciphaga	ue.	42 210
judicio carentia etia	ess Confis a anoma	
Juno.	m jenju carere.	205
Jeris nodosa scienti	ia. 15. jura filent bello.	
opprimi.	0- \	, 340
. mant. 296. julia	287. à justitia quae potis os malum non pati. 262. nalis exerceat. ibid.	justos quare
suventae commodis.	, dum licet , utendum.	72. inventus
- ad malum prona	. 131. luxuriae dedita.	bid iumeni-
: bus mala commen	rcia in primis savenda, il	id: inventae
male transactae	deploratio. 297, 298.	iuvenum Au-
dia. 160.		774 July -
Ixion avari typus.		28
1		
	T	
ar:	300 (10)	
Aboris en Gulae	filius Somnuș. 63. vis	laborie Mar
laborem cirra nil	bil egregium fieri. 131.	comments the
Cr amore 228	labore cur membra langu	escent 201
Lachesis.	The second second the second	3. 345
Lacteus circulus.	The state of the s	• • • • • • • • • • • • • • • • • • • •
kacus unde.		344
	rum & mortis etiam cauj	3781
titiae usus.	rum O morns enum can	
Lampyrides.	***	136
lanie Alile Cal	1.	370
wees philosophorum	qualis, or quomodo in	ventus, 3141
tapiais philojophoru	im virtutes. 316	
argiendi hoc tempore	abusus.	351
vanni à Graecis nug	uri dulisere. 140. Graec	Drugo. exemi
plo quoque delirari	int. 115.	5 5 5 5
audanti egram non f	idendum est. 93, 94. h	endari omnes
cupere. 12. laudis j	fludium inane. 163. & so	mnium. IO5.

Digitized by Google

lectio animi esca 335. lectionis autorum ratio. 97.	
leges ab imperitis maxime negligi. 12. afancarum um	į
fimiles. 159, 160. bello opprimi. 318. passim nummi	5
fuccumbere, 150.	
Leo sidus. 350. ejus ortus. 353. Leonis signum penetran	S
C.1 and d. Commission of	
Leo decimus Papa. 37	)
Lepus sidus. 340. Or	•
Lethe. 63. Lethaeus fluv. 141.	
Leucothea 1/2	
liber an sit, qui uxorem duxit. 121. 127. nemo. 167	•
aut habendus, 220 240.	
libertas coelibatus pericula (a. 127, omni pretto pretto lor. 117	•
ternitiala res hueris, 120. libertatem venacre impili	_
enum. 120. sine libertate nil laudabile ibid. libertat	,
nil magis generosos decet. 1b1d.	
liberum arbitrium, vide arbitrium.	
libido fortunae comes. 157. libidine omnia plena. 177.	
Librae ligni stellae quot . & ejustem ortus. 350. 35.	
Libri quales sapienti legendi.	
Libva ferox.	
licentia	•
Linguae munere bestiis praestamus.	
lippitudo ex ehrietate.	
lis & amicitia an rerum primordia.	,
liver vide invidia.	
loci an temporie habanda ratio	
locum nullum esse frustra, sed omnia inhabitari. 383	٠
threaten combine mel accultat TOD	
locus comments disting	
Lonadic vor France filia Venus.	
Lather Priani amica	٠.
lucelli spes.	
Luciferi daemanum peincipis descriptio.	•
Taramatia	
lucri studium. 91. faciendi rationes honestiores quae. 118	٠

INDEX;

histum mora mansuescere. ad Lutherum tollendum Clementis Papae appa Lumae area vente praenuntia. 377. color in invocatio. 315. regna daemones incolere. inquam Sol non spectat, coelo similis. 357. co ingo. domus. 346. eclipsis unde. 379. m. nam. 369. magnitudo unde pateat. 360. arx. 271. ultima sphaera, terrisque pri ejusque motus. 346. Lunam supra, bona er se instra, mala. 233. Lunicolarum cum gigantibus bellum. lux an aliqua sine corpore. 387. solis effectus divinae particula soli impressa. 389. 390. are sundamentum an aer. ibid, lucem etiam constare. ibid. Luxuria Pluti silia. 45. Luxuriae daemon detestatio. 317. luxus divitum descriptio. Libya anguisera. Lycaens gigas in montem. Lycaens visus.	terdiu, 369. 339. pars, rpus durum. aculae quid- regia. 269. oxima. 369. licia omnia. 270. 373. lucis. fubjectium. abfque aëre.
Lyrae sidus ejusque occasus & ortus. 348.	353 , 354
M. Achaon medicus. Maeandri olores. Maenalus Gigas in montem conversus. Magica ars. 339. 375. illa cogi daemones bon	321 169: 270, 271: os & malos.
234. magnes ferrum attrahit. mala corporis & fortunae quibus mala. 263. communia leviora. 128. cuncta in terris c quatenus à Deo. 254, quomodo Deus permitto femper bonis plura. 227. unde proveniant. malorum cagnitio non mala. 230. nost prus fens. 250, 251. &c. malum omne infra li	laula. 369; it fieri. 249; 250. 253; n caula, es

Digitized by Google

INNADAEMXI

Emalorum nullum non aliquando prodest.	205, 106. <i>tid</i>
Charges 27 western therex. 257. Man	as omenes acters
.(12.67 .) waste deom The T (bothte memo. 2/44	5 Z 55
. Then cantier attions (abstrancium. QD. / 7%	anos Jember 🖦 –
Minary wines I mais fucem oderson 2	15.2. THEORY
- John to tolores Assecutive 2 18 males hornings	DOME THEFT
Alborda to To 127 Mare mierdum grati	ncanaum by 0
manuated in linderdum.	90, 79
Morrethus à Callispe laure coronatus	-279
marmora quare aliis lapidibus nitidiora.	104
mais cur falsum, 378, maris diversa non Manini rupes. Maninis quando nobilis.	una. 377.
Marini rupes and all all all all all all all all all al	***
Marins quando nobilis.	149
materia an aeterna fuerit. 370. & forma,	masurae promo
1918 3 FE 3 PE 11 3 BBH 1914 VELETIS (L. A. 100) ABU	Las: 410.
matrimonium à Dec institutum. 77. matri	197307551631616
Arginitas praestet. 78.	373
manima duo simul esse non posse.	or will ber
Medicina. 15. certum sapienti viaticum.	321. ng 70.
medicus egregius nunquam mendicus ibi	hiae en diales
nifices. 135. confulendi ratio. 134. fo	an ignorantia,
ticae studiosi. 135. medicorum impostur	medicis le com
Taitus. IDIQ. noitra aetate jopota. 292.	,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,
mittere non tutum, sed quibus. 1330	118, 119
mediocritas in rebus dulcissima.	
meditantes quare oculos claudans.	348
Modufae capus international and 212 of	
Megaera.	261
Militaria Con alam et le comme	
Millinus enconsism sufficiem:	
membra cur labore defatigentar. 204. men	brorum tremo
Ech ebristate. On and when an analysis	
Mennichus Luniciarum Pax, er de so plu	ma:
ALL OF AN AND STAND SALES COLUMNIA COLUMNIA	er Sale

Mens. 88. ejusque proprium noscere verum. ibid.	effett n
abria. 243. animae Sol. 213. remittenda interdi	ım er
quaterus. 50. Jenju praejtantior. 198. in nobis	divi-
na. 241. mentis acies. 101. affectus diversis es	cau
US. 100. bona. 88. dignitas. 220. eg carnis nuona	544
vinus, ratio. LAQ. seas in capite. 241. propries orbis	ιις.
stank confimint tota	
Mercurius Deorum nuncius. 305. Mercurius sublimatu	.328.
Mercuru domus. 340. Sphaera & motus. ibid.	Mer-
curit invocatio. 315.	•
Meridianae plagae descripțio.	282
meridionalis populus quali forma. 285. meridiei peri	phra-
10. 49. mertaionales circuit. 345.	-, -
metallorum purgatio. 186. &c. usus. 378.	
metus perpetuus improvis comes.	. 3
Miastor daemon, ejusque descriptio.	283
Michael Archangelus Sarcotheum gethere depulit.	284
Midae stultitia. 20. auriculae asininae. ibid.	-
militia ob voluptatem.	39
minari, est timidi animi.	98
ad Mineryae sacraria durum iter.	161
Minos, 272. ejus urna, 32.	
miler quis.	116
mues à Deo amari,	30t
mobile primum, supremus coeli orbis. modestia	345
modus in white amuil	88
modus in tabus omnibus optimus. Molorchaeus lao	‡33
Momi quaestio de monachis quibusdam.	22
Monachi porci. 305. monachorum coelibatus. 77. de	305
110. 125 126 200 libida 177 in monachagum	Crip-
tio. 125, 136, 300, likido. 177, in monachorum nundam likidinem, 305. Monachorum Sophia.	₹ % ₹
Monachi plerique ad inferos descenduns, 300.	202
monstra queque non casu fieri, ez cur un dicta.	23 1
mantium ulus.	179
moralis quita quam difficilis.	
and the market at the state of	747

Digitized by Google

morbo in tempore occurrendum & quomodo. 132. mor-
Language case (see third matura third, parentes, ib. 11011
aliae plures. ibid. turba, quibus hominum vita insessa
tur. 168 . 100.
emoralathi 303
more ex ehrietate 62 inferos felicious aequal. 03. Juli
man energenda TOX nemini Darcii. 200. 100 minin
Je Cod author TTA TTX - non omnia delet. 210. Por
********* (Amnus 62 auta. 128, 172, 107/110 9***********************************
maline 171 ultima malorum meta, 128, merili tum
mandatio T72 confolatio T28. de[Criptio, 144. 9"]
genus, & hora fatalis. 128. 237. memor esto. 29/
genus, er hora fatalis. 128. 237. memor esto. 297 praedictiones. 237. mortem à nemine non metui. 145
four memory XA and broinds non Larelle 7/4/4/1/4 1014 """
tui non aepioranai. 120. morte mini O termis o
mores à teneris receptos durare etiam in adultis. 310. ani
mi bonum. 88. 90. an ex fato. 238. boni corrumpun
à teneris bauriuntur, etiam senibus inesse. 129. morun
honestas. 5. humanorum constation 200. 5. honestatio
ruptio. 327. similitudo amicitiae somes. 94. trastatio optima & musis dignissima. 4. moribus integris nihi gratius, & amabilius. 94. moribus decorantur homines. 94. most credendum. 37
S coptima & mujis aignijima. 4. moribus decorantur homine.
Prattus, & amabilius. 94. murious tector and
Mosi credendum.
motive anima anima anima anima motivatati paredt.
motrou animae ois quomous obtantes prisque usus, ibio
in dormienable qualic 304 milliones quis. 362. Phi
Most credendim. motiva animae vis quomodo voluntati pareat. motiva animae vis quomodo voluntati pareat. motiva animi. 207. caloris causa. 236. ejusque usus, ibit in dormientibus qualis. 204. maksimus quis. 362. plu rium, an unitus principii. 180. sphaerarum primo m
rium, an unius principii. 180. Iphaerarum principii. bili contrarius. 345. causa an calor, 202. voluntas. ibil bonum: ibid. boni cognitio. 286; vis in omnibus el mer
benum ibid bani cognitio 186 vis in omnibus el
mer

manufacture of the second state of the second	
mentis, at in coelo maxima: 362. vitae praeci	<i>puum</i>
indicium, 202. causa, corporibus vita, 189. moi	u v
quiete res omnes distinctae. 362.	
mundus est scena. 165. hospitium animantium.	175.
malorum congeries. 251. scelerum cavea o ferarun	ı sta-
bulum. 178. 192. scelerum patria. 158. tyrannis.	159.
spelunca latronum. 177. stultorum cavea. 39.	ditis
regia. 193. ex materia, an è nihilo creatus. 370.	σċ.
ex nihilo. 373. & quomodo. ibid. infinitus.	386.
sensibilis à mentali archetypo. 199. archetypus.	108.
verus in aethere. 197. cujus hic tantum imago.	108.
an aeternus. 372, 373. Crc. an propter homines	crea-
tus. 109. an/propter solum hominem conditus.	10.1.
an tatione regatur. 223. an alius adhuc supra coelum	.108.
mundi aetas. 371. condendi quae causa fuerit De	
divisio à summo creatore fasta. 164. princeps C	brillo
& Paulo quis dictus. 233. hujus princeps Fortuna,	Plu-
ton, Sarcotheus. ibid. &c. 251. mundi malitia. 176,	177.
triplex portio. 387. mundam er quae in co sunt a	
conservari. 84, 85. fugientes monachi immundu	n le-
quantur. 78.	,.
muneribus Deos non corrumpi. 398.	er.
murenae cum serpente conjugium.	282
Musarum fons. 139. invocatio. ibid.	
mutari omnia.	000
TO THE PROPERTY OF THE PROPERT	000
N	
T T	
Ablia.	212
Napaeae.	
	263
Narnia.	339
	172
natalium splendore gloriari stultum. Natura dizina las sansti nalus alimitis impolita 265	
Natura divina lex cunctis rebus ab initio imposita. 365	con-
natura materne an noverca dicenda. 291, minimis	T 22.
tenta. 21. 329. morborum quorundam causa.	itura

 $\mathsf{Digitized}\,\mathsf{by}\,Google$

natura non multo potentior usu. I	31. Ot. naturneif
jungenais contrarits sagacitas. 370	), 380. <i>lex</i> . 290
lu us in monstris ac informibus f	vetibas edinats. 231
ordo quomodo immobilis. 364. du	o principia, forma O
materia. 365. oim affactudine que	andoque franzi. 157
votius confideratio, 2/12, naturam	frenziri audem, no
autem vinci volle. 130. nihil fa	cere incassum. 232
dutem vinci poffe. 130. nihil fi Jolus Deus vincit. 365. natura,	practer Deum , nihi
in orbe melias. ibid. natura sine a	rte nil perfectum pro
fert. 130.	to in fail and
navigatio ob voluptatem.	35
navium usus.	13
nebulae unde.	37
Nectar.	365
Nemrothi tarris.	2.70
Nepa sidus.	350
Neptuni amores.	79
nequiriae nurrimenta, gula o otium.	78
Neftoris luctus.	.175
Nili fragor. 358. Nili septem ostia.	
Nili lidus 251 sineders orus 252	occufue ibid.
Nili sidus. 351. ejusdem ortus. 353 nimium omne amarum. 28. nocet. 1	wk
Nifus rex in avem conversus.	10. 65
nives unde.	374
nobilis nemo nascitur. 154. an qui d	liles, 149. appron
tio. 155. verè quis. 150. in no	Dices nomina com
sed re nebulones. 151. 156. nobilit	as animi, non con
poris, decor & qualis. 150. generis	quia. 152, 153.00
omni pretio dignior. 150. vera est	Olfius. 152. nobilita-
litatem per tostamenta non relinqui.	152 , 153. mount
vis stulta aestimatio. 148, 149. origo nodus Herculanus.	235
Nimandae and	101
Nomades agiles.	
nox quid. 379. nottes longiores aut	previores, quanto
o qua ratione. ibid.	374
notions and	3/7

$\mathbf{O}$	Ο.	*
UBseguio para	tur amor.	91
occasus descriptio.	280. signorum triplex. 351.	
Oceanus pro coelo.	310. quare nympharam pater.	378.
ochim tempestivu	m vires reparat. 312. nequitiae	ทนเท่-
mentum. 78.	vitiorum fomes. 124. ocia vires	debili-
tant. 313.		
oculi animi specul	um. 210. oculorum ratio. ibid.	oculos
quare claudami	us meditantes aliquid.	217
ocoratus animae	vis. 210. quemodo frat. 212.	
Orygia.		5
Oloris Jidus. 348.	ejusdem ortus. 355. occafus.	354.
omnia interire.		43
operatio fine vilior	•	107
Ophthalmia.		191
opinio lunam imiti	atur. 191. multorum, ut ratio	pauco-
rum. 148. no	bis propria, ut Divis ratio. 226.	vulgi
rectrix. 191.		
opposita oppositis ca	rari.	134
optima in terris L	deus pauca esse voluit.	407
opus omne ov nnen	n suscipi. 40. opus, operatio, operan	
ordo rerum pulceri	imus. 223	5. Or.
Orgia.	& Pyladae amicitia. 95.	
Orienis descriptio.		62
Orientis dejeriptio.	. i(1)	278
dem artes 2 to	s infidus. 36. Orion sidus. 348.	ejus-
dem ortus. 351. Otpheus.	occajus. IDIO.	
ortus signorum trip	lose	51
Ossa mons.	tex.	351
Ostrea Cysicena.		155 21
Othonis lex de thea	stri nedinikus	
Ovidii metamorphi	ofic	253 6

P.	
Actolus aurifer.	167
Padus.	100. 162
paedagogus qualis esse debeat.	310, 311
Paeon medicus.	321
paludes unde.	378
Pamphagus Uranii filius triguttur.	76
Panchaea tura.	47
panis aui levior melior.	180
pannosos, quamois eruditos, negligi.	23
paralleli cycli.	344
danalules on abrietate	62
nametes markerym caula 123 auantum in l	iliis, quales
evasuri sint, reserant. 310. parentum nobi	ilitas quanti
momenti. 155.	
pares cum paribus, proverbium.	311
Paris.	113
Parnasi colles.	I
parsimoniae laus.	31
Parthenope. 160. 263. Parthi. 101.	6
Pasquillus.	156
pastorum contentio elegans.	69. &r. 160
Patavium.	
patientiae commendatio. 304. patientia vinci	omnia. 01.
patria bonorum in coelis.	394
Patrum fanctorum vita,	404, 405
D. Pauli de praedestinatione locus translatus.	
thauten augmen facurior divise 20. DAUDETES THE	ib bauteri
anage (na candia 30) IEA AUOMOUO HVIII	77,770,00
THE DAY ASSESSED TO THE TOTAL PROPERTY OF THE	) Monday
ma taranda 200 muliis ulliis 201. um	101 10111 7
literarum impediat. 25. paupertatis mijeriu.	10. 12
Pax ex amore 85. hominem maxime decet. incommodum. 319. laus. 85. pacis studi	um maxime
incommodum, 210, laus, 85, paris l'alle	

I Ń D E X.

peccare an liceat impune, q	uia Deus non offenditur. 256	•
peccatis hominum Deum	non offendi. 254." levioribus no	3
offendi superos. 400.		٠,
pecuaes carere arbitrio. 240	0. pecudum sors misera. 246	)
voluptates quae. 89.		
pecuniae vires. 25. 313. v	ige aiviliae.	
Pegasus. 140.		_
Pegasi sidus. Pelion.	348. 350	
	I5	
pellex uxore quanto deterior concubitu maxime uxore	r ac incommodior. 123. pellici s offendi. 12	
perfectifing due elle fimul	non posse. 373. persecta omni	
rara. 286. perfectum u	num tantum. 181. imperfect	
prius & fortius, ibid.	www. sameann. 101. samperjees	•
Pergama.		5
peritus raro peccat.	T :	_
Permessus.	26	
Persarum gazae.	2	
Persephone.	14	
Perseus.	14	
Persei sidus.	34	8
Perusium.	160	0
peftis causa.	13	3
Phaeton.	16:	
Phantafia.	20	
Philocreus daemon, ejusque	e descriptio. 28	
Philomela.	4	
Philorehus.	21	ŗ
Philosophiae moralis alficul	sas. 156. philosophorum lapis	•
314. ejus virtutes. ibid.		
Phlegeron.	36:	
Phlaegra.	42. 54	
Phoenicis raritas Graecorun	n figmentum. 115	
Pholoë gygas in montem ve	ersus.	
Physica virtutis quam diffic	ilis: 160. Physicus, medicus	
& clinicus, 134. Phyliolog	ia disciplinarum pulcerruma.312	

pictorum audax inscitia.	359
pietas reliquarum virtutum janua. 295. P	ietate erga Denn
nihil majus. ibid.	_
pilae lufus.	1 8
Piscis sidus.	349. 351
Piscium signi stellae quot.	351
Planetae, eorumque ratio & domus. 34	
ventorum causae. 376. planetarum ep	icveli. 361.
Plato. 8. Socratis discipulus. 154. m	undi lumen. 88.
Platonis ideae. 302. sententia de astri	s fixis. 261.
Plotinus divinus.	201
Diver 222 toward bringshe and got Fortur	a ihid er 251.
Pluso. 233. terrae princeps, qui & Fortun	Tura Ar filiae
Phusus. 33. ejus ancillae fors, fraus, uj	rogia ibid.
luxuria, superbia, ignorantia. ibid.	374
pluviae unde.	
podagra ex ebrietate. 62. ejus descriptio.	298
poenitentia fera.	
Poetarum an jabulari tantum. 139. affer	trassures of pr
bulationes. ibid. contemtus. 35. figme	tie 200 men-
dum. 42. fontes. 384. fingendi licen	114. 200. 1164 Li semeritat 6.
dacia. 130. 272. furor. 200. scriber	tal Lemminus
petulantia. ibid. obscoenitas. 8. nugas	verae japanimi
praeponi. 293. poëtas fuisse tales, q	uana ino ya
ILIBERS DIVALACIANTE. C. PUESTURE INVE	
poëma quale esse debeat. 7. qualia po	emara puntit v
genda. 10.	242
Poli duo.	343
Polyphemi armenta. 16. Polyphemi oculi	ss. 240.
Pompeji extincta stirps.	1{3
Pontifices an dulcius vivant caeteris mort.	alibus. 110, our
. Ilcoli . Christi dooma num secuti. 340.	POMENINAN "
- piva. 177. Pontifices pierique aa in	feros agrenamen.
308, 309.	62
porrigo ex ebrietate.	The second secon
portenta unde dicta.	231
possessa possessore minor.	113 271

Praesepe sidus.	_
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
primerdia sive principia rerum an lis & amicitia. 20	
primum mobile. 345. ejus motus. ibid. ac vis. 358. 362	
brincibium nouse. 343. ejus morus, 1010. ut vis. 350. 302	-
principium rerum unicum tantum. 180. perfectum, purus	7
& simplex. 182. vivens, sapiens, bonum. ibid. per s	в. Т.
183. totum. ibid. an corporeum. 184. principia es	
perspicua debere. 201. naturae duo, materia & forma	7,
356. 365.	_
Princeps mundi quis Christo & Paulo dictus. 23	
Principis imago vulgus. 283. principum nostri tempori	ıs
studia. 177. in serendis sacerdotum flagitiis oscitantia	١.
289. 264.	
probitas exulat. 158. eruditioni conjuncta maxime lau	ţ-
danda. 11. probitasne an scientia praestantior. 10	٥.
probitate vihil amabilius. 94. probum pariter doctum	; —
que esse, egregium. 312.	
prodigalitas cavenda.	4
prodigia, bello Italiam vexante, visa. 26	
Progne: 4	8
Prometheus. 140. 157. 240. ejus donum ignis. 320.	
Prophetarum vaticinandi vis, unde. \$21. vita. 404. prospera in adversis spernenda.	
prospera in adversis spernenda.	8
Proteus. 209. 22	9
prudentia. 88. 158. omnium vietrix. 98. ad quid homi	j-
mi conveniat & conferat. 162. prudens. 138. prudentis e	Æ
dissimulare. 98. prudentis officium. 162. prudentibu	65
commissum imperium optime habere. 287.	
pruina unde.	4
Plittacus. 4	
Dueri- qualis deheat elle ad philolophiam initituiio. 310	٥.
creduli. 289. pueris qualia studia esse debeant. 311	ţ.
eorum corruptio or obscoenis poetarum scriptis. 8,	٦.
creduli. 289. pueris qualia studia esse debeant. 311 eorum corruptio ex obscoenis poetarum scriptis. 8, 9 queris perniciosa libertas. 128. puerorum turpis amor. 2.	4.
pueris blandiri bernicio[i][imum. 132. pro vera japien	,-
tia, poetarum nugas praelegi. 294. puerilis aetas eda	5-
G g cation	ŭ

cationi ac disciplinae maxii	me idonea. 129. 130.	pueri-
tia quomodo à magistris coe	rceasur. 100. ejus muu	B, 100.
Purgatorii opinio.		173
putei unde.	***	378
Pyladis & Oreflis amicitia.		95
Pyracmon.		- 25
Pyrois, folis equus.	and the second second	- 67
Pyrrha-		320
Pythagoras. 200. Pythagora	ie litera. 297.	
	•	·
Supplier of the supplier of th	₹•	
	J:.	402
uercus uno ietu non cac	ille i compagn	
quies animum refici	at vigorem revius	
quiete or motu res or	nnes atstinutae. 302.	
R		
T	•	•
Kana bovem aequare vole	me easta	162
Rario. 57. quare ab affectib	us appearance of Dia	is bro-
pria, ut nobis opinio. 226.	his oppugnenter 30. 20.	1. 101.
rationis judicium, quam fe	ales jaconnous. 3 pm jo	nde le-
quendum. ibid. ejus sedes	njunin, certans, ac pro-	mi Ar-
bitrium conjunctum. 239.	mariament ducem quar	e bauci
Sequantur. 203. 363. rat	Tationem uncem good	Ge 21.
Jequantur. 203. 303. Fat	tone nos Das elle junio	he fliis
à brutis distare. 191. an ra	TETONE TARTIEN NOTHINGS	+ 37D.
praestantiores. 111, 112. r	atto aux paa jopnotun	aculus.
prudentum rectrix. 191.	lumen ac vis animi,	Of tenan
mentis. 240. paucorum, ut	opinio multorum. 140	C. Chiline
modo affectibus succumbat.	243. rationis cum aff	262
certament, 2.AA. rations cr	adayidishi 29 AMDIENIS	. 303.
ratione quinam regantur. 10	2. sana pancissimos at	t. ruy.
ELVI [WINING botellas non batt	tere heuret.	. 20)
Centro aucudium facta 764	entiminate macte decipie	TITION
aftus. 289. religione frence	indum vulgus. 215. 1	engn-

INDEX,

Remiffes daemon.	340
requies interjecta vigorem restituit.	349
rerum usuram, non res ipsas, morta	312 dibus à natura tradi-
res eacdem diversis diversae. 262, 2	175 63. rerum animatae
allae, aliae inanimes. 107. creati	io è nibilo. 261. crebra
mutatio. 100. natura quatenus a certus eventus. 229. ordo immut	eterna. 304. omnium
rete Rhamnusiae.	236 z
Rex qualis, talis populus. 290. Regus	m bellandi funor 100
vellorum quae caula, 210. Resum	fultitia laebe manna.
Fum urbium exitium, ibid. Resi	is imago vulgus, 282.
Reges an caeteris mortalibus dulciu	is vivant. 116. Regum
perpetuus comes metus. 117. rabi	na. 319.
Knanamantus.	272
Rhamnusia.	236
risus nimius signum stultitiae.	99
rixa ferarum propria.	203 204
Roma. 160. à Gallis direpta. 263.	Romae luxuria con
$\mathcal{L}$	lomani imberii ruina
The pervia. 301. populi adhuc dai	uteris plures wistoniae
31. Komanorum ambitio, 104. (	pectacula 252 nobi-
. THAS VIPTULE PARTA . VILUSAUE PURS	us amissa. 151, 152.
. wittus. 152.	
ros, unde.	374
rotundum corpus omnibus aliis majus	o melius. 184
THURI MARIS COMMAC. TOO ONGS INC	D. 137.
rusticae opes.	70

S.

Sacerdotum astus religionis specie stuttos decipientium. 289.
coelibatus. 77. descriptio. 125, 126. libida. 177.
luxus., & impossurae. 326, 327. rapinae. 289. & 251.
lucra, inferorum sigmenta. 43. plerosque ad inferos descendere. 309.

Gg2

Sagitta sidus.		348.0%
Sagittarii signi stellae quot.	THE STATE OF	350
Salamandras in igne vivere.	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	368
falis montes in mari.		378
Salmonis.		79
Sancti patres, eorumque vita	ı folitaria.	404
fanguis calfactus an motus ca	u fa.	202
sanis omnia sana:	1 vis	263
Sanitatis curandae ratio.		133. UK.
sapere Deorum proprium. 162	. sapere & scire f	outerum. 312.
(abot trulled and lava lab)	r 775.	
Sabiene Disc aminue 127 222	auantum reii	quos mortales
man invite languitur 7 AC	INIUS LIDEL. 4	(4. /
avamblem on mades 227	IADIPALIPAL COL	10/10 000 0
tus hominum conversatio.	323. japieniia no	e tam baucis
16. non idem est quod scie	ntia. 203. qua	arandae gra-
dus. ibid. Diis similes re	aat mortales. 1	3.3.1. fera,
pectus non inhabitat. 138. flutitiae proxima. 289.	peccari expers.	203. folis
fultitiae proxima. 289.	Giriam curacaus	gionit. 193.
Divis convenit. 341. 111 vera quae. 293. quae non.	jiiiam curusquo Shid mieriitum	princeps. 137.
vera quae. 293. quae non.	IDICI. OF MICH.	
vulgo invifa. 322. sapien Sarcotheus mundi princeps, d	annorum brincel	s. rex. 252.
284.	uemponimini prince-l	
Sardanapalus.	• 1	51

Digitized by Google

Sarracilus daemon. 338. Sathiel daemon. ibid.	. 🔨
Saturnii gramen.	271
Saturni sphaera & motus. 345. Saturno rege aureu	m (ae-
culum. 47.	
	3 47
Sauromatae.	101
scabies ex ebrietate.	. 62
Scarabaei stercore gaudent:	396
	r fiul-
tiva. 244.	1.0
scientia. vide doctrina, sapientia.	4.544
Scipionis Africani stirps extincta.	153
scire Deorum proprium.	161
fcoria.	- 186
Scorpionis signi stellae quot.	350
Scorpiones unde.	. 283
Scylla. 18. 5	3. 65
Scythae.	47
Sebethides undae.	263
Sectarum diversitas ex veri cognitionis difficultate.	226
seculi nostri mores exsecrandi.	35
Semele.	. 62
seneota mala. 168. quare juventa prudentior. 216	• 3g
senes loquaces.38. qua ratione decrescant, Gincurvi sian	t.2c6.
sensus à ratione quid differat. 57. gaudia quaternus	licita.
58. nobis cum bestiis communia. 80. sensu carero	, quae
carent judicio. 205. sensus animum turbant. 217.	quin-
que perfectis tantum animantibus datt. 209. verti	aere.
190. sensuum judicium fallax. ibid. voluptate	5. 41.
sensus mentis sidera. 213. rationis ministri. 241	•
sermo animi index.	9
Serpens sidus.	348
serpentinae caudae abseissae motus.	205
serpentis veneno deposito muraenam amicam petentis,	једие
postea conficientis, descriptio. 282. veterem pettem e	xuen-
tis descriptio.	400
G g 3	•

servus quis, 🖝 quam miseru	u servire.	
Sibyllae furor, 200. Sibyllar	um castitas.	8
fidera directa er obliqua quae	. 347. errantia. 346. g	40
quaeque modo oriantur aut	occidant. 351,352. sideru	m
lapsus. 374. vis in nascen	ites. 210. lingula, an orbi	a,
199. quot stellas habeant.	3.10. terrestria quae. 34	7
aerea, aquatica, ignea, m	alcula . fortunata , femine	ä,
o infortunata, mobilia, fi.	xa . communia. 348.	
Sinon.		5
Sirius. 22. 40. 75. 313. eju	sdem Rellae aust. 35de.	٠
sistra Pelusiaca.	21	Ł
Sifyphi (axum.	₹7. 4	13
sobrietatis commendatio.	24	
focietas prava vitanda.	31	
Socrates. 8. ejusdem nobilitas		
bol an igneus, & an mergatur	r oceano 27 resum basan	s,
66. mundi oculus. ibid. S	alic inquestia ibid. 12 11	۲.
Sol cur luceat. 388. lucis	carCa 2-2 mundi Archi	, 8-
typi Deus summus. 198. qu	care prestar chatares planela	ıs
feintillare videatur. 361.	Calia sinculus abliques 24	1.
domus 2.6 sunte sienieni	tombourg 200 materia W	ù
domus. 346. cursu variari aptissima. 390. motus à re	linuis Con Manetic dinerly	s.
apriljima. 390. metas a re	siquis jex planetis attaiji	-
361. ortus descr. 37. sphae	Solom in coale la	ı-
pressa divinae lucis particula	1. 390. Solem in Cook in	
cere solum, ab eoque relique	commia ajera umben utor	2.5
re. 369. quotidie parallelur	n unum jacere. 344.	•
tres apparentes quid. 377.	Sous ecupleos tame 2)	R
folatia quò rariora, eò dulcior	a.	
solitaria vita, aut msana, aut	We Uttom.	
solitudo sapientem quando decea	it	_
Somnus quid. 172. Laboris &	Gulae filius. 63. mijerus je	,-
ucious aequat. The commit uc	us auts. 22. 03. 150. 17	••
abulus er damna (12. morti	10 1201 AGO. 171. Z19. Partir	••
		-
festari natura voluerit. 161d.		
forms nullus fine aims and a	- Coni caula 211.	

Sophia. 173. anime cultura. 292. vera	quae. ibid.
quae nen. ibid. Sophus que ordine quis fia	it. 310. ev.
Soractis incola sapiene.	325
Sors Plute ancilla.	45
spes, pharmacum nob ~~is~~ n ~~aturae con~~ silio datur	». 193. <i>f</i> pes
calcar. 321.	
sphaerarum octo motus primo mobili contrarii	. 35& fuper-
ficies levissima. 1bid. sphaerica figura omn	ium porfectif
fima. 359.	•
Spiritualis homo quis.	
Spiritus Sanctus assidue petendus. 328. ejus	dem in subli-
mandis animis vis. ibid.	
spiritus motus intra viscora animae minister.	2.05
stagna Erebi tria, limofum, spinosum, sum	osum. 276
Stellae aut Deorum templa, aut Dii. 296.	dura corpora
G opaca. 357. pro insulis. 195. sua cuid	jue vis. 359.
stellazum delapsus. 374. diversa à coelo	species. 360.
item virtus & splendor. 361. fixarum moi	us. 360, 361.
quare scintillare videantur. ibid. mota	is à Dusne,
an per se.	363:
stomachi morbus ex ebrietate.	62
Strongylus.	. 5
studia litterarum ob voluptatem.	41.
studiosis tiverarum facultatibus opus.	25.
stulti contentiosi. 85. creduli. 289. quare 1	termatem ju-
giant. 56. stultorum amicitia non diuturn	a. 95. jeunis
cognata vitia, o quae. ibid. sulti magi	PRAEMS, FOR-
nnae jocus. 200. quale hominum genus.	andia natura
rum maxima turba. 288. 192. stuliis cre. gaudet. 288. stuliiria homenum unde. 28	humani
generis mater ac nutrix. 169. phirmacus	novii nu-
turae consilio datum. 193. sultinae fons & origo, 276.	<i>Minus</i> . 103.
Supor ex crapula.	372
substantiae sedes coelum. 227. substantiam i	teris cerni
millam posse.	226
Lalle.	

superbia. 157. bellorum causa. 86. Dus m	vija. 72.
Disti filia. At. rebus legunais cognaia. 204.	Juperolas
Agencian 276 luberhot non afficial to 90.	
Superi amandi ACO. 17 & auluus amellui.	d.
superstitio unde. 126, ejustem descriptio. 289.	
D. Sylvestri templum in Soracte.	327
Sumplecades.	18
Syren, voluptas. 297. Syrenes. 140.	
Syrtes.	53
a ne	. :
. Like the contract $\mathbf{T}_{oldsymbol{i}}$	
Actus animae vis. 211. cunctis animantibus	inejt. 213.
quomodo fiat. ibid. tactu gustuque solum g	augere de-
Tagus aurifer. 16. 102.	137. 319
Tantalus cruciatur, 43. 140. avari typus. 21.	259.
Tartessi littus. 76. Tartessiacus pontus. 3. 15.	
Telescopus.	271
tellus rotunda & in aere pendens.	99
Tempe Thestaliae.	130
temperantia. 33. 158. vitae productrix. 22.	2.12
C. J and amount text at 1	rapit. 153.
tempus cognoscenaum. 299. umam ser fuga temporis er loci habenda ratio. 93. fuga	CITAS. 290.
tempores & toci naventa ratio, 93. 188. tempore dolorem & curas mansuescere. 128.	omnia con-
- Sumi. 43.44.336, tempora folis cursu varian	tur. 300.
terra Dus & bonis injensa. 64. breve hospit	ium. 390.
terra Diis & bonis injenja. 04. or quali in	ıma. 195
reliquis elementis infirmior. 188. & mar	e punctum
tantum relique mundo collata. 194. terr	a . 6 mai
sastrum quodlibet majus. ibid. lacrimarum	Jams. 390
mundi stabulum, malorum parens. ibid. vilish	ma munu
portio. 405. mater o noverca. 329. muni	il centrum
188. in medio mundi. 359. immora quom	odo jua u
gravitate sustineatur. 379. opacum sidus. I	99. quare
20 - Annual Indianament 2124 Il	infimo

INN DEE X

123	•
infimo loco posita. 187.	quare densata. ibid. immota
er graves, INN, erc.	une nomine mini ellet. 14. terrus
centrum, 370, globus	n alliane loi circuit. 379: 300.
bars qualis oceano tecta	nobisque relicta. 378. praejectus
Superis home. 370.	quo quidque plus habet, eo ella
vilius, 186, 187, tumo	or. 379. terram totam habitare
undique, 380, sub terra	quoque homines, 1619, terrarum
crebra mutatio. 100. p	raeses daemon malus. 248, 249.
in terris nibil puri . fe	d omnia mixta. 227. terrae mo-
tus caula. 282.	and the second s
terrena contemnere difficile	. 402. qui volunt, coelestia no-
lunt. 401. omnia nue	ae. 395.
Thaumantias, eiusque la	us. 64. 278
Thebae Oedipodioniae.	The same was a surface
Theorea (copulus.	10.6 4 s. of the entire of the control of the contr
ubi Thelaurus . ibi car eft	301
Ibraces.	*
Ticini ruina.	263
tigris. 49. tigride faevio	263 . 1A7. ejusque callaguium. 269.
Timalphes Aretes filius. 7	147. ejusque colloguium. 200.
timer vilis animi argume	THE THIN HAVE THES SILE LITTERS WITH THE
'I'tithionea	- 346
Tityus.	anitas, 301. noffra getate arro-
titulorum o nominum v	anitas, 301. nostra aetate arro-
gantia. 156.	cilia 236. aucrusa conzumana
tonitru unde. 374. A d	aemonibus creem. 285.
traves tyritae in aera.	The state of the s
tristitia cavenda.	ton thoughtely left con
Tropicus Cancri.	S1. (2)(4)(1)(4)
Triton.	Egevi incendium.
turba à turbando dicta.	2 0; er.
Typhones.	Estinies.
Typhoeus.	x, ejusque descripsm. 279, 288
Typhurgus daemonum re	x, ejusque descripino. 279, 200
\$ ere	we has baronda entire d H

N DEX

erra dicefata, fere faranta	් මේ පැරණිය එක් එම් දැකියි.
Y w pible effet. To try	Courses 1 18 6 Post
Assum in natura mille	Landing of the street
distriction Ref. And Marie and	W. wilds with a self of 229
appropriate the same contract	prasjiantior. 132.
ANTONIO MENONE MENTEL MONE	374
handada allihada kalana	230
Adultin in natura mathe interestable. 87. 40: imni cenja viapor daste: cuitotniorum territalio unud tenham quattenis bonum. Veneris spinatu et morus.	TOO
THE THE WAS MANUAL TO THE TANK OF THE PARTY	340
ventus ex refoluta aqua. 37	or wenti baramates qui G
quot. 375. venti entia. 18	9. unge, 374. ventorum in
caula moriene ibid andre	Orum Oires, IDIG. materia, io.
causa movens. ibid. 6 3.66 188. ventos aut Dii vel su	. Officium a Deo injunctum.
Vanus & Couma marie mata	Comballing 11 10 40 10
Venus è spuma maris nata. Segitima nullae culpae obno Supta. 76. quare instituta.	o. jranaious gaudes. 123.
1 Subta. 76 quare inflituta	mal ! This die and to white to
£978,79. papillae.73. volupta	ac 43 tocadam whiteir &
ad Venerem omnia animali	A Proposition because of fontain
121. The venera name hadele	# ագրագիցագիտ հեն և հայել և հենքը նաև Մել նաև
ver non una dies nec hirundo	- William - who will the little of
715. 13.	
Veritas, aureus ramus TAG m	nentis perfectio TAT. Hultis
Moifu. 36. me ejus lume	Har ABUT Wert coontito wiffi-
tius. 220, verum cogno (cer	e Deorum broorium: 191.
CLETENIZOY WITHOUTH SANDE CANAL	4 1994) . Miles and . Manage March 1994 (1994)
" WALLIA 222 Englished defend I	e. ridiculum. 302. ratione,
non sensu deprehendi. 191.	English care in
201 - 1011010103.	Espices Caseri.
Esevi incendium.	1880 Mar à turbando dista.
Celper.	W. w in two broads dicta.
Costales.	84 1105.
flium usus quis. 31. luxus. Parik bid. We galium. 43.	22. Splendor antorituiem
parse ibid. W gentiam. 123.	" X 3.4 B. Car Car 300 Cal Congress " 1.
souther leaves.	351
victus habenda ratio. E Fi	135, 311, 312, 313

	imiio.
vigilando non stertendo gloriam parari. 63. vigiliis n	
corpus & mentem corrumpi. 130.	
oigerem requie interjecta restitui.	312
vini immodicus usus. 22. vino ingenia obtundi.	00.
vina amantes divina negligunt. ibid.	
vir bonus pacis studiosus.	304
Virgiliae.	350
Virgilius. 23. ejus Aeneis. 5. nobilitas. 154.	1.
Virgo hanum.	350
nivainiras à anibus servetur. 78. an matrimonium	prac-
fet. ibid. vera Dis gratissima. 317. sed cut con	cessa.
ibid. The same state of the sa	
Virtus adversis agitata nitescit. 262. pressa celsior exit	. 68.
aeterna. 27. florente aetate amplectenda. 298. for	tuna e
fola resistit. 27. 314. hominis substantia. 227. ii	1 me-
dio vitiorum. 99. invicta. 1. 14. malis odiofa.	2.52.
ato villorum. 99. involvin. 1. 14. min oringa.	r hn-
prima est, Deum colere. 295. propter se, non propte	anda
norem, petenda. 164. quando utilis exhonesta put	a i a
90. fato quoque obnoxia.72. fine censia Linguet. 164	945
sola non faois beatum. 114. vulga invisa. 215.	-011
tutem amanti pauca fufficiunt. 329. ejus funda	minu
rectum judicium . Poctague voluntas. 200. Viriu	115 112
coole fedes, ejusque descriptio. 130, 131. Her.	inia.
angustum = 26 208. difficule. 157, 102, 402.	nojiko
tempore neolectus. 122, pars moraus amara & uij	140 (642)
try boffelio vera telicitas. 105. preimm.	201201 6 1
00 The girtuit comparandae omnia inipenaenua. 2	C3:47 •
nihil magis advertum auam voluptas. 29 1. Intili	711400
Subsaue matteum 275 212 ubique pairiu. 314.	Attion
tuinm ritra braemia naoligi. 8. etiam mail tuona	re tu-
guntur. 90. esiam vulgo suspici. 24. fortunae n	m ce-
dere 314. per sestamenta non relinqui. 1152. praete	ream
nil durabile. 27. utilitate & bonoribus ali. 41.	claros
or generofos homines rendi. 23. nil melius. 298. vi	riuses
T PENETUJOS DOMINES TOMOS. 23. Martin praecebla. 205.	erc.
auro longe meliores 35% virtutum praecapta. 295.	320.
vis unita potentior 35. vim vi repellere jure licitum.	W

vires ingenio superandae. 98. virium absque preditate nova-260. vijus animi hospitium. 210, gerietate turbatur. 100, que pacta fiat. 210.213.219. sensum praestantifimum. 210. ejusque usus. 211. Vita an substantia. 185. corporea qualis. 334. cosporibus. movendi causa. 189. dum adest fruendum. 44. duplex, corporis & animi. 329. est militia. 157. exilium. 52. fabula. 165. 103. 224. est fragilis, ideoque alia perenda 397. moratis, quam difficilis 156. marte pejor 335. Somnium. 336. nil protiofius. 189. nili bona, man vila. 178. vitae brevitas. 32. 324. 332. 335. incertundo. 86. 397. miseria. 144c 192., 193. kujus calamitas faepe meditanda. 336. erc. visa bominum chaqu. 186. -dimidium dormitur, reliqua suris & miseris obnoxia. . 272. visium animi morbus. 257, in vitime natura fersi omnia. 130. in vitium omnes effe pranos. 1131. 157. 311. 41tiorum caterva in terris unde. 250 vilijorum gradus. 158. via lubrica exampla 192. emnium onige heminikus quae. 273, 274. principiis obsistendum. 1242, quibus mundus featet, catalogus. 177. vities nit ediofens. 944 quamedo venitendum. 157. neme sine witis, sed sua quique viventis corpus quemodo grandescat. Ulyssos Polyphemi oculum extinxis. 240, ejus socie in porcos mutati. 55. voris caufa. 212. emissa semel voz irrovecabilis. The voluntas aliis alia unde. 29361 an matus causa 202 animi virtus. 88. bonum appetises 235, saca of per fe. 206. divina duplex. 244.5 am forum in mehit periat. 238. voluntaris bona. 88. valuntatum diversitas. 90, 91. voluptas alies alia. 41. blandum denenum 293. Erinals 13. fortunae proles: 8: Epicuro Jummum konum 49, 45 at-

fugienda. 53. 207. jucundian quo parier. ad. guaran.

dignior,

dignior, diviris an pauperis. 29. quid fit. 39. forva magis, quam Regina vocanda. 55. incerta at brevis 152. solum non facia bentum. 114. Suleis cognam. 290. stultos pravosque reddit. 262. sua quemque trahit. 244. ejus descriptio. 53. vita, ejus expers, misera. 25. ejus insidiae. 55. origo. 40. voluptatis Reginae comiratus. 50. dolor er infamia. 58. Venus er Gala 50, 51. 60. erc. ejus Regia. 46 - 49. ad eam iter. 45. ejus stagnum. 276. voluptati fortissima quaeque succumbunt. 53, 54. frena imponenda. 297. ad voluptatem omnia hominum facta tendere. 39, 40. ea nil perniciosius. 28. nec virtuti magis adversum. 297. sola frui Superos. 41.

votum castitatis quale.

77 ; 78 355

Uraniae invocatio.

Uramius. 76. ejus novem capita. ibid.

Ujura Plati ancilla.

usus naturam parturit, 130. usu nil fortius. 243. res omnes commendari. 72.

utile omnes sequi spreta virtute. 122. quid. 87. 90: utilia mediate & immediate. 88. utilitas fovet virtutem, & artes. 40, 41. utilium quae praestantiora. 88. utili-

tas facit Deos. 126.

uxoria fides: 123. uxor an ducenda sapienti. 317. ducenda, & qualis. 123, 124. in adulterio deprehensa quomode pumenda 127. molesta quomodo emendanda. 125. Suspecti pudoris quomodo observanda. ibid. uxoris cum pellice collusio. 123. impedimenta. 317. axori quo-· morto acquie andum. 121. uxorem hubens, an liber. 121. 127. nidla ve magir tholere, quim pellice. 127. uxore carere quibus liceat. 77. 78.

vulgus bellua. 291. Plerunque Ragis sui aut Principis imago. 283. 290. religione frenandum. 215. vulgi amor. 96. commercia sapienti fugienda. 322, 323. comes discordia. 96. convicia ridenda. 407. crassa mens. ibid. error

I N DIEX

error & opinio ex sensuum judicio. 191. surar. 127. judicio non accedendum. 27. laudes spernendae bino viro. 164. vulgo invisa sapientia. 322.

X.

XErxis agmina.

275

Z.

Ephyrus. 180. 188. 375
Zodiacus. 345, 346. ejus 12 signa, eorumque nomina er latitudo. ibid. Zodiaci signa singula quot stellas habeant. 350.
Zoili aliorum industriae insultantes.
Zona media non prorsus deserta. 381. Zonae mediae proxima gens qualis. 285. Zona non una tantum hopoxima gens qualis. 285. Zona non una tantum hopoxima gens qualis. 285.

minibus habitabilis, contra Graecorum opinionem. 381.
Zonae terram nullam esse inhabitabilem. 380. extremae

... non penisus desertae. 381.

ERRATA.

Bag. 43. verf. 140. cruciantur. k cruciatur.

82. uerf. 400. & jam. l. etiam.

321. verf. 358. natura. k. naturae.

346. verf. 97. Phrynaeusque. k. Phryseusque.

368. verf. 642. ramas. k. rando f.

ing of the second secon

